Socialdirektørforum (Møde i Socialdirektørforum den 22. marts 2024)

22-03-2024 09:00 - 12:30

Byrådssalen, Middelfart Rådhus

Information:Medlemmer
Lise Plougmann Willer, Esbjerg Kommune
Michael Bjørn, Assens Kommune
Else Zippor, Billund Kommune
Mette Heidemann, Fredericia Kommune
Bettina Brøndsted, Kerteminde Kommune
Thomas Reintoft, Kolding Kommune
Henrik Mott Frandsen, Langeland Kommune
Mogens Bak Hansen, Nordfyns Kommune
Lone Grangaard Lorenzen, Nyborg Kommune
Christian Schacht-Magnussen, Region Syddanmark
Grethe H. Nielsen, Tønder Kommune
Claus Fjeldgaard, Varde Kommune
Morten Oldrup, Vejen Kommune
Anne Mette Lund, Vejle Kommune
Kimma Vingaard Thomsen, Ærø Kommune
Karen Storgaard Larsen, Aabenraa Kommune

KKR og socialsekretariat
Anna Hellesøe, KKR
Bodil Larsen-Ledet, Socialsekretariatet
Dan Ravn Larsen, Socialsekretariatet

Afbud
Siggi W. Kristoffersen, Faaborg-Midtfyn Kommune
Trine Birgitte Nanfeldt, Fanø Kommune
Rolf Dalsgaard Johansen, Haderslev Kommune
Irene Ravn Rossavik, Middelfart Kommune
René Junker, Odense Kommune
Claus Sørensen, Svendborg Kommune
Klaus Liestmann, Sønderborg Kommune

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat 1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat 1
Punkt 2: Orientering fra Varde Kommune om arbejdet med fremtidssikring af det specialiserede Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden 1
Beslutning for Punkt 2: Orientering fra Varde Kommune om arbejdet med fremtidssikring af det specialiserede Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden 2
Punkt 3: Botilbudskapacitet og lånepuljen 2
Beslutning for Punkt 3: Botilbudskapacitet og lånepuljen 5
Punkt 4: Fornyet behandling af CU for borgere med udviklingshæmning og dom 5
Beslutning for Punkt 4: Fornyet behandling af CU for borgere med udviklingshæmning og dom 6
Punkt 5: Faglig ramme for lettilgængelige tilbud til børn og unge i mistrivsel 6
Beslutning for Punkt 5: Faglig ramme for lettilgængelige tilbud til børn og unge i mistrivsel 7
Punkt 6: Opsamling på Temadag om Borgeroplevet kvalitet 7
Beslutning for Punkt 6: Opsamling på Temadag om Borgeroplevet kvalitet 8
Punkt 7: Afdækning af om kommuner ønsker at overtage regionale tilbud 8
Beslutning for Punkt 7: Afdækning af om kommuner ønsker at overtage regionale tilbud 9
Punkt 8: Fællesmøder mellem Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen 9
Beslutning for Punkt 8: Fællesmøder mellem Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen 10
Punkt 9: Ekspertudvalget 10
Beslutning for Punkt 9: Ekspertudvalget 11
Punkt 10: Orienteringer 11
Beslutning for Punkt 10: Orienteringer 12
Punkt 11: Eventuelt 12
Beslutning for Punkt 11: Eventuelt 12

Punkt 1: Godkendelse af referat

Baggrund
Vedhæftet som bilag er referat fra sidste møde Socialdirektørforum den 13. december 2024

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- godkende referatet fra den 13. december 2024

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 2: Orientering fra Varde Kommune om arbejdet med fremtidssikring af det specialiserede Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden

Til mødet i Socialdirektørforum den 22. marts 2024 deltager Margrethe Madsen Als, leder af Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden.

Baggrund
Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden er et specialiseret tilbud målrettet borgere, som har pådraget sig en hjerneskade som følge af sygdom eller ulykke. Lunden modtager primært borgere fra region Syddanmark. Borgerne udskrives typisk med en genoptræningsplan på avanceret eller specialiseret niveau fra Rehabilitering for Hjerne og Nervesygdomme (Grindsted) eller fra Hammel Neurocenter.

Lunden har følgende tilbud:

- Rehabiliteringen – rehabilitering på specialiseret niveau (SUL §140) og rehabilitering (SEL§107) til borgere fra 17 år.
- Lundbo – længerevarende botilbud til borgere fra 18 år med erhvervet hjerneskade, som har omfattende behov for støtte til daglig livsførelse og vedligeholdende træning (§108 og §105/85)
- Samværs- og aktivitetstilbud til borgere fra 18 år og til pensionsalderen med erhvervet hjerneskade, som bor i eget hjem (SEL §104)
- Vederlagsfri fysioterapi til borgere med erhvervet hjerneskade i eget hjem (SUL §140).

Lundens medarbejdere består af flere faggrupper med højt specialiseret viden og erfaringer inden for senhjerneskadeområdet, der arbejder tværfagligt med borgerens mål. Lunden kendetegnes særligt ved at tilbyde specialiseret intensiv træning, skræddersyede forløb, mulighed for at varetage borgere med stor fysisk funktionsnedsættelse, overlevering til borgerens kommune og hjemmetræning der, hvor det er relevant.

For at fremtidssikre Lunden rettede Varde Kommune henvendelse til Komponent, som medio 2023 udarbejdede rapporten Fremtidssikring af det specialiserede rehabiliteringstilbud – Lunden i Varde Kommune. Rapporten indeholder en afdækning af udfordringer og potentialer samt anbefalinger til en fremtidsplan for Lunden, der skal sikre en faglig og økonomisk bæredygtig fremtid.

Arbejdet med anbefalingerne forventes blandt andet at føre til, at Lundens tilbud og indsatser tilpasses en ændret efterspørgsel og målgruppe i form af mere komplekse borgere samt borgere i kortere og mere intensive forløb. Der arbejdes derfor med udvikling af blandt andet brush-up forløb, følge-hjem funktion, forskellige midlertidige tilbud (intensive indsatser af kortere varighed) og højt specialiserede matrikelløse indsatser.

Indstilling

Det indstilles, at Socialdirektørforum

- Drøfter udviklingen af Lunden og det fremtidige behov for kapacitet i Region Syddanmark.

Beslutning for Punkt 2: Orientering fra Varde Kommune om arbejdet med fremtidssikring af det specialiserede Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden

Claus Fjeldgaard, Varde Kommune, orienterede om baggrunden for punktet. Leder af Bo- og Rehabiliteringscenter Lunden, Margrethe Madsen Als, fortalte om Lunden og den proces de har i gang for at fremtidssikre stedet.

Det fremtidige behov til målgruppen blev drøftet. Det blev aftalt, at der skal arbejdes med at udvikle en model der beskriver hvilke kompetencer Lunden har i den øverste del af en trekant som højt specialiseret indsats, og ligeledes skal det beskrives hvilke kompetencer og specialiserings niveauer kommunerne selv kan løse opgaver på. Sekretariatet tager initiativ til at denne opgave i samarbejde med udvalgte kommuner.

Præsentationen er vedhæftet som bilag.

Punkt 3: Botilbudskapacitet og lånepuljen

Baggrund
På møderne i K22 og KKR i juni 2023 blev Socialdirektørforum bedt om at udarbejde et oplæg til en model for øgning af den kommunale botilbudskapacitet. Der er et ønske fra KKR om, at der arbejdes hen mod at Syddanmark i fællesskab kan søge den statslige lånepulje, der er en del af økonomiaftalen. Socialdirektørforums oplæg skulle også give et bud på placering og valg af målgrupper, som mangler botilbudskapacitet. I oplægget skulle der skeles til kommunernes eksisterende kompetencer på området.

K22 og KKR blev på møder i november 2023 præsenteret for et oplæg til en model for øgning af den kommunale botilbudskapacitet, som Socialdirektørforum havde udarbejdet på baggrund af en behovsanalyse. Behovsanalysen afdækkede at der i kommunerne i Syddanmark manglede pladser til målgruppen borgere med dobbeltdiagnose. På den baggrund udarbejdede Socialdirektørforum 2 forslag for det videre arbejde,

- at arbejde for at udvide botilbudskapaciteten for målgruppen borgere med dobbeltdiagnose, og
- at støtte op om de kommuner, der ønsker at løfte opgaven på vegne af fællesskabet med udvidelsen af botilbudskapacitet til den specifikke målgruppe.

Til en placering af den udvidede botilbudskapacitet for borgere med dobbeltdiagnose fremhævede Socialdirektørforum, at Middelfart Kommune gerne vil løfte denne opgave på vegne af fællesskabet. K22 og KKR har besluttet at støtte op om de kommuner, der ønsker at løfte opgaven på vegne af fællesskabet med udvidelsen af botilbudskapacitet til den specifikke målgruppe.

Socialdirektørforum besluttede den 13. december 2023, at der skulle følges op på behovsanalysen, så den konkrete efterspørgsel efter pladser til borgere med dobbeltdiagnose genbesøges af kommunerne. Derudover blev det besluttet at økonomisk arbejdsgruppe skulle udarbejde en model for en udvidet underskudsdækning til Middelfart Kommune, såfremt Middelfart med opbakning fra KKR Syddanmark, måtte få del i lånepuljen i 2024. Den udvidede underskudsdækning skal være en midlertidig model, som kan supplere rammeaftalen i dette konkrete tilfælde.

Behovsanalysen

Kommunerne i Syddanmark blev med baggrund i Socialdirektørforums beslutning den 13. december 2023, bedt om at genfremsende en vurdering af deres behov for køb af eksterne botilbudspladser til borgere med dobbeltdiagnose, for henholdsvis året 2024, 2025 og 2026.

12 kommuner har pt. Fremsendt en genvurdering, mens der fortsat afventes en tilbagemelding fra 10 kommuner.

De 12 kommuners vurderinger:

	2024	**2025**	**2026**
Første behovsanalyse (12)	45	43	36
Genvurderingen (12)	37	42	38
Samlet (22) første behovsanalyse	60	58	48

Tallene i () angiver antallet af kommuner som har givet en tilbagemelding.

Ud fra de foreløbige tilbagemeldinger så vurderes det, at behovet for køb af eksterne botilbudspladser til borgere med dobbeltdiagnose er uændret.

Den økonomiske model
Den økonomiske arbejdsgruppe blev bedt om at udarbejde et oplæg til en midlertidig økonomisk model, som vil kunne anvendes som en økonomisk underskudsmodel for Middelfart Kommune, til at etablere nye pladser til målgruppen borgere med

dobbeltdiagnose. Kriterierne for modellen er, at de træder i kraft hvis Middelfart Kommune får del i den centrale lånepulje, at de bygger pladser på vegne af fællesskabet og at modellen fungerer som en opstartsmodel, som udfases efter en kort årrække, hvorefter det forventes at det nye botilbuds driftsøkonomi vil være stabil, og derved kunne håndteres indenfor reglerne i den gældende rammeaftale.

Økonomisk arbejdsgruppe har udarbejdet et notat (se bilaget), som beskriver 5 økonomiske modeller:

- gældende rammeaftale,
- styringsmæssige tiltag via taksten,
- objektiv finansiering,
- særlige vilkår, samt
- forpligtende samarbejde.

De beskrevne modeller har alle fordele og ulemper og Økonomisk arbejdsgruppe vil ikke anbefale den ene frem for den anden, da fordele og ulemper vil variere i forhold til, om den enkelte kommune enten er driftsherre, køberkommune eller ikke interesseret i at købe pladserne.

Modellerne ”gældende rammeaftale", "styringsmæssige tiltag via taksten" samt "forpligtende samarbejde” mindsker ekstraregninger for kommuner der ikke køber pladser på tilbuddet.

Modellerne ”objektiv finansiering og særlige vilkår” er de mest solidariske med hel eller delvis finansiering af opstart af flere eller alle kommuner. Det er med til at skabe sikker driftsøkonomi ved opstart for driftsherre og mindske risiko for vigende belægning de første år grundet stigende priser.

Det vurderes vigtigt i denne sag, at Socialdirektørforum samlet kan tilkendegive overfor KKR, at der er vilje i direktørkredsen til at bakke op om en økonomisk model, der kan understøtte Middelfarts fortsatte interesse i at bygge for fællesskabet i syd til denne vanskelige målgruppe. Dette betyder, at vi alle skal strække os lidt længere i samarbejdet end vi hidtil har haft brug for i andre sammenhænge, hvor vi enten har købt eller solgt pladser til hinanden i syd. Vælger KKR efterfølgende at beslutte, at der ikke skal søges fælles til lånepuljen, eller konstaterer KKR at der ikke er politisk opbakning til en fælles finansierings model vedrørende et underskud, - så er det KKR´s politiske valg.

Både modellerne "objektiv finansiering" og "særlige vilkår" sikrer i vid grad Middelfart i en opstartsperiode. Uanset om den ene eller anden model vælges, eller om der vælges en model i en kombination af de to modeller, så skal valg af model justeres til i en konkret samarbejdsaftale mellem Middelfart og de 21 kommuner i forhold til, hvad byggeriet ender med at koste og hvordan driften tilrettelægges.

Det vurderes, at den økonomiske forskel mellem de 2 modeller for den enkelte kommune i syd, i en underskudssituation vil variere relativt lidt. Der vil på Socialdirektørforums møde d. 22/3 bliver præsenteret mulige konsekvensberegninger af de forskellige modeller forholdsmæssigt fordelt mellem de 21 kommuner iht indbyggertal. Det forudsættes at den underskudsgaranti som syd evt. stiller til rådighed for Middelfart Kommune, er tidsbegrænset fx i 3 år.

Til gengæld for en underskudsgaranti vil de 21 kommuner forvente effektiv og ansvarlig økonomisk drift med stor gennemsigtighed af Middelfart Kommune.

Middelfart Kommune har udarbejdet et notat (se bilag), hvori Middelfart beskriver forudsætningerne for at kommunen kan gennemføre en udvidelse af botilbudspladser til målgruppen.

Indstilling
Forretningsudvalget indstiller at socialdirektørforum

- Tager den opdaterede behovsanalyse til efterretning.
- Fortsat bakker op om, at Middelfart Kommune ansøger den centrale lånepulje på syds vegne, til gennemførelse af et byggeri til botilbudspladser, til borgere med dobbeltdiagnose.
- Anbefaler KKR, at der i fællesskab blandt alle kommuner i syd, sikres økonomisk underskudsdækning til Middelfart Kommune i en periode på 3 år, hvorefter de almindelige rammeaftalevilkår træder i kraft. Det anbefales at underskudssikringen til Middelfart bygger på modellerne enten "objektiv finansiering" eller "særlige Vilkår", men at det afklares i en nærmere konkret dialog med Middelfart, hvordan den konkrete model skrues sammen til gavn for både Middelfart, men også med det formål at holde udgifterne i skak i videst mulige omfang i resten af syd.

Beslutning for Punkt 3: Botilbudskapacitet og lånepuljen

Den opdaterede behovsanalyse blev taget til efterretning. Fordele og ulemper ved at lave en særlig økonomisk underskudsdækning for Middelfart blev drøftet.

Kommunerne havde forskellige input til temaet om solidarisk underskudsdækning, når der bygges for fællesskabet.

Samlet bakker Socialdirektørforum fortsat op om at Middelfart Kommune søger den centrale lånepulje på syds vegne, til gennemførelse af byggeri til botilbudspladser for borgere med dobbeltdiagnose.

Det forventes, at der skal bygges 6-12 pladser og der skal udarbejdes en konkret plan for underskudsdækning i tre år når budgettet for byggeriet foreligger og når Middelfart Kommune får tilsagn om midler fra lånepuljen.

I forbindelse med sagsfremstilling på kommende møde i KKR-Syddanmark præciseres det, at såfremt Middelfart Kommune får puljemidler, så forventer de øvrige kommuner i Syd at Middelfart drifter ansvarligt og gennemsigtigt. Derudover pointeres det, at underskudsgarantien kun gælder 3 år hvorefter de almindelige vilkår som beskrevet i rammeaftalen træder i kraft.

Præsentationen er vedhæftet som bilag.

Punkt 4: Fornyet behandling af CU for borgere med udviklingshæmning og dom

Baggrund
Social- og Boligstyrelsen har sendt den Centrale Udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling til fornyet behandling i kommunerne. Social- og boligstyrelsen vurderer, at der er udfordringer på eksisterende tilbud med de fysiske og faglige rammer ift. behov på landsplan og at forsyningen bør sikres via etablering af et tilbud i Vestdanmark. Kommunerne skal

præsentere en fælles samlet løsning til Social- og boligstyrelsen den 31. december 2024.

Sagsfremstilling
Social- og Boligstyrelsen har den 22. november 2023 anmodet landets kommunalbestyrelser om at foretage en fornyet behandling af deres tilrettelæggelse og organisering af indsatsen til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling, jf. lov om social service § 13 b, stk. 31. Anmodningen bygger på styrelsens vurdering af situationen på Kofoedsminde, Kommunalbestyrelsernes afrapporteringer på den Centrale Udmelding fra december 2020 samt status fra Kofoedsminde fra januar 2023.

Med den fornyede behandling anmoder styrelsen kommunerne om, at der præsenteres en koordineret løsning for de 98 kommuner for etablering af et sikret tilbud/afdeling i Vestdanmark. Deadline var oprindelig sat til den 1. juni 2024. Kommunernes anmodning om udskydelse af frist til den 31. december 2024 er imødekommet.

Organisering og repræsentanter fra Syd
Styregruppen består af repræsentanter fra de fem administrative styregrupper, Lise Willer deltager fra Syddanmark. Opstartsmøde afholdes i begyndelsen af marts måned, hvor vedhæftede kommissorium godkendes og der nedsættes en arbejdsgruppe. Styregruppe og arbejdsgruppe sekretariatsbetjenes af rammeaftalesekretariaterne, der har fordelt opgaverne mellem sig.

Fra Syd indstilles følgende til at bidrage til løsning af opgaver undervejs:

- Leder af de 2 gårde, Tommy Neesgård, Vejle Kommune
- Myndighedschef, Maiken Skalborg Schmidt, Esbjerg Kommune

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- tage orienteringen til efterretning og
- godkende de to bidragydere til arbejdet med besvarelse af den centrale udmelding.

Beslutning for Punkt 4: Fornyet behandling af CU for borgere med udviklingshæmning og dom

Lise Willer orienterede om status på arbejdet med den centrale udmelding.

Orienteringen blev taget til efterretning og de to bidragydere til arbejdet med besvarelsen blev godkendt.

Punkt 5: Faglig ramme for lettilgængelige tilbud til børn og unge i mistrivsel

Baggrund
I Sundhedsstyrelsen og Social- og Boligstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan for bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser, er det

en højt prioriteret anbefaling, at der opbygges et lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge. Derfor har Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og Social- og Boligstyrelsen, udarbejdet de faglige rammer for det nye kommunale behandlingstilbud.

De faglige rammer indeholder blandt andet:

- Tilbuddet skal være gratis og tilgængeligt i alle kommuner, og børn, unge og forældre skal kunne henvende sig uden henvisning.
- Det nye tilbud skal forkorte tiden fra, at børn og unge oplever symptomer på psykisk mistrivsel, til den rette behandling igangsættes.
- Tilbuddet skal indeholde dokumenteret, manualbaseret behandling på baggrund af en standardiseret afdækning af behandlingsbehov og sværhedsgrad af psykisk mistrivsel, herunder afklaring af, hvor meget barnets/den unges funktionsniveau og livskvalitet er påvirket i dagligdagen.
- Målet er, at alle børn og unge i psykisk mistrivsel får hurtig og ensartet adgang til behandling i forhold til deres individuelle behov, inden den psykiske mistrivsel forværres.
- Behandlingen skal være helhedsorienteret og skal, hvor det er relevant, kobles til barnets/den unges kontekst (fx skole/ungdomsuddannelse og eventuelle indsatser i familien).

Kommunerne er i gang med at etablere tilbuddet med udgangspunkt i de faglige rammer.

Oplægget har været drøftet i forskellige fora, herunder på sundhedsområdet, da det henhører til sundhedsloven. Strategisk arbejdsgruppe under Socialdirektørforum har udarbejdet et notat der giver overblik over de eksisterende tilgange/projekter der kan bygges videre på, herunder Fremskudt Funktion som er implementeret i 21 syddanske kommuner.

Der opbakning til, at tilbuddet organiseres på børne- og ungeområdet og Socialdirektørforum står til rådighed for samarbejde og videndeling ved behov.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- tage orienteringen til efterretning.

Beslutning for Punkt 5: Faglig ramme for lettilgængelige tilbud til børn og unge i mistrivsel

Sekretariatet sender mail for at spørge om hvilken model de enkelte kommuner går med.

Orienteringen blev taget til efterretning.

Punkt 6: Opsamling på Temadag om Borgeroplevet kvalitet

Baggrund

Den 28. januar 2024 blev der afholdt temadag om: "Kvalitet i indsatser på socialområdet". 74 politikere, repræsentanter fra de kommunale handicapråd, medarbejdere og ledere var samlet til en række oplæg og en efterfølgende fællesdrøftelse af temaet.

Temadagen er en del af arbejdet med "Kvalitet i indsatserne", som er et af tre fokusområder i rammeaftalen. Holdningspapiret fra arbejdsgruppen for "Kvalitet i indsatserne", som blev godkendt af Socialdirektørforum i november 2022, er vedhæftet som bilag.

En opsamling af input fra dagen er vedhæftet som bilag. Programmet fra dagen er også vedhæftet som bilag. Oplægget fra VIVE blev desværre aflyst, da oplægsholderen meldte afbud.

Følgende hovedpointer kom frem i løbet af dagen:

- Der er mange perspektiver på kvalitet. Det er vigtig at kigge på livskvalitet og ikke kun den faglige kvalitet.
- Inddragelsesprocessen er vigtig og der skal være en fortløbende dialog mellem parterne om indsatsen.
- Medarbejderne skal have en god uddannelse og en stærk faglighed, der bliver udviklet løbende.
- Der skal findes smarte løsninger, som ikke nødvendigvis er dyrere.

Der var en god og konstruktiv dialog mellem alle partere i løbet af dagen.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- drøfte opsamling på temadagen og eventuelt næste skridt.

Beslutning for Punkt 6: Opsamling på Temadag om Borgeroplevet kvalitet

Der var positive tilkendegivelser fra kommunerne til Siggi og Mogens, der havde arrangeret dette temamøde, som var meget velbesøgt. Alle var enige om, at vi skal holde fast i temaet i regi af SDF, også selvom mange af kommunerne arbejde individuelt med temaet.

Opsamlingen blev drøftet og det blev aftalt, at de to formænd for fokusområdet "Kvalitet i indsatserne": Siggi W. Kristoffersen og Mogens Bak Hansen kommer med oplæg til næste skridt.

Punkt 7: Afdækning af om kommuner ønsker at overtage regionale tilbud

Baggrund

Social- og Boligstyrelsen har været optaget af processerne for kommunal overtagelse af regionale tilbud. Juli 2023 spurgte styrelsen ind til om vi i Syddanmark var bekendt med kommunale overtagelse af regionale tilbud. Styrelsen fik kort efter svar fra Syddanmark, at der ikke var planer om kommunale overtagelse af regionale tilbud.

Baggrunden er lov om Socialservice i § 186 hvor der står skrevet, at kommunerne en gang i hver valgperiode kan overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud skal meddele regionsrådet dette senest den 1. januar i valgperiodens tredje år. Overtagelse skal ske senest den 1. januar i valgperiodens fjerde år. I indeværende valgperiode betyder det, at kommuner, der ønsker at overtage, et regionalt tilbud skal meddele dette til regionsrådet senest den 1. januar 2024.

For at danne et samlet overblik over eventuelt planlagte overtagelser i Syddanmark, blev der den 6. oktober 2023 sendt en mail ud i Socialdirektørforum med spørgsmålet om kommunen planlægger at overtage et regionalt tilbud per januar 2025.

Tre kommuner meldte tilbage, at de ikke har planer om at overtage regionale tilbud.

Efter deadline henvender sekretariatet sig til Region Syddanmark for at afklare om der er kommuner der har anmodet om at overtage regionale tilbud. Svaret fra Region Syddanmark er, at ingen kommuner har planer om at overtage tilbud.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- tage orienteringen til efterretning.

Beslutning for Punkt 7: Afdækning af om kommuner ønsker at overtage regionale tilbud

Orientering taget til efterretning.

Punkt 8: Fællesmøder mellem Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen

Baggrund
Formændene for Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen har drøftet behovet for mere fælles videndeling og beslutningstagen på tværs af social- og sundhedsområdet. De foreslår, at de to fora planlægger nogle fælles mødedage, hvoraf en del af mødet er et fællesmøde med punkter, der går på tværs af social- og sundhedsområdet. Flere fællesmøder vil skabe et øget samarbejde på tværs af de to fora og vil kunne styrke den gensidige videndeling, der på nuværende tidspunkt primært forbliver inden for fagområderne.

Herunder følger et bud på en mødestruktur for fælles mødedage, hvoraf en del af mødet er fælles, mellem Sundhedsdirektørkredsen og Socialdirektørforum.

Sagsfremstilling
Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen har til tider de samme emner på deres respektive dagsordener. På den baggrund er der opstået et behov for at fremme synergi

på tværs af fagområderne. Denne sagsfremstilling lægger op til en drøftelse af, hvorvidt der skal holdes flere fællesmøder, og hvordan mødestrukturen for disse fællesmøder skal være.

En harmoniseret mødeplan, hvor en del af mødet afholdes som et fællesmøde, kan øge samarbejdet på tværs af direktører og fagområder og skabe et bedre grundlag for tværfaglige løsninger og diskussioner. Fællesmøder vil føre til dagsordener der har fokus på begge fagområder og kan skabe en rød tråd gennem møderne, når det er relevant. Samtidig sparer de direktører der deltager i begge fora tid på transport. Det foreslås at fællesmøderne planlægges som fysiske møder 2-3 gange årligt.

Et udsnit af de forventede fordele kan opstilles således:

- Øget samarbejde og synergi mellem Sundhedsdirektørkredsen og Socialdirektørforum
- Bedre udnyttelse af tid og ressourcer
- Styrket kommunikation og videndeling
- Forbedret netværk på tværs af de to fora

Forslag til en mødestruktur på en fælles mødedag:

- 9.00-10.30 Møde i Sundhedsdirektørkredsen
- 10.30-11.30 Fælles møde i Sundhedsdirektørkredsen og Socialdirektørforum
- 11.30-12.00 Fælles frokost
- 12.00-13.30 Møde i Socialdirektørforum

Indstilling

Forretningsudvalget indstilles til Socialdirektørforum, at

- Godkende forslaget til en fremtidig mødestruktur med fælles mødedag.

Beslutning for Punkt 8: Fællesmøder mellem Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen

Forslaget til en fremtidig mødestruktur med fælles mødedag blev godkendt.

Punkt 9: Ekspertudvalget

Torben Tranæs, Forskningsdirektør VIVE, kommer og holder et oplæg til møde i Socialdirektørforum den 22. marts kl. 10:30 - 12.
Strategisk arbejdsgruppe er inviteret til at deltage under oplægget.

Baggrund
Torben Tranæs er formand for Ekspertudvalget på socialområdet, der er nedsat af Social-, Bolig og Ældreministeriet. Udvalget skal komme med anbefalinger i forhold til økonomiske og faglige udfordringer på socialområdet. Jævnfør kommissoriet er opgaven at belyse og analysere følgende 5 spor:

- Vi skal vide, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser

- Vi skal vide hvilken forebyggelse, der kan hjælpe borgeren, før problemerne vokser
- Fokus på kerneopgaven
- Vi skal gøre det, der virker
- Progression for borgeren.

Første delrapport der blev udgivet af ekspertudvalget kan læses her

Anden delrapport er på trapperne og forventes at udkomme her til marts-april 2024.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- drøfte oplægget.

Beslutning for Punkt 9: Ekspertudvalget

Tak til Torben Tranæs for at dele viden der er indsamlet ifm. arbejdet med ekspertudvalget.

Oplægget blev drøftet og der er opbakning til ekspertudvalgets arbejde.

Punkt 10: Orienteringer

Ankestyrelsens dialogforum
Referat fra møde den 10. marts og den 11. september 2023 i Ankestyrelsens dialogforum er vedhæftet som bilag. Kommissorium for underudvalget er opdateret og vedhæftet her.

Vedr. finansieringsmodel for De Danske Børnehuse - ny bekendtgørelse pr. 1.1.2024
Den 11. december 2023 blev det politisk besluttet at ændre finansieringsmodellen for De Danske Børnehuse fra 60% objektiv betaling og 40% takst, til 80% objektiv betaling og 20% takst. Det politiske beslutning om ændringen beror på, at økonomi ikke må stå i vejen for brugen af De Danske Børnehuse. Den nye finansieringsmodel er gældende fra 1. januar 2024.

https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1487

Kolding Kommune
Vedr: Tilbuddet Tinghøj
Tilbuddet forbliver som hidtil med 8 pladser (det ene hus på matriklen) men henvender sig udelukkende til aflastningsdøgn, frem for anbringelse fra 1 januar 2024. Det er samme paragraf og målgruppe som hidtil.
Det andet hus på matriklen forbliver uændret med 8 pladser til anbringelse.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller til Socialdirektørforum, at

- tage orienteringerne til efterretning.

Beslutning for Punkt 10: Orienteringer

Orienteringerne blev taget til efterretning.

Punkt 11: Eventuelt

-

Beslutning for Punkt 11: Eventuelt

Til eventuelt:

Grethe H. Nielsen, Tønder Kommune orienterede, at de oplever en voksende udfordring med unge med selvskade og spiseforstyrrelse.

De administrative styregruppeformænd
Rammeaftalesekretariaterne

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: +45 72 42 37 00
info@sbst.dk
www.sbst.dk

Sagsnr.:
2023-8633

Dato:
8. maj 2024

Orientering om status vedrørende Social- og Boligstyrelsens aktuelle centrale udmeldinger

Social- og Boligstyrelsen ønsker med denne henvendelse at orientere om status på styrelsens tre aktuelle centrale udmeldinger vedrørende; udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelforbrug, punktskriftsindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse samt tegnsprogsindsatser til børn og unge med varigt høretab.

Udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelforbrug

Social- og Boligstyrelsen kan orientere jer om, at styrelsen forventer at træffe afgørelse om at anmode kommunalbestyrelserne i alle regioner om at foretage en fornyet behandling af deres tilrettelæggelse og organisering af døgnbehandlingsindsatsen til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug, jf. SEL § 13b stk. 3. Det forventes at afgørelsen sendes ud medio uge 20, 2024.

Social- og Boligstyrelsen anerkender at processen frem mod en afrapportering på den fornyede behandling er tidskrævende. Fristen for afrapportering vil derfor være den *31. maj 2025*. Tidsfristen for afrapporteringen er således fastsat med eftertanke på den dialog, der har været omkring den fornyede behandling af den centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom til anbringelse i sikret afdeling.

Formålet med den fornyede behandling er at sikre, at der på nationalt plan er et fornødent udbud af højt specialiserede indsatser til den del af målgruppen, der har behov for en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats.

Styrelsen vurderer, at der er et grundlag på ca. 80-100 gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelforbrug, der årligt har et behov for en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats, der bør kunne imødekomme deres behov for samtidig familie- og rusmiddelbehandling. Som også drøftet på de nyligt afviklede dialogmøder har styrelsen trukket nye data til at estimere målgruppens størrelse, hvilket I præsenteres for i den fornyede behandling.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der aktuelt ikke eksisterer de fornødne helhedsorienterede døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, der kan imødekomme en højt specialiseret døgnbehandlingsindsats til den del af målgruppen, der har særligt komplekse problemer og fordrer en døgnindsats. Styrelsen vurderer supplerende, at tilvejebringelse af de fornødne tilbud kan medvirke til at forstærke forebyggelsen af antallet af børn, der diagnosticeres med prænatal eksposition for rusmidler.

Social- og Boligstyrelsen kan naturligvis understøtte processen vedrørende den fornyede behandling ved at stille aktuel og relevant faglig viden om målgruppen til rådighed for rammeaftalesekretariaterne.

Social- og Boligstyrelsen inviterer til møde om den fornyede behandling så snart der er truffet afgørelse herom. Her vil der være mulighed for at stille spørgsmål til indholdet i afgørelsen.

Eventuelle spørgsmål i forbindelse med den fornyede behandling kan rettes til leder Andreas Benediktson, abe@sbst.dk eller fuldmægtig Anne Lea Grodt Stevnhoved, algs@sbst.dk i kontor for Socialtilsyn og National Koordination i Social- og Boligstyrelsen.

Punktskriftsindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse samt tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab
Social- og Boligstyrelsen har foretaget en vurdering af kommunalbestyrelsernes afrapporteringer på de to centrale udmeldinger for hhv. punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab.

Det er Social- og Boligstyrelsens overordnede konklusion og vurdering, at der aktuelt er det fornødne udbud af tilbud til de to målgrupper, men Social- og Boligstyrelsen erfarer dog samtidig, at der ses et behov for fastholdelse af de aktuelt højt specialiserede tilbud. Social- og Boligstyrelsen videregiver det samlede materiale fra de to centrale udmeldinger til Børne- og Undervisningsministeriet, der på foranledning af National Koordinations centrale udmeldinger, har taget initiativ til at udmønte to projekter omhandlende hhv. punktskrift og tegnsprog.

National Koordination vil udsende konklusionerne på de to centrale udmeldinger, når de foreligger. Endvidere vil vi fortsætte monitoreringen af hhv. børn og unge med alvorlig synsnedsættelse samt børn og unge med et varigt høretab.

Vi ønsker snarest muligt at invitere jer til et dialogmøde om ovenstående, og rammeaftalesekretariaterne vil derfor blive kontaktet med henblik på at planlægge et konkret tidspunkt.

Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde og konstruktiv dialog om de fælles opgaver

Venlig hilsen

Henrik Frostholm
Kontorchef
Socialtilsyn og National Koordination

Samråd og Tilsyn

Årsrapport 2023

Samrådet for udviklingshæmmede lovovertrædere i Syddanmark og Det kriminalpræventive tilsyn

Marts 2024

Region Syddanmark

1. Indledning 3
2. Samrådets medlemmer ved udgangen af 2023 3
3. Samrådets kompetence 4
4. Samrådet og Det kriminalpræventive tilsyn i 2023 4
Samråd 4
Tilsyn 6
5. Foranstaltninger i 2023 7
6. Anvendelsen af Samrådets udtalelser 10
7. Økonomi 10
Samråd 10
Tilsyn 10
8. Observationer og opmærksomhedspunkter 10
9. Afsluttende bemærkninger 12
Hjemmeside: 13

1. Indledning

Udviklingshæmmede borgere, der begår kriminalitet, er som udgangspunkt straffrie. I stedet for straf idømmes de en foranstaltning, hvilket så at sige er en dom til socialpædagogisk behandling.
Alle kommunerne i Syddanmark har sammen med Region Syddanmark nedsat et samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere for at understøtte, at udviklingshæmmede borgere, der begår kriminalitet, idømmes den relevante foranstaltning, og at foranstaltningen ikke opretholdes længere end nødvendigt. Samrådet udtaler sig vejledende om sanktionsformer og retsfølger for udviklingshæmmede lovovertrædere til statsadvokaturer og politiets anklagemyndigheder.

Region Syddanmark organiserer og udfører endvidere det kriminalpræventive tilsyn med domfældte udviklingshæmmede borgere på vegne af kommunerne i Syddanmark. I 2023 har Faaborg-Midtfyn Kommune fuldt ud tilsluttet sig det fælleskommunale kriminalpræventive tilsyn, hvormed alle de syddanske kommuner nu er omfattet af ordningen, dog har Vejle Kommune opretholdt eget tilsyn med enkelte borgere. Det fælles tilsyn løfter de syddanske kommuners myndighedsforpligtelse og sikrer et uafhængigt fokus på den kriminalpræventive indsats. Tilsynet har til formål at understøtte, at den domfældte borger overholder dommens vilkår, ikke begår ny kriminalitet samt sætte en positiv udvikling i gang. Der er en aftalt retningslinje for tilsynets tilrettelæggelse, gennemførelse og samarbejde med kommunerne, som er godkendt af Socialdirektørforum.

Samarbejdet har fungeret siden 2007, og der har også i 2023 været et fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere og et fælles tilsyn for målgruppen administreret i regionalt regi.

Samrådsformandens overordnede vurdering af 2023:

Der har i 2023 være behandlet 261 sager i Samrådet, mens der pr. 31. december 2023 er 214 borgere i tilsyn. Der er et lille fald i forhold til 2022, hvilket kan være udtryk for, at sagsantallet er ved at stabilisere sig på et fast, om end højt, niveau.

Også i 2023 har der været et fint samarbejde med kommuner, politi, statsadvokaturer og botilbud. Der er rigtig gode erfaringer med de informations- og samarbejdsmøder, der i 2023 har været afholdt i de fleste kommuner, hvorfor dette tiltag fortsætter i 2024.
Det er vurderingen, at samarbejdsparterne både efterspørger og værdsætter Samrådets og de tilsynsførendes betydelige kendskab og erfaring på området.

2. Samrådets medlemmer ved udgangen af 2023

- Anette Løwert, psykiater, Psykiatrisk Afdeling Vejle
- Lone Hjerrild Møller, psykolog, Børne- og Ungdomspsykiatri Odense - Universitetsfunktion
- Sri Sundarampillai, chef for Myndighed og Frivillighed, Odense Kommune
- Kenneth Laustsen Toft, enhedschef, Kriminalforsorgen

- Sanne Carstensen, afdelingsleder, Specialcenter Syddanmark, afd. Midgaardhus, Region Syddanmark
- Anne-Grethe Westh (næstformand), socialfaglig konsulent, Region Syddanmark
- Lea Friberg (formand), jurist, Region Syddanmark

Sekretariat: Rikke Friis Bennetzen og Dorthe Krogh, Region Syddanmark

Sri Sundarampillai har pr. 1. december 2023 afløst Sven Rode, Tønder Kommune, som kommunal repræsentant.

3. Samrådets kompetence

Samrådet afgiver vejledende udtalelser til anklagemyndighederne og statsadvokaturen om retsfølger for udviklingshæmmede lovovertrædere. Udtalelserne anvendes ved retssager og i forbindelse med Statsadvokatens årlige kontrolhøring.

I forbindelse med nye kriminelle forhold udtaler Samrådet sig om, hvorvidt sigtede tilhører målgruppen, samt hvilken foranstaltning, og evt. vilkår, der vurderes at være mest hensigtmæssig i forhold til at minimere risikoen for ny kriminalitet. I forbindelse med ophør af en fastsat længstetid for foranstaltningen og ved Statsadvokatens årlige kontrolhøring udtaler Samrådet sig om, hvorvidt en idømt foranstaltning bør opretholdes, ændres (lempes/skærpes) eller ophæves. Endvidere foretager Samrådet en vurdering af den praktiske mulighed for fuldbyrdelse af domme til målgruppen, herunder anbringelses- og sikkerhedsmæssige problemer.

Der afholdes møde i Samrådet hver måned undtagen i juli. I 2023 har der således været 11 møder.

Herudover har formanden for Samrådet rent praktisk en vejlednings- og sparringsfunktion på området over for relevante parter.

4. Samrådet og Det kriminalpræventive tilsyn i 2023

Samråd

Efter flere år med stigende sagsantal har der de seneste år være relativ stabilitet i antallet af sager, der behandles i Samrådet. Det samme gør sig gældende for 2023, hvor Samrådet har behandlet 261 sager i 2023 mod 267 sager i 2022, det vil sige en forskel på 6 sager. Der vil alt andet lige altid være en vis variation i sagsantallet, blandt andet som følge af, om sagerne er fremsendt lige før eller efter årsskiftet.

Figur 4.1: Antal sager behandlet i Samrådet i perioden 2013 til 2023

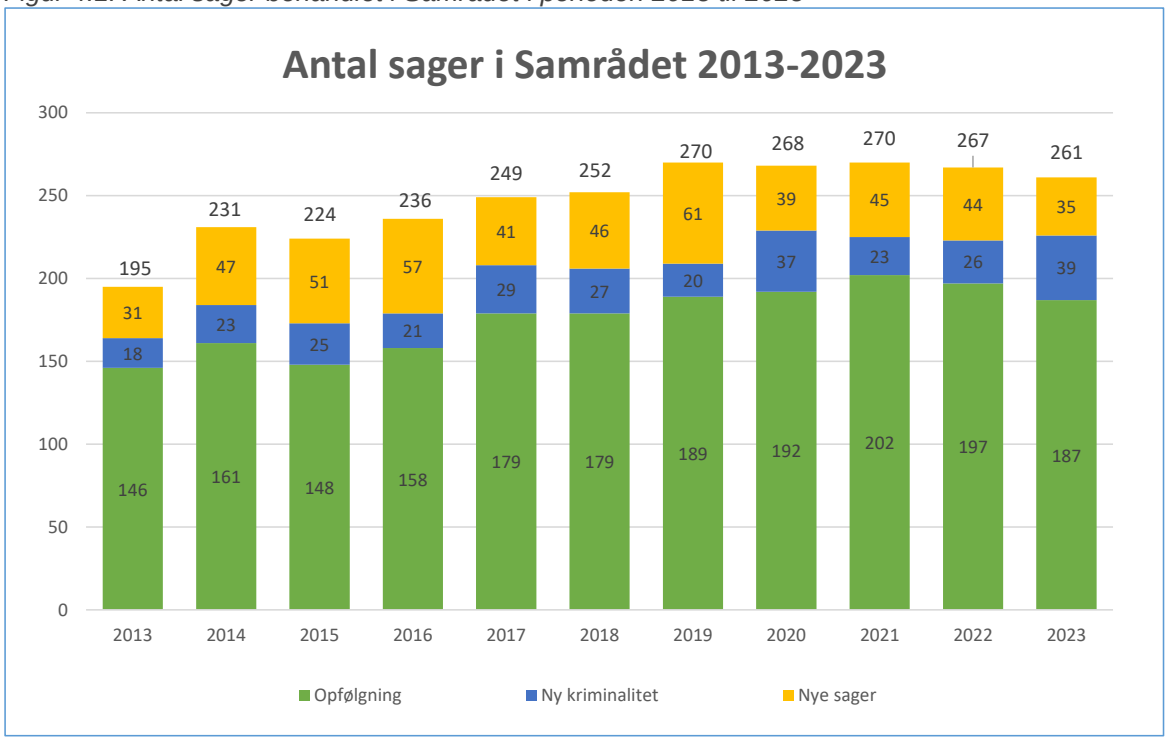

Som det fremgår af figur 4.1, fordeler de 261 sager sig på:

- 35 nye sager (2022: 44). Det vil sige sager, hvor borgeren endnu ikke har en dom.
- 39 sager med ny kriminalitet i en eksisterende sag (2022: 26) og
- 187 opfølgningssager (2022: 197). Det vil sige Statsadvokatens årlige kontrolhøring i eksisterende sager.

Hertil kommer afgivelse af supplerende udtalelser og drøftelse af domme og andre afgørelser af betydning for Samrådets arbejde. Der er endvidere givet enkelte formandsudtalelser i helt ekstraordinære tilfælde, hvor der er et særligt tidspres, fx fordi sagen er berammet i retten før næste samrådsmøde. Formandsudtalelsen forelægges efterfølgende Samrådet til orientering.

Der er henholdsvis fald og stigning i antal sager, der er fremsendt fra anklagemyndighederne i kategorierne ”nye sager” og ”ny kriminalitet”, men samlet set er der en lille stigning, idet der er behandlet 74 sager i 2023 mod 70 i 2022.

Modsat er der et lille fald i antallet af opfølgningssager, der er forelagt Samrådet. Det kan som nævnt hænge sammen med, om sagen er forelagt Samrådet lige før eller efter årsskiftet, men kan også være udtryk for, at borgeren har ikke længere har dom eller har begået ny kriminalitet og fået en ny dom, før det har været tid at følge op på den gamle foranstaltning.

Eftersom Statsadvokaten hvert år skal følge op på idømte foranstaltninger, vil et stigende antal borgere i tilsyn typisk resultere i et stigende antal sager, der skal behandles i Samrådet. Derimod vil en stigning i antal samrådssager ikke nødvendigvis straks medføre en stigning i antal borgere i tilsyn. Det skyldes, at der ofte går adskillige måneder, og i stigende grad år, fra Samrådet (første gang) har givet udtalelse, til der falder dom. Det kan i den forbindelse oplyses, at der i skrivende stund er 41 nye borgere, hvis sag har været behandlet i Samrådet, men hvor der endnu ikke er faldet dom.
Der vil endvidere være borgere, der får ophævet deres dom, bliver frifundet eller funktionsmæssigt befinder sig lige over grænsen til mental retardering og derfor bliver idømt almindelig straf eller en

psykiatrisk foranstaltning. Der er også tilfælde, hvor en sag bliver behandlet i Samrådet flere gange i løbet af et år, fx både som årlig opfølgning og som følge af ny kriminalitet.

Tilsyn

Det fælles kriminalpræventive tilsyn udføres af fire tilsynsførende (samlet 3,8 årsværk), der fører et løbende kriminalpræventivt tilsyn med den enkelte domfældte. I forbindelse med Statsadvokatens årlige kontrolhøring indhenter Samrådet en udtalelse hos tilsynsførende, som danner grundlag for Samrådets anbefaling.

Der er møder og løbende sparring mellem tilsynsførende og samrådssekretariatet for at sikre erfaringsudveksling, faglig konsolidering og udvikling, et ensartet tilsyn, kvalitet i udtalelser mv.
Der er ligeledes tæt samarbejde mellem de tilsynsførende og domfældtes handlekommune samt øvrige relevante samarbejdsparter, fx botilbud, psykiatri, praktiserende læge, pårørende mv.

Folketingets Ombudsmand konkluderer i "Temarapport 2020 Dømte personer med udviklingshandicap" fra september 2021[1], at indsatsen med at forebygge ny kriminalitet blandt domfældte med udviklingshandicap bør styrkes. Det anbefales blandt andet, at kommune og botilbud fastsætter mål for den kriminalpræventive indsats til borgeren og sikrer dokumentation af resultaterne samt sikrer, at personalet har kendskab til de regelsæt, der særligt gælder for målgruppen.
Helt i tråd med dette har tilsynsførende kontinuerligt fokus på over for kommuner og botilbud at italesætte og tydeliggøre det kriminalpræventive formål med en given socialpædagogisk indsats blandt andet i forbindelse med statusmøder og input til de kommunale handleplaner.

Figur 4.2: Antal domfældte i perioden 2013-2023, der pr. 31. december det pågældende år føres tilsyn med i Syddanmark

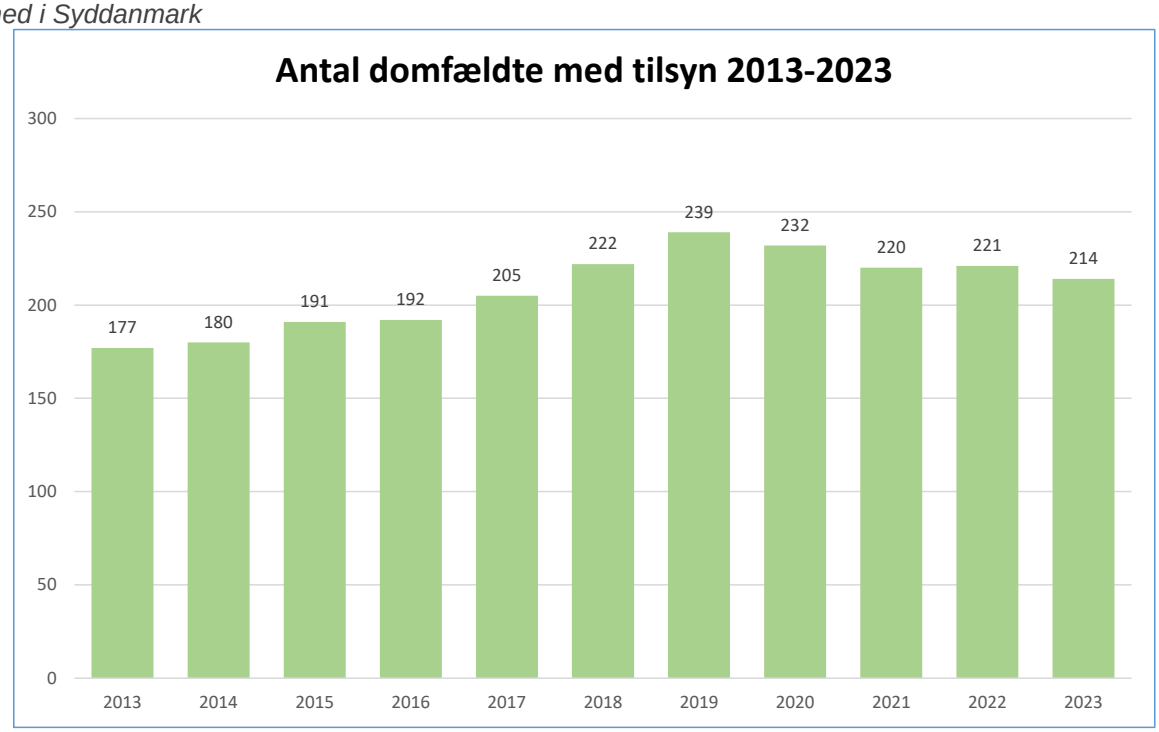

1 https://www.ombudsmanden.dk/ombudsmandensarbejde/ombudsmandens_sagstyper/tilsyn/temaer/temarapport_om_doemte_personer_med_udviklingshandicap/

Som det fremgår af figur 4.2, var der pr. 31. december 2023 i alt 214 domfældte udviklingshæmmede (2022: 221) undergivet tilsyn i de syddanske kommuner, heraf 208 borgere under det fælles tilsyn (2022: 209) og 6 borgere under tilsyn uden for den fælles ordning (2022:12). Faldet i forhold til antal borgere uden for det fælles tilsyn er primært begrundet i, at Vejle Kommune i stadig stigende grad anvender det fælles tilsyn, og at Faaborg-Midtfyn Kommune i 2023 har valgt fuldt ud at tilslutte sig det fælles tilsyn. Alle kommunerne i Syddanmark er således omfattet af ordningen.

I løbet af et år er der domme, der udløber eller ophæves, ligesom der kommer nye domfældte til. Det betyder, at der i årets løb er flere borgere i berøring med det kriminalpræventive tilsyn, end der fremgår af ovenstående status pr. 31. december 2023. I 2023 er der således ført et kriminalpræventivt tilsyn med i alt 247 forskellige borgere. Der er således 33 borgere, der ikke længere er under tilsyn i Syddanmark, enten fordi deres dom er ophævet/udløbet i 2023, eller fordi de er flyttet uden for Region Syddanmarks område.

5. Foranstaltninger i 2023

Foranstaltningstyper:

Fordelingen pr. 31. december 2023 af de 214 domfældte i forhold til foranstaltningstype:

- **24** personer (11 %) (2022: 28 personer/13 % og 2021: 26 personer/12 %) med dom til tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde. *(Domstype 5).*

  Der er typisk tale om førstegangs ildspåsættelse af mindre farlighed, mindre alvorlig vold, trusler, tyverier, færdselsforseelser, mindre hærværk og lempelse af hårdere foranstaltninger.

- **123** personer (57 %) (2022: 133 personer/60 % og 2021: 139 personer/63 %) med dom til tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap. *(Domstype 4).*

  Der er typisk tale om ildspåsættelse af skure, skoler, eller eget værelse, seksuelle overgreb over for børn og voksne, herunder voldtægt og blufærdighedskrænkelse, vold, mange forskellige kriminelle forhold, gentagne tyverier, røveri, trusler med knive eller lignende, besiddelse af børnepornografi, euforiserende stoffer eller våben og lempelse af hårdere foranstaltninger.

- **39** personer (18 %) (2022: 33 personer/15 % og 2021: 33 personer/15 %) med dom til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap. *(Domstype 3).*

  Der er typisk tale om ildspåsættelse af stor farlighed, meget grove voldstilfælde, der typisk også indebærer frihedsberøvelse, røveri og lempelse af hårdere foranstaltninger.

- **25** personer (12 %) (2022: 22 personer/10 % og 2021: 18 personer/8 %) med dom til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, således at domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling. *(Domstype 2).*

  Der er typisk tale om ildspåsættelse kombineret med meget grov vold, mange brandstiftelser, hyppigt gentaget vold udført på mange måder, fx med spark, slag mv., seksuelle overgreb i gentagelsestilfælde, røveri med skydevåben og lempelse af en foranstaltning for drab.

- **3** personer (1 %) (2022: 5 personer/2 % og 2021: 4 personer/2 %) med dom til anbringelse i sikret afdeling for personer med vidtgående psykiske handicap. *(Domstype 1).*

  Der er typisk tale om drab, brandstiftelse eller meget grov vold.

Figur 5.1: Procentvis fordeling af domfældte på domstyper i 2021-2023:

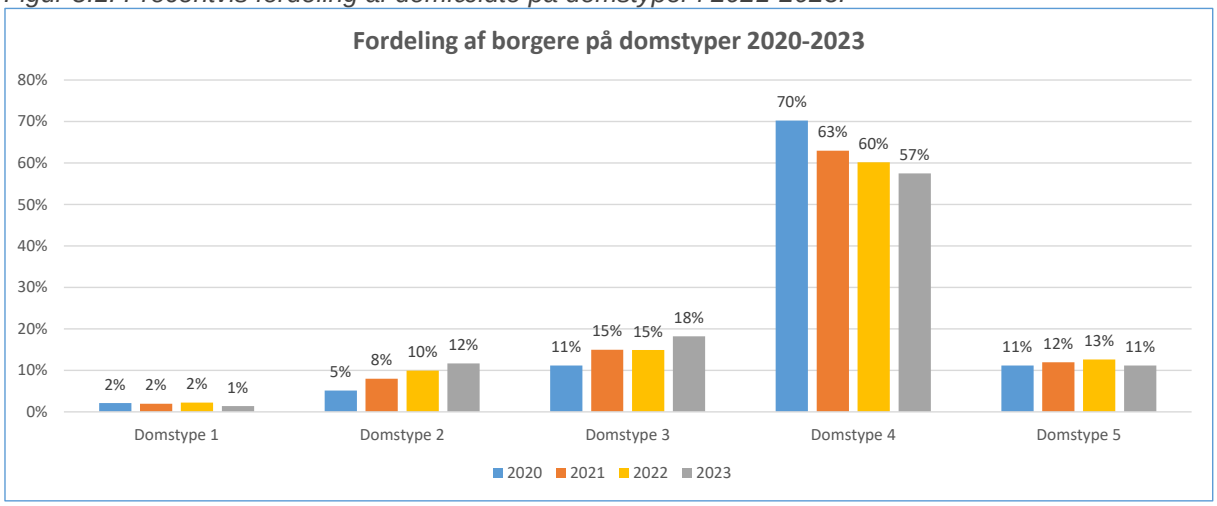

I årsrapporterne for 2021 og 2022 beskrives en tendens til fald i de mindre indgribende domstyper og en stigning i de mere indgribende domstyper. Som det fremgår af figur 5.1, fortsætter denne tendens i 2023, hvor der ses et fald i andelen af domfældte med domstype 4 og 5 og en stigning for domfældte med domstype 2 og 3. Denne bevægelse kan være udtryk for, at kriminaliteten er blevet mere alvorlig, og at det derfor er fundet nødvendigt med en mere skærpet domstype. Eftersom domstype 4 er kendetegnet ved, at handlekommunen *kan*, men ikke *skal* anbringe borgeren i henhold til dommen, kan en øget anvendelse af domstype 2 og 3 også være udtryk for, at tilbageholdenhed med at gøre brug af de handlemuligheder, der er indeholdt i en domstype 4, herunder anbringelse, har resulteret i uhensigtsmæssig adfærd hos borgeren og behov for en skærpet domstype.

Der er også et beskedent fald i andelen med domstype 1. Dette er som oftest udtryk for, at borgeren har fået lempet sin dom fra en domstype 1 til en domstype 2, hvilket er en positiv udvikling.

Der bør fremadrettet være opmærksomhed på tendensen til øget brug af de mere skærpede domstyper 2 og 3 på bekostning af den mindre indgribende domstype 4, da en sådan tendens i yderste konsekvens kan være udtryk for, at borgeren får en mere skærpet domstype, fordi der ikke rettidigt er iværksat de nødvendige støtteforanstaltninger.

Vilkår:

Ca. 20 % af dommene er suppleret med særlige vilkår som fx:

Psykiatrisk behandling
Sexologisk behandling
Behandling mod misbrug af euforiserende stoffer
Behandling mod alkoholmisbrug
Behandling mod patologisk spillelidenskab
Forbud mod ophold, hvor der er børn u/18 år

Vilkår kan fastsættes ved domme til tilsyn samt tilsyn med mulighed for anbringelse (domstype 4 og 5) og anvendes typisk efter tilsynsmyndighedens vurdering. Der er ingen magtbeføjelser i forhold til vilkår, som må søges gennemført med motivering og pædagogiske indsatser.

Kriminalitetstyper:
Kriminalitet (hovedforbrydelsen) blandt de 214 domfældte (tallene for 2022 er anført i parentes, i alt 221):

2 (2)	manddrab
23 (25)	brandstiftelse
8 (6)	seksuel omgang/anden kønslig omgang/overgreb/krænkelse mod mindreårig
6 (5)	seksuelt overgreb/anden kønslig omgang/krænkelse/voldtægt/forsøg på voldtægt
7 (8)	blufærdighedskrænkelse
31 (36)	vold, vold af særlig farlig karakter og uagtsomt manddrab
89 (90)	vold/trusler om vold mod offentlig medarbejder
7 (8)	trusler
11 (11)	røveri
13 (15)	tyveri, brugstyveri, bedrageri, dokumentfalsk, hæleri, hærværk m.v.
5 (5)	overtrædelse af færdselsloven
1 (1)	besiddelse af børnepornografi
2 (3)	besiddelse mv. af euforiserende stoffer
1 (1)	besiddelse af våben
3 (0)	hærværk
5 (5)	andet

Domfældte får ofte dom for mere end et kriminelt forhold, og ikke sjældent er der tale om blandingskriminalitet, hvor der i samme sag er kriminelle forhold af forskellige typer. Ovenstående kategorisering af hovedforbrydelsen indeholder således en vis subjektiv afvejning af hvilken kriminalitet, der er grovest. Således vurderes personfarlig kriminalitet som hovedforbrydelsen over berigelseskriminalitet, og i tilfælde, hvor der både er tale om vold mod offentlige medarbejdere og mod andre, og hvor det ikke er indlysende, hvem der har været udsat for den hårdeste vold, er det statistisk valgt at lade hovedforbrydelsen tælle med som vold mod offentlige medarbejdere.

Ændringer i fordelingen på kriminalitetstyper kan blandt andet forklares ved, at der er personer, hvor dommen er ophævet eller udløbet, at der er kommet nye personer med dom, samt at der er allerede domfældte, der er blevet dømt for en anden type kriminalitet.

Der er ikke i 2023 sket de store bevægelser på kriminalitetstyperne, som fordeler sig nogenlunde som tidligere år. Langt den største andel af hovedkriminaliteten vedrører fortsat voldskriminalitet, herunder særligt vold/trussel om vold mod offentlige medarbejdere. Hovedparten af de berørte medarbejdere er ansatte på botilbud, men der kan også være tale om hjemmevejledere, kommunale sagsbehandlere, politiassistenter mv. Det er fortsat vurderingen, at forklaringen på den store andel af voldskriminalitet må findes i en række forskellige faktorer, fx er der stadig en generel tendens til, at flere voldsepisoder anmeldes, ligesom det øgede fokus på arbejdsmiljø på botilbud medfører, at episoder med udadrettet adfærd i højere grad karakteriseres som vold. I forhold til borgere, der bor på botilbud, er der alt andet lige øget risiko for, at udadrettet adfærd kan være rettet mod en medarbejder, og endelig sker en del episoder i forbindelse med overgange (mellem sektorer, kommuner, ung/voksen, botilbud mv.).

6. Anvendelsen af Samrådets udtalelser

Samrådet afgiver udtalelse til statsadvokaturen og anklagemyndighederne, som anvender udtalelserne i forbindelse med retssager og ved Statsadvokatens årlige kontrolhøring. Samrådet kan konstatere, at der er en høj grad af overensstemmelse mellem Samrådets udtalelser og modtagernes vurderinger. Hvis der er forskelle, drejer det sig typisk om sager, der ligger lige på grænsen mellem to foranstaltningstyper, eller at en anbefaling om et vilkår ikke bliver fulgt.

Samrådets anbefaling samt tilsynsførendes udtalelse indgår i væsentlig grad som grundlag for rettens afgørelse og ses ofte citeret i kendelser og domme.

7. Økonomi

Samråd

I 2023 var udgiften til Samrådet abonnementsfinansieret med 1,12 kr. pr. indbygger (mod 0,94 kr. i 2022 i faste priser)[2] betalt af alle kommuner i Region Syddanmark.

Samrådsmedlemmerne er ulønnede, bortset fra formand og næstformand.

Tilsyn

Det fælles kriminalpræventive tilsyn afregnes konkret pr. borger, der er i tilsyn.

Årstaksten i 2023 for et kriminalpræventivt tilsyn var 10.849 kr. (2022: 10.374 kr. i faste priser) for tilsyn med en borger i kommunale og regionale tilbud og 21.521 kr. (2022: 20.577 kr. i faste priser)[3] for tilsyn med en borger i private tilbud eller i egen bolig. Prisforskellen er begrundet i, at tilsynet er mere omfangsrigt, når borgeren er i privat regi.
Taksterne beregnes ud fra de faktiske udgifter indtil skæringsdatoen 15. september og beregnet forbrug for resten af året. Eventuelt over-/underskud indregnes i taksten året efter.

8. Observationer og opmærksomhedspunkter

Samrådet i Syddanmark er det samråd i Danmark, der behandler flest sager om året, ligesom tilsynskonstruktionen både er den mest systematiserede og indeholder tilsyn med et stort antal borgere, der af kommunen er anbragt på offentlige og private botilbud over hele landet. Dette giver god basis for generelle observationer og identificering af problematikker på området. Nedenstående problematikker er ikke nødvendigvis nye, og nogle er også beskrevet i tidligere årsrapporter, men endnu ikke lykkedes at finde løsninger på.

[2] Takst for Samråd 2022 i 2022-pris: kr. 0,91.
[3] Takst for tilsyn 2022 i 2022-priser: offentlig bolig: kr. 10.017, privat boform: kr. 19.870.

Øget kompleksitet og ændring af målgruppen

Sagernes kompleksitet er øget over årene og dermed også indsatsbehovet både kriminalpræventivt og socialpædagogisk.
Selve målgruppen "udviklingshæmmede lovovertrædere" har ændret sig, og der er blandt de domfældte borgere stort set ikke længere såkaldte "gammeldags" udviklingshæmmede, hvor adfærdsudfordringerne alene er forbundet med udviklingshæmningen. Der er således i gruppen af domfældte borgere færre med middelsvær/svær retardering, mens flere er placeret i området for lettere mental retardering, heraf flere med et funktionsniveau øverst i området, og ofte er der flere problematikker i spil ud over udviklingshæmningen, fx psykiatiske udfordringer og/eller misbrug. Der ses ligeledes flere domfældte borgere med anden etnisk baggrund end dansk end tidligere.
Det er kendetegnende for disse grupper af domfældte, at de som oftest ikke ser sig selv som tilhørende målgruppen, og at sagsbehandlingen samt udførelsen og tilrettelæggelsen af indsatsen, herunder kriminalpræventivt tilsyn, bliver mere kompleks. Det giver således udfordringer både for så vidt angår domfældte borgere i eget hjem og på botilbud at håndtere og rumme disse domfældte borgere samt yde en relevant socialpædagogisk og kriminalpræventiv indsats, og Samrådet vurderer, at der er behov for at udvikle medarbejderes kompetencer, men også at der sandsynligvis er behov for en større vifte af konkrete, relevante faglige tilgange og indsatser.

Som en udløber af ovenstående behandler Samrådet fortsat en del sager, hvor Samrådet vurderer, at borgeren *ikke* tilhører målgruppen, fordi denne har et funktionsniveau lige over mental retardering. Dette må ses som udtryk for, at Kriminalforsorgen under borgerens ophold i arresten og anklagemyndighederne i løbet af sagsbehandlingen er dygtige til og opmærksomme på at identificere borgere, der eventuelt bør straffritages.

Egnet misbrugsbehandling og seksualvejledning

Der ses fortsat i høj grad misbrugsproblematikker blandt de domfældte borgere. Imidlertid er det generelt vanskeligt at finde egnet misbrugsbehandling for målgruppen, da eksisterende misbrugsbehandling som oftest fordrer et noget højere kognitivt niveau, end målgruppen kan honorere, herunder selvindsigt og evne til at se sammenhængen mellem misbrug og udfordringer. Der er ofte tæt sammenhæng mellem misbruget og kriminaliteten, og det er typisk en grundlæggende forudsætning for overhovedet at få mulighed for at yde en kriminalpræventiv og socialpædagogisk indsats, at der først og fremmest tages fat i misbrugsproblematikken. Det er derfor aldeles væsentligt, at der kan findes velegnede misbrugsbehandlingstilbud til målgruppen, og at botilbud i højere grad formår at håndtere beboernes misbrug og sætte noget andet i stedet for, herunder støtter borgeren i at få øje på og blive i stand til at træffe andre og mere hensigtsmæssige valg end misbrug. Kommuner og botilbud kan med fordel i fællesskab interessere sig for mulige nye tiltag omkring misbrugsbehandling.
Tilsvarende udfordring gælder i forhold til seksualvejledning. Det kan være svært at finde seksualvejledere med kendskab til målgruppens problematikker, ligesom der mangler sexologer til målgruppen.

Kapacitetsudfordringer

Når en udviklingshæmmet borger skal anbringes i henhold til en dom, skal det være på botilbud, der er etableret efter servicelovens § 108. Det tilkendegives imidlertid fra samarbejdsparter, at der er en kapacitetsudfordring i forhold til § 108-botilbud. Som følge af generel mangel på denne type botilbud kan det være vanskeligt at finde et egnet tilbud til borgeren, herunder fuldbyrde domme, der stiller krav om anbringelse. I den forbindelse kan bemærkes, at disse domme principielt skal fuldbyrdes straks.

Lang sagsbehandling

Det er fortsat oplevelsen, at der er et massivt pres hos både anklagemyndighederne og domstolene, og det må konstateres, at mange sager strækker sig over meget lang tid, fra kriminaliteten er foretaget, til dommen er afsagt. For en målgruppe, der generelt er kendetegnet ved at være behovsstyret, have svært ved at gennemskue konsekvenserne af sine handlinger og mangle indsigt i

egne udfordringer, er det uhyre vanskeligt at forholde sig til en dom for et kriminelt forhold, der er begået flere år tilbage, hvilket tillige vanskeliggør både den socialpædagogiske og kriminalpræventive indsats.
Samrådet og tilsynet har endnu ikke set en effekt for så vidt angår domfældte udviklingshæmmede af iværksatte tiltag med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos domstolene, herunder ekstra bevillinger. Justitsministeriet har i samme forbindelse fremsat lovforslag[4] ultimo februar 2024.

Det kan i den forbindelse bemærkes, at den lange sagsbehandling også har den konsekvens, at Samrådet i stadig større omfang må afgive (nogle gange flere) supplerende udtalelser til den oprindelige udtalelse for at sikre, at anbefalingen tager udgangspunkt i borgerens aktuelle situation. Modsat er der tilfælde, hvor domstolene træffer afgørelse på baggrund af meget gamle udtalelser fra tilsyn og/eller Samråd, hvilket heller ikke er optimalt i forhold til at sikre, at borgeren idømmes den mest formålstjenlige foranstaltning, eftersom borgerens situation og adfærd kan have ændret sig betydeligt i både positiv og negativ retning, siden kriminaliteten er begået.

Udformningen af støttesystemet

Det er observeret, at der i flere tilfælde gælder et princip om, at borgeren selv skal henvende sig og møde op for at anmode om eller for at modtage den nødvendige støtte. Det medfører imidlertid i praksis, at der er borgere, som enten ikke får bevilget den nødvendige støtte, fordi de ikke selv formår at møde op og efterspørge støtten, eller som afsluttes på grund af manglende fremmøde. Måden, disse støttesystemer er konstrueret og fungerer på, har således uhensigtsmæssige konsekvenser i forhold til en målgruppe, som generelt er kendetegnet ved, at de ikke er i stand til selv at skabe og opretholde struktur i dagligdagen, at de mangler indsigt i egne udfordringer, og at de ofte ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger, og kan være med til at fastholde borgeren i en uhensigtsmæssig situation.

Politianmeldelse af episoder

Vold og trussel om vold mod offentlige medarbejdere er den mest hyppige kriminalitetstype, men på trods af den tidligere anførte generelle tendens til at anmelde mere, har Samrådet observeret efterhånden flere eksempler på, at botilbud undlader at anmelde den domfældte borger for endog ganske alvorlige forhold. Det giver en udfordring i forhold til at sikre, at Samrådet, Statsadvokaten og domstolene har et reelt billede af den domfældtes adfærd og risikoen for ny kriminalitet, og der er derfor fra tilsynets side en skærpet opmærksomhed på at italesætte nødvendigheden af at vurdere behovet for at politianmelde sådanne episoder.

Det skal i øvrigt i samme forbindelse bemærkes, at der er en problematik omkring henholdsvis anmeldelse eller registrering af episoder hos politiet, hvor der ikke nødvendigvis er overensstemmelse mellem botilbuddets/personalets oplevelse og intentioner og politiets opfattelse af, hvorvidt forholdet er politianmeldt eller alene registreret, ligesom botilbuddenes kendskab til konsekvenserne af, at et forhold alene registreres hos politiet, kan være begrænsede.
Det er en uheldig tendens, som potentielt kan få betydning for en foranstaltnings videre forløb.

9. Afsluttende bemærkninger

Samrådsformanden deltog i 2020 i (dengang) Social- og Indenrigsministeriets referencegruppe for domfældte med udviklingshæmning til drøftelser særligt omkring udfordringerne på den sikrede institution Kofoedsminde med blandt andet overbelægning og bekymringerne for kvaliteten i indsatsen. Social- og Boligstyrelsen har i november 2023 vurderet, at det er uhensigtmæssigt, at der kun er ét sikret tilbud til målgruppen, og at der er behov for at etablere yderligere et tilbud eller en afdeling med sikrede pladser i Vestdanmark med henblik på at sikre kapaciteten og fagligheden.

[4] Nyt lovforslag skal bringe sagsbehandlingstider ved domstolene ned | Justitsministeriet

Styrelsen har således anmodet landets kommuner om at præsentere en koordineret løsning for at etablere et sådant tilbud.[5]

Samarbejdet med kommuner, politi og statsadvokaturer har også i 2023 fungeret fint for Samrådets og de tilsynsførendes arbejde, og det vurderes også, at der fortsat fra samarbejdsparternes side er høj tilfredshed med og stor efterspørgsel på både Samrådets og de tilsynsførendes opgaveløsning og specialiserede kompetencer. Dette skal sandsynligvis ses i lyset af den konstruktion, der er valgt i Syddanmark, hvor ekspertisen i Syddanmark er samlet i et fælles samråd, og at de tilsynsførende har stor erfaring kombineret med, at et stort antal borgere hvert år går gennem såvel Samrådets som de tilsynsførendes hænder.
Der har ligeledes fortsat været et godt og tæt samarbejde med ledere og medarbejdere på botilbuddene.

Der har i 2023 været afholdt informations- og samarbejdsmøde med 16 af de 22 syddanske kommuner med deltagelse af kommunale myndighedspersoner, sagbehandlere og lignende samt tilsynsførende og samrådsformanden. Møderne er afholdt med de kommuner, der i 2023 har haft ønske om det, men det er en fast mulighed for alle kommuner i Syddanmark. Det har været nogle rigtig gode møder med plads til drøftelse af både konkrete sager og generelle forhold, hvor der blandt andet har været fokus på den fælles opgave i forhold til at hjælpe borgeren bedst muligt på vej til et liv uden kriminalitet og italesættelse af roller og opgaver for henholdsvis kommune og tilsynsførende. På baggrund af de positive erfaringer er der planlagt adskillige samarbejdsmøder igen i 2024.

Sekretariatet bliver jævnligt anmodet om rådgivning og sparring fra anklagemyndigheder, statsadvokaturen og kommuner, herunder kommuner fra dele af landet, hvor der ikke er etableret samråd. Ligeledes har flere kommuner uden for Region Syddanmark vist stor interesse for tilsynskonstruktionen, herunder er der jævnligt forespørgsler til muligheden for at blive tilknyttet det fælles kriminalpræventive tilsyn. Det kan bemærkes, at kendskabet til foranstaltningsområdet i flere af disse kommuner er ganske begrænset, hvilket fra et borgerperspektiv må betegnes som bekymrende.

Med etableringen af et fælles samråd og kriminalpræventivt tilsyn har de syddanske kommuner skabt fundamentet for en professionaliseret og systematisk tilgang til domfældte udviklingshæmmede borgere. Det fælles kriminalpræventive tilsyn sikrer, at det kriminalpræventive fokus fastholdes i foranstaltningsperioden, og Samrådets helhedsorienterede og kvalificerede udtalelser medvirker til, at borgeren kan idømmes den foranstaltning, der for den enkelte er den mest hensigtsmæssige til at imødegå risikoen for ny kriminalitet, og at en foranstaltning ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Det er således Samrådets vurdering, at eksistensen af et fælles samråd og tilsyn har stor betydning for retssikkerheden for udviklingshæmmede borgere med dom.

Hjemmeside:

På Samrådets hjemmeside: www.samraadsyddanmark.dk findes vedtægt for Samrådet, årsrapporter, tilsynsnotat, navnelister, mødedatoer, tidsfrister for anmodninger til og svar fra Samrådet, takster mv.

22. marts 2024

Lea Friberg
Samrådsformand

[5] https://sbst.dk/udgivelser/2023/borgere-med-udviklingshaemning-og-dom-med-behov-for-anbringelse-i-sikret-afdeling

Region Syddanmark

Dato: 26. marts 2024

Deltagere	
Helle Støve, Børne- og Kulturchefforeningen	Janet Marie Samuel, KL
Claus Fjeldgaard, Varde Kommune	Rigmor Lond, KL
Henrik Aarup-Kristensen, Brønderslev Kommune	Jacob Hess, Ankestyrelsen
Pia Ulv Helleland, Kommunale Velfærdschefer	Henrik Jørgen Horster, Ankestyrelsen
Anne Mette Lund, Vejle Kommune	Morten Starch Lauritsen, Ankestyrelsen
Lars Haarder, Skive Kommune	Jesper Hagen, Ankestyrelsen
Michael Karlsen, Rødovre Kommune	Julie Bloch Vingaard, Ankestyrelsen
Katrine Axél, Syddjurs Kommune	Cathrine Due Billing, Ankestyrelsen
Bente Bach Poulsen, Vesthimmerlands Kommune	
Bo Gammelgaard, Næstved Kommune	
Mille Schjoldan, Køge Kommune	
Hannah Wilson, Hvidovre Kommune	
Mette Olander, Roskilde Kommune	
Afbud:	Referent: Anna Ljung Bendixen, Ankestyrelsen

Referat fra møde i Dialogforum mellem Ankestyrelsen og kommuner den 12. marts 2024 kl. 9.00-13.00 – virtuelt

1. **Velkommen – og præsentation af nye medlemmer/deltagere v. Jacob Hess, Ankestyrelsen og Janet Samuel, KL**

I Dialogforum drøftes kommunale udfordringer og muligheder med det formål at styrke kommunernes myndighedsarbejde på social- og beskæftigelsesområdet.

Omdrejningspunktet for møderne er aktuelle, principielle og/eller generelle problemstillinger vedr. sagsbehandling i kommunerne eller i Ankestyrelsen. Forummet har ingen afgørelseskompetence, men møderne giver en bedre dialog om større udfordringer og mulighed for at drøfte anbefalinger til fremtidige initiativer.

Forummet skal ikke behandle konkrete klagesager eller afgørelser. Denne dialog skal foregå mellem den enkelte kommune og Ankestyrelsen.

Der er to niveauer – Dialogforum og underudvalget til Dialogforum. Underudvalget sætter fokus på drøftelse af indhold og rækkevidde af principmeddelelser på social-, beskæftigelses- og ældreområdet.

Kommunerne opfordres til at melde emner ind, som kan drøftes i Dialogforum.

2. Gensidig orientering v. Jacob Hess, Ankestyrelsen og Janet Samuel, KL

a) Projekt om flere oplyste sager v. Jacob Hess, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har fokus på sager, som ikke er tilstrækkeligt oplyst. På nogle områder er det tilfældet i op til 20 procent af sagerne. Det kan f.eks. være lægeattester, vejledninger eller andre akter, som underbygger kommunens afgørelse, der mangler i sagen.

Det er problematisk, da det forlænger sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen. Der er ikke tale om hjemvisning, da det er akter, som kommunen har. Derfor må Ankestyrelsen kontakte kommunen for få oversendt oplysningerne i de konkrete sager, hvilket forlænger sagsbehandlingstiden.

Ankestyrelsen vil rette henvendelse til 10 af de kommuner, hvor der i sagerne oftest mangler oplysninger. Disse 10 kommuner tilbydes i 2. og 3. kvartal 2024 en direkte hotline til Ankestyrelsen, hvor de i forbindelse med indsendelse af klagesagen kan få vejledning om, hvilke akter, der skal indsendes sammen med den konkrete sag.

Kommunerne opfordres til at give budskabet om øget opmærksomhed på at få oversendt alle relevante akter videre til Ankestyrelsen i klagesager. Problemet har vist sig at være størst på beskæftigelsesområdet, men håndteringen af sagsakter kan blive bedre på alle områder.

b) Sagsbehandlingstider v. Jacob Hess, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har i 2022 været tæt på at overholde 13-ugers målet, men sagsbehandlingstiden ses nu desværre at have en stigende tendens. Sagsbehandlingstiden er på nuværende tidspunkt på 18-19 uger, og den ender formentligt på omkring 22 uger.

Stigningen i sagsbehandlingstiden skyldes, at der modtages væsentlig flere sager, end der har været forventet.

Sager med lov- og aftalebestemte frister (seniorpension, børnesager mv.) skal prioriteres først, hvilket medfører en stigning i sagsbehandlingstiden på de øvrige sagsområder.

Det er ikke muligt at omprioritere ressourcerne i Ankestyrelsen, således at der prioriteres mere på sagsbehandling i stedet for eksempelvis Task Forces-forløb, undersøgelser, kvalitetssikring mv. Det skyldes, at der konkret er truffet politiske beslutninger og bevilliget penge øremærket til sådanne tiltag.

Ankestyrelsens kvitteringsbreve om forventet sagsbehandlingstid for kommunale sociale og beskæftigelsessager (13 – ugers sager) opdateres.

Helle Støve (BKF) forespurgte, om borgeren får besked på den konkrete forventede sagsbehandlingsfrist i lighed med kommunernes forpligtigelse, hvis sagsbehandlingstiden ikke kan overholdes. Dette bekræftede Ankestyrelsen sker med kvitteringsbrevene.

c) Nyt roadshow? v. Jacob Hess, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har overvejet, om roadshowet fra tidligere skal gentages.

Et forslag er, at budskaberne fra Dialogforum formidles gennem et let tilgængeligt notat i stedet for det almindelige referat.

Det aftales, at den nuværende model indtil videre bevares. Der samles, til næste møde i Dialogforum, op på, om der er behov for en anden model til videreformidling af budskaberne fra Dialogforum.

d) Børnesagbarometeret v. Henrik Horster, Ankestyrelsen

Børnesagsbarometeret er blevet erstattet af nye initiativer i 2024.

I april 2024 vil der blive highlightet tre nye tilbud til kommunerne for 2024:

1. Implementeringsstatus: Ankestyrelsen tilbyder 30 kommuner at gennemgå 4 - 10 sager (afhængig af kommune størrelse) hver ift. implementering af barnets lov. Der vil være tilmelding umiddelbart efter påske.
2. ERFA-møder: Ankestyrelsen tilbyder fem møder i november om ny praksis på børneområdet i 4. kvartal 2024
3. Virtuelt sagsflow: Ankestyrelsen tilbyder en screening, hvor det kan oplyses, hvilken lovgivning der er på området, og hvad der evt. er af praksis hos Ankestyrelsen. Arbejdet med udvikling af den virtuelle sagsflow bliver påbegyndt ultimo 2024.

Kvittering fra BKF (Helle Støve) på Ankestyrelsens fokus på at bidrage til kvalitetsudviklingen fremfor alene fejlfinding.

e) Nyt skema til at melde emner ind v. Janet Samuel, KL

Til orientering har KL lavet et nyt skema til at melde emner ind til Dialogforum. Det har til hensigt at gøre det mere struktureret. Det er ikke at krav at anvende skemaet, men blot et servicetiltag.

f) Cpr. nr. på afgørelser v. Janet Samuel, KL

Ankestyrelsen opfordres til at angive cpr. nr. på samtlige afgørelser.

Ønsket om cpr. nr. på alle afgørelser tages op internt i Ankestyrelsen.

g) Korte genbehandlingsfrister v. Janet Samuel, KL

Ankestyrelsen orienteres om, at der på børneområdet gives kommunerne korte genbehandlingsfrister. Der er ofte tale om komplicerede sager, hvor der f.eks. skal iværksættes en forældrekompetenceundersøgelse. Det presser sagsbehandlerne i kommunen.

Ankestyrelsen har orienteret fagkontoret om problemstillingen.

Det oplyses, at når Ankestyrelsen fastsætter frister for, at kommunen skal vende tilbage med eksempelvis efterlevelse af Ankestyrelsens pålæg, fastsættes fristen ud fra forskellige hensyn i den enkelte sag. Hvis Ankestyrelsen pålægger kommunen at træffe en ny afgørelse om anbringelse, er det vigtigt, at afgørelsen effektueres hurtigt.

I de tilfælde hvor Ankestyrelsen anmoder kommunen om at opdatere en børnefaglig undersøgelse, fastsættes fristen altid til fire måneder. Det skyldes, at det er den tid, som kommunen har første gang, der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, jf. Barnets lov § 20, stk. 3. Ankestyrelsen bemærker, at det altid er muligt for kommunen at bede om fristforlængelse med en saglig grund.

I forhold til genbehandlingsfrister fastsætter Ankestyrelsen som udgangspunkt de samme frister som kommunerne. Det er sjældent, at Ankestyrelsen forkorter disse.

3. Orientering om principmeddelelser på vej v. Julie Bloch, Ankestyrelsen

a) Principmeddelelse 4-24 om hjælpemidler, behandlingsredskaber, kompressionsmaskine og afhjælpning

Ankestyrelsens principmeddelelse 4-24 om hjælpemidler – behandlingsredskaber – kompressionsmaskine – afhjælpning

Principmeddelelse 4-24 er netop offentliggjort den 12. marts 2024.

Den handler om, at en kompressionsmaskine både kan være et hjælpemiddel, der bevilges af kommunen, og have karakter af et behandlingsredskab, der udleveres af sundhedssektoren som led i eller fortsættelse af behandling.

I den konkrete sag var det et hjælpemiddel, selvom der også var behandlingselementer i den.

Selvom principmeddelelsen inddrager en konkret sag om en kompressionsmaskine, behandler den også de generelle retningslinjer, når der skal foretages en afvejning mellem et hjælpemiddel og et behandlingsredskab. Principmeddelelsen medfører ikke en praksisændring.

Da vurderingen beror på en konkret afvejning i den enkelte sag, løser principmeddelelsen ikke alle problemstillinger i disse sager, men den kan forhåbentligt afhjælpe en del. Der henvises også til Ankestyrelsens artikel om kompressionsstrømper:

https://ast.dk/social/artikler/hjaelp-til-handicappede-og-aeldre/ny-principmeddelelse-fastslar-at-kompressionsstromper-fortsat-kan-bevilges-som-et-hjaelpemiddel-efter-serviceloven

Ankestyrelsen (Social 4) vil følge op på principmeddelelsen. Der er bl.a. planlagt et møde i maj 2024, hvor der vil udarbejdes et praksisnotat ud fra en række sager.

b) Kommende principmeddelelse

Ankestyrelsen vil skrive en principmeddelelse om servicelovens § 117 a.

Der ses et stort behov for vejledning af denne paragraf. Der er fundet en række sager, som vil blive afgjort i nærmeste fremtid, hvorefter principmeddelelsen vil blive skrevet på bagkant.

c) Mulige principmeddelelser

Ankestyrelsen påtænker at skrive en principmeddelelse om udmåling af rådighedstimer. Der er pt. en dialog med departementet, men principmeddelelsen forventes offentliggjort i 1. halvår af 2024.

Herudover vil Ankestyrelsen skrive en principmeddelelse om egen betaling af botilbud. Herunder om det er gældende fra afgørelsestidspunktet eller botidspunktet.

4. Status på Ankestyrelsens kursusvirksomhed v. Henrik Horster, Ankestyrelsen

Der har i forbindelse med ikrafttrædelsen af Barnets lov været stor forespørgsel på kurser til børne- og ungeudvalget.

Ankestyrelsen har derfor udarbejdet 14 kurser til børn- og ungeudvalget, hvor der åbnes for tilmelding umiddelbart efter påske. Der vil også være mulighed for at afholde kurset i den enkelte kommune.

Det vil være glædeligt, hvis der er en bred præsentation af fagfolk på kurserne herunder også f.eks. børnesagkyndige.

Alle kommuner vil modtage en invitation. Herudover vil oplysninger om kurserne være tilgængelige på Ankestyrelsens hjemmeside.

5. Udvælgelse af principmeddelelser til møde i underudvalget v. Jacob Hess, Ankestyrelsen

Underudvalget til Dialogforum drøfter mere konkret, hvordan formidlingen af offentliggjorte principmeddelelser kan forbedres – altså hvordan principmeddelelser skal forstås, hvilken rækkevidde de har, og hvordan en bedre formidling kan understøtte kommunernes brug af Ankestyrelsens principmeddelelser.

Der kan dermed drøftes konkrete udfordringer med dem, som arbejder med det i praksis.

Udgangspunktet er, at det er principmeddelelser fra det sidste år, som kan drøftes.

Ankestyrelsens nye principmeddelelse 4-24 (se punkt 3) kan give anledning til problemer, men den bør eksistere lidt tid (og bruges i praksis), før den kan drøftes.

Underudvalgets virke blev drøftet, da der har været en begrænset aktivitet og opbakning. Det aftales, at møderne fortsat afholdes ad hoc, når det er relevant. Dette er også af hensyn til, at der er mange nye medlemmer i Dialogforum, som skal have mulighed for at vurdere behovet for et underudvalg, hvor eventuelle spørgsmål til Ankestyrelsens principmeddelelser kan drøftes.

6. Ankestyrelsens rolle i forbindelse med implementeringen af barnets lov v. Julie Bloch, Ankestyrelsen

a) <u>Ankestyrelsens rolle v. Julie Bloch, Ankestyrelsen</u>

Barnets lov har en række nye bestemmelser, men der er også nogle bestemmelser, som er overført fra serviceloven uden materiel ændring.

Departementet har vejledningspligten i de første seks måneder efter lovens ikrafttræden. Herefter overtager Ankestyrelsen vejledningspligten fsva. de nye bestemmelser i loven.

Ankestyrelsen vil fastlægge praksis gennem principmeddelelser, men det kræver, at der først er nogle egnede sager. Ankestyrelsen behandler fortsat primært sager efter serviceloven.

På nuværende tidspunkt er der identificeret følgende temaer, men kommunerne opfordres også til at melde problemstillinger ind.

- Barnets lov § 80 (rammebestemmelse på børnehandicapområdet) - personkredsvurderingen adskiller sig lidt fra tidligere.

- Barnets lov § 90 om hjælp og støtte efter serviceloven - snitfladen til serviceloven og hvordan det skal forvaltes.

- Barnets lov § 86 om merudgifter - nuancen i den nye målgruppe ift. tidligere.

b) Nuværende problemstillinger v. alle

Fra BKF (Helle Støve) foreslås en afdækning af, hvad niveauet skal være for, at der er behov for yderligere undersøgelser af et barn. Undervisningen peger på en tendens til, at der er en uklar grænseflade mellem screening og udredning. Dvs. der næsten som minimum skal udarbejdes en udredning i alle sager, og en screening sjældent er tilstrækkelig ud fra lovgivning og vejledningsmateriale.

Der er med Barnets lov lagt op til, at der skal laves flere børnefaglige undersøgelser.

Desuden at der er brug for en afdækning af, hvad der skal forstås ved, at foranstaltninger skal iværksættes straks. Endelig peger kommunerne generelt på, at vejledningsmaterialet fra departementet er et stort og komplekst materiale for sagsbehandlerne i kommunerne.

Ankestyrelsen gjorde opmærksom på, at der fortsat tilbydes Task Forces og særlig vejledning til de enkelte kommuner, som måtte have brug for det. Det er selvom, vejledningsforpligtelsen fortsat er hos departementet.

7. Samspillet mellem Ankestyrelsen og tilsynet med kommunerne v. Cathrine Due Billing, Ankestyrelsen

a) Særligt om samspillet med retssikkerhedsloven

Ankestyrelsen har fokus på opfølgningsprocesser i forhold til praksisundersøgelser, læringsforløb, Task Forces mv. Herunder også hvornår Ankestyrelsens tilsyn skal inddrages.

Det følger af retssikkerhedslovens § 79 a stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal behandle Ankestyrelsens undersøgelser af kommunernes praksis på et møde.

Ifølge retssikkerhedslovens § 79 a stk. 2, er det nu også en mulighed, at kommunalbestyrelsen behandler resultater fra andre af Ankestyrelsens undersøgelser og aktiviteter efter kap. 11 og 12, der vedrører kommunen, på et møde.

Ankestyrelsens fagkontor kontakter som udgangspunkt forvaltningen først for at afklare, om der kan være tale om misforståelser ift. den eventuelle ulovlige praksis. Denne dialog kan ofte løse sagen.

Hvis der efterfølgende fortsat er en bekymring, retter Ankestyrelsen henvendelse til kommunalbestyrelsen, og tilsynet inddrages eventuelt.

Der kan også opstå en situation, hvor et fagkontor i Ankestyrelsen, sammen med Center for Læring og Analyse, bliver så bekymret, at tilsynet inddrages med det samme. Det er tilfældet, hvis det er alvorlige eksempler på ulovlige forhold, og særligt hvis det vedrører udsatte børn.

Retssikkerhedslovens § 79 a indebærer, at der er et delegationsforbud. Kommunalbestyrelsens kompetence kan derfor ikke videredelegeres/videregives. Det er også kommunalbestyrelsens ansvar i sidste ende, at der sker en lovliggørelse. Ligesom det er kommunalbestyrelsen, som Ankestyrelsen fører tilsyn med efter kommunestyrelsesloven. Eventuelle sanktioner (tvangsbøder) vil også kun kunne rettes mod medlemmerne i kommunalbestyrelsen og ikke kommunens udvalg.

b) Særligt om tilsynets fogedfunktion

Fogedfunktionen indebærer, at tilsynet kan gennemtvinge klagemyndighedens (Ankestyrelsen og andre klagemyndigheder) afgørelser i konkrete sager.

Begrundelsen er, at en kommunes nægtelse af at efterleve en bindende afgørelse fra en klagemyndighed i sig selv er en klar ulovlighed.

Anvendelse af fogedfunktionen kræver, at klagemyndighedens afgørelse præcist beskriver kommunens handlepligt i den konkrete sag.

c) Ankestyrelsens tilsynsudtalelse om kommunernes offentliggørelse af sagsbehandlingsfrister på det sociale område? (udtalelse om retssikkerhedslovens § 3, stk. 2)

Forpligtelsen gælder inden for de lovgivninger, som er nævnt i retssikkerhedsbekendtgørelsen § 1, stk. 1.

Det er ikke et krav, at kommunen skal offentliggøre en frist for sagsbehandlingen for hvert enkelt lovbestemmelse.

Det er som udgangspunkt ikke i overensstemmelse med intentionerne bag bestemmelsen, hvis kommunens offentliggjorte frister for sagsbehandlingen angives med meget brede intervaller.

Ankestyrelsens generelle tilsynsudtalelser er et relativt nyt tiltag. Det bruges, når det vurderes, at udtalelsen er relevant for alle kommuner. Tiltaget er et forsøg på at gøre det mest effektivt og mindst indgribende for kommunerne.

Ankestyrelsen kan også lave en specifik høring (om en tilsynsudtalelse) til en enkelt kommune, hvis der er et særligt problem i denne kommune.

Ankestyrelsen har rettet henvendelse til 16 kommuner, som har første halvår af 2024 til at rette op. I andet halvår af 2024 føres stikprøvekontrol.

8. Drøftelse af indmeldte punkter v. Janet Samuel, KL

Punkt 1.6, i forslag til emner til drøftelse fra kommuner mv., vedrørende en konkret sag fra Favrskov Kommune blev kort drøftet. Problemet skulle gerne være løst med den generelle udtalelse om, hvorvidt man kan søge om fleksjob.

Listen med forslag til emner til drøftelse sendes til Ankestyrelsen. Listen bruges som input til emner til næste møde i Dialogforum. Sendes ligeledes til mødedeltagerne, som ikke har set listen forud for mødet.

Ankestyrelsen kan kontakte de enkelte kommuner, som har konkrete og individuelle henvendelser. Det er ikke alle emner, som egner sig til en generel drøftelse i Dialogforum.

Kommunerne opfordres også til at benytte Ankestyrelsens telefontid for konkret vejledning.

9. Ankestyrelsens tilsidesættelse af serviceniveau i kommunen v. Jesper Hagen, Ankestyrelsen

Det følger af servicelovens § 138, at kommunalbestyrelsen inden for lovens rammer kan træffe beslutning om at fastsætte generelle vejledende serviceniveauer for den lokale udmøntning af hjælp efter loven.

Det er fortsat et krav, at der foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte sag. Kommunen skal konkret begrunde, hvorfor den enkelte borgers behov er dækket.

Ankestyrelsen tilsidesætter et fastsat serviceniveau, når det vurderes, at niveauet ikke i tilstrækkelig grad hjælper borgeren med vedkommendes behov. Der er en konkret case fra Roskilde, hvor Ankestyrelsen har vurderet, at der er grundlag for at fravige det fastsatte serviceniveau, da det ikke var tilstrækkeligt ift. den konkrete borgers udfordringer.

Kommunen er ikke forpligtet til at følge det tilbud, som Ankestyrelsen foreslår. Kommunen har mulighed for at komme med et andet tilbud, som dækker borgerens behov. Ankestyrelsen angiver også i hjemvisningsafgørelser, at hjemvisningen godt kan føre til det samme resultat i førsteinstansen. Dermed har kommunen et fagligt spillerum, hvor de kan rette op på begrundelsen og forklare hvorfor, at den enkelte borgers behov er dækket ved tilbuddet.

10. Status fra Retssikkerhedsprogrammet v. Jacob Hess, Julie Bloch, Cathrine Due Billing og Jesper Hagen, Ankestyrelsen

Et bredt politisk flertal har i 2021 aftalt at styrke borgernes retssikkerhed på handicapområdet med midler fra reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA-reserven).

Aftalen er mundet ud i en lang række initiativer, som Ankestyrelsen og Socialstyrelsen i fællesskab varetager. Initiativerne på handicapområdet indeholder både undervisning, undersøgelser og anbefalinger samt opfølgning fra tilsynet.

Nedenstående er en status over nogle af Ankestyrelsen initiativer:

a) Faglige temadage (læringsforløb)

Ankestyrelsen afholder to temadage – den 30. september og 1. oktober 2024 på Nyborg Strand Hotel og Konference. Den første dag bliver med fokus på børneområdet, hvorefter temaet om aftenen skifter til fra barn til voksen. Anden dagen kommer til at handle om voksenområdet.

Deltagerne (sagsbehandlere og faglige ledere) kan vælge mellem cirka 12 forskellige moduler per dag. Det giver mulighed for at skræddersy sit eget program. Modulerne kommer til at være af kortere varighed og vil foregå i mindre grupper, hvilket giver mulighed for spørgsmål og dialog.

Der har indtil videre været positiv feedback fra kommunerne på de valgte emner.

b) Handicapsagsbarometeret (undersøgende tiltag)

For at styrke retssikkerheden for borgere med handicap gennemfører Ankestyrelsen en landsdækkende måling af juridisk sagsbehandlingskvalitet på udvalgte bestemmelser på voksen- og børnehandicapområdet.

Barometeret vil årligt give et aktuelt billede af kommunernes juridiske sagsbehandlingskvalitet på tværs af alle landets kommuner på en udvalgt bestemmelse i serviceloven.

Der blev i 2023 lavet en landsdækkende undersøgelser af 385 ikke -påklagede afgørelser om servicelovens § 97 vedrørende ledsagelse. Rapporten bliver godkendt i nærmeste fremtid.

I 2024 vil der blive undersøgt merudgiftsområdet for både børn og voksne.

Handicapsagsbarometeret kan ses som relevant supplement til ankestatistikken, som kan findes på Talportalen.

c) Juridisk serviceeftersyn

Det juridiske serviceeftersyn vil give kommunerne et aktuelt billede af praksis på et område inden for både børne- og voksenhandicap. Det juridiske serviceeftersyn kan bruges til at se, om kommunernes afgørelser er i overensstemmelse med regler og praksis.

Ankestyrelsen indhenter et antal sager fra fem til seks kommuner på henholdsvis børne- og voksenhandicapområdet, som skal indgå i det juridiske serviceeftersyn. Serviceeftersynet forløber i årene 2023 til 2025.

Med det juridiske serviceeftersyn samles viden om, hvorvidt kommunernes afgørelser er i overensstemmelse med regler og praksis, og der udarbejdes et læringsnotat til kommunerne. Det indeholder eksempler på god sagsbehandling, og hvor der er udfordringer.

I 2023 har seks udvalgte kommuner indgået i det juridiske serviceeftersyn, og emnet for serviceeftersynet har været kommunernes behandling af sager om servicelovens § 32 a om hjemmetræning. De seks kommuner har sendt i alt 74 sager. Sagsgennemgangen viste, at 46 ud af de 74 sager samlet set er i overensstemmelse med regler og praksis. Det betyder også, at 29 ud af de 74 sager lider af en eller flere retlige mangler.

I de fleste sager, hvor der konstateres en retlig mangel, har kommunerne udfordringer med at oplyse sagen. Det drejer sig om 19 ud af de 29 sager. Det kan også konstatere, at der er otte sager, som lider af en begrundelsesmangel og otte sager, der indeholder en hjemmelsmangel. I fire sager har kommunerne foretaget en forkert fortolkning eller et skøn, der ikke er udøvet korrekt.

I 2024 vil fokus være på personkredsvurderinger i sager på voksenområdet om merudgifter, jf. servicelovens § 100.

d) Retssikkerhedsundersøgelsen

I perioden 2023-2025 vil Ankestyrelsen kortlægge kommunernes udfordringer i sagsbehandlingen på både børne- og voksenhandicapområdet i en samlet retssikkerhedsundersøgelse.

Undersøgelsen skal afdække, hvilke retssikkerhedsmæssige udfordringer, kommunerne har på handicapområdet. Undersøgelsen vil også indhente perspektiver fra kommunerne på, om der er behov for regelforenklinger, der kan medvirke til at styrke borgernes retssikkerhed.

Konkret udmøntes undersøgelsen i to delundersøgelser - én på børnehandicapområdet og én på voksenhandicapområdet.

Det har været et spændende arbejde, hvor Ankestyrelsen har modtaget mange relevante input. Undersøgelsen forventes at være færdig inden udgangen af 1. halvår af 2024.

Ankestyrelsens tilsyn vil udarbejde tre projekter:

1. Danmarkskortet
2. Gennemgang af kvalitetsstandarder i kommunen igennem tre år
3. Endnu ikke valgt

Ankestyrelsens tilsyn har identificeret følgende mere generelle problemstillinger ved kvalitetsstandarder på tværs af sagsområder:

1. Det er ikke tydeligt nok, at der fortsat skal foretages en konkret og individuel vurdering.

2. Den negative afgrænsning skaber ofte problemer.

11. Næste møde: 11. september 2024 kl. 09.30-12.30 (fysisk i KL) v. Jacob Hess, Ankestyrelsen

Da næste møde i Dialogforum er fysisk, vil det være oplagt at invitere Familieretshuset. KL undersøger nærmere, hvad der var af ønsker til deres deltagelse.

BKF har et forslag til emne ved næste Dialogforum er mulighed for opkrævning af betaling ved anmodning om aktindsigt. Det fylder hos kommunerne, og den aktuelle lovgivning er ikke tilpasset, at der ikke skal printes/kopieres materiale.

12. Afrunding og tak for i dag v. Jacob Hess, Ankestyrelsen og Janet Samuel, KL

Ankestyrelsen og KL takkede for den gode opbakning blandt kommunerne. Det er godt med en bred geografisk præsentation ved Dialogforum.

Forslag til punkter til næste møde:

- Besøg fra Familieretshuset
- Ankestyrelsens Vidensopsamling

NOTAT

Forslag til emner til drøftelse – 12. marts 2024

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Der afholdes møde i Dialogforum mellem Ankestyrelsen og kommunerne 12. marts 2024.

Følgende emner er meldt ind fra kommuner mv. til dagsordenen:

1. Generelle emner

1.1. Besøg fra Familieretshuset

Invitation af Familieretshuset omkring tildeling af værgemål og behandling af sager om flytning uden samtykke jf. SEL § 129. Drøftelse med Familieretshuset om hvordan deres sagsbehandling spiller sammen med Ankestyrelsens og kommunernes sagsbehandling (punkt udsat fra møde den 11. september 2023)

1.2. Vidensopsamling

(punkt udsat fra møde den 11. september 2023)

1.3. Fastlæggelse af, om klagefrist er overholdt

Fra Børne- og Kulturchefforeningen (direktør Helle Støve, Holstebro Kommune):
Skal kommunerne ”kontrollere” hvornår noget afsendes af borgeren eller med andre ord mere bureaukrati? Jf. https://www.dknyt.dk/artikel/sytten-minutter-i-klagefrist-er-altsaa-godt-nok?utm_source=nyhedsbrev%2013550&utm_medium=email&utm_campaign=nyhedsbrev%2013550&nb=1

1.4. Ekspertudvalget på socialområdet

Fra kommunerne i Hovedstaden:
Anbefalingerne fra Ekspertudvalget på Socialområdet til ændringer på socialområdet kan drøftes med Ankestyrelsen, jf. Ekspertudvalget på socialområdet: Delrapport 1 - Social-, Bolig- og Ældreministeriet (sm.dk) samt eventuelt den kommende delrapport 2, som forventes offentliggjort ultimo februar.

1.5. Det kommunale tilsyn

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Fra Favrskov Kommune:
Drøftelse af Ankestyrelsen og det kommunale tilsyns praksis ift. udvælgelse af tilsynssager.

Baggrunden er, at Favrskov Kommune som en ud af 26 kommuner er udvalgt til en mulig tilsynssag på baggrund af 12 sager udtrukket i 2021, som indgik i Børnesagsbarometret 2022 — Ankestyrelsen (ast.dk). Ifølge kommunen var der relativt få fejl i sagerne, og de fejl der er fundet, er primært af administrativ/lovfortolknings karakter, og ikke egentlige sagsbehandlingsfejl. Kommunen træffer ca. 2000 afgørelser om året.

Kommuner bruger uforholdsmæssigt meget tid på en mulig tilsynssag. I Favrskov Kommune er sagen nu på vej til byrådet. Forvaltningen har brugt ca. en uges arbejde samlet ved konsulent, for at skrive både sag, notat der redegør for tiltag Favrskov Kommune har igangsat for at imødekomme de fundne fejl, samt brev der skal afsted til Ankestyrelsen efterfølgende med Byrådets vurdering/høringssvar. Hertil kommer udvalgsmøde behandling, og ledelsestid.

1.6. Ankestyrelsens tilsynsudtalelse om kommunernes offentliggørelse af sagsbehandlingsfrister på det sociale område

Fra Favrskov Kommune:
Ankestyrelsen har den 15. december 2023 skrevet ud til alle kommuner vedr. kommunernes offentliggjorte sagsbehandlingsfrister efter retssikkerhedslovens § 3, stk. 2.

Styrelsen foretager i den forbindelse en høring af 15 kommuner om, hvordan kommunerne vil bringe deres offentliggørelse af frister for sagsbehandlingen på det sociale område i overensstemmelse med allerede udmeldt praksis om forståelsen af retssikkerhedslovens § 3, stk. 2.

Favrskov er én af de 15 kommuner. Kommunen har haft telefonisk kontakt med Ankestyrelsen, for at forstå hvorfor de er én af 15 kommuner, hvor Ankestyrelsen overvejer tilsyn på kommunens arbejde med sagsbehandlingsfrister. Kommunen tilkendegiver, at de har styr på dette (både publicering af sagsbehandlingsfrister og overholdelse).

Ankestyrelsen oplyser i telefonen, at den fejl, de har fundet, er på arbejdsmarkedsområdet. Det viser sig at være en sagsbehandlingsfrist der omhandler fleksjob. Fleksjob er en ydelse, man ikke kan ansøge om. Derfor er kommunen ikke forpligtet til at have en sagsbehandlingsfrist på dette område, men har valgt at have det, som en service til borgene.

Kommunen spørger om de kan få dette på skrift, men det kan de ikke. Kommunen skal nu, på tværs af alle fagområder i kommunen, redegøre for deres sagsbehandlingsfrister og overholdelse af disse, først overfor eget byråd, og derefter til Ankestyrelsen. Igen et kæmpe arbejde i tid og materialer.

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

1.7. Deling af oplysninger på tværs af forvaltninger

Fra Sønderborg Kommune:
Det er uklart, hvad der gælder i forhold til deling af oplysninger mellem forvaltninger. Kommunen efterspørger, at Ankestyrelsen forholder sig til udmelding fra Justitsministeriet og gældende vejledninger på området.

Følgende fremgår af principmeddelelsen 10-19:

> "*Vi er opmærksomme på, at kommunen tidligere har haft vanskeligt ved at få dit samtykke til at de må udveksle oplysninger mellem de forskellige afdelinger i kommunen. Vi bemærker, at kommunen er en enhedsforvaltning og kan udveksle oplysninger, hvis det er nødvendigt for at kommunen kan løse sine myndighedsopgaver. Der er ikke tale om videregivelse af oplysninger imellem myndigheder, da kommunen er én myndighed*".

Denne bemærkning ses ikke at have støtte i Forvaltningslovens § 29, stk. 1, som siger:
"I sager, der rejses ved ansøgning, må oplysninger om ansøgerens rent private forhold ikke indhentes fra <u>andre dele af forvaltningen</u> eller fra anden forvaltningsmyndighed. Stk. 2. Bestemmelsen gælder ikke, hvis
1) ansøgeren har givet samtykke hertil,

Samt Justitsministeriets vejledning:

> *Inden for den kommunale forvaltning vil hvert af de udvalg, der skal nedsættes efter den kommunale styrelseslov og styrelsesvedtægten og de dertil knyttede forvaltninger være en selvstændig forvaltningsgren. Bestemmelsen er derimod ikke til hinder for, at der inden for samme forvaltningsgren til brug for behandlingen af en ansøgning af en medarbejder indhentes oplysninger fra en anden. Det gælder også selv om medarbejderne varetager forskelligartede opgaver.*

Bestemmelsen har til formål at sikre, at en ansøger får indflydelse på, hvilke oplysninger om rent private forhold, der inddrages i en sag, som den pågældende selv har rejst ved ansøgning overfor forvaltningen. Der må således i almindelighed ikke fra andre dele af forvaltningen indhentes oplysninger om den pågældendes rent private forhold til brug for sagsbehandlingen uden ansøgerens udtrykkelige samtykke".

og vejledningen til retssikkerhedsloven, som siger:

> *Indhentelse af oplysninger fra andre dele af samme forvaltning er ikke reguleret i retssikkerhedsloven. Oplysninger fra andre dele af forvaltningen skal i ansøgningssager indhentes i overensstemmelse med forvaltningslovens § 29, dvs. som udgangspunkt med borgerens samtykke, hvis der indhentes oplysninger om rent private forhold".*

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Justitsministeriet har forvaltningsloven som ressortområde og har bekræftet i telefon, at Forvaltningslovens § 29, stk. 1 om samtykke fortsat er gældende i alm. ansøgningssager. Ankestyrelsen har ikke ville udtale sig.

1.8. Detaljegrad ift. oplysningspligt

Fra Odense Kommune:
Det kunne drøftes, hvilken praksis og detaljegrad, der er relevant i forhold til kommunens oplysningspligt.

Kommunen oplever, at Ankestyrelsen har ændret praksis i forhold til hvor detaljeret og dybt oplysningsgrundlaget skal være. Eksempelvis foreslår Ankestyrelsen i omgørelsessag vedr. kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, at kommunen kontakter den pågældende borgers kunder/klienter for oplysninger om borgerens muligheder for at arbejde yderligere timer og/eller oplysninger om eventuelle mistede ordre/kunder. Der er ikke tidligere oplevet krav i forhold til, at vi på det niveau undersøgte borgernes virksomhed og kontaktede deres eventuelle kunder, når de ikke selv kunne dokumentere et løntab.

2. Børneområdet

2.1. Implementering af barnets lov og ankepraksis

Fra Hvidovre Kommune:

Emne (overskrift)	Ankestyrelsens kommende praksis omkring Barnets Lov	
Evt. regelgrundlag	Lov Barnets Lov	Paragraf
Hvad handler problemstillingen om? Med Barnets Lov kommer en række nye bestemmelser, som kommunerne skal finde deres ben i. Der er færre krav til, hvornår der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, samt hvad den skal indeholde, der er nye krav til inddragelse af børn og hvordan der bliver truffet afgørelser om foranstaltninger, herunder at foranstaltninger skal iværksættes 'straks'. Hvilke overvejelser har Ankestyrelsen omkring fortolkningen af lovens tekst på nuværende tidspunkt, og hvordan agter Ankestyrelsen at gå i dialog med kommunerne omkring en ny praksis, når der kommer klagesager, underretninger eller Ankestyrelsen tager sager op af egen drift? Hvordan vil det påvirke arbejdet med Børnesagsbarometret?		
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? En dialog og forståelse på tværs af Ankestyrelsen og kommunerne af tolkningen af Barnets Lov og på den måde en bedre implementering af loven.		

NOTAT

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Forslagsstiller (kommunenavn)	Hvidovre Kommune
Evt. kontaktperson	Hannah Wilson, centerchef i Center for Børn og Familie

Fra Roskilde Kommune:

Emne (overskrift)	Barnets stemme	
Evt. regelgrundlag Inddragelse af barnets stemme i forbindelse med samvær/ anbringelse	Lov Barnets lov	Paragraf § 5
Hvad handler problemstillingen om? Hvordan tænker Ankestyrelsen, at barnets stemme får vægt i deres afgørelsessager? Hvordan kommer barnets stemme tydeligt frem i deres afgørelsessager – faglige vurderinger. Konkret sag ift. samvær med forældre. Barnets lov har et øget fokus på inddragelse – mangler begrundelse fra Ankestyrelsen ift. barnets stemme		
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? At Ankestyrelsens forholder sig til barnets stemme i deres afgørelsespraksis. Drøftelse af hvordan?		
Forslagsstiller (kommunenavn)	Roskilde Kommune	
Evt. kontaktperson		

Emne (overskrift)	Barnets lov	
Evt. regelgrundlag Barnets lov	Lov Barnets lov	Paragraf
Hvad handler problemstillingen om? - Det faglige skøn – drøftelse af omfanget af disse – fx procesbeskrivelser/vurderinger af næste skridt. - Om sagen er oplyst tilstrækkeligt – screening og afdækning - Børn og unge med funktionsnedsættelser – hvornår skal der afdækkes / inddragelse af barnet - Sagsforløb om egendriftsager; tidsperspektivet - Ansøgninger om hjælpemidler – screening og inddragelse af barnet		
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? En faglig drøftelse af ovenstående og Ankestyrelsen stillingtagen til dette.		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Forslagsstiller (kommunenavn)	Roskilde Kommune
Evt. kontaktperson	

Fra kommunerne i Hovedstaden:
Drøftelse af Ankestyrelsens tilgang og praksis i forbindelse med barnets lov. Herunder om styrelsen planlægger proaktivt at give vejledende udtalelser eller afvente principmeddelelser på baggrund af konkrete sager.

2.2. Krav om forældrekompetenceundersøgelser

Fra Horsens Kommune:

Emne (overskrift)	Forældrekompetenceundersøgelse	
Evt. regelgrundlag	Lov Barnets lov	Paragraf § 151
Hvad handler problemstillingen om? Emnet har tidligere været drøftet på dialogmøde med Ankestyrelsen. Men vi får fortsat afgørelser fra Ankestyrelsen, som det ikke er muligt at efterkomme uden en forældrekompetenceundersøgelse. I den ene sag fremgår det, at den børnefaglige undersøgelse skal opdateres med *en udredning af mors kognitive, emotionelle og personlige ressourcer og vanskeligheder med henblik på, at afdække hendes evne til at varetage omsorgen for barnet og barnets vanskeligheder og behov samt med henblik på tilrettelæggelse af fremtidig støtte og/eller behandling af mor under anbringelsen af barnet.* I den anden sag lød det: *Kommunen skal opdatere den børnefaglige undersøgelse af barnet med en udredning af forældrenes kognitive, emotionelle og sociale ressourcer og vanskeligheder med inddragelse af forældrenes og barnets mentaliseringsevne, problemløsningsfærdigheder, selvreguleringsfunktioner og sociale færdigheder. Kommunen skal gennemføre den opdaterende undersøgelse inden for fire måneder fra vores afgørelse.* I en sag uden anbringelse, som vi har fået fra en anden kommune, har Ankestyrelsen sendt os en skrivelse, hvor flg. bl.a. fremgår: ”*Vi lægger til grund, at kommunen forholder sig konkret til, om der er behov for, at nærmere udredning af forældrenes kognitive, sociale og personlighedsmæssige ressourcer og vanskeligheder i forhold til at varetage opdragelsen og omsorgen for xx”* som vel igen peger i retning af en forældrekompetenceundersøgelse. Kunne Ankestyrelsen omformulere deres afgørelser eller have tanker omkring hvordan forholdene kan afdækkes, uden der er tale om en forældrekompetenceundersøgelse?		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

På samme måde har Ankestyrelsen pålagt os følgende, hvor vi vel vanskeligt kan komme uden om en psykologisk undersøgelse af barnet, ligesom der ret kraftigt peges på at vi skal inddrage VISO: ”*Vi vurderer, at kommunen skal opdatere den børnefaglige undersøgelse med en systematisk, helhedsorienteret, tværfaglig og koordineret undersøgelse og vurdering af x´x situation, samt specialiseret rådgivning om kompensations- og støttemuligheder i relation til x. Kommunen har ikke i fornødent omfang undersøgt disse forhold”.* Ankestyrelsen henviser til, at den specialiserede rådgivning kan være VISO.	
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? Vi ønsker at Ankestyrelsen formulerer deres afgørelser sådan at det bliver muligt for kommunerne selv at vælge den måde hvorpå man vil kunne imødekomme det, Ankestyrelsen efterspørger i afgørelserne.	
Forslagsstiller (kommunenavn)	Horsens Kommune
Evt. kontaktperson	

2.3. Samspil mellem Ankestyrelsens børnekontor og tilsynet

Fra Ikast-Brande Kommune:
Drøftelse af samspillet mellem Ankestyrelsens Børnekontor, Tilsynet og kommunerne i egendriftsager jf. barnets lov § 151 (tidl. servicelovens § 65).

I forhold til behandling af konkrete sager, hvor Ankestyrelsen har truffet afgørelse efter barnets lov § 151 (tidl. servicelovens § 65) kan der opstå uenighed mellem Ankestyrelsen og kommunerne.

Her kan det ske, at Ankestyrelsens børnekontorer vælger at inddrage Tilsynet. Når Tilsynet går i gang aktiverer det en ret voldsom bureaukratisk proces og forberedelse af byrådsbehandling i kommunen.

Fra kommunernes side er det svært at se, at der er tale om to kontorer og om der er en armslængde mellem dem, eller de to kontorer arbejder hånd i hånd.

Det vil være et oplæg til et godt samarbejde hvis der kunne være en afklarende dialog mellem Ankestyrelse, Tilsyn og kommuner i sådanne sager. Det vil også være relevant at bede Ankestyrelsen om at dokumentere at der ikke er tilstrækkelige oplysninger i de sager de bringer for Tilsynet. Det er ofte det der er uenighedsfeltet.

Den konkrete sag handler om uenighed om, hvorvidt der er behov for en forældrekompetenceundersøgelse eller ej. Jf. punkt 2.2. ovenfor.

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

2.4. Advisering af kommune forud for afgørelse om anbringelse

Fra Esbjerg Kommune:
Kommunen har et par gange haft sager, som er endt i Ankestyrelsen, og hvor Ankestyrelsen vil ændre kommunens afgørelse, og i stedet tvangsanbringe barnet/den unge.

Det, der er problematisk, er at Ankestyrelsen ringer til kommunen, for at give kommunen et praj om en påtænkt afgørelse, hvor kommunen opfordres til at begynde at lede efter en anbringelsesplads, FØR afgørelsen har været behandlet på møde i Ankestyrelsen, eller FØR parterne har fået besked/afgørelsen.

Derved sættes kommunen i et dilemma, da den har forhåndsviden, og begynder at agere, før parterne er informeret af Ankestyrelsen, og hvor kommunen skal agere straks, men på en forhåndsviden, uden en afgørelse i hånden. Det sætter kommunen i et virkeligt svært dilemma.

2.5. Adoptionslov og -bekendtgørelse

Fra Horsens Kommune:

Emne (overskrift)	Adoption	
Evt. regelgrundlag	Lov Adoptionsloven	Paragraf § 9, stk. 3
Hvad handler problemstillingen om? I adoptionsbekendtgørelsen nr. 1516 af 06.12.2023 er der i § 1, punkt 3 beskrevet de situationer, hvor familieadoption kan komme på tale. Eksempelvis kan familieadoption være: *En adoption af et barn, som ansøgeren har et særligt tilknytningsforhold til, navnlig fordi barnet er blevet opfostret hos ansøgeren i en længere periode.* (§ 1, punkt 3 c) I den tidligere bekendtgørelse nr. 142 af 24.1.2022, § 1, punkt 3 c står følgende: *En adoption af et barn, som ansøgeren har et særligt tilknytningsforhold til.* Vi bringer emnet op, da vi ser flere problemer og udfordringer i, at plejefamilien nu har fået mulighed for at adoptere det barn, som kommunen midlertidigt har anbragt med henblik på bortadoption. Ankestyrelsen har til os oplyst, at Ankestyrelsen i løbet af 2023 blev opmærksom på muligheden, da man tidligere har været af den opfattelse, at plejefamilien ikke kan adoptere barnet i en sag jf. adoptionslovens § 9, stk. 3 (de små børn). Vi har haft en sag hvor vi den 1.6.23 indstiller efter § 9, stk. 3 og Ankestyrelsen træffer afgørelse om adoption. I processen anmoder plejefamilien Ankestyrelsen om at adoptere barnet jf. § 1, punkt 3 c.		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ankestyrelsen træffer afgørelse om, at betingelsen om særligt tilknytningsforhold (3 års grænse) ikke er opfyldt. Ankestyrelsen matcher barnet med en familie. Den 1.1.24 trådte den nye bekendtgørelse i kraft og plejefamilien søger på ny om adoption af barnet. Ankestyrelsen tilbagekalder matchningen med den nye familie, og sagen er endnu ikke afklaret. Vi ser et problem i forhold til barnets bedste, når tidshorisonten bliver uforholdsmæssig lang, hvis plejefamilierne adopterer børnene, vil det skabe kontinuitet for barnet, at der ikke skal være et skift, vil kommunerne kunne tænke i hvilken plejefamilie barnet bliver anbragt i og på den måde være medvirkende til en nemmere adgang til adoption af et lille barn, hvor meget skal der til for at betingelsen "et særligt tilknytningsforhold" er opfyldt (barnet anbringes i en godkendt plejefamilie og et så lille barn må antages at knytte sig stærkt til plejefamilien som er barnets primære omsorgspersoner). Dette blot nogle overvejelser.	
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? Vi ønsker en drøftelse af de udfordringer ændringen i bekendtgørelsen potentielt giver og der ønskes at AST fortæller, hvordan de forventer bestemmelsen anvendt.	
Forslagsstiller (kommunenavn)	Horsens Kommune
Evt. kontaktperson	

2.6. Sektoransvar skole og social

Fra Hørsholm Kommune:

Emne (overskrift)	Sektoransvar skole / social	
Evt. regelgrundlag	Lov Servicelov / folkeskolelov / specialundervisningslov	Paragraf SEL § 42
Hvad handler problemstillingen om? At vi oplever en stigning i antal ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med at en folkeskole eller en specialskole meddeler forældre, at det i forhold til deres barns udfordringer er en god ide, at barnet går tidligere hjem fra skolen – uden lægeerklæring eller andet. Umiddelbart herefter søger familien tabt arbejdsfortjeneste.		
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? Der er behov for en tydelighed omkring sektoransvaret, hvor vi gerne så dialogforum drøfte hvorvidt man kan give afslag på tabt arbejdsfortjeneste i ovenstående eksempel (vi har fået underkendt en sådan afgørelse af Ankestyrelsen).		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Umiddelbart også behov for en kommunedækkende tilkendegivelse af hvor ansvaret i sådanne tilfælde ligger (skal skolen bistå med støtte for at barnet kan blive i hele skoletiden fremfor at anbefale at barnet går hjem eller ??)	
Forslagsstiller (kommunenavn)	Hørsholm
Evt. kontaktperson	

3. Voksenområdet

3.1. Hjemløsereformen – fast track-ordning og fastlæggelse af handlekommune

Fra KL:
Som led i hjemløsereformen (lov nr. 482 af 12.05.2023), er der indført følgende nye bestemmelser i dels retssikkerhedsloven, dels bekendtgørelsen om retssikkerhed og administration:

- Retssikkerhedslovens § 9, stk. 15. Ankestyrelsen kan i tilfælde, hvor handlekommunen for en borger ikke følger af stk. 1-10, på baggrund af borgerens tilknytning træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.

- Bekendtgørelsens § 15. Ankestyrelsen skal så vidt muligt træffe afgørelse inden 8 uger efter, at klagen er modtaget i Ankestyrelsen i følgende sager: (…) 4) Klager over afgørelser efter § 110, stk. 5, i lov om social service om udskrivning af en borger fra en boform efter § 110, stk. 1, i lov om social service.

Der ønskes en status på Ankestyrelsens sagsbehandling vedr. begge nye bestemmelser. Hvor mange sager har styrelsen nået at behandle siden loven trådte i kraft 1. oktober 2023? Og hvad har udfaldet af sagerne været?

3.2. Ankestyrelsens tilsidesættelse af serviceniveau i kommunen

Fra Roskilde Kommune:

Emne (overskrift)	Ankestyrelsens mulighed for at tilsidesætte serviceniveau i kommunen	
Evt. regelgrundlag	Lov Lov om Social Service	Paragraf
Hvad handler problemstillingen om? Vi oplever at Ankestyrelsen på visse områder tilsidesætter kommunens fastsatte serviceniveau.		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Eksempler herpå er en konkret sag, hvor borger har søgt om eksternt aktivitets- og samværstilbud. I vores kvalitetsstandard står, at vi primært bruger kommunens egne tilbud. I afgørelsen er det fagligt beskrevet, at borger er målgruppe til internt tilbud og både dagtilbud og botilbud peger på at borger trives og er målgruppe til aktuelle § 104 tilbud. Pårørende ønsker specifikt eksternt tilbud der også kan tilbyde svømning. Derudover er pårørende ikke enig i beskrivelse af borgers trivsel. Det medfører, at ankestyrelsen peger på, at der skal vælges andet tilbud. Den konkrete afgørelse fra ankestyrelsen betyder en øget udgift til aktivitets- og samværstilbud på 200.000 kr. pr. år.	
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? Hvad er vægtningen af en kommunens fastsatte kvalitetsstandarder og borgers/pårørendes ønsker og krav til udmøntningen af en bevilliget støtte.	
Forslagsstiller (kommunenavn)	Roskilde Kommune
Evt. kontaktperson	

4. Beskæftigelsesområdet

4.1. Ønske om flere principmeddelelser på beskæftigelsesområdet

Fra Roskilde Kommune:

Emne (overskrift)	Ankestyrelsens synlighed på beskæftigelsesområdet	
Evt. regelgrundlag	Lov Lov om aktiv beskæftigelse	Paragraf
Hvad handler problemstillingen om? Vi oplever, at Ankestyrelsen er mere usynlig, særligt på beskæftigelsesområdet. Hvis man laver en søgning på principmeddelelser (som jo skal være en hjælp til os i kommunerne) fordelt på år, på det kommunale område er antallet siden 2010 faldet med 50%. Er lovgivningen bliver mindre kompleks, sagsbehandlingen generelt bedre eller? År og antal principmeddelelser på det kommunale område (taget fra ankestyrelsens hjemmeside) • 2010: 198 • 2011: 197		

Dato: 1. februar 2024

Sags ID: SAG-2023-03625
Dok. ID: 3415541

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

• 2012: 145 • 2013: 100 • 2014: 74 • 2015: 94 • 2016: 91 • 2017: 86 • 2018: 57 • 2019: 76 • 2020: 32 • 2021: 21 • 2022: 39 • 2023: 73	
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum? En drøftelse af behovet for flere principafgørelser ude i kommunerne, på baggrund af den læring der er i afgørelserne.	
Forslagsstiller (kommunenavn)	Roskilde Kommune
Evt. kontaktperson	

5. Orienteringspunkter

Nyt skema til at melde emner ind
KL har tilrettet skema til indmelding af punkter til Dialogforum i januar 2024 på baggrund af input fra Helle Støve, BKF

Cpr.nr. på afgørelser
En kommune melder, at det vil være en hjælp, hvis Ankestyrelsen vil anføre et Cpr-nummer på alle deres afgørelser, og ikke kun på nogle af dem.

Korte genbehandlingsfrister
Ankestyrelsen opfordres til at tænke på, at de, hvis/når de sætter korte genbehandlingsfrister, presser forvaltningen ift. at nå at arbejde ind i problemstillingerne/indhente oplysninger/udarbejde forældrekompetenceundersøgelser, osv.

25. september 2023

Har du et emne, du mener KL bør drøfte med Ankestyrelsen?

Hvad er Dialogforums rolle?

Formålet med dialogforummet er at drøfte kommunale problemstillinger, udfordringer og muligheder med henblik på at bidrage til at styrke kvaliteten i kommunernes myndighedsarbejde på social- og beskæftigelsesområdet.

Forummet har ingen afgørelseskompetencer, men dialogen mellem parterne kan danne grundlag for bedre dialog om større udfordringer og tendenser og give anbefalinger til fremadrettede initiativer. Hvis et spørgsmål vedrører den måde reglerne er udformet på, bør drøftelsen tages med det relevante departement.

Jf. kommissoriet for Dialogforum kan følgende emner være relevante:

- Aktuelle principielle og/eller generelle problemstillinger vedr. sagsbehandling i kommunerne eller i Ankestyrelsen
- Andre aktuelle politiske emner og initiativer, der berører Ankestyrelsens og kommunernes virksomhed

Møderne

I Dialogforum er en repræsentant på administrativt niveau repræsenteret fra hvert KKR. Derudover er Børne- og Kulturchefforeningen og Kommunale Velfærdschefer repræsenteret. Medlemmer af Dialogforum kan for eksempel via deres bagland eller gennem rammeaftalesekretariaterne lokalt indsamle forslag til dagsordenspunkter.

Dialogforum mødes to gange om året. Følgende emner er bl.a. blevet drøftet:

- Ankestyrelsens dokumentationskrav, særligt i hjemviste sager
- Særligt vanskelige regler (fx tabt arbejdsfortjeneste til forældre til børn med nedsat funktionsevne, merudgiftsbestemmelser, borgerstyret personlig assistance)
- Læringen fra Ankestyrelsens task-force- og læringsforløb med kommuner
- Social- og ældreministerens Danmarkskort
- Børnesagsbarometeret

– Emner til praksiskoordinering
– Det kommunale tilsyn

Proces for indmelding af forslag til emner til drøftelse i Dialogforum

Alle kommuner kan sende forslag til emner ind til drøftelse i Dialogforum. Dagsordensforslag sendes til Rigmor Lond, KL, på mail: ril@kl.dk.

Forslag kan eventuelt indsendes via nedenstående skema (se næste side)

Læs evt. mere om samarbejdet mellem kommuner, Ankestyrelsen og KL på KL's hjemmeside: Dialogforum mellem Ankestyrelsen og kommunerne (kl.dk).

Forslag til emne til drøftelse i Dialogforum mellem Ankestyrelsen og kommunerne

Emne (overskrift)		
Evt. regelgrundlag	Lov	Paragraf
Hvad handler problemstillingen om?		
Hvad er det ønsket der skal komme ud af drøftelsen i Dialogforum?		
Forslagsstiller (kommune-navn)		

Evt. kontaktperson	

Skabelon til brug ved orientering om ændringer i kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommune/ region: Haderslev Kommune

Tilbuddets navn: Odinsgård

Ydelsens navn: Bosted

Målgruppe: Borgere med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne

Lovgrundlag: Almenboliglovens § 105 i kombination med støtte efter Servicelovens § 85

Ændring: (sæt x)

Ændring i takst [ ] Ændring i antal pladser [ ] Lukning af tilbud [X]

Tidspunkt for ændringens ikrafttrædelse:

September 2024

Beskrivelse af ændringen:

Odinsgård omdannes til en selvejende institution og udgår dermed – jf. bilag til rammeaftalen – af rammeaftalen. I overensstemmelse med rammeaftalens bilag 4 er dette at betragte som en lukning af Odinsgård og dermed en ændring af kapaciteten i rammeaftalen. Rammeaftalens principper bliver fulgt i forbindelse med lukningen af Odinsgård. De endelige beregninger og disponeringer i forbindelse med lukkeregnskabet er endnu ikke afklaret.

Begrundelse for ændringen:

Odinsgård i Vojens har i flere år været præget af lang række udfordringer. Der har blandt andet været stor medarbejderudskiftning, højt sygefravær, belastet økonomi, ledige boliger, klager fra pårørende og aftaleforløb med Arbejdstilsynet. Haderslev kommune har forsøgt mange tiltag for at rette op på forholdene på Odinsgård. Social- og Handicapudvalget i Haderslev Kommune har i foråret besluttet, at Odinsgård skal omdannes til en selvejende institution. Dette forventes at kunne bidrage til at sikre den nødvendige stabilitet for tilbuddet fremover.

Ændringens konsekvenser:

(Hvilke økonomiske konsekvenser får det for betalingskommunerne, hvordan påvirkes taksten, hvordan påvirkes serviceniveauet).

Der er i dag i alt 31 pladser på Odinsgård. Heraf sælges 6 pladser til borgere fra Kolding, Kerteminde, Aabenraa og Sønderborg kommune. Haderslev kommune er i god dialog med kommunerne om, at de fra overgang til selvejende institution, forventeligt september 2024 kan købe pladser direkte ved bestyrelsen for den selvejende institution.

Det er i dag ikke muligt at beregne og oplyse den kommende takst for tilbuddet.

Serviceniveau forventes uændret.

I øvrigt:

Social og Handicapudvalget i Haderslev kommune har besluttet at Haderslev kommune ved overgang til selvejende institution selv disponerer / visiterer til 80 % af pladserne efter In-House model. De resterende 20 % af pladserne står den kommende bestyrelse for at sælge.

Modtagere af orienteringen om ændringer ift. kapacitet og takst

Der henvises til bilag 4 og bilag 7 i Rammeaftalen 2023-2024. Rammeaftalen findes på www.socialsekretariatet.dk

Kontaktpersonsliste findes ligeledes www.socialsekretariatet.dk under siden ”Rammeaftalen 2023-2024”.

Socialtilsyn Syd

Socialtilsyn Syd
- finansieringsbehov for 2025

Socialtilsyn Syd

Østerågade 40
5672 Broby

Tlf. 7253 1900
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk
03-07-2024

Finansieringsmodel for Socialtilsynene

Det er kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn Kommunes ansvar, at Socialtilsyn Syd har den nødvendige kapacitet til at indfri formålet med lov om socialtilsyn. Derfor er det tilsvarende kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn Kommune, der ved den årlige budgetlægning beslutter, hvilket budget, Socialtilsyn Syd skal råde over for at kunne tilvejebringe den nødvendige tilsynskapacitet.

For at varetage dette ansvar på betryggende vis - og for at understøtte ensartethed på landsplan og samtidig sikre, at den finansiering, som Faaborg-Midtfyn vil opkræve, i hovedsagen svarer til den DUT-kompensation, der er aftalt mellem Staten og KL ved tilsynenes etablering - har styregruppen for socialtilsynene godkendt en fælles beregningsmodel som grundlag for opgørelsen af hvert enkelt tilsyns finansieringsbehov.

Beregningen tager udgangspunkt i antallet af tilbud og plejefamilier, der skal føres tilsyn med, sammenholdt med det gennemsnitlige tidsforbrug til at løse en række kerneopgaver i sammenhæng med tilsynene. Tidsestimatet for de fleste opgaver stammer fra DUT-forhandlingerne om lov om socialtilsyn i 2013. Styregruppen med repræsentanter fra KL, Socialstyrelsen samt forvaltningscheferne i de 5 tilsynskommuner har tidligere år foretaget mindre justeringer i modellen.

Modellen er overvejende en taksametermodel, hvor antallet af tilbud og plejefamilier, der skal føres tilsyn med, fastlægger, hvor stort finansieringsbehov, det enkelte tilsyn har – og dermed, hvor stort et budget, man kan råde over. For Socialtilsyn Syd er det ca. 70% af budgettet, som reguleres direkte ud fra den tilsynsopgave, der skal gennemføres. Modellen indeholder en mindre del rammefinansiering dels i forhold til lokalt betingede omkostninger, dels til håndtering af fælles faglige forhold som f.eks. whistleblower-ordningen. Disse budgetandele ændrer sig kun, hvis der enten lokalt eller i fællesskab blandt tilsynene træffes beslutning herom.

Socialtilsynene har fokus på løbende at tilpasse omkostningerne til de opgaver, der skal løses. Samtidig har de fem socialtilsyn fokus på, at de forventninger, der var og er til socialtilsynene i forlængelse af tilsynsreformen, skal indfries.

Ændring i forhold til tidligere år

Det fremgår af lov om socialtilsyn § 23, at taksten på tilbudsområdet skal differentieres efter tilbuddets størrelse og tilsynsopgavens omfang. Den hidtidige differentiering er baseret på forventningerne til forskelle i tilsynsopgavens omfang mellem små og store tilbud tilbage i 2013. Taksten har derfor indeholdt en indbyrdes vægtning mellem de fire størrelseskategorier, hvor tilbud i den mindste kategori med færre end 8 pladser vægtes med en faktor 1 stigende til en faktor 3 for tilbuddene i den største kategori med mere end 49 pladser.

Socialtilsyn Syd har som led i den løbende udvikling af tilsynet, herunder udvikling af praksis for risikobaseret tilsyn i 2023 og indførelse af tilsynsplaner kunne konstatere, at antallet af pladser som et tilbud er godkendt til, kun i begrænset omfang har betydning for hvor omfattende tilsynsopgaven er, samlet set. Derimod varierer tilsynsopgavens omfang i betydeligt større omfang som følge af forhold som antal afdelinger og hvorvidt en risikovurdering af det enkelte tilbud fordrer et mere intenst tilsynsarbejde i en periode.

Ved en justering af bekendtgørelse om socialtilsyn blev det fra 2022 muligt at opkræve tillægstakster hvor tilsynet med et tilbud er særligt ressourcekrævende, jf. § 25, stk. 4. Det er Socialtilsyn Syds vurdering at tilsynsopgaven netop er særligt ressourcekrævende på tilbud med flere afdelinger og hvor der er behov for et intensiveret tilsynsforløb.

Den øgede systematisering af tilsynsarbejdet har vist, et begrænset behov for takstdifferentiering alene begrundet i antallet af pladser. Som følge heraf og idet der med bekendtgørelsens § 25, stk. 4 er hjemmel til at opkræve tillægstakst hos de særligt ressourcekrævende tilbud vil takstdifferentieringen efter tilbuds pladsantal fra 2025 blive begrænset, således den opkrævede basistakst afspejler tilsynsopgavens omfang jf. lov om socialtilsyn § 23. Dette vil konkret betyde, at de tilbud med færrest pladser forsat vægtes med en faktor 1, mens de tilbud med flest pladser fremover vil blive vægtet med en faktor 1,3 – j.fr. beskrivelsen heraf i dette notat s.4-6.

Konsekvensen heraf er, at basistaksten for det driftsorienterede tilsyn vil ændres i forhold til tidligere, således taksten vil blive højere for de tilbud med færrest pladser mens tilbud med flest pladser vil få en lavere basistakst.

Takstomlægningens betydning for den enkelte kommunes samlede betaling af basistakst er ikke opgjort. En ”gennemsnitskommune” hvor antallet af godkendte tilbud fordeler sig i de fire størrelseskategorier på samme vis som på tværs af alle kommuner, vil opleve en reduktion i den samlede takstbetaling på 5,4%. Dette skyldes, at de små tilbud ofte er selvejende eller private, hvorfor takstomlægningen betyder en mindre

forskydning af takstomkostninger fra offentlige til private tilbud på skønnet 0,8 mio. ud af en samlet takst på 21 mio.

Som anført er der med ændring af bekendtgørelsen om socialtilsyn indført en ret (og pligt) til at træffe afgørelse om, at de tilbud der er særligt ressourcekrævende pålægges en tillægstakst. Dette betyder, at Socialtilsyn Syd har opkrævet tillægstakster hos tilbud med flere afdelinger.

Som led i det risikobaserede tilsyn kategoriseres alle tilbud i henholdsvis grøn, gul eller rød, således tilbud i den røde kategori er de tilbud der fordrer mest tilsynsaktivitet. Fra 2025 forventer socialtilsyn Syd, at en kategorisering i røde kategori vil medføre, at der opkræves en tillægstakst idet en sådan kategorisering vil have betydelig indflydelse på tilsynets omfang. Det forventes, at kun en mindre del af alle tilbud vil være i rød kategori over et år.

Finansieringsbehov i alt for Socialtilsyn Syd 2025

Med udgangspunkt i den godkendte finansieringsmodel har Socialtilsyn Syd i foråret 2024 opgjort finansieringsbehovet og de deraf afledte takster for 2025. Dette redegøres der for i de kommende afsnit. Dette notat vil – sammen med eventuelle kommentarer, der måtte komme hertil fra KKR i Syddanmark – indgå som grundlag for Faaborg-Midtfyn kommunalbestyrelses behandling af budget 2025.

Socialtilsyn Syds samlede budget for 2025 tager udgangspunkt i følgende forudsætninger om antal tilbud og plejefamilier:

Antal tilbud og plejefamilier	2023	2024	2025
Antal tilbud (voksen)	233	230	216
Antal tilbud (børn og unge)	107	110	106
Total – tilbud	340	340	322
Antal plejefamilier	1500	1450	1425

Sammen med modellens mange andre forudsætninger og Socialtilsyn Syds lokale driftsudgifter for 2025 – som er fratrukket den andel af faste udgifter, som salg af konsulentydelser skal medfinansiere - er Socialtilsyn Syds samlede finansieringsbehov 57,9 mio.

I lighed med bilag 10 i rammeaftalen indeholdes mer- eller mindreforbrug fra tidligere år på op til 5 pct. i det efterfølgende års drift, så taksterne ikke svinger unødigt som følge af almindelige driftsforskydninger. Denne metode har været forelagt Socialdirektørforum der på deres møde den 13. december 2023 besluttede at bakke op om denne praksis.

Som følge af at der for årene 2021 og 2022 er overført et mindreforbrug der oversteg de 5%, er der, som forelagt for Socialdirektørforum i 2023, indregnet en takstreduktion på kr. 1,0 mio. i 2025 således, at finansieringsbehovet for 2025 er reduceret fra 58,9 mio. til 57,9 mio.

Med afsæt i modellens forudsætninger om ressourceforbrug til hhv. tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud, skal det samlede finansieringsbehov fordeles på følgende måde mellem de to hovedområder:

Finansieringsbehov (i forhold til takstberegningen)	**2024**	**2025**
Plejefamilieområdet – finansieres via én betaling pr. kommune fordelt efter objektive kriterier	33,5 mio.	33,0 mio.
Tilbudsområdet – finansieres via takst til tilbuddene	24,8 mio.	24,9 mio.
FINANSIERINGSBEHOV I ALT	**58,3 mio.**	**57,9 mio.**

Takster på tilbudsområdet

Det samlede finansieringsbehov til tilsyn med tilbudsområdet er på niveau med 2023. Finansieringsbehovet indeholder skønnede indtægter på i alt ca. 3,9 mio., som vedrører betaling for nygodkendelser af tilbud og væsentlige ændringer i tilbuds godkendelsesgrundlag samt tillægstakster.

Typer af takster	**2025**
Samlede basistakster	20.998.673
Takstopkrævning fra nygodkendelse og væsentlige ændringer	1.852.217
Tillægstakster, forventede	1.000.000
Tillægstakster, rød kategori	1.000.000
	24.851.164

Bestemmelsen om tillægstakster er revideret med virkning fra 1. februar 2022. Det er herefter Socialtilsyn Syds forventning, at der i de tilfælde hvor tilsyn med et tilbud er særligt ressourcekrævende kan opkræves en tillægstakst, jf. bekendtgørelse om socialtilsyn § 25, stk. 4. Den direkte fakturering af disse særlige aktiviteter sikrer, at det ressourceforbrug, der benyttes hertil, ikke fragår den tilsynsopgave, som finansieres af alle andre tilbud via basistaksterne.

Der er ikke budgetteret med indtægter fra skærpet tilsyn, da Socialtilsyn Syd ikke ønsker at have en budgetforudsætning om at der skal træffes et vist antal afgørelser om skærpet tilsyn og idet posten i øvrigt er meget begrænset.

Tilbuddenes årlige basistakst fastsættes og differentieres inden for 4 størrelseskategorier med udgangspunkt i tilsynsopgavens omfang. I forbindelse med praksisfastlæggelse af den fælles finansierings- og takstmodel, blev det i 2013 aftalt, at tilbud med mange pladser betaler en højere tilsynstakst end tilbud med færre pladser, idet man forudsatte, at tilsynsopgavens omfang ville være større for de største tilbud. Fra 2025 udgør vægtningen mellem de 4 kategorier 1, 1,1, 1,2 og 1,3 i Socialtilsyn Syd, jf. ovenfor under afsnittet "Ændringer i forhold til tidligere år".

Til dækning af finansieringsbehovet, hvoraf 21,0 mio. hidrører fra basistakster, opkræver Socialtilsyn Syd følgende blandt anslået 322 tilbud:

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud	
	2024	2025
1-7 pladser	38.562	57.562
8-24 pladser	46.274	63.318
25-49 pladser	77.123	69.075
50+ pladser	115.685	74.831

Taksten for driftsorienteret tilsyn er udjævnet som følge af den ovenfor beskrevne omlægning af vægtningen. Sammenligning i forhold til taksten for 2024 for den enkelte takstkategori viser derfor store udsving jf. nedenfor.

Takstkategori	Ændring fra 2024
1-7 pladser	49%
8-24 pladser	37%
25-49 pladser	-10%
50+ pladser	-35%

Den samlede takst for 2025 er uændret i forhold til 2024.

Til orientering indsættes oversigt over takster 2024 samt angivelse af højeste og laveste takst fra de øvrige socialtilsyn.

Typer af takster	Socialtilsyn Syd	Laveste takst	Højeste takst	Gns alle 5 tilsyn
1-7 pladser	39.722	38.829	45.612	42.315
8-24 pladser	47.667	46.595	54.736	50.778
25-49 pladser	79.446	77.660	91.226	84.630
50+ pladser	119.168	116.489	136.838	126.945

(fremskrevet med 4,1 %)

Den samlede takst for 2025 for hvert tilbud opkræves i januar 2025.

Takster for særlige ydelser

Nygodkendelser

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud	
	2024	2025
1-7 pladser	26.459	39.502
8-24 pladser	31.751	43.452
25-49 pladser	52.919	47.402
50+ pladser	79.378	51.353

Væsentlige ændringer

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud		
	Almindelig takst		Ekspeditionstakst
	2024	2025	2025
1-7 pladser	7.586	10.498	3.020
8-24 pladser	9.103	11.548	3.020
25-49 pladser	15.171	12.598	3.020
50+ pladser	22.757	13.648	3.020

Fra 2025 indføres en ny takst for væsentlige ændringer der i begrænset omfang trækker på ressourcer i organisationen. Baggrunden herfor er, at ændringer klassificeres som væsentlige såfremt de medfører ændringer i pladsantal, målgruppe eller fysiske rammer. Med den nye takst kan de ændringer, der kan karakteriseres som ekspeditionssager opkræves en reduceret takst, der i højere grad afspejler det forventede ressourcetræk. Taksten er fastsat til kr. 3.020 i 2025.

Taksten for skærpet tilsyn følger grundtaksen.

Taksten for nygodkendelser og væsentlige ændringer omlægges som følge af den ændrede vægtning mellem de fire størrelseskategorier og som følge af indførelsen af en ny lavere takst til væsentlige ændringer. Den samlede indtægt på de to kategorier forventes at falde ca. 10%.

Timepris for tillægstakster efter § 25, stk. 4 vil være 605 kr. i 2025.

Plejefamilieområdets finansiering – betaling pr. kommune

Som det fremgår ovenfor, er plejefamilieområdets finansieringsbehov 33,0 mio. Fordelingen af det samlede finansieringsbehov for plejefamilieområdet sker efter kommunernes andel af 0-17-årige (oplysninger hentet hos Danmarks Statistik april 2024).

Modsat tilbudsområdet dækker den samlede opkrævning på plejefamilieområdet også nygodkendelser og grundkurser, sagsbehandling

af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlag, særligt ressourcekrævende tilsyn, samt skærpet tilsyn.

Plejefamilieområdet bærer en del af de faste omkostninger i Socialtilsyn Syd. Dette betyder, at der trods en nedgang i antallet af plejefamilier og dermed er samlet reduceret finansieringsbehov til plejefamilieområdet med ca. 0,5 mio., er finansieringsbehovet pr. plejefamilie svagt stigende med 0,5%.

Til dækning af det samlede finansieringsbehov på 33,0 mio. til at føre tilsyn med plejefamilier, opkræver Socialtilsyn Syd følgende:

Objektiv finansiering – Kommuner	2024	2025
Assens	1.076.215	1.045.943
Kerteminde	606.937	595.103
Langeland	223.190	214.172
Middelfart	1.075.945	1.050.522
Nordfyns	771.265	753.644
Nyborg	820.294	809.410
Odense	5.117.206	5.096.360
Svendborg	1.572.567	1.558.205
Ærø	110.585	107.760
Billund	750.252	738.962
Esbjerg	3.047.075	3.013.096
Fanø	78.123	75.297
Fredericia	1.354.360	1.344.976
Haderslev	1.438.410	1.403.705
Kolding	2.652.283	2.638.766
Sønderborg	1.860.545	1.828.951
Tønder	927.781	917.304
Varde	1.356.650	1.331.640
Vejen	1.207.004	1.177.679
Vejle	3.458.569	3.461.376
Aabenraa	1.543.068	1.506.211
Frederiksberg	2.381.411	2.363.305
Total	33.429.736	33.032.387

Finansieringsbehov pr. plejefamilie	**2024**	**2025**
Objektiv finansiering pr. plejefamilie	23.055	23.181

Hver kommunes bidrag til den objektive finansiering opkræves i januar 2025.

Socialtilsyn Syd – regnskab

Det samlede finansieringsbehov på 57,9 mio. for 2025, jf. side 4 forventes at svare til de samlede budgetterede udgifter hvorfor der ikke budgetteres med overførsel af mer- eller mindreforbrug.

Tidligere års indtægter og udgifter (uden fremskrivninger):

	2022	2023	2024 (budget)	2025 (budget)
Indtægter	58,7 mio.	54,9 mio.	56,3 mio.*	58,9 mio.*
Indregnet takstreduktion			1,15 mio.	1,0 mio.
Indtægter fra takster og objektiv finansiering	58,7 mio.	54,9 mio.	55,1 mio.	57,9 mio.
Salg af konsulentydelser	1,4 mio.	1,6 mio.	1,5 mio.	0,7 mio.
Indtægter i alt	60,1 mio.	56,5 mio.	56,6 mio.	58,6 mio.
Udgifter	57,9 mio.	60,3 mio.	56,6 mio.	58,6 mio.
Årets mer-/ mindreforbrug	2,2 mio.	-3,8 mio.	0,0 mio.	0,0 mio.
Akkumuleret merforbrug	7,9 mio.	4,1 mio.	2,95 mio.	1,95 mio.

* Beregnet finansieringsbehov efter den fælles finansieringsmodel

Socialtilsyn Syd har budgetteret med indtægter i 2025 på i alt 0,7 mio. fra salg af konsulentydelser, jf. mulighederne i lov om socialtilsyn § 3.

Med virkning fra 1. juli 2024 skal socialtilsynene, på vegne af beliggenhedskommunerne føre fagligt tilsyn med kvaliteten af støttende indsatser i form af pædagogisk støtte og behandling på behandlings- og specialundervisningstilbud. Tilsynet føres på baggrund af aftale indgået mellem den enkelte kommune og socialtilsynet. Omfanget af opgaven er endnu ikke endeligt fastlagt, men den samlede påvirkning af finansieringen anslås til at udgøre ca. 0,5 mio.

Således er Socialtilsyn Syds samlede driftsbudget 1,2 mio. større. Herunder er det sikret, at Socialtilsyn Syds omkostninger til lokaler, administration og overhead indregnes som omkostninger i forhold til Socialtilsyn Syds øvrige indtægter, svarende til disses andel af det samlede budget.

Peter Bjerregaard Andersen

Tilsynschef

Note[1]

[1] Alle beløb er opgjort i 2025 priser og fremskrives ift. gældende retningslinjer, hvor intet andet er anført. Beløb blev ved udarbejdelsen af sidste års finansieringsbehov fremskrevet med 3,1%, hvilket svarede til KLs estimat ved finansieringens udarbejdelse. Den aktuelle fremskrivning viser at der skulle have været fremskrevet med 4,7%, hvorfor der er et efterslæb på 1,6 %-point. For 2025 er estimatet i KL's sædvanlige PL-fremskrivning (marts 2024) en fremskrivning på 4,1% hvilket sammen med efterslæbet på 1,6 %-point er indarbejdet i nærværende notat.

Årsrapport

2023

10 år med socialtilsynet
– fra bar mark til professionel tilsynsinstitution

Socialtilsyn Syd

Østerågade 40
5672 Broby
72 53 19 00
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk

Marts 2024
Oplag: 3.000 stk.

Socialtilsyn Syd

Indhold

Forord: Er socialtilsynet en langsom succes? 4

10 år med socialtilsynet

Socialtilsynet er først og fremmest til for at skabe tryghed 8

Fra bar mark til professionel myndighed 12

En overset succes 18

Man kan ikke tilsyne sig til god kvalitet i socialt arbejde 24

En professionel sparringspartner med høj faglighed 28

Socialtilsynet er med til at kvalitetssikre vores arbejde 32

Det risikobaserede tilsyn

Nu er det risikobaserede tilsyn en realitet 38

Det risikobaserede tilsyn ultimo 2023 42

STS i tal

"Vi kan ikke bare sige, at vi er verdensmestre. Vi skal også kunne dokumentere det" 48

Socialtilsyn Syd i tal: 2023 - inkl. regnskab 54

STS+ 56

Forord

Af Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd

Foto: Emil Ryge Christoffersen

> *Er vi i mål? Ja, lige nu er vi. Men i en hastigt foranderlig verden er intet stationært og rigidt.*
>
> Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd

Er socialtilsynet en langsom succes?

Den 1. januar i år var det ti år siden, at socialtilsynet trådte i kraft som ny tilsynsmyndighed på det sociale område. Forud lå en politisk proces og ønske om at løfte kvaliteten i indsatsen overfor de allermest sårbare og udsatte børn, unge og voksne, som er givet i velfærdsstatens hænder at tage hånd om på institutioner og i plejefamilier.

I løbet af disse ti år er der både sket meget og tæt på ingenting. Det sidste først: Lovgivningen fra dengang er stort set uændret. Vi skal som tilsyn ligesom for 10 år siden stadig vurdere hvert tilbud og hver plejefamilie efter kvalitetsmodellens parametre med en score fra 1-5. Og vi skal stadig intensivere vores tilsyn efter vores bekymring, dvs. arbejde risikobaseret. Vi skal også stadig lade tvivl om kvalitet i indsatsen komme borgerne til gode og ultimativt lukke et tilbud, hvis bekymringen er dertil. Så set i forhold til, hvor mange lovændringer andre myndighedsområder udsættes for, er lovgiver lykkedes ret godt med førsteudgaven af lov om socialtilsyn.

Når jeg samtidigt mener, at der er sket meget i de første ti år, er det først og fremmest fordi, vi i socialtilsynene har været pionerer i institutionsbyggeri. Vi har i bogstavelig forstand bygget en etableret tilsynsorganisation på en kort lovgivning. Det har været et stykke organisatorisk tænke- og pionerarbejde, der gør, at vi nu står med et risikobaseret setup i tilsynsarbejdet, som jeg gerne vil prale lidt med i denne årsrapport.

Vi formulerede det i en tilsynsstrategi i 2021 – og det udmøntede sig i en vejledning fra Socialstyrelsen i 2022 – og fra 2023 blev det til virkelighed, i forhold til, hvordan vi dels løbende kategoriserer tilbud og plejefamilier i grønne, gule eller røde og dels bruger vores tilsynsressourcer efter vores kategorisering. Hos os i STS er det risikobaserede tilsyn forankret i et nyt organisatorisk setup, som både sikrer, at ressourcerne strækkes godt ud, og at de fokuseres der, hvor behovet for fokus er.

Er det virkelig alt?

Ifører jeg mig djævlens advokatkappe, er det oplagte spørgsmål: Er det virkelig alt, hvad I som myndighed har udrettet på ti år? Det har vi faktisk været så modige at spørge andre end os selv om i denne årsrapport, hvor vi forsøger at gøre status og samle op på det første årti med et socialtilsyn. Hvad de svarede,

vender jeg tilbage til. For først vil jeg dvæle ved vores korte livshistorie. Jeg sad selv som både tilsynsansvarlig chef og økonomichef i en fynsk kommune, da socialtilsynet blev født. Og jeg ynder at sige, at jeg i 2013 var en inkarnation af, hvorfor det var nødvendigt at flytte tilsynet fra kommunale hænder over i en selvstændig og uvildig myndighed. For kasketten på økonomichefens hoved har det jo med at stramme til, jo tættere man kommer på regnskabets time.

Derfor gav det og giver det stadig god mening at have tilsynet med sociale tilbud placeret hos en uvildig part. Når det er sagt, ved jeg også, at de første to-tre år som ny myndighed ikke kørte som en velsmurt forvaltningsmotor. I vores iver efter at gøre det godt, fik vi sat ploven ret dybt i jorden overfor alle tilbud – og vi skulle skabe en ny organisation med medarbejdere overdraget fra kommunerne, samtidig med at vi skulle regodkende alle sociale tilbud i en portefølje, som vi dårligt nok kendte. Ser jeg tilbage på den tid, er jeg i høj grad stolt af den veletablerede tilsynsinstitution, vi er nu, fordi den havde en ret kaotisk fødsel. Uden at blive alt for mytologisk er der – i al fald i Socialtilsyn Syd (STS) - en sandhed i, at kosmos fødes af kaos.

Satte barren højt

Da vi efter et par år havde fundet vores ben som myndighed, valgte vi at løfte barren. For at kunne udfolde en risikobaseret tilgang skulle vi øge 'produktionen' markant i form af langt flere tilsynsbesøg. Det er lykkedes. Det er også lykkedes, set med mine naturligvis farvede briller, at skabe en tilsynsmyndighed, som opererer på et fagligt højt og specialiseret niveau. Det er ikke sket uden sværdslag og ikke uden at være gået forkert fra tid til anden. Men vi står nu med en tilgang til det at føre tilsyn på en systematisk og gennemtænkt måde, hvor den risikobaserede tilgang, som vi beskriver i denne årsrapport, er omdrejningspunktet.

Derfor gør det mig også glad at høre nogle af de aktører, vi arbejder tættest sammen med uden for matriklen – LOS, Selveje Danmark og kommunerne – sige, at socialtilsynet har løftet kvaliteten af både tilsynet og som følge deraf også af kvaliteten af tilbuddene. Det har en betydning, at vores dygtige tilsynskonsulenter ringer på døren – og at de gennemfører et tilsyn, som systematisk kommer igennem de temaer, kriterier og indikatorer, som Kvalitetsmodellen opregner. Mads Roke Clausen, direktør i LOS, kalder ligefrem socialtilsynet for en overset succes. Succes, fordi vi har løftet bundniveauet på området markant, og overset fordi den succesrige fortælling ikke dominerer det, vi hører om området i bl.a. medierne.

Hvis socialtilsynet har opfyldt den mission, politikerne stillede os for ti år siden – at sikre mere velordnede forhold og løfte bundniveauet på området – er vi så der, hvor vi lige så godt kunne lukke butikken? Ja, luk socialtilsynene – sagt sådan lidt for friskt! For den største værdiskabelse er uden tvivl sket de første ti år, hvor den store kvalitetsgevinst er realiseret. Men nej, Folketinget gør nok klogt i ikke at lukke 'tilsynsbutikken', men i stedet give os nogle år til at tilpasse indsatsen. Vi lever i en foranderlig verden og det afspejler sig også i de sociale tilbud, vi fører tilsyn med. I en sådan verden vil det give god mening med et både løbende og lærende tilsyn.

Kultivering af den bare mark

Hvis jeg afslutningsvis skal opsummere socialtilsynets første årti, lyder det sådan her: Vi har brugt ti år på at komme fra en bar mark til et professionelt tilsyn, som opererer risikobaseret. Vi har i STS arbejdet fokuseret med at udvikle den grundlæggende faglighed i tilsynet, vi har udarbejdet et metode- og aktivitetskatalog, som anviser vejen. Og vi har lavet detaljerede spørgeguides til vores konsulenter, så vi sikrer, at de kommer til bunds i alle indikatorer og kriterier i hvert af Kvalitetsmodellens temaer.

Er vi i mål? Ja, lige nu er vi. Men i en hastigt foranderlig verden er intet stationært og rigidt. Og diskussionen er allerede i fuld gang: "Vi orker ikke det tilsynscirkus. De kommer rendende fra fem-seks forskellige tilsyn og tager tid fra vores kerneopgave". Sådan lyder kritikken fra mange institutioner i disse år, og det har fået politikere og andre til at lufte tanken om et "supertilsyn", som kan tage sig af alle tilsynsopgaver på tværs af områder og sektorer. Det er en forståelig, men helt uopnåelig drøm om, at vi kan opløse det højt specialiserede samfund, hvor hver sektor leverer gode resultater, netop fordi de – eller rettere vi – er specialiseret.

God fornøjelse med læsningen!

10 år med socialtilsynet

– fra bar mark til professionel tilsynsinstitution

Foto: Emil Ryge Christoffersen

De første ti år med socialtilsynet – set med kommunale briller:

Socialtilsynet er først og fremmest til for at skabe tryghed

I dag har vi en konstruktion med Kvalitetsmodellen, hvor socialtilsynet giver tilbuddene en score. Og den model er jeg ikke fortaler for, fordi den betyder, at vi altid stræber efter den højeste score ud fra en forestilling om, at det også afspejler kvalitetsniveauet.

Siggi W. Kristoffersen,
Faaborg-Midtfyn Kommune

Kommunerne bakker grundlæggende op om socialtilsynet som uafhængig myndighed og institution, der fører kontrol for at skabe tryghed og i mindre grad driver den faglige kvalitet. Men de vil gerne diskutere, hvad de egentlig får for tilsynspengene. Så det gør direktør Lise Plougmann Willer fra Esbjerg og Siggi W. Kristoffersen fra Faaborg-Midtfyn Kommune her med tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen.

Får vi value for money? Det spørgsmål er ganske relevant at stille, når man som kommune er påtvunget en løbende indsats fra en myndighed som socialtilsynet. En indsats, man tilmed selv betaler for. Så det spørger man om i både Esbjerg og Faaborg-Midtfyn Kommune, bekræfter to direktører med ansvar for det sociale område.
Vicekommunaldirektør Siggi W. Kristoffersen fra Faaborg-Midtfyn Kommune og Lise Plougmann Willer, direktør for Borger og Arbejdsmarked i Esbjerg Kommune, bakker grundlæggende op om den opgave, socialtilsynet er sat i verden for. Og de er enige om, at tilblivelsen af en egentlig myndighed på området i 2014 var og stadig er en god idé.

- Dengang var der mange eksempler på, at bundniveauet var alt for lavt, og der var et ønske om at hæve opgaven til et andet niveau. Derfor var to ting vigtige: At give samfundet sikkerhed og tryghed for, at de sociale tilbud løste deres opgave godt nok. Og derved at udvikle den nære kvalitet af tilbuddene. Begge dele er jeg slet ikke i tvivl om er sket, siger Siggi W. Kristoffersen.
- Men med ti års virke er det også en god anledning til at se på, om vi får value for money. For tilsynsopgaven er blevet dyrere. I dag har vi en konstruktion med Kvalitetsmodellen, hvor socialtilsynet giver tilbuddene en score. Og den model er jeg ikke fortaler for, fordi den betyder, at vi altid stræber efter den højeste score ud fra en forestilling om, at det også afspejler kvalitetsniveauet. Men sådan er det ikke. Jeg mener, at vi burde kunne få et mere direkte ja eller nej til, om bundniveauet i det enkelte tilbud er højt nok, fx med en certificering.

Lader vikaren give årskarakter

For, fortsætter Siggi W. Kristoffersen, når kommunen visiterer til og betaler for de enkelte tilbud, må det også være kommunen, som kan afgøre, om kvaliteten er høj nok i forhold til prisen.
- Lige nu ser vi en eksplosion i udgifterne på det specialiserede socialområde, uden at kvaliteten nødvendigvis er fulgt med. Spørgsmålet er, om vi kan gøre det bedre for de samme penge? Det mener jeg godt, at vi kan. Det handler bl.a. om, hvem der er sat i verden for hvad. Jeg mener, at socialtilsynet skal skabe tryghed for, at borgerne ikke vanrøgtes i tilbuddene, hvis kvaliteten er for lav. Og VISO skal skabe faglig udvikling for at sikre en bedre kvalitet.

Tilsynschef i Socialtilsyn Syd, Peter Bjerregaard Andersen, er grundlæggende enig med sin chef.
- Den score, vi giver efter et tilsynsbesøg, svarer næsten til at lade vikaren i en folkeskoleklasse give årskarakter. Vi kommer forbi en gang om året, hvis vi ikke har grund til andet, og her ser vi jo ikke alt, som burde indgå i bedømmelse af om scoren blev fire eller fem. Så det ville være mere hensigtsmæssigt om so-

cialtilsynene står inden for, at tilbuddene lever op til den fornødne kvalitet – også selvom der vil være forskelle på, hvordan man indretter sig i fx Tønder eller Frederiksberg.

De to er også enige om kvaliteten i at have et lokalt forankret tilsyn.
- Det er sundt, at det er tæt på praksis. Hvis man statsliggjorde området eller tilsynet, ville afstanden fra de styrende enheder som fx departementet til det personale, som skaber kvaliteten for borgeren, være meget stor. Jeg tror på, at nærheden mellem det udførende personale og vi ansvarlige chefer er vigtig, siger Siggi W. Kristoffersen.

Tilsynet kan ikke tage hele æren

Direktør Lise Plougmann Willer i Esbjerg Kommune bakker også op om socialtilsynet som et godt tiltag for kommunerne og er enig i, at der er sket et løft af området fra før 2014 til i dag.
- Tilsynsopgaven, som kommunerne selv løste før, var ofte ikke en af de centralt prioriterede opgaver. Vi løste den, fordi vi skulle, på linje med andre vigtige kommunale opgaver. Når man som socialtilsynet i dag har fået det som kerneopgave i en organisation, vil det selvfølgelig løfte kvaliteten. Og efter de første par år, som var lidt rodede, er der bygget et kvalificeret og struktureret tilsyn. Så jeg er overbevist om, at kvaliteten af tilsynet er forbedret de seneste ti år.
Men, pointerer hun, kommunerne har også flyttet sig i de ti år, socialtilsynet har eksisteret.
- Vi er blevet mere strukturerede og dygtigere, så tilsynet kan ikke bare tage æren for det 1:1. Når vi går gode tilsynsrapporter, er det også fordi, vi er blevet bedre. Eller sagt med andre ord: Det er ikke tilsynets skyld alene, at de steder, der kører godt, kører godt. I dag er vi optaget af, om der er en effekt af og læring fra tilsynsbesøgene til vores område. Det mangler at stå sin prøve, mener jeg.

I Peter Bjerregaard Andersens linse er perspektivet lidt anderledes.
- Jeg ser det sådan, at vores opgave, når det gælder alle de mange veldrevne tilbud, er ikke at stå i vejen. Jeg ved godt, at vi skal understøtte kvalitetsudvikling, men i praksis betyder det, at jeg skal være både dygtigere og tættere på end jer, som driver gode tilbud, hvis jeg skal kunne det, indvender han.
- Det er godt, at du har den holdning, fordi jeg har endnu ikke set, at tilsynet har været kvalitetsdrivende. Men det, at nogle kommer og kontrollerer os, betyder, at vi gør os umage, replicerer Lise Plougmann Willer.

Er det alle pengene værd?

Hun holder fast i, at tilsynet som myndighed har været en succes. Men det er ikke ensbetydende med, at det er pengene værd, understreger hun.
- Vi vil gerne betale for tilsyn, men vi betaler for meget. Udgiften er vokset gennem årene. Så om udgiften står mål med resultatet, ved jeg ikke, om jeg synes.

Tilsynsudgiften er steget, fordi tilsynet er blevet bedt om at løse flere opgaver, argumenterer Peter Bjerregaard Andersen. Uden at jeg kan regnestykket i hovedet, er tilsynstaksterne kun steget med pris- og lønfremskrivningen eller på grund af krav om en anderledes opgavevaretagelse.
I dag udgør udgiften til socialtilsynene klart under en halv procent af den samlede ramme for området. Og så kan jeg jo spørge: Hvad vil Christiansborg betale for at have større sikkerhed mod et for dårligt bundniveau?

Er faret for hårdt frem

Lise Plougmann Willer peger på, at magtanvendelser er et andet område, hvor tilsynet bliver udgiftsdrivende for kommunerne.
- Og det er vel at mærke på noget, som vi oplever ikke altid giver mening. Kæden hopper af, og det har vi diskuteret rigtig meget med jer. Fx når vi har brug for at låse et vindue med en haspe, så beboerne ikke kan hoppe ud ad vinduet … det må vi ikke for jer. Vi skal i stedet sætte 'en ressource' ind – en person, som holder øje, og det er udgiftsdrivende for os, fordi I fører tilsyn med loven frem for med den omsorg, som tilbuddet yder overfor borgeren. Nogle af de ting, der føres tilsyn med, er helt ude i hampen – og handler ikke om, at vi ikke har et ordentlig fagligt niveau. For det skal I selvfølgelig holde øje med.

Peter Bjerregaard Andersen anerkender, at på magtanvendelsesområdet har tilsynene under ét nok faret for hårdt frem.
- Det er en misforstået fortolkning af lovgivningen at forlange, at I sætter en pædagog i stedet for en haspe ved vinduet. Det er jeg helt enig i. Jeg ser, at for mange praktikere kan omsorgspligten og selvbestemmelsesretten være vanskelig at holde styr på med det nuværende regelsæt, og jeg mener, vi som socialtilsyn skal holde hænderne inde i bussen og koncentrere os om at føre tilsyn

med tilbuds evne til at forebygge og efterbehandle magtanvendelser.

Det får Lise Plougmann Willer til at gribe fat om nældens rod og trække til.
- Netop den forskellighed i kultur og praksis gør, at jeg mener, at socialtilsynet burde være statsligt forankret – for at sikre større ensartethed og understøtte fælles læring. Det kræver sindssygt meget af Socialstyrelsen, hvis de skal sikre det. På den måde er tilsynet en mærkelig konstruktion.
Og hvis det skal forblive kommunalt forankret, må kommunerne finde en mere fælles form på det, man har fået et ansvar for – hvor 'varen' skal differentieres. Efter min mening skal vi have et mere differentieret tilsyn med færre tilsynsbesøg.

Brug kræfterne på udvikling af kvalitet

Siggi W. Kristoffersen mener, at diskussionen om ensartethed i tilsynene har fået lov til at fylde for meget, helt ned i ligegyldige detaljer. Han er langt mere optaget af en anden diskussion:
Vi burde have brugt flere kræfter på at udvikle tilsynspraksis og opsamle den samlede vigtige læring fra de tusindvis af årlige tilsyn på det sociale område. Her skal forskelligheden være velkommen, hvis den handler om, at den enkelte kommune eller KKR ønsker at sætte fokus på forskellige elementer i kvalitetsudviklingen på det sociale område.

Lise Plougmann Willer bakker op:
- Jeg tænker, at vi begge er optaget af fortsat at udvikle tilsynet i et tæt og godt samarbejde med kommunerne, styrelse m.fl. Vi er i de senere år kommet langt med et stærkt og godt tilsyn. Vi skal huske på, at vi i Danmark faktisk har et ret højt kvalitetsniveau på socialområdet, sammenlignet med andre lande. Derfor skal man af og til stoppe op og evaluere, om tilsynet fortsat skal se ud, som det gør, og arbejde på den måde, det gør.

Tilsynsopgaven, som kommunerne selv løste før, var ofte ikke en af de centralt prioriterede opgaver. Vi løste den, fordi vi skulle, på linje med andre vigtige kommunale opgaver. Når man som socialtilsynet i dag har fået det som kerneopgave i en organisation, vil det selvfølgelig løfte kvaliteten.

Direktør Lise Plougmann Willer,
Esbjerg Kommune

De første ti år med socialtilsynet – set indefra:

Fra bar mark til professionel myndighed

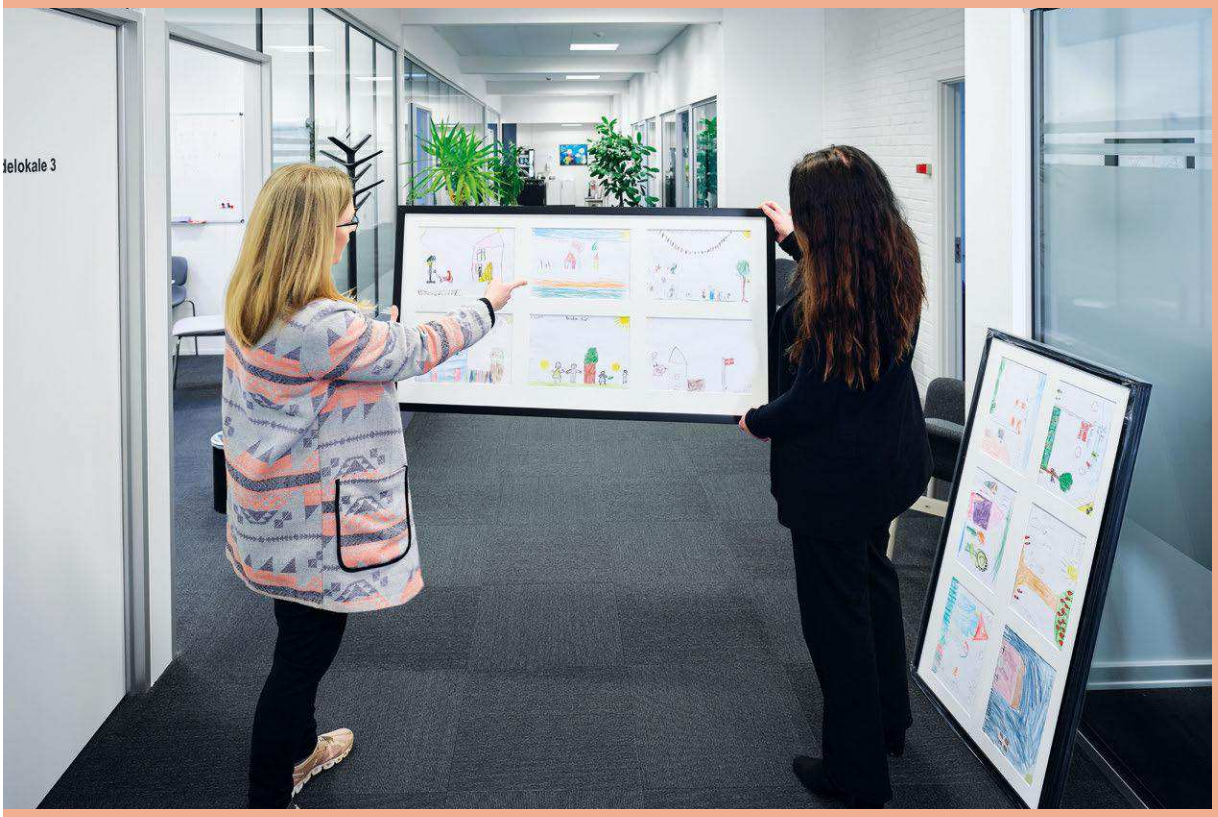

Foto: Emil Ryge Christoffersen

Rejsen fra en nyfødt myndighed i 2014 til et eksternt, professionelt og uvildigt socialtilsyn har været intensiv og til tider kaotisk og krævende. Men nu er der for alvor sat tydelige hegnspæle om, hvad god, faglig kvalitet i driften af tilbud og plejefamilier er. Og i opgaven med at føre tilsyn med dem.

En pose med usb-stik.

I praksis var det vidensgrundlaget, dengang Socialtilsyn Syd blev sat i verden, da opgaven med at føre tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud fra 1. januar 2014 overgik fra kommunerne til den nye myndighed, etableret ved lov i folketinget.

Allan Vestergaard Johansen husker stadig tydeligt, hvordan han sad alene ved et skrivebord i et tomt lokale på rådhuset i Ringe på Fyn og funderede over, hvor han mon skulle begynde og slutte. Hvis der havde været et skilt på døren, ville der måske, måske ikke have stået "Socialtilsyn Syd". For ingen vidste helt præcist, hvad socialtilsynet var og skulle være. Heller ikke Allan Vestergaard Johansen, der dengang var ansat som leder på plejefamilieområdet.

Så for mig at se har den vigtigste udvikling frem til i dag været, at vi er blevet skarpere på vores rolle

Niels Vingum Haugaard, afdelingsleder for plejefamilieområdet i Socialtilsyn Syd

Det, han godt vidste, var, at den pose med usb-stik, et bud netop havde afleveret til ham, formentlig var det bedste bud på et sted at begynde.
- På usb-stikkene lå dokumenter og regneark i en pærevælling. Noget kunne jeg åbne, andet var med kode eller i et ulæseligt filformat. Det var lister over tidligere kommunale tilsynskonsulenter, som nu var overdraget til den nye myndighed. Og dokumenter med, hvad jeg gættede på, var plejefamilier, der var godkendt til drift. For der lå enkelte også godkendelsesbreve på usb-stikkene, som var samlet ind i de kommuner, vi skulle føre tilsyn i. Computerne virkede ikke, telefonerne kunne ikke ringe. Jeg har aldrig oplevet noget lignende. Det var kaos, husker han.

Kunsten at blive en myndighed

Resten er historie, fristes man til at sige. Men det ville faktisk være unfair. For i de forgangne ti år er en professionel myndighed stille og roligt vokset ud af bar mark og har målrettet arbejdet på at banke hegnspæl ned om, hvad god kvalitet er – både i driften af plejefamilier og sociale tilbud, og ikke mindst når vi taler om selve tilsynsopgaven. Og det er lykkedes til fulde, mener chefjurist Sissel Schmidt, som også har været med på hele rejsen.
- Den allervigtigste udvikling er, at området er blevet underlagt en myndighed, hvor der følger både krav om overholdelse af lovgivningen og rettigheder med. Da kommunerne selv førte tilsyn, var der begrænset eller ingen retssikkerhed for tilbud og plejefamilier. I dag har vi et eksternt og uvildigt tilsyn, som giver tilbud og plejefamilier ret til at klage over vores afgørelser og sanktioner. Sådan gjorde man ikke før, og forandringen er god, fordi det giver alle en sikkerhed.

Niels Vingum Haugaard er afdelingsleder for plejefamilieområdet i STS og har været med siden 2015. Han konstaterer, at det socialfaglige område, som STS dækker, har fået en ramme for, hvad god kvalitet i indsatsen er.
- Og fordi vi har det, kan vi som myndighed sætte dem, hvis kvalitet ikke er tilstrækkelig høj, ud af spillet. Det har betydet, at vi både har set en oprydning på området og en løbende regulering af den faglige kvalitet, blandt andet pga. vores sanktioner.
- Så for mig at se har den vigtigste udvikling frem til i dag været, at vi er blevet skarpere på vores rolle. Den er blevet afgrænset, ensartet og fagligt kompetent. Det, mener jeg, giver plejefamilierne en god ramme om deres indsats.

Det faglige niveau er højnet

Professionaliseringen af tilsynsopgaven afspejles naturligt også i tilsynskonsulenternes faglige niveau, pointerer Sissel Schmidt.
- Da vi begyndte, var der forskel på gruppen af tilsynskonsulenter på plejefamilieområdet og tilbudsområdet. Begreber som notatpligt og partshøring var dengang fremmedord for mange af plejefamilieområdets konsulenter. Så her har også været et arbejde med at løfte til at overholde sagsbehandlingsregler – løfte fagområdet til professionalisme, og til helt almindelige standarder for god forvaltningsskik.

Tilbudsområdet har historisk set været reguleret på en anden måde, og udviklingen er gået hurtigere her. Plejefamilierne kom først med i reformen til sidst i processen og har nok altid været lidt vanskeligere at indpasse i den offentlige forvaltning.

Niels Vingum Haugaard er enig.
- Der var bestemt også dygtige folk dengang, men der var ikke samme styring på, hvordan tilsynsopgaven skulle håndteres. Det byggede meget på den enkelte konsulents egne erfaringer, hvad de havde blik og brændte for, og det var ikke specielt ensartet eller afgrænset. Så det var nødvendigt med et kvalitetsløft, og det har vi fået lavet.

Agerer i et spændingsfelt

Allan Vestergaard Johansen, manden med usb-stikkene, er også stadig en del af STS, i dag som afdelingsleder for tilbudsområdet. Og han bakker sine kollegaers synspunkter om de seneste ti års professionalisering af tilsynsområdet op.
- Der er både sket en professionalisering – og en opstramning. Nu kan folk skelne mellem økonomi og målgrupper, de ved, hvor mange borgere de har i tilbuddene, hvor mange pædagoger der skal være til borgere med fx senhjerneskade eller autisme, og hvor meget uddannelse og hvilke fysiske rammer, det kræver. Vi er blevet klogere på den faktiske kompleksitet i vurderingsopgaven – også hvilke parametre, der kan være i spil og bruges. Det overblik havde de ikke før, siger han, men nuancerer også. Fordi professionaliseringen kommer med en pris:
- Fordi blikket på området er blevet skarpere, er der også flere interesser på spil for dem, vi fører tilsyn hos. Hvis vi påpeger, at den faglige kvalitet halter, fordi der ikke er ansat pædagoger nok, kan lederen bruge det politisk: "Tilsynet siger, at vi skal have mange flere pædagoger". Og politikerne kan så sige: "Men vi skal ikke have den højeste score hele vejen rundt – så hvor kan vi skære?". Det spændingsfelt skal vi agere i. Dertil kommer, at økonomi og kvalitet langt fra altid hænger sammen. Det har vi set mange eksempler på.

Så opsummerende konstaterer Allan Vestergaard Johansen:
- Vi har aldrig været bedre. I dag har vi konsulenter med værktøjer, baseret på en kvalitetsmodel og metodemanual, som sikrer ensartethed og pejlemærker for, hvad der er grønt og dermed okay, gult eller rødt – og hvornår vi lukker festen.
- Når det gælder STS i dag, vil jeg sige, at vi er first movers. Vi tør tænke og handle, frem for at vente, og vi kan få ting til at virke i virkeligheden. Når der ikke er dækkende lovgivning, og afgørelser på området er begrænsede, fordi meget få klager, og Ankestyrelsen næsten ikke hæver noget til principafgørelser, så må vi selv fastlægge tilsynspraksis. Det kræver en stor ledelsesmæssig rygrad og robusthed i vores tilsynspraksis, fordi det, vi gør, er vi dels de første, som gør, og dels er der andre, som ser på os.

Vi er faktisk en myndighed

På familieplejeområdet mener Niels Vingum Haugaard, at det har taget længere tid end på tilbudsområdet at få plejefamilierne til at forstå, at de venlige konsulenter, som kommer på besøg, faktisk er en myndighed.
- For de 'nye' tilsynskonsulenter lignede jo de familieplejekonsulenter, som kom før. Men nu har de mandat til at lukke en plejefamilie. Det tog lang tid at få plejefamilierne til at forstå tilsynskonsulenternes rolle, husker han.
- Det hænger også sammen med, at samfundssynet har været, at en plejefamilie er 'boller og kakao' – et hyggeligt og rart sted, og ikke noget man forbinder med myndighed og lovgivning. Men selvom vi også har en dialogforpligtelse, og skal behandle den anden part med respekt, skabe et tillidsfuldt rum osv., så har vi myndighedsrollen – og vi skal ikke prøve at foregive andet. Så det vigtigste er ikke, at de bagefter tænker, at vi var de sødeste. Det vigtigste er, at vi får et så klart billede som muligt af kvaliteten i den enkelte familie, supplerer Sissel Schmidt.

Som en naturlig forlængelse af myndighedsrollen har Sissel Schmidt derfor også været en af bannerførerne for, at alle myndighedsafgørelser nu ligger i juraafdelingen i STS.

Vi har aldrig været bedre. I dag har vi konsulenter med værktøjer, baseret på en kvalitetsmodel og metodemanual, som sikrer ensartethed og pejlemærker for, hvad der er grønt og dermed okay, gult eller rødt – og hvornår vi lukker festen.

Allan Vestergaard Johansen,
afdelingsleder for tilbudsområdet
i Socialtilsyn Syd

Det vigtigste er, at vi får et så klart billede som muligt af kvaliteten i den enkelte familie.

Sissel Schmidt,
chefjurist i Socialtilsyn Syd

Der var bestemt også dygtige folk dengang, men der var ikke samme styring på, hvordan tilsynsopgaven skulle håndteres.

Niels Vingum Haugaard,
afdelingsleder for plejefamilie-
området i Socialtilsyn Syd

Foto: Emil Ryge Christoffersen

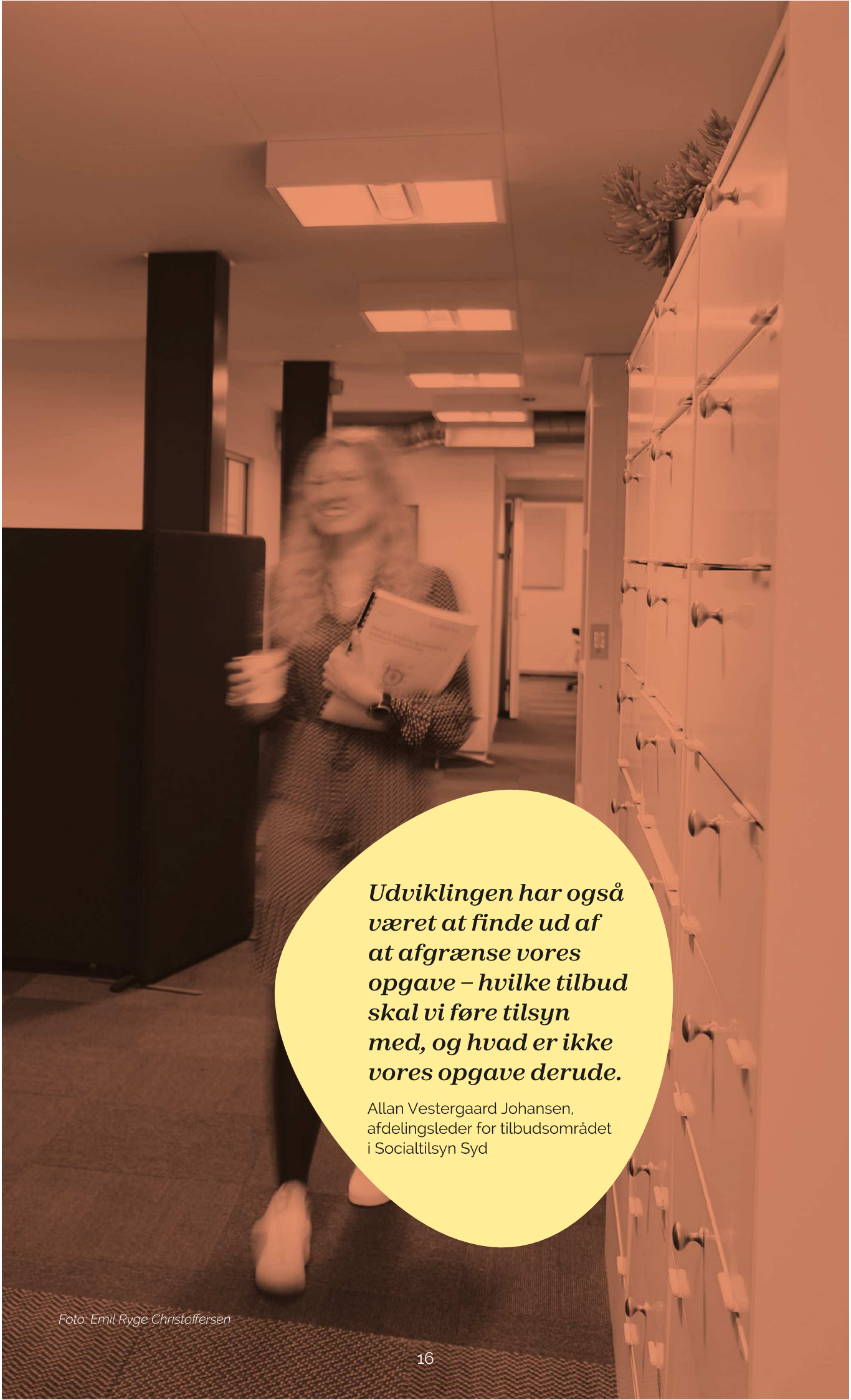

Udviklingen har også været at finde ud af at afgrænse vores opgave – hvilke tilbud skal vi føre tilsyn med, og hvad er ikke vores opgave derude.

Allan Vestergaard Johansen, afdelingsleder for tilbudsområdet i Socialtilsyn Syd

Foto: Emil Ryge Christoffersen

- Tilsynskonsulenterne laver den faglige vurdering og indstiller, men vi skriver afgørelserne. Det gør vi bl.a. fordi vi skal overholde forvaltningslovens sagsbehandlingsregler, fx begrundelseskravet, og fordi en afgørelse, som ikke giver parten medhold, også giver en ret til at klage. Det ansvar for overholdelse af lovgivningen har vi taget på os som jurister. Og vi skal være stolte af at være nået så langt, mener jeg. Fordi vi har bragt jura og økonomi ind i det socialfaglige felt, som lovgivningen siger, at vi skal, og vi har fordelt opgaverne, så de løses af dem med de tilhørende specialiserede kompetencer. Det er virkelig en milepæl, mener jeg også.

Men det har, erkender Niels Vingum Haugaard, krævet nogle kampe.
- Vi har arbejdet med forståelsen af, at vi er en myndighed, og vi skal faktuelt kunne dokumentere, hvorfor vi gør hvad. Det har taget tid at få indarbejdet en faglig accept af, at vi har en juridisk ramme, en processtyring og et socialfagligt indhold i kvalitetsvurderingerne. Det er vores tilsynsfaglighed. Og at det giver mening at fordele opgaverne og prioritere ressourcerne efter det, folk er bedst til.

Har afgrænset tilsynsopgaven

For Allan Vestergaard Johansen har rejsen på tilbudsområdet langt hen ad vejen været den samme som for plejefamilieområdet. Med den forskel, at tilbudsområdet som udgangspunkt generelt havde en større erfaring med at kombinere socialfaglig professionalisme med forvaltningsretlige processer og logikker.
- Derfor har udviklingen også været at finde ud af at afgrænse vores opgave – hvilke tilbud skal vi føre tilsyn med, og hvad er ikke vores opgave derude. Vi er ikke en fødevare- eller bygningsmyndighed, som nogle tilsynskonsulenter havde været vant til også at agere som. Det tog et par år at få styr på, husker han.

Hvilke nedslagspunker i de ti års udvikling vil I fremhæve som de vigtigste?
- Det risikobaserede tilsyn og overholdelse af lovgivningen – at iagttage grundlæggende sagsbehandlingskrav og -processer, kommer svaret prompte fra chefjurist Sissel Schmidt, som tilføjer:
- Og at vi er lykkedes med at implementere, at vi arbejder på et forvaltningsmæssigt grundlag, hvilket har været en stor opgave, når man starter fra nul.

Niels Vingum Haugaard fremhæver det risikobaserede tilsyn:
- Det er den rigtige vej at gå, og det bygger på en god strategiplan, som har givet os tid og plads til at få organisationen med og få skabt et fællesskab, hvor alle vil det samme. Når ting foregår på en sådan god måde, sker der noget magisk. Det har virkelig været en god proces.
- Og så er det skønt at se, at det gode samarbejde mellem forskellige faggrupper virker – her socialfaglige og jurister – og at man hver især er i ro med sine forskellige roller. Det kan man godt blive lidt høj af, fordi så bliver vi rigtig dygtige: "Jeg er på opgave, men opgaven er mere end mig".

For Allan Vestergaard Johansen er det også processen med at skabe en organisatorisk risikobaseret tilgang i tilsynsopgaven, som træder tydeligst frem.
- Vi er der nu, hvor vi kan materialisere, både hvad der foregår inde i medarbejdernes hoveder og i vores it-fagsystemer. Det har været et kæmpe arbejde. Næste skridt, håber jeg, bliver, at vi skal have vores folk ud på flere uanmeldte tilsynsbesøg. Når vi siger, at vi kommer, opdager vi ikke noget – og vi er sat i verden for at opdage ting.

De første ti år med socialtilsynet – set udefra:

En overset succes

Foto: Emil Ryge Christoffersen

Der er samlet set sket et kvalitetsløft i tilsynet med sociale tilbud, vurderer to centrale aktører på området, LOS og Selveje Danmark. Her ser direktør Mads Roke Clausen og direktør Jon Krog sammen med tilsynschef i syd Peter Bjerregaard Andersen tilbage på de første ti år med socialtilsynet som myndighed i Danmark.

> ***Der må være et vist pres på os, når vi forvalter så mange skattekroner.***
>
> Mads Roke Clausen, direktør i LOS

"Et ekstremt varieret tilsyn af vekslende kvalitet".

Sådan var det kommunale tilsyn med de sociale tilbud før 2014, vurderer to af de største aktører på området, LOS og Selveje Danmark. Derfor er svaret på spørgsmålet om, hvad de første ti år med et samlet og uafhængigt socialtilsyn har betydet for kvaliteten af det tilsyn, som føres med landets 2.500 sociale tilbud, også ganske positivt:
- Der er ingen tvivl om, at der er sket et kvalitetsløft på området. Vi kom fra en tid med meget mere variabel kvalitetssikring i det tilsyn, som fandt sted rundt omkring. Så jeg vil kalde det en overset succes, at vi har fået en kvalitetsmodel. Det er andre lande, vi sammenligner os med, misundelige over, at vi har formået. Det glemmer vi nogle gange, når vi kritiserer det, som foregår. Og med socialtilsynet har vi fået en standardiseret model på tværs af landet. En model, som kan udvikles, men som generelt fungerer godt, siger Mads Roke Clausen, direktør i LOS.

Når han kalder socialtilsynets succes for 'overset', skyldes det bl.a., at evalueringen af det specialiserede socialområde (Social- og Ældreministeriet, 2022, red.) har vist, at de fleste af landets sociale tilbud drives med høj faglig kvalitet. Men det er desværre sjældent den fortælling, som rammer verden udenfor.
- Selvfølgelig er der altid nogle tilbud, som ikke gør det godt nok, og det skal altid tages alvorligt. Der må være et vist pres på os, når vi forvalter så mange skattekroner. Men vi skal også huske at se på de generelle tal for kvaliteten på området. De er positive, og den historie hører vi som sagt ikke så ofte.

Et stort skridt i den rigtige retning

Mads Roke Clausen bakkes op af Jon Krog, direktør i Selveje Danmark. Han har som tidligere vicedirektør i Den Sociale Udviklingsfond, selv være genstand for tilsyn.
- Og det var et ekstremt varieret tilsyn af vekslende kvalitet, vi blev udsat for. Det er der gjort op med i dag. Vi har taget et stort skridt i retning af noget mere ensartet, som var nødvendigt af mange grunde. Så i det perspektiv er socialtilsynet en succes. Men der er helt klart også steder, hvor der er plads til udvikling.

Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd (STS), husker også, hvordan det var at sidde med flere kasketter på, da planerne om et socialtilsyn blev luftet.
- Jeg er en personlig inkarnation af, hvorfor det var nødvendigt at lave et uafhængigt tilsyn. Jeg var både tilsynsansvarlig og økonomichef i en kommune på det tidspunkt, og det er ikke svært at forestille sig, hvilken kasket der strammede mest, når regnskabets time nærmende sig. Jeg traf før 2014 beslutninger, som jeg som tilsynschef i dag nok ville gribe ind overfor, erkender han.
- Præcis! Jeg har skrevet ph.d. om social finansiering og bl.a. set på det engelske system, hvor man ikke har et uafhængigt kvalitetstilsyn. Og her risikerer økonomien meget nemt at komme til at styre, supplerer Mads Roke Clausen.

Nu, hvor roserne er delt ud, kaster Jon Krog lidt malurt i bægeret:
- Der er mange aspekter i, hvorvidt socialtilsynet er en succes. Man kan sammenligne det med en familietur i bil fra København til Korsør. Kommer du til Slagelse, er du nået et langt stykke ad vejen, og det kan man da godt kalde en succes. Men du er ikke i mål.
- På samme måde kan jeg sige, at vi i dag har et socialtilsyn, som er fragmenteret i fem enheder. Og som ikke kan blive enige med sig selv om, hvad de vil. De har forskellige tilgange til det at føre tilsyn, som i mit perspektiv burde være ens i et land som Danmark. Så intentionen fra 2013 om, at et samlet socialtilsyn kunne gøre op med de store forskelle på tværs af kommunerne, er vi ikke i mål med. Men køreturen mod Korsør har bragt os et stykke ad vejen.

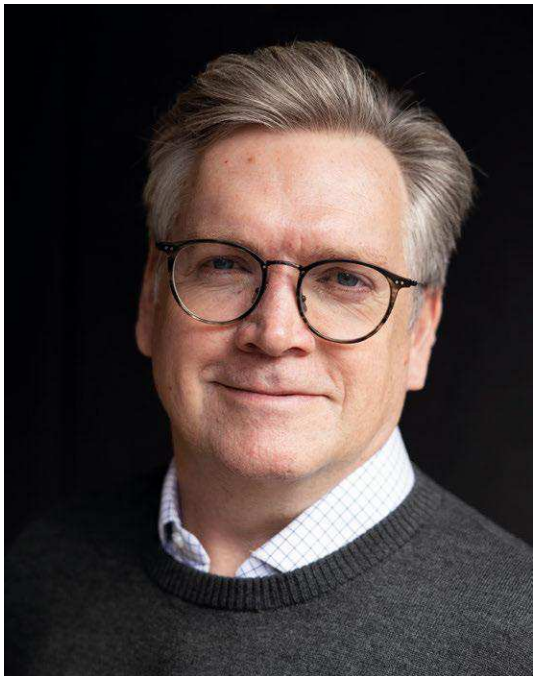

Fotos: Emil Ryge Christoffersen

> *Der er ingen tvivl om, at der er sket et kvalitetsløft på området. Vi kom fra en tid med meget mere variabel kvalitetssikring i det tilsyn, som fandt sted rundt omkring. Så jeg vil kalde det en overset succes, at vi har fået en kvalitetsmodel.*
>
> Mads Roke Clausen, direktør i LOS

Ti år er ingen tid

Peter Bjerregaard Andersen erkender, at de fem tilsyn på tværs af landet ikke agerer efter en lige snor.
- Og sådan må det være, når man kaster sig ud i noget så kompliceret som at etablere en ny myndighed. Jo, vi har eksisteret i ti år, men i en institutionslogik er det ingenting. Det tager lang tid at opbygge legitimitet og en fælles forståelse af, hvad man gjorde i går, og hvad man derfor skal gøre i morgen. Så jeg hylder faktisk, at socialtilsynet – naturligvis indenfor lovens rammer – som orienteringsløbere ikke nødvendigvis følger helt de samme ruter. For udviklingen af socialtilsynet er det givtigt, at vi så at sige er terrængående myndigheder. Der vil ske alt for lidt udvikling og alt for langsomt, hvis vi ikke forandrede noget, før alle var klar.

Et af de områder, tilsynene håndterer forskelligt, er magtanvendelse. Og det er problematisk, mener Mads Roke Clausen.
- Nogle af jer forventer, at vi griber ind i konkrete episoder, og så klarer papirarbejdet bagefter. Andre mener, at vi skal handle pædagogisk og forebyggende. Det mangler vi at få på plads, og det er vigtigt, fordi det handler om børns retssikkerhed. Så jeg har flere gange efterlyst svar på: Hvem fører tilsyn med tilsynet? Måske mangler vi en auditenhed, som kan sikre en mere ensartet tilgang.

Peter Bjerregaard er for så vidt enig, men mener også, at tilsynenes indbyrdes uafhængighed har givet mulighed for, at ét tilsyn kan være et korrektiv til de andre tilsyn.
- Jeg er helt overbevist om, at var socialtilsynet etableret som en statslig styrelse, var det blevet både dyrere, og de skæverter, der var blevet slået, ville have været lagt tungere at korrigere.

Den lokalpolitiske forankring med relativt små organisationer giver grundlæggende både den legitimitet og agilitet, at de fem tilsynskommuner – igen: indenfor lovens rammer - løfter tilsynsopgaven forskelligt og på en måde, som ville være meget vanskeligere for en minister at forsvare, at en national styrelse gjorde, argumenterer tilsynschefen.
- Jeg forstår sådan set godt, at I som repræsentanter for organisationer, som konkurrerer med de kommunale socialforvaltninger om i praksis at levere velfærd, har svært ved helt at acceptere det kommunale tilsyn. Men i det store billede hænger I jer alt for meget i få forskelle for at kompromittere den kommunale tilsynsmodel. Så her kommer jeg nok til at lyde ret meget som KL: I har nogle gange lidt svært ved helt at anerkende og værdsætte det kommunale demokrati og dermed selvstyre, som jo er en præmis, når Folketinget overlader velfærdsopgaver til kommunerne.

Gør anskrig om uklar prisstruktur

Jon Krog gnider mere salt i såret. Denne gang om det økonomiske tilsyn.
- Hvorfor er man ikke blevet dygtigere til at granske kommunernes økonomi på egne tilbud? Det er et af mine absolut største kritikpunkter af socialtilsynet. Hvis jeg skal citere mine medlemmer, er I ikke dygtige nok til at

Vi har taget et stort skridt i retning af noget mere ensartet, som var nødvendigt af mange grunde. Så i det perspektiv er socialtilsynet en succes. Men der er helt klart også steder, hvor der er plads til udvikling.

Jon Krog, direktør i Selveje Danmark

I det store billede hænger I jer alt for meget i få forskelle for at kompromittere den kommunale tilsynsmodel. Så her kommer jeg nok til at lyde ret meget som KL: I har nogle gange lidt svært ved helt at anerkende og værdsætte det kommunale demokrati og dermed selvstyre, som jo er en præmis, når Folketinget overlader velfærdsopgaver til kommunerne.

Peter Bjerregaard Andersen,
tilsynschef i Socialtilsyn Syd

forstå kompleksiteten i den måde, kommunerne sammensætter sine budgetter og derfor også priser på. Når omkostningerne til bygninger ligger i en forvaltning og de sociale udgifter i en anden, kræver det kompetencer at gennemskue den reelle pris på et kommunalt tilbud. Og det kan være svært for en visitator at forsvare, hvorfor de ikke vælger det billigste – kommunale – tilbud. Her er stadig et stort arbejde med at udvikle et troværdigt økonomisk tilsyn. Jeg mener, at I som socialtilsyn bør gøre anskrig, når I skal føre tilsyn med en uklar prisstruktur, hvor vi lader som om, at der er en klar sammenhæng mellem takst og kvalitet, der reelt ikke er.

Peter Bjerregaard Andersen genkender både kritikken og problemstillingen.
- Vi er langt fra, at pris og kvalitet altid matcher, men jeg mener, at vi fører det økonomiske tilsyn, loven tilsiger. Jon vil have os som socialtilsyn til at være konkurrencemyndighed også på "markedet" for døgntilbud. Den opgave har vi ikke fået af Folketinget. Jeg deler sådan set analysen af, at der ikke er fuld økonomisk gennemsigtighed. Men kvalitet i socialt arbejde *er* en svær størrelse at arbejde med sammen med svært sammenlignelige priser. Det specialiserede socialområde har traditionelt været noget af det mest "markedsgjorte" i velfærdssamfundet – og vi skal

også skal have en ydmyghed overfor, at det er en svær vare at handle med.
- Men det er jo et system, som rækker videre end socialtilsynet, argumenterer Mads Roke Clausen. - Jeg mener, at man svigter politikerne ved ikke at give dem indsigt i den reelle prisstruktur. Den asymmetri, der ligger i strukturen, betyder, at kunderne ikke ser, hvad de reelt køber og betaler for, siger han og tilføjer:
- Og i øvrigt, hvis man vil minimere bureaukratiet, som alle taler om, skulle man måske indføre et omnibus-tilsyn. Den ene dag taler vi pædagogik med socialtilsynet. Næste dag kommer der nogle sundhedsfolk og forlanger, at vi vasker tøjet ved 60 grader. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Får vi kvalitet nok for pengene?

Jon Krog er enig og mener, at man godt kunne anlægge et bredere syn på tilsynene.
- Vi bruger omkring 300 mio. kroner om året på socialtilsynet. Og samlet set en milliard på alle tilsyn. Jeg savner, at vi ser lidt bredere på, om vi får kvalitet nok for pengene.
- Jeg mener ikke, at vi skal af med tilsynene, men at vi bør skabe et mere reaktivt tilsyn. Et tilsyn, som sætter ind der, hvor der er problemer, og i langt videre omfang letter foden fra speederen der, hvor man har styr på sit arbejde og sin organisation.
- Enig. I hvert fald når vi har med børn at gøre, er et år rigtig lang tid. Her er man nødt til at være tæt på. Jeg vil dog rose Socialtilsyn Syd for at have eksperimenteret ud fra en betragtning om, at man ikke behøver at rykke ud med hele kavaleriet hver gang for at skabe en relation. Men set ud fra en kvalitetsbetragtning kan vi godt diskutere, hvad den fornødne hyppighed i besøgene skal være, siger Mads Roke Clausen.

Peter Bjerregaard Andersen anerkender tankegangen og supplerer:
- Hvis vi skal se tre-fem år frem i tiden, og hvis et tilbud har været grønt i nogle år, kan man måske få en certificering, som hedder 'selvtilsyn', hvor en 'kvalitetsmodelgruppe' orienterer os to gange om året. Og så skal vi måske kun komme hvert tredje eller fjerde år. For mange af stederne ligner sig selv år efter år, når vi kommer. Men jeg er enig i, at det er noget andet, når vi taler om tilbud for børn.

Mads Roke Clausen anerkender, at det er en svær diskussion uden et klart facit.
- Jeg er enig i, at man skal skelne mellem de stabile fx bosteder og så dem med børn. Her opstår flere tilspidsede situationer, som slider på personalet, og som kan skabe forråelse. Men vi ved også fra den socialpolitiske historie, at når vi slipper kontrollen, kan det gå det udover kvaliteten.

For Peter Bjerregaard Andersen handler frekvensen af tilsyn ikke kun om ressourcer, men også om realisme.
- Socialtilsynet har ikke sparet området for penge, men vi gør os i Socialtilsyn Syd meget umage for heller ikke at være unødigt udgiftsdrivende. Vi lægger direkte beslag på knap en halv procent af områdets samlede udgifter. Og vi har forbedret det samlede billede af tilbudsopgaven. Så spørgsmålet er, hvordan vi i de kommende år – som alle tilsynsmyndigheder vel er lidt i fare for –undgår at hvile på laurbærrene, men i stedet fokuserer på at gøre det endnu bedre for den nogenlunde rimelige pris, det nu koster at drive socialtilsynene?

LOS

Er en landsorganisation for sociale tilbud og en brancheorganisation for ikke-offentlige sociale tilbud. Dens medlemmer består af opholdssteder, botilbud og skole- og dagbehandling i hele landet.

Kilde: los.dk

Selveje Danmark

Er en brancheforening for knap 300 selvejende not-for-profit organisationer på velfærdsområdet. Selveje Danmark er selvstændig brancheforening med egen bestyrelse, men er samtidig i et tæt samspil med Dansk Erhverv.

Kilde: selveje.dk

Udvikle kvalitet eller føre kontrol?

Et spørgsmål, som imidlertid ikke efterlader nogen tvivl hos Peter Bjerregaard Andersen, er hvor vidt socialtilsynet skal bidrage til at udvikle kvaliteten af tilbuddene eller 'bare føre kontrol'.

- Vi er en myndighed, som fører kvalitetskontrol. Kvalitetsudvikling sker gennem kontrollen, siger tilsynschefen uden at blinke.

Mads Roke Clausen har et andet syn.

- Når vi har at gøre med et tilbud, der har udfordringer med kvaliteten, opfordrer vi til at tage dialogen med tilsynet. Fordi der altid er ting, vi gerne vil diskutere. Men samtidig ved vi godt, at socialtilsynet ikke et konsulenthus, man ringer efter. Det er en myndighed, som leverer kontrol – men også service på en meget decentral måde.

- Som tilsyn er vi født ind i en forestilling om et kvalitetsunderstøttende tilsynsarbejde. Men det er en enorm svær opgave både at være kontrollerende og understøtte kvalitet. Jeg har gjort en dyd ud af at sige til mine medarbejdere, at de skal optræde som en besindig politibetjent; de skal komme med hænderne synlige og ud til siden – ikke med hånden på pistolen, fordi den adfærd skaber nervøsitet, som gør det helt umuligt for tilbuddet at lytte og føre en kvalitetsunderstøttende dialog, replicerer Peter Bjerregaard Andersen.

Jon Krog hører ofte historier om konkrete tilsynskonsulenter, der opleves som meget 'firkantede', og som de enkelte tilbud slår sig på.

- Mit indtryk er dog, at socialtilsynet ledelsesmæssigt generelt har formået at skabe en grad af psykologisk tryghed blandt tilsynskonsulenterne, så de også tør sige: "Pyt. Det kigger jeg lige på igen". Og hvis chefen spørger: "Gav du dem et påbud?", kan konsulenten trygt svare: "Nej, nu taler vi lige om det først". Men det er ikke det samme alle steder, og så er vi tilbage ved ensartetheden – og ved, at man som leder af det enkelte tilsyn skaber sin egen kultur.

- En del af vores tilsynskultur i syd bor i, at vi har en tydelig juridisk profil, som holder os fast på, hvad tilsynsloven siger og på, at vi kun håndhæver de begrænsninger, som helt klart fremgår af den. Håndhævelsen af andre love overlader vi helst til andre myndigheder – efter 'det organisatoriske specialitetsprincip', som det vist hedder i forvaltningsjuraens fagsprog, siger Peter Bjerregaard Andersen.

I tør godt sige "pyt"

I en tiårs statussamtale hører sig også en mere konkret evaluering af budbringerens selv – Socialtilsyn Syd. Direkte adspurgt om, hvad det særegne ved tilsynet i Broby er, lyder svaret udefra direkte og ærligt:

- Mit bud er, at I er de pragmatiske. At I er fintfølende og evner at sige "pyt", fordi I forstår, at livet skal leves på begge sider af et socialtilsyn, så I sætter ikke alt muligt i gang for ingenting. Vi har fra andre tilsyn oplevet helt absurde krav, som intet med kvaliteten af tilbuddet har at gøre, og hvor målet helt tabes af øje. Det oplever jeg ikke, at I gør, siger Jon Krog.

Mad Roke Clausen følger op:

- Jeg synes, at I har udviklet en fin, risikobaseret måde at arbejde på, og vores medlemmer kan godt lide, at I ikke beder om andet materiale end det, I skal bruge ved tilsynsbesøget. Så jeg synes, at I formår at tænke risikobaseret ved at bede om at se de rigtige steder og tage de nødvendige stikprøver. Det er ikke pragmatisk, men netop risikobaseret set med mine øjne.

> *Hvis al den kontrol skulle ligge i uvildige myndigheder, ville det blive en meget dyr affære.*
>
> Knud Aarup, samfundsdebattør

De første ti år med socialtilsynet – set med samfundsrevserens øjne:

Man kan ikke tilsyne sig til god kvalitet i socialt arbejde

Der er ryddet ud i de værste sociale tilbud, og bundniveauet er generelt hævet over hele linjen. På den måde har socialtilsynet samlet set været en succes, vurderer Knud Aarup, som var direktør i Socialstyrelsen, da tilsynet blev til. Men er det 'mission completed', eller har socialtilsynet stadig noget at komme efter? Det er samfundsrevseren og tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen fra Socialtilsyn Syd ikke enige om.

I 2014 var Knud Aarup direktør i Socialstyrelsen. Det havde han været i nogle år og fulgte derfor på tæt hold tilblivelsen af socialtilsynet. Og selvom han allerede dengang ikke var enig i alle detaljer i tankerne bag, var han ikke i tvivl om behovet for en bedre kontrol med landets tilbud til udsatte børn og unge.
- Der havde været nogle rigtig trælse sager, for eksempel at forstanderens store speedbåd altid lå i Nordhavn og ikke i Limfjorden, hvor det sociale tilbud, den var indkøbt til, havde til huse. Så der var et stærkt politisk ønske om, at sociale tilbud ikke skulle være en god forretning, men komme børn og unge til gode. Og så havde det daværende SFI (i dag VIVE, red.) lavet nogle analyser, som viste, at kommunernes evne til at føre tilsyn ikke var god nok, husker Knud Aarup, som i dag er selvstændig samfundsdebattør, ansvarlig for det socialpolitiske netværk i Altinget og medlem af hovedbestyrelsen i Røde Kors.

Og den oprydningsøvelse lykkedes, anerkender han.
- Jeg havde jo selv en baggrund i kommunerne, så jeg kendte godt mine lus på gangen, så at sige. Så det at alle tilbud skulle regodkendes, var en form for engangsraid, hvor man fik ryddet op i bunden. Det var en væsentlig gevinst. Og kvaliteten af det tilsyn, som føres i dag, er også langt bedre end det daværende kommunale.

Skulle have lavet *the full monty*

Knud Aarup ærgrer sig dog stadig over, at man ikke gik hele vejen og også medtog det personrettede tilsyn i socialtilsynet.
- I det personrettede tilsyn har kommunerne haft for travlt med at se på økonomien i anbringelsen. De lavede ikke en socialfaglige vurdering af, om der var progression for den enkelte borger. Det var og er stadig en fejl, mener jeg. På den anden side er det også problematisk at sige, at kommunerne ikke kunne føre tilsyn med sig selv, og derfor måtte man flytte tilsynet væk. Det mener jeg er noget sludder – vi har masser af egenkontrol i samfundet i dag. Hvis al den kontrol skulle ligge i uvildige myndigheder, ville det blive en meget dyr affære.

Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd, rykker helt frem i stolen.
- Mener du virkelig det? Det rokker jo fundamentalt ved hele myndighedskonstruktionen i forvaltningen, indvender han, men tilføjer:
- Jeg er enig med dig i, at der var et meget broget tilsynsbillede dengang med store lokale forskelle, som der var brug for at gøre noget ved. Jeg er også enig i, at man godt kan forestille sig, at de bedste tilbud selv fører en form for tilsyn i form af en kvalitetskontrolgruppe, som har ansvar for at afrapportere ift. kvalitetsmodellen. Men vi har også udviklet nye faglige metoder i tilsynet, som har kvalificeret det.

Vi fanger de brodne kar

Knud Aarup protesterer. Han har svært ved at se isoleret på socialtilsynet – det er en del af helhedsbilledet af velfærdssamfundets sociale intentioner og indsatser.
- Ja, og Socialstyrelsen har kvalificeret jeres metoder. Men jeg mener ikke, at det er

> ***Jeg mener, vi har smadret den specialiserede socialfaglige viden, der lå i amterne. Og det sociale arbejde, der udføres i dag, gør ikke en reel forskel.***
>
> Knud Aarup,
> samfundsdebattør

gennem tilsynene, at kvaliteten er forbedret, fordi man kan ikke 'tilsyne' sig til kvalitet. Vi er nødt til at se på, om de sociale indsatser er gode nok. Den behandling, vi laver helt ude i fronten, skal fagligt kunne håndtere menneskelige traumer, som er opstået i opvæksten. Her kan tilsynet kun se på, om der er de rigtige fagligheder til stede. Derfor er jeg også over årene blevet mere og mere i tvivl om, hvorvidt socialtilsynet var og er den rigtige løsning. Om det i virkeligheden ikke bare er en dyr ansvarsfraskrivning fra ministeriets side, så de grimme sager kommer væk fra ministerens bord.

Hos Peter Bjerregaard Andersen giver tilsynsbrillerne ikke overraskende et mere fokuseret blik på opgaven med at føre tilsyn.
- Vi har fået lavet et tilsyn, som er stærkt nok til at fange de brodne kar i branchen – dem med lystyachten i Nordhavn. Og derfor er vores opgave løbende at afveje, om kontroltrykket bliver for tungt – at vi bruger mange flere ressourcer på at finde 'noget' end det, vi redder. Men når vi har fået lov at leve med ret stabile budgetter tilbage fra 2012-13, siger det mig, at vi gør noget rigtigt. Men jo, det er et evigt trade-off mellem faglighed og økonomi for kommunerne. Jeg tror ikke, det er realistisk at diskutere, at de 40-50 milliarder kroner, som ligger i socialforvaltningerne, skulle have været løftet ud af kommunerne. Uanset hvor ansvaret for at bruge de mange penge så skulle være placeret, ville det dels tabe den kommunalpolitiske forankring – og det ville også blive både dyrere og mere bureaukratisk. Men her er det vist mere Peter end tilsynschefen, der taler, afslutter Peter Bjerregaard Andersen sin replik.

En systemisk øvelse uden effekt

Knud Aarup strammer retorikken.
- Jeg mener, vi har smadret den specialiserede socialfaglige viden, der lå i amterne. Og det sociale arbejde, der udføres i dag, gør ikke en reel forskel. Jeg kan ikke se, at socialtilsynet har gjort tilværelsen bedre for ret mange af de udsatte, hverken børn, unge eller voksne. Har vi haft færre enkeltsager? Nej. Vi har heller ikke sikret, at vi nu har en større andel, som er selvforsøgende. Derfor siger jeg, at socialtilsynet var en øvelse, systemet lavede for sig selv – for at passe på ministeren.
- Men enkeltsagerne kan man aldrig undgå. Vi har løftet bunden, og vi gør os i disse år også umage for ikke at stække dem, der gerne vil og godt kan gøre det bedre end bare at levere "fornøden kvalitet", for nu at citere lovens krav. Kan vi gøre det mere forstandigt? Bestemt. Vi stillede ploven for dybt, da vi regodkendte alle tilbud. Den kan vi løfte og lave et overordnet tilsyn og så til gengæld bruge flere ressourcer på at følge de steder tæt, hvor der er brug for det – og sikre, at vi ikke kommer under et vist niveau, konstaterer Peter Bjerregaard Andersen.

Foto: Emil Ryge Christoffersen

> *Vi har fået lavet et tilsyn, som er stærkt nok til at fange de brodne kar i branchen.*

Peter Bjerregaard Andersen,
tilsynschef i Socialtilsyn Syd

Vi tilbyder børnene stabilitet, ro og forudsigelighed. Det er vi meget bevidste om.

Karin Dybdal Isalin og
Jesper Wagner Hansen

Foto: Ulrik Tofte

En professionel sparringspartner med høj faglighed

Med næsten 25 års erfaring som plejefamilie har Karin Dybdal Isalin og Jesper Wagner Hansen åbnet døren for mange tilsynskonsulenter, både fra det nuværende og tidligere kommunale tilsyn. Forskellen fra dengang til nu er ikke enorm, men tilsynet i dag er mere gennemsigtigt og professionelt, oplever de.

Ilden i brændeovnen knitrer hyggeligt som modstykke til den triste væg-til-væg regnvejrsdag udenfor. Sascha, den aldrende bommuldshund gør hidsigt i køkken-alrummet, hvor et langt, kaffedækket plankebord ender i et panoramavindue til haven. Her emmer af ro og hjemlig hygge.

På væggen kigger de tre plejebørn smilende fra billedrammen ud i rummet. To piger og en dreng på hhv. 14, 19 og 20 år med hver deres udfordringer: Funktionsnedsættelse, autisme og tidlig skade.

Matriklen huser Jesper Wagner Hansen og Karin Dybdal Isalin, som siden maj 2000 har været plejefamilie på fuld tid. Udover de tre nuværende plejebørn og den lille, hidsige hund tæller familien også en biologisk søn og en søn, som de har adopteret, efter at han var i pleje hos dem. Begge er dog flyttet hjemmefra.
- Børnene har været vores læremestre. De har lært os ikke at være så rigide, så vi i dag for eksempel godt kan tillade, at børnene må noget forskelligt, eller at man gerne må trække sig, selvom vi har gæster, hvis man har brug for det. Så over årene er vi vokset med opgaven, fortæller Karin Dybdal Isalin, der er uddannet socialpædagog. Jesper Wagner Hansen er en sømand, der er gået i land for at være fuldtidsplejefar.
- Vi tilbyder børnene stabilitet, ro og forudsigelighed. Det er vi meget bevidste om. Vi har indrettet vores hjem og hverdag efter især vores ene plejebarn, som har autisme i svær grad. Det er ikke hende, der skal indrette sig efter os, siger han.
- Ja, og vi synes stadig, at vi har energien til at gøre en forskel, både i hjertet og med vores faglighed. Børnene kommer jo helt ind under huden på os, supplerer Karin Dybdal Isalin.

Ikke noget at skjule

To gange om året ringer Socialtilsyn Syd på døren. Den ene gang er besøget anmeldt, den anden gang ikke. Ingen af besøgene giver anledning til hverken nervøsitet eller

modstand hos plejeforældrene – tværtimod, fortæller Karin Dybdal Isalin.
- For det første har vi ikke noget at skjule. Vi er åbne og hudløst ærlige. Og for det andet har jeg brugt tilsynet i nogle tilfælde, hvor jeg følelsesmæssigt er blevet ramt af noget i plejebørnenes situation og har mistet grebet om min faglighed. Så jeg har ringet til vores konsulent, som har taget mig seriøst, lyttet og støttet rigtigt fint. Hun har kunnet set tingene ovenfra og derfor kunnet hjælpe mig. Så jeg ser tilsynet som en professionel sparrings-partner med en høj faglighed.

Jesper Wagner Hansen og hans kone har været plejeforældre så længe, at de også husker tiden før, socialtilsynet kom til.
- Dengang havde vi den samme plejekonsulent i en lang årrække. Det var virkelig godt, for vi kendte hinanden på godt og ondt. Vi vidste, hvad vi kunne sige, uden at noget blev misforstået eller krævede en lang forklaring, siger Jesper Wagner Hansen.
- Ja, det var luksus – også fordi hun kom fire gange om året, skrev status og havde kontakten med kommunen, husker Karin Dybdal Isalin.

Tilsynsbesøget blev en fin oplevelse

Når det er sagt, er de to erfarne plejeforældre på ingen måde utilfredse med det nuværende tilsyn eller konsulenterne, som gennemfører det.
- Vi har for nylig haft tilsyn, og her var temaet 'familiedynamik', fortæller Karin Dyddal Isalin. Det gav lidt hovedbrud, fordi familien skulle finde en fælles aktivitet, som børn og voksne kunne være sammen om, og det er ikke en let opgave, når ressourcer og behov hos hvert enkelt barn er forskelligt. Men det lykkedes – det blev til udskæring af halloween-græskar.
- Jeg tænker altid meget på, hvilke aktiviteter vi kan få de unge med til - der kan tilgodese os alle – udover at gå en tur. Vi brugte en uge på at forberede dem på besøget, også for at involvere dem, og ved fælles hjælp kom vi frem til en løsning, så det blev en rigtig fin oplevelse, siger Karin Dybdal Isalin.

Da hun og Jesper Wagner Hansen bagefter skulle tale med de to konsulenter, som var på tilsyn, blev det ene plejebarn siddende i stuen, så han kunne følge med i samtalen på afstand.
- Og det er jo hans hjem, så vi kan ikke bare sende ham ind på værelset. På den måde er det godt, at vi kender konsulenten, som kommer her, siger Karin Dybdal Isalin.
- Generelt oplever vi ikke mødet med tilsynet som svært, men som et positivt møde. Det føles ikke som kontrol og er heller ikke noget, vi er bange for, siger Jesper Wagner Hansen.

Men han husker, at der i begyndelsen efter socialtilsynet var etableret, gik historier om, at de åbnede skabe og skuffer, så starten på den nye relation var lidt nervøst betonet.
- Men sådan var det jo slet ikke, viste det sig. Og selv når tilsynet i dag kommer uanmeldt, ved vi jo, at vi ikke har noget at skjule, så det ændrer ikke vores adfærd. Faktisk mener vi, at det er godt, at der kommer nogen og kigger af og til. Jeg oplever det mere som samarbejde end som kontrol.
Karin Dybdal Isalin supplerer:
- Jeg ser det som et mere professionelt tilsyn i dag, og temaerne fra kvalitetsmodellen sætter tanker i gang hos os. De giver mening, og det er trygt, at det er synligt, hvad vi skal tale om hver gang. Så jeg synes, vi har en god dialog. Vi har taget tilsynet til os og elsker jo at tale om vores arbejde. Som sagt er vi hudløst ærlige, fordi det kommer vi længst med – især hvis der er noget, vi ikke kan finde ud af.

Ønsker flere, men kortere besøg

Er der noget, I kunne ønske var anderledes i tilsynet?
- Jeg ville ønske, at de kom flere gange og uanmeldt hver gang. For det er svært for vores unge, at der forventes noget af dem, som ikke giver mening i de anmeldte besøg – selvom de kender til formålet. Derfor er et kort, uanmeldt besøg, hvor de ikke skal være statister og på en måde 'vises frem', et klart ønske fra deres side.
- Vores unge lukker af efter cirka 20 minutter, så kan de ikke mere. Det skal både vi og tilsynskonsulenterne respektere, og det gør de også. Jeg oplever generelt, at de er meget mentaliserende og har forståelse for, at ikke to familier er ens, så de skal se på helheden, svarer Karin Dybdal Isalin.
- Jeg oplever, at de laver deres tilsyn så skånsomt, som de kan, tilføjer Jesper Wagner Hansen.

Børnene har været vores læremestre. De har lært os ikke at være så rigide, så vi i dag for eksempel godt kan tillade, at børnene må noget forskelligt.

Karin Dybdal Isalin

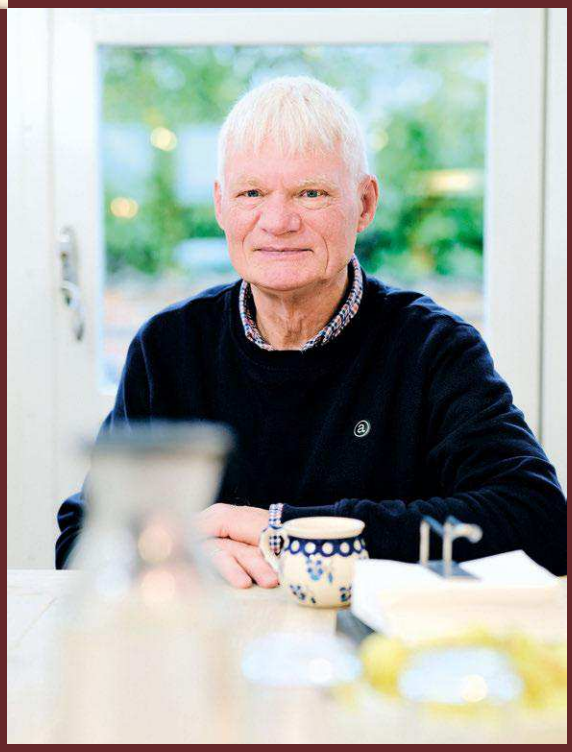

Generelt oplever vi ikke mødet med tilsynet som svært, men som et positivt møde. Det føles ikke som kontrol og er heller ikke noget, vi er bange for.

Jesper Wagner Hansen

Fotos: Ulrik Tofte

Socialtilsynet er med til at kvalitetssikre vores arbejde

Foto: Ulrik Tofte

Det løfter stoltheden i arbejdet, at socialtilsynet ser med på, hvordan den faglige indsats for beboerne i bofællesskabet Postens Vej i Brejning er tænkt, tilrettelagt og udført af ledere og medarbejdere. Derfor er tilsynets kontrol med til at kvalitetssikre den faglige indsats, mener leder Hanne Frandsen.

Jeg oplever de tilsynskonsulenter, vi får på besøg, som fagligt kompetente. De kan have et forskelligt fokus, men de er alle dygtige.

Hanne Frandsen, leder
for bofællesskabet
Postens Vej

Egentlig var Hanne Frandsen blevet placeret i et fint lederkontor i en bygning, som ikke lå der, hvor borgerne bor og færdes hver dag, da hun blev ansat som leder for bofællesskabet Postens Vej i 2012.

Så her skulle hun ikke sidde. Hun bad om at blive flyttet over i den del af bofællesskabet, hvor dagliglivet leves. Og hvor lederkontoret i gadeniveau nu er et sandt leben af både gæster og beboere, der lige stikker hovedet ind for at spørge om dette og hint, så Hanne Frandsen konstant må op af stolen og ud på gangen for at anvise vej eller svare på spørgsmål.

Mærker man godt efter, strejfer historiens vingesus også en på kinden. Bofællesskabet Postens Vej ligger i Brejning i Vejle Kommune. Her er skilte til museet Kellers Minde, caféen i huset hedder Café Keller, og bygningerne ligger på området for de oprindelige Kellerske Anstalter fra midten af 1800-tallet, hvor først professor Johan og siden lægesønnen Christian Keller skabte nye rammer og måder at behandle mennesker med funktionsnedsættelser på – til dels baseret på en tankegang om, at de skulle leve et så normalt liv som muligt.

Tilsynet er en sparringspartner

Den kellerske tilgang lever i en vis forstand endnu, om end i en fagligt stærkt opdateret 2023-version. Hverdagen med beboerne på Postens Vej er fagligt relationsarbejde på højt niveau, for bofællesskabet er dybt specialiseret med mange målgrupper, der tæller borgere med forskellige former for udviklingshæmning. Indsatsen har et neuropædagogisk afsæt, så den enkelte beboer får bedst mulig støtte til at leve et så selvstændigt liv som muligt, bl.a. ved at øve evnen til at kommunikere, vælge selv og have indflydelse på eget liv.

I dette arbejde opstår af og til dilemmaer, hvor den rigtige løsning ikke er indlysende – og i enkelte tilfælde også egentlige 'fejl'. Det ser Hanne Frandsen kun som en anledning til læring. Og her er socialtilsynet som myndighed en vigtig samarbejds- og sparringspartner, erfarer hun.

- Jeg oplever de tilsynskonsulenter, vi får på besøg, som fagligt kompetente. De kan have et forskelligt fokus, men de er alle dygtige, interesserede i området og dets udvikling og i at støtte os i det, som vi er optaget af – at skabe et god liv for vores beboere. Det giver et tillidsfuldt møde, som betyder, at vi også tør tale om de svære ting, siger Hanne Frandsen og husker en sag, hvor der var sket en fejl på stedet.

- Her talte både de pårørende og vi med tilsynet om det. Ingen havde et ønske om at skjule noget, men ville gerne videre og forklare, hvordan og hvorfor fejlen var sket. Det mener jeg også giver en tryghed for de pårørende. At de kan tale med en uvildig person udefra, og at der bliver fulgt op. Det er rigtig godt. For os handler det om evaluering og læring, så vi ikke gør det samme en anden gang. Og hvis ikke man tør lægge sine fejl frem, er det svært at udvikle sit arbejde.

Blikket udefra skærper kvaliteten

Postens Vej består af syv enheder, som alle har haft besøg af Socialtilsyn Syd i år – to gange uanmeldt, resten anmeldt. Helt overordnet er Hanne Frandsen glad for, at der kommer nogen udefra og kigger ind på det,

Bofællesskabet Postens Vej i Vejle Kommune

Postens Vej er et højt specialiseret bofællesskab for 90 mennesker over 18 år med psykiske og i nogle tilfælde også fysiske handicaps. Mange har flere diagnoser, fx epilepsi, ADHD eller autisme. I det daglige laver beboerne, alt efter behov, sociale aktiviteter med hinanden og med støtte fra personalet. Postens Vej er et af landets førende inden for epilepsi og udviklingshæmning og har stor viden om ADHD, autisme, demens og om, hvordan man forebygger udfordrende adfærd.

Læs mere på **postensvej.vejle.dk**

der foregår på stedet. Det kan kun medvirke til at skærpe kvaliteten, mener hun.
- Vi har altid haft et højt fagligt niveau, men tænk, hvis vi ikke havde … derfor er det godt, at tilsynet findes og kommer på besøg. Desuden ringer vi jo også til dem, hvis vi er i tvivl om noget i et konkret tilfælde. Den løbende sparring betyder meget ligesom det er godt, at der skiftes ud i konsulenterne, så der kommer friske øjne på os. Det gør os skarpe, siger Hanne Frandsen og fortsætter:
- Medarbejderne siger til mig, at de bliver fagligt stolte over at fortælle om deres arbejde og over, at nogen interesserer sig for, hvad de laver. Den dialog oplever vi som en kvalitetssikring. Den er – udover de fastlagte kriterier, vi skal tale om – ret uformel. Vi har ikke oplevet at få anmærkninger af tilsynet, men vi har skulle justere på nogle ting for at hæve vores score, fx større inddragelse af civilsamfundet i forhold til borgerne. Det har vi så gjort, bl.a. ved at samarbejde med en lokal efterskole og kirke. På den måde ser jeg tilsynet som en kvalitetsdrivende faktor, og da vi først forstod de kriterier, vi bliver scoret på, og hvad der ligger bag dem, gav det også fint mening at arbejde med dem, også ledelsesmæssigt.

Tilsynsbesøg giver administrativt arbejde

Når det er sagt, kan Hanne Frandsen godt opleve forberedelsen til de anmeldte tilsynsbesøg som tidsmæssigt belastende, fordi der skal indhentes og formidles mange data til tilsynskonsulenten.
- Vi bliver fx spurgt til medarbejdernes kompetencer og uddannelsesbaggrund, medarbejderflow ind og ud af huset, vikardækning i hvor mange timer, vikarernes kompetencer, hvornår de er ansat osv. Vi laver skemaer over, hvornår borgerne er indskrevet, efter hvilken paragraf, fra hvilken kommune, af hvilken sagsbehandler osv. Jeg tænker nogle gange, at værdien af det materiale ikke står mål med den tid, vi bruger på det.

Hanne Frandsen kunne derfor godt tænke sig flere uanmeldte besøg.
- Det handler ikke kun om det administrative forberedelsesarbejde ved de anmeldte besøg, men også om at vise hverdagen, som den er – her og nu – og borgerne i den aktivitet, de er i gang med. Det bliver mindre 'møde-møde' og mere tilstedeværelse hos borgerne, når besøget er uanmeldt. Det giver også en bedre fornemmelse af kulturen, hvordan vi taler sammen, og hvad vi er for et sted. Vi fik på et tidspunkt uanmeldt tilsyn om natten, og det var natmedarbejderne glade for, fordi deres arbejde jo også har værdi. Jeg plejer også altid at skrive til konsulenterne, inden de kommer på anmeldt besøg, at de gerne må spise sammen med beboerne og være en del af miljøet. Jeg går op i, at man får fanget vores kultur – også fordi, der kan være noget, vi selv overser.

Kan I tilføre tilsynet noget den anden vej – fx i form af viden, erfaringer, som kvalificerer tilsynsarbejdet?
- Ja, det tror jeg, at vi gør, med den måde vi arbejder på. Det er selvfølgelig nuancer, men fx da vi skulle regodkendes i 2016, stillede tilsynet spørgsmål til, om vi havde kompetencer til at understøtte en så superbred målgruppe på 90 borgere. Her var det min oplevelse, at de fik nuanceret deres syn på os og blev lidt klogere ud fra vores beskrivelse. Og for os var det fint, at de stillede de spørgsmål. Vi blev jo også regodkendt.

Medarbejderne siger til mig, at de bliver fagligt stolte over at fortælle om deres arbejde og over, at nogen interesserer sig for, hvad de laver.

Hanne Frandsen, leder
for bofællesskabet
Postens Vej

Foto: Ulrik Tofte

Det risikobaserede tilsyn

Foto: Emil Ryge Christoffersen

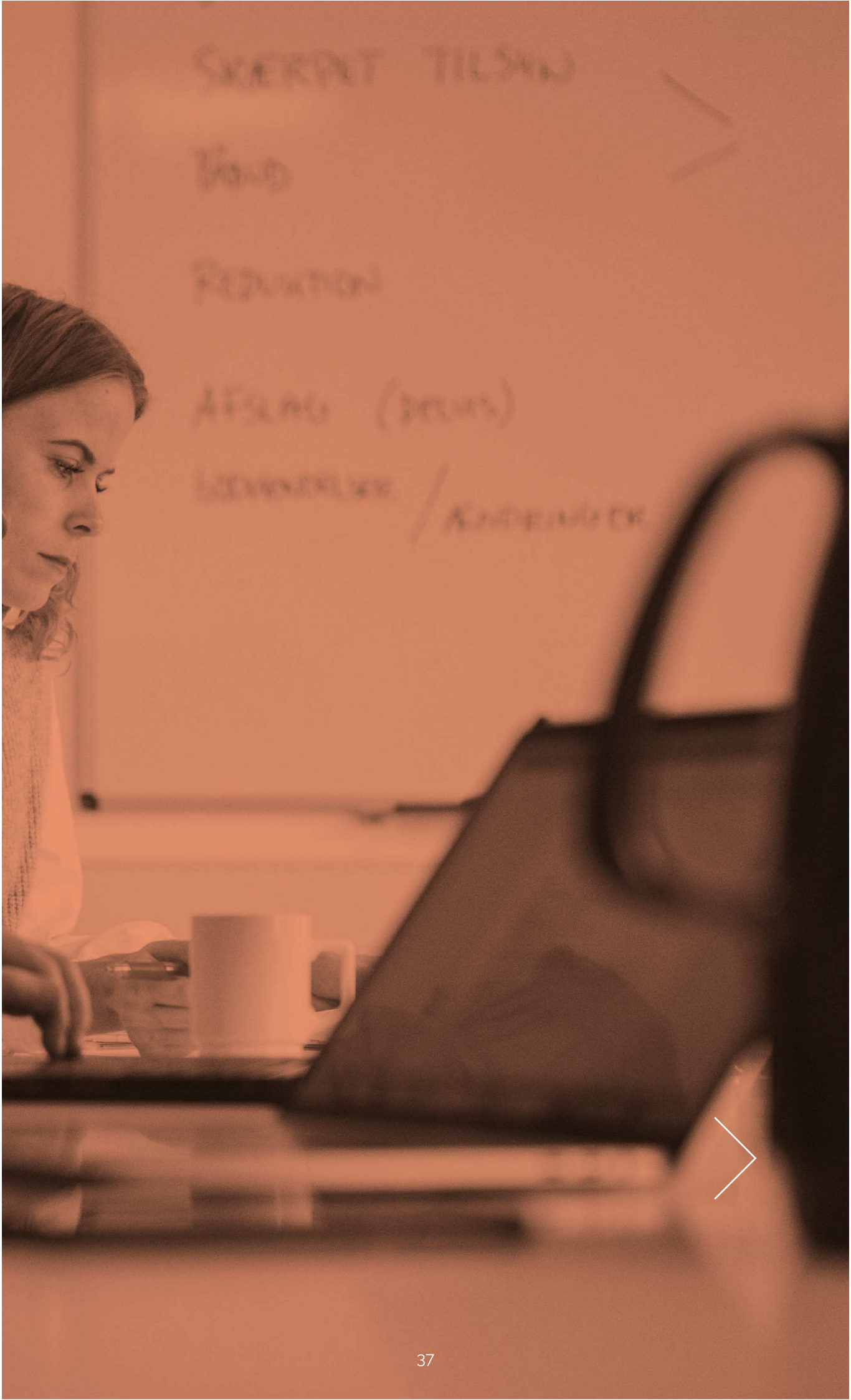

Nu er det risikobaserede tilsyn en realitet

Foto: Emil Ryge Christoffersen

Processen med at udvikle det risikobaserede tilsyn begyndte allerede få år efter, Socialtilsyn Syd var etableret. Fokus har hele vejen været at kunne stå på mål for en høj kvalitet og faglighed i tilsynsarbejdet og samtidig strække ressourcerne så langt som muligt. Nu er det risikobaserede tilsyn en realitet, og tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen glæder sig over både processen og resultatet.

Et stykke organisatorisk tænkearbejde, som nu er omsat i konkrete tilsynsplaner, -aktiviteter og -metoder, og hvor alle tilbud og plejefamilier er inddelt i farvekoderne grøn, gul og rød – med det klare formål at tilpasse tilsynsaktiviteten efter vurderingen af kvaliteten i det enkelte tilbud. Og på den måde fordele ressourcerne bedst muligt og samtidig gøre faglighed og drift til én fælles størrelse.

Det er i sin essens, hvad det risikobaserede tilsyn i Socialtilsyn Syd går ud på, når tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen bliver bedt om at forklare det. Men under hans beskrivelse ligger en årelang ambition om at løse kerneopgaven – at føre tilsyn – fagligt bedst muligt og ressourcemæssigt mest hensigtsmæssigt for at sikre borgerne den kvalitet, som følger af godkendelsen som enten plejefamilie eller socialt tilbud.
- Det har været udtryk for vores ambition og fortolkning af vores opgave at udtænke et risikobaseret tilsyn. For tilsynslovgivningen har som sådan været uændret i de ti år, vi har eksisteret. I store træk siger den bare, at vi skal lave en kvalitetsvurdering og føre et tilsyn, hvis intensitet modsvarer vores vurdering. Og er vi i tvivl om, hvorvidt et tilbud eller en plejefamilie er dygtige nok – om "kvaliteten er fornøden" – skruer vi intensiteten i tilsynet op. Vi lader så at sige tvivlen komme borgeren til gode og kan i praksis lukke et tilbud på den konto, forklarer Peter Bjerregaard Andersen.

En "first mover" er altid lidt anderledes

Arbejdet med at udvikle og indføre det risikobaserede tilsyn tog for alvor form og fart med Socialtilsyn Syds Strategi 2025, som blev udarbejdet i 2021. Men de første tanker om denne nye måde at føre tilsyn på blev allerede præsenteret i STS' Årsrapport 2017 – ganske vist i en noget præmatur form. Så tankerne har levet i organisationen og ikke mindst i tilsynschefens hoved i en rum tid.
- Hvis jeg skal være lidt kæk, vil jeg sige, at vi i Syd kom først. Socialstyrelsen udsendte først i 2022 en faglig vejledning om det risikobaserede socialtilsyn. Så det organisatoriske tænkearbejde om, hvordan en faglig tilgang omsættes til drift, har vi selv lavet her i STS. Lidt pragmatisk kan man kalde det en praksis for, hvordan man styrer fordeling af ressourcerne efter risikovurderingerne bedst muligt. 2023 er så året, hvor det organisatoriske tænkearbejde i form af et risikobaseret tilsyn er blevet rullet ud i drift i Socialtilsyn Syd med afsæt i et grundigt forarbejde i både STS' Strategi 2025 og ikke mindst i Aktivitets- og Metodekataloget for hhv. tilbuds- og plejefamilieafdelingen.

> ***Det har været udtryk for vores ambition og fortolkning af vores opgave at udtænke et risikobaseret tilsyn.***
>
> Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd

Mindsettet er uændret

Mindsettet om, at de tilbud og plejefamilier, som leverer en god kvalitet, skal have færre besøg end de steder, som ikke leverer en tilfredsstillende kvalitet, er som udgangspunkt uændret. Men nyt er, at alle godkendte tilbud og plejefamilier nu er kategoriseret i enten grøn, gul eller rød, og den kategorisering er sket efter et organisatorisk koncept. En proces, som krævede gennemgang af samtlige plejefamilier og tilbud i STS' portefølje.

Nyt er også, at medarbejderne på tilbudsområdet nu er organiseret i tre klynger, som afspejler deres fagligt specialiserede opgaveområde: Tilbud for voksne under psykiatrien m.m., tilbud for voksne med funktions- eller udviklingshæmning og tilbud på børne- ungeområdet. Opdelingen er sket med fokus på målgrupper og metoder.

I hver klynge er udpeget både fagansvarlige og porteføljeansvarlige medarbejdere. Som porteføljeansvarlig udfører man risikovurderingen i grøn, gul og rød og skiftet mellem kategorierne, hvis en tilsynskonsulent melder om forandring i eller bekymring for kvaliteten på det enkelte sted, ligesom den porteføljeansvarlige administrerer de tilsvarende tilsynsplaner. Det sikrer, at der altid er de nødvendige ressourcer til stede, når en mere intensiveret tilsynsindsats er nødvendig.
Den fagansvarlige har det overordnede ansvar for at vedligeholde vidensgrundlaget, modellen for risikovurdering og aktivitets- og

metodekataloget samt tilser kvalitetsvurderinger til brug for vidensgrundlag.

Et markant organisatorisk skifte

- I praksis betyder det, at tilsynskonsulenten kan koncentrere sig om at føre tilsyn og levere de nødvendige informationer, notater og dokumenter, som danner fundamentet for, hvorvidt kategoriseringen skal fastholdes eller ændres. Det er den porteføljeansvarlige, som står for et evt. risikoskifte, ikke tilsynskonsulenten. Og ved at vi har organiseret alle i teams, strækker vi ressourcerne ud, fordi de faglige kriterier er koblet så tæt til driften. Det er nemmere at håndtere organisatorisk, siger Peter Bjerregaard Andersen og tilføjer, at indførelsen af rød, gul og grøn kategori var et gennemtænkt, men også markant organisatorisk skifte.
- Det betyder, at det ikke længere er den enkelte konsulent, som i sine sager selv bestemmer, hvem de besøger mest og mindst. Setuppet med en visitationsfunktion (de porteføljeansvarlige, red.) er vigtig, fordi den gør kategoriseringen af tilbud og plejefamilier mindre personafhængigt og mere til at forvalte ledelsesmæssigt. siger han og tilføjer:
- Det betyder også, at vores produktivitet er højere nu end tidligere, fordi konsulenter i højere grad ved, hvad de skal, og hvordan opgaven både skal gribes an og afrapporteres.
Så i dag kan en dygtig og erfaren konsulent nok nærmest køre ét grønt tilsynsbesøg om dagen. Med det risikobaserede tilsyn har vi reelt kvalificeret vores ambitioner med afsæt i faglige refleksioner.

Ny tilgang sikrer ensartethed

Men hvilken forskel gør et risikobaseret tilsyn sammenlignet med måden, der tidligere blev ført tilsyn på?

- Grundlæggende betyder det, at vi har en organisatorisk tilgang til tilsynsopgaven, hvor vi i STS tilstræber ensartethed i udmøntningen af den risikobaserede tilgang. Vi har flyttet den interne planlægning af tilsynsintensiteten fra den enkelte konsulent til en driftskoordinerende. Det giver en sikkerhed og organisatorisk legitimitet i at kunne sige, at vores tilsynsarbejde og kvalitetsvurderinger udmønter sig i et mindre eller mere intenst tilsyn. Den ensartethed og systematik er også nøgleord i lovgivningen. Og det kan jeg helt klart stå på mål for, at vi gør. På den måde er 2023 et skelsættende år. Først nu har vi et organisatorisk set-up, som gør, at vi fuldt ud kan leve op til tilsynslovens §1 om både at lave et systematisk, ensartet og fagligt kompetent tilsyn.

Det sværeste spørgsmål i udviklingen af det risikobaserede tilsyn har været: Hvor 'lidt tilsyn' er 'nok tilsyn', fortæller Peter Bjerregaard Andersen.
- Fordi det ikke skal være den enkelte konsulent, som sætter en standard for, hvor mange gange man skal forbi en plejefamilie, før man ikke længere har 'ondt i maven af bekymring', udviklede vi en fireårsplan. Den siger, at vi *skal* besøge dem mindst en gang om året. Det siger loven. Vi har så besluttet, at tre ud af fire besøg er uanmeldte. Der kræver mindre forberedelse – og nej, vi når ikke hele kvalitetsmodellen igennem hver gang. Men det gør vi i perioden set over fire år. Og så laver vi løbende stikprøver for at teste overfladiskhedens styrke. Ligesom vi øger intensiteten ved gul eller rød kategorisering, hvilket vi netop har ressourcer til på grund af en grøn fireårsplan.

Vi sikrer 'sikkerhed nok'

Det er i bund og grund, pointerer tilsynschefen, en øvelse i at være nøgtern og samtidig kunne sove roligt om natten.
- Fordi vi ikke har uanede ressourcer, er det risikobaserede tilsyn vores første bud på, hvad der er 'sikkerhed nok'. Og vi har haft en meget høj produktion i 2022 med flere tilsynsbesøg end de andre socialtilsyn. Det tal vil nok på sigt falde, fordi 80-90 % af vores portefølje aktuelt er i grøn.

Det har, konstaterer Peter Bjerregaard Andersen, taget ti år at komme fra bar mark til der, hvor Socialtilsyn Syd er i dag.
- Og nu er vi flyttet ind i det hus – det risikobaserede tilsynsarbejde – vi brugte kræfter på at bygge i 2021-2022. Og nej, vi er ikke i mål. Vi skal stadig arbejde med at forfine og specialisere tilsynsarbejdet, både de grønne tilsynsplaner, men i høj grad også udvikle det undersøgelsesarbejde, vi leverer i gul plan. Der får vi brug for at afklare, hvilken faglighed medarbejderne har brug for fremover – hvor specialiserede skal de være – og i hvad?

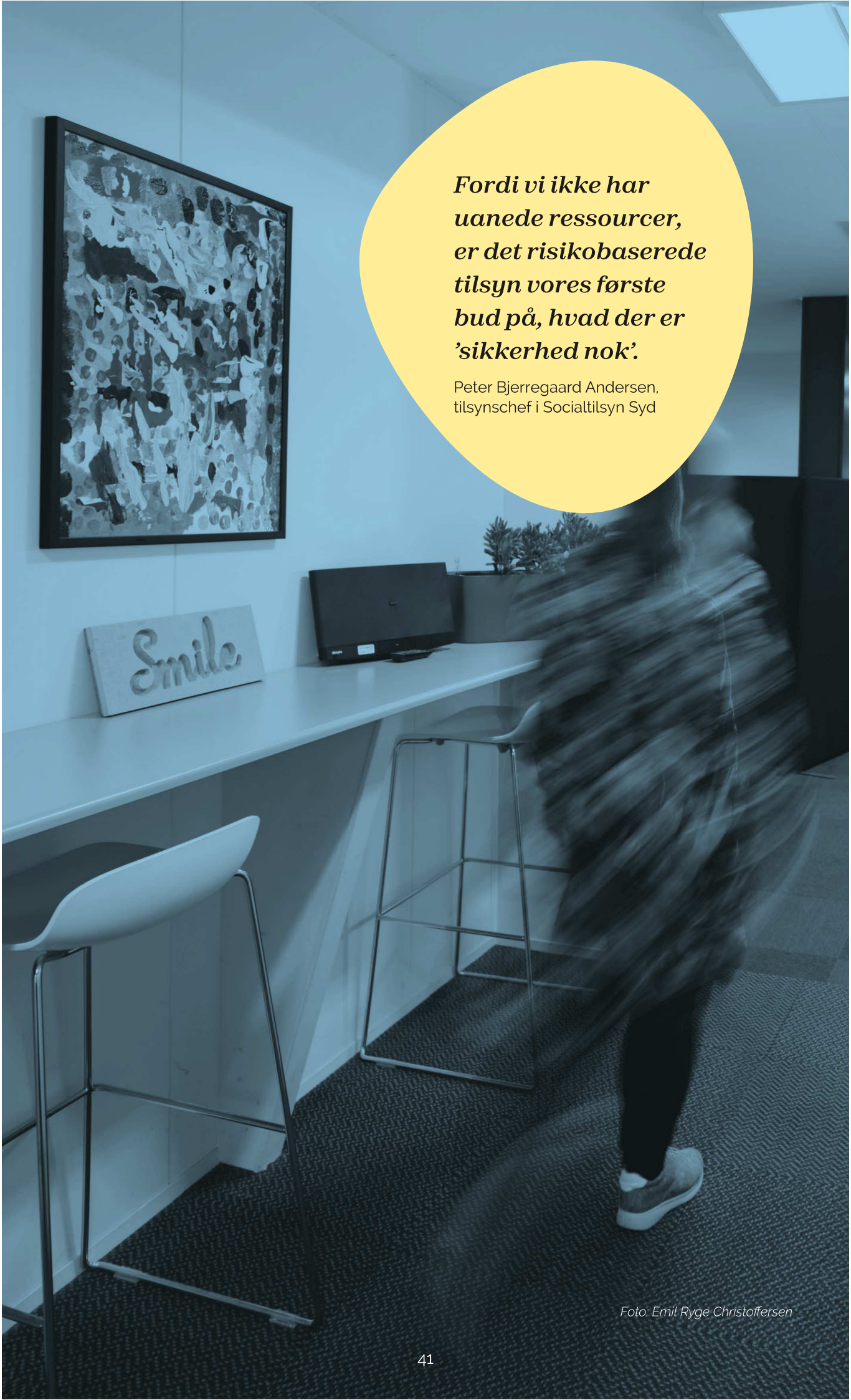

Fordi vi ikke har uanede ressourcer, er det risikobaserede tilsyn vores første bud på, hvad der er 'sikkerhed nok'.

Peter Bjerregaard Andersen, tilsynschef i Socialtilsyn Syd

Foto: Emil Ryge Christoffersen

Det risikobaserede tilsyn ultimo 2023

Tilsynsindsatsen skal udvikles og omfatte de aktiviteter, der ud fra en faglig og ressourcemæssig vurdering, giver de bedste muligheder for at garantere, at alle tilbud og plejefamilier vedvarende har den nødvendige kvalitet. Og på tværs af tilbud og plejefamilier skal der fremadrettet ske en ensartet vurdering af risikoen for vigende kvalitet samt dertilhørende tilsynsindsats.

Som følge af den risiko-baserede tilgang er alle tilbud og deres eventuelle afdelinger samt plejefamilier kategoriseret i enten grøn, gul eller rød med en tilsvarende tilknyttet tilsynsindsats:

Grøn: Der er ingen forhold, der indikerer eller har negativ betydning for tilbuddets kvalitet.

Gul: Der er forhold, der indikerer eller har negativ betydning for tilbuddets kvalitet.

Rød: Der er betydelige forhold, der indikerer eller har væsentlig negativ betydning for tilbuddets kvalitet.

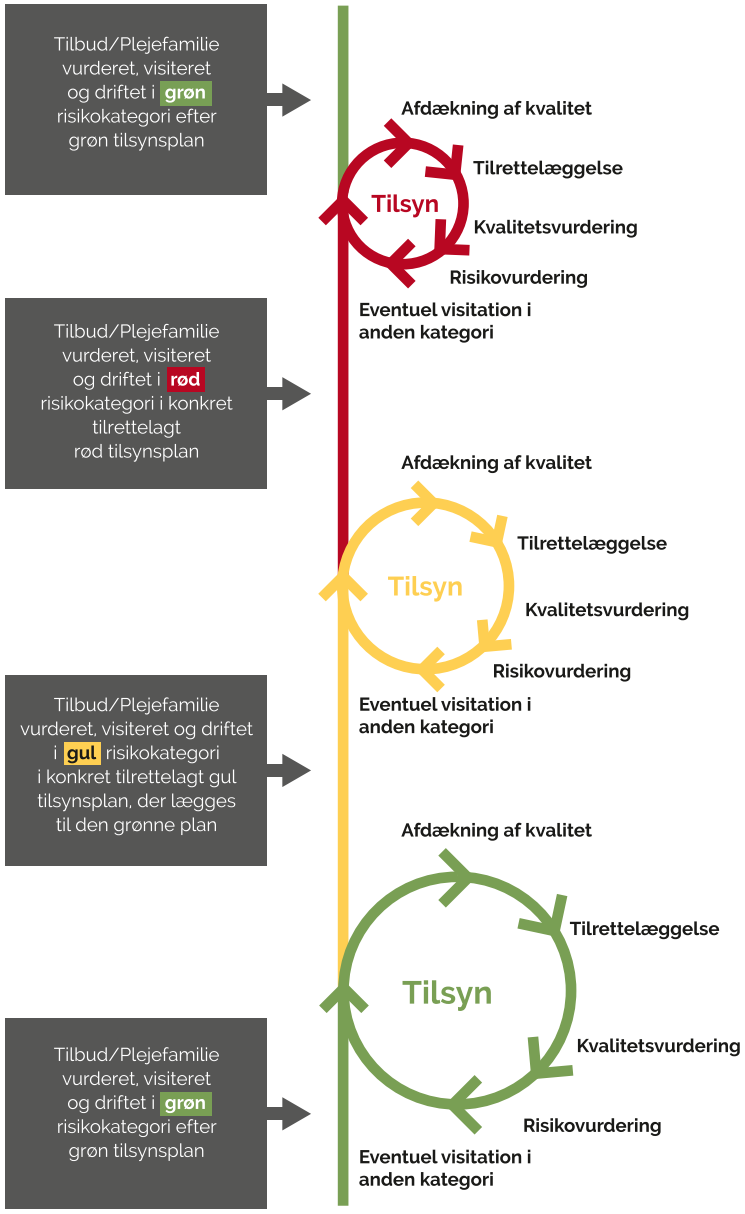

En tilbudsafdeling/plejefamilie vil skifte kategori i takt med, at bekymringen for afdelingens kvalitet eller en konkret vurdering af afdelingens kvalitet evt. ændres. Visitationer i grøn og rød kategori sker, når perioden indledes og afsluttes.
I gul kategori visiteres også, når perioden indledes og afsluttes, men her kan der være brug for flere visitationer undervejs.

1. Der kan kun ske et skifte i et tilbuds eller en plejefamilies risikovurdering via et visitationsskema.
2. En tilsynskonsulent kan til hver en tid indstille til et risikovurderingsskifte via et visitationsskema.
3. Et visitationsskema skal altid godkendes/afvises af en porteføljeansvarlig.
4. Den porteføljeansvarlige skal løbende og uden unødigt ophold vurdere indkomne visitationsindstillinger.

I den grønne kategori har hvert tilbud ensartede tilsynsplaner. Aktivitets- og metodekataloget beskriver indholdet i den grønne tilsynsplaner. Det samme gælder for de gule tilsynsplaner.
Vurderingen af det enkelte tilbuds, afdelings eller plejefamilies kvalitet har afsæt i Kvalitetsmodellen og dens tre niveauer:

- De syv temaer, som er defineret i loven.
- Temaerne er konkretiseret i kvalitetskriterier: Hvordan opgaven løses konkret i den enkelte familie eller tilbud.
- Indikatorerne for de enkelte kriterier.

Tilsynsarbejdet er som noget nyt opdelt i klynger efter område for organisatorisk at vidensunderstøtte indsatsen. Den tilhørende risikovurdering og visitering mellem grøn, gul eller rød, så tilsynsindsatsen sker på et så fagligt oplyst grundlag som muligt.

Det betyder også, at den tilsynsfaglige dømmekraft forankres organisatorisk, så STS som organisation – fremfor den enkelte tilsynskonsulent – bærer ansvaret for, hvordan tilsynsarbejdet overordnet tilrettelægges overfor tilbud og plejefamilier.

GRØN TILSYNSPLAN

Indeholder faste både fysiske tilsynsbesøg og administrative tilsynsaktiviteter, hvor der indhentes oplysninger og dokumentation fra tilbud/plejefamilier.

Alle tilsyn er beskrevet med ramme, formål, tilgang og metoder.

75% af de fysiske tilsynsbesøg på tilbudsområdet er uanmeldte – resten er anmeldte.

25% af de fysiske tilsynsbesøg på tilbudsområdet ligger på skæve tidspunkter, dvs. tidlig morgen, aften, nat, weekender og helligdage.

50% af de fysiske tilsynsbesøg på tilbudsområdet gennemføres med to konsulenter.

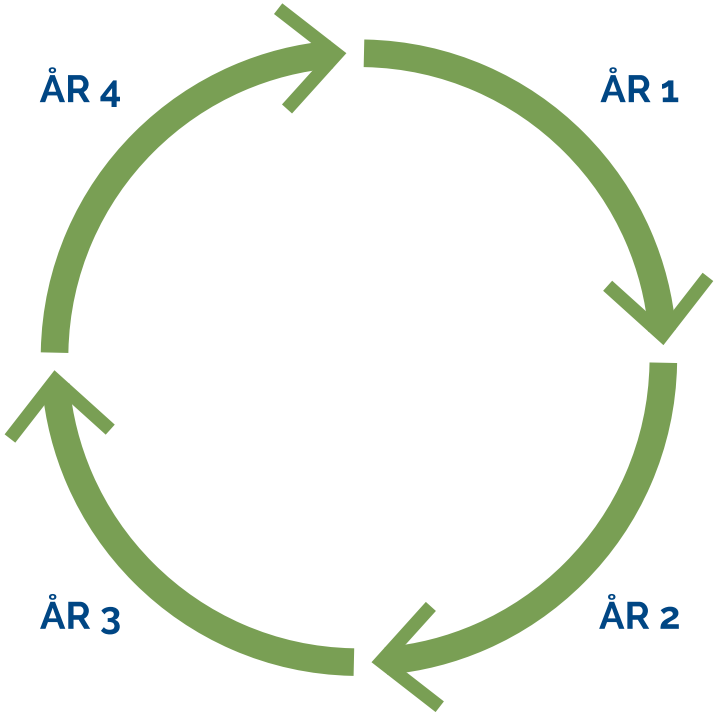

GUL TILSYNSPLAN

Lægges til den grønne.

Kan varierer i længde fra en til seks måneder, hvorefter den genovervejes.

Indeholder både fysiske og administrative tilsyn, der undersøger og tilsyn der overvåger.

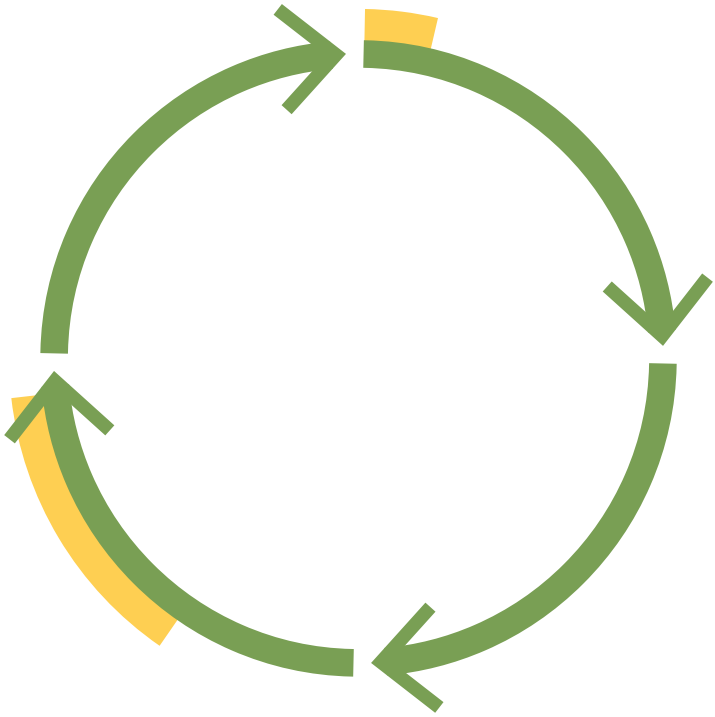

RØD TILSYNSPLAN

Kan aflyse den grønne plan, hvor det giver mening.

Planlægges og gennemføres håndholdt.

Planlægges, gennemføres og afrapporteres af to konsulenter, hvoraf den ene udelukkende arbejder med røde sager.

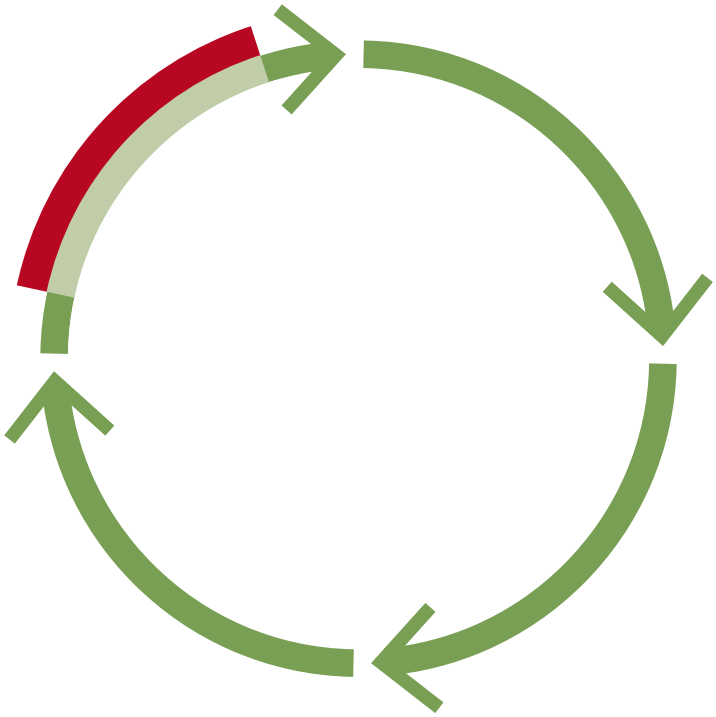

Plejefamiliers aktuelle og maksimale risikovurderinger

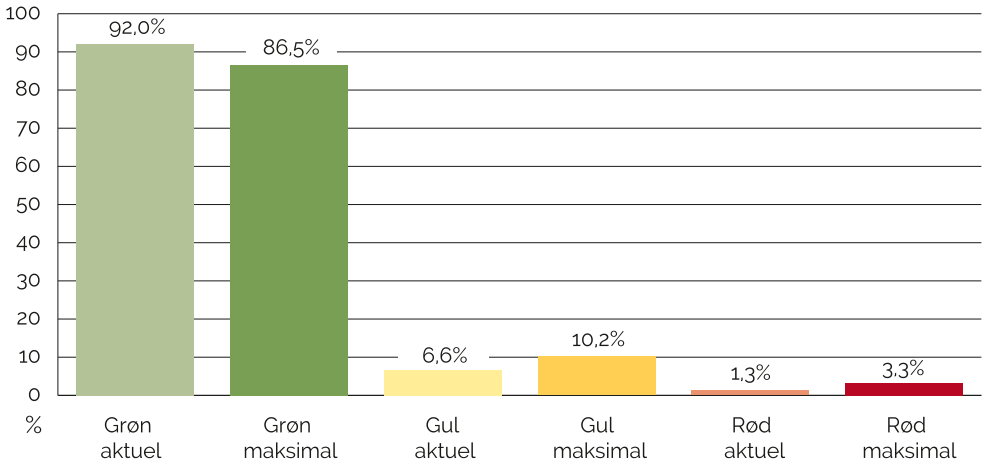

TABEL 1:
Den aktuelle risikokategorisering af den samlede portefølje af plejefamilier i grøn, gul og rød. Ved udgangen af 2023 var 92 pct. af plejefamilierne kategoriseret som grønne, mens hhv. knap syv og godt en pct. var hhv. gul eller rød. "Maksimal" angiver, hvor stor en andel af alle plejefamilier, som i løbet af 2023 højst har været kategoriseret i hhv. grøn, gul eller rød: 86,5 pct. har været grønne hele året, mens godt 10 pct. højst har været kategoriseret som gul noget af 2023, mens godt tre pct. har været kategoriseret som rød noget af året.

Tilbuds aktuelle og maksimale risikovurderinger

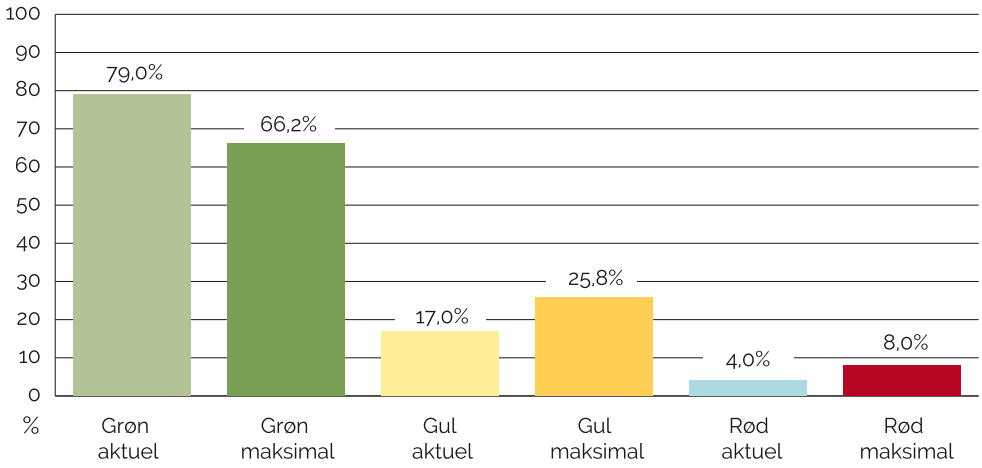

TABEL 2:
Den aktuelle risikokategorisering af den samlede portefølje af tilbud i grøn, gul og rød. Her ses det, at der ved udgangen af 2023 var 79 pct. af tilbud kategoriseret som grønne, mens hhv. 17 og fire pct. var kategoriseret som hhv. gule eller røde. "Maksimal" angiver, hvor stor en andel af alle tilbud, som i løbet af 2023 højst har været kategoriseret i hhv. grøn, gul eller rød: Godt 66 pct. af tilbuddene har været grønne hele 2023, mens knap 26 pct. har været kategoriseret som gul noget af 2023, og otte pct. har været kategoriseret som rød noget af året.

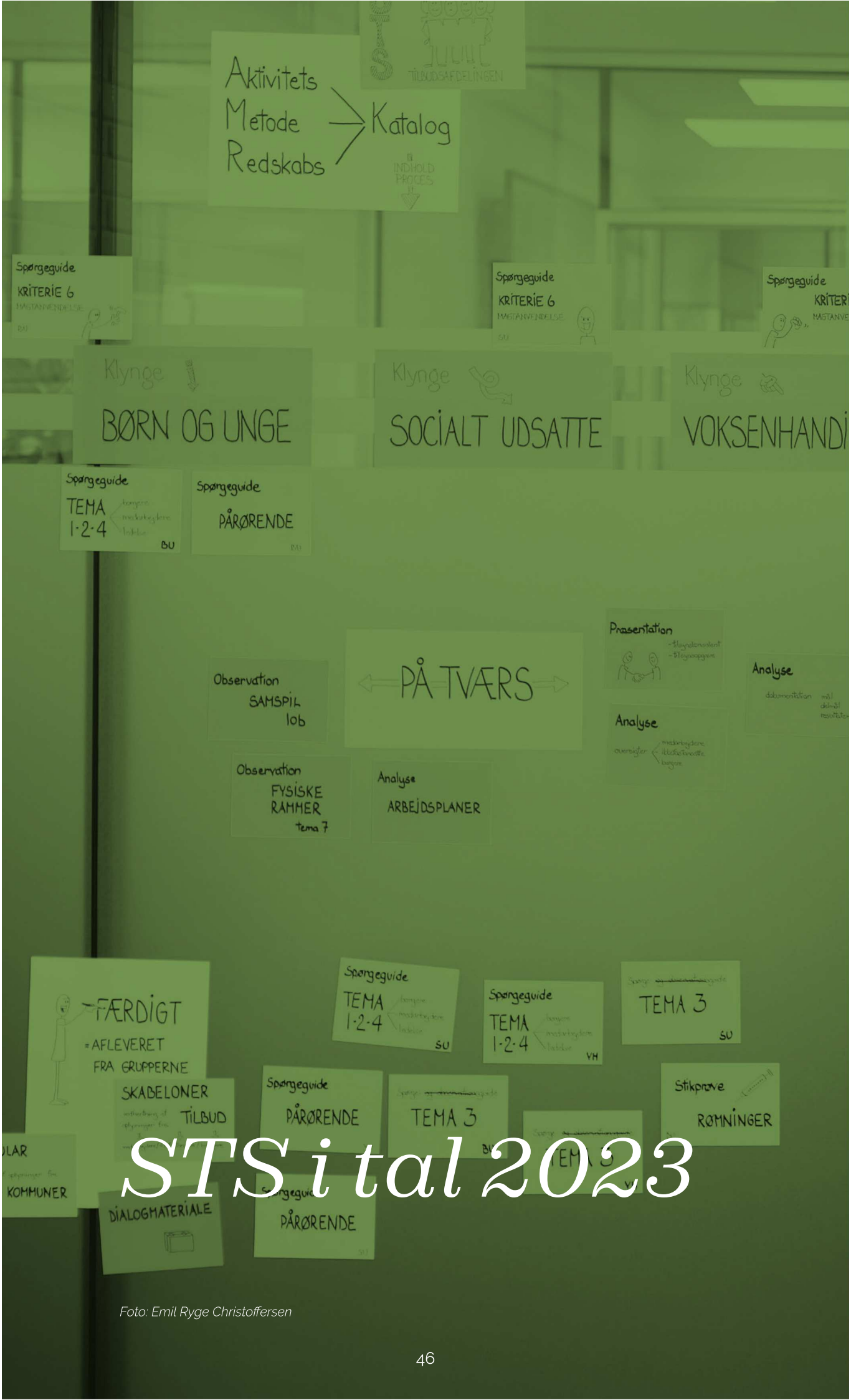

STS i tal 2023

Foto: Emil Ryge Christoffersen

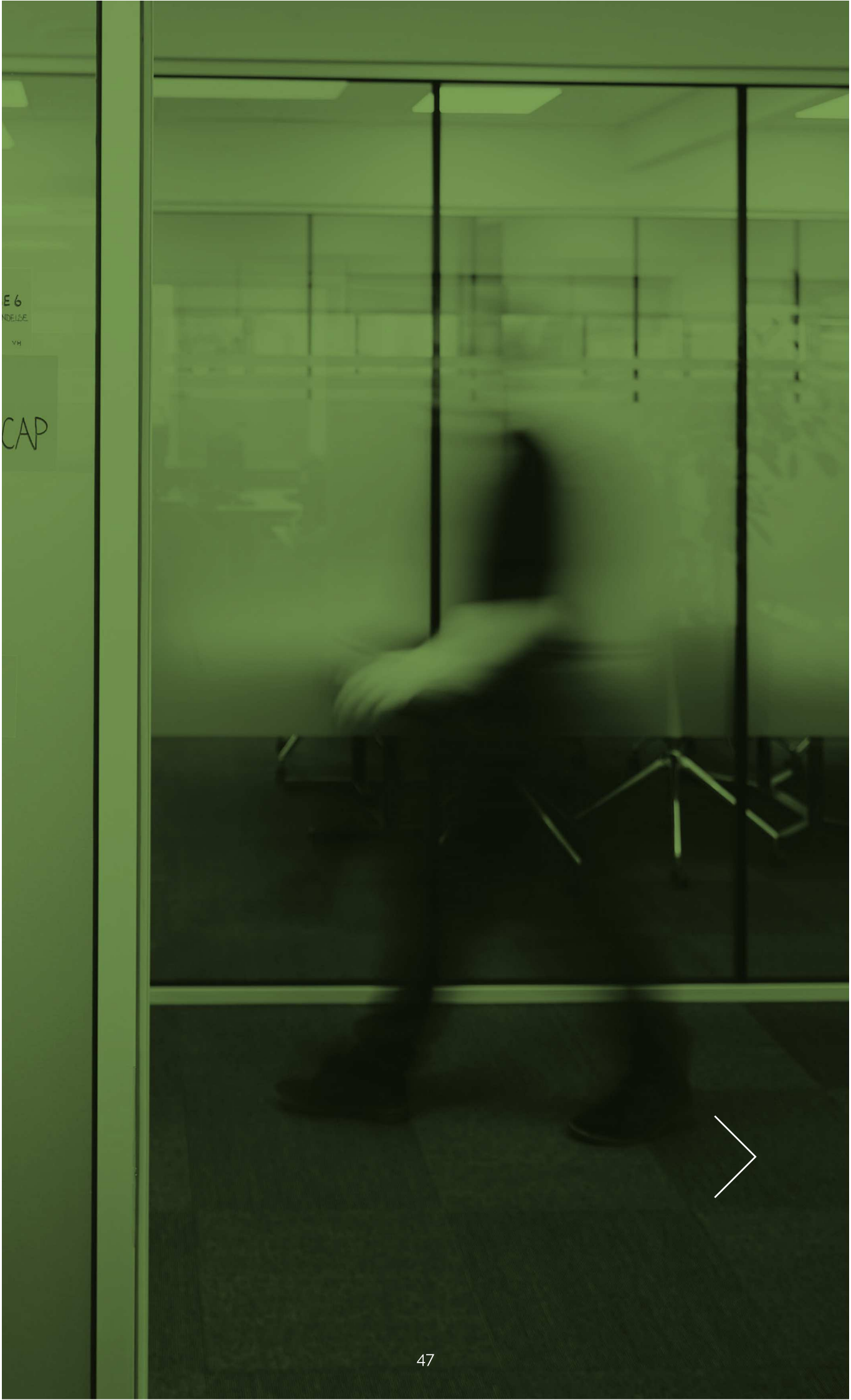
E 6
CAP

”Vi kan ikke bare sige, at vi er verdensmestre. Vi skal også kunne dokumentere det”

Vi er linjevogtere for, at STS når sine mål. Vi registrerer, hvad der foregår i organisationen og styrer alle data, som går ud og ind.

Kristian Westengaard Risager Jørgensen, leder af Enheden for Data og Planlægning, Socialtilsyn Syd

Socialtilsyn Syd har taget et kvantespring i arbejdet med at registrere, analysere og dokumentere tilsynsindsatsens mange dimensioner, aspekter og forløb. I dag går al data ind og ud af organisationen via ét kontor, hvis mål er at bane vejen for, at de faglige medarbejdere i højere grad kan arbejde databaseret.

På væggen udenfor døren hænger et almindeligt stykke papir fra printeren med teksten "Datakontoret", understøttet af en ganske binær illustration. Og helt efter bogen, indenfor i halvmørket, sidder it-folket med næsen i skærmen og ænser knapt, at man som gæst træder ind på deres matrikel.

Kontoret er det sted i Socialtilsyn Syd (STS), som til enhver tid kan svare på, hvor mange anmeldte og uanmeldte besøg, STS har gennemført til dato. Hvor langt man er i den fireårige tilsynsplan for et givent tilbud, og hvem der skal have besøg næste gang i planen for de grønne plejefamilier i den enkelte tilsynskonsulents sagsbunke. Hvilke kriterier, der er gældende i alle plejefamiliers godkendelsesbreve. Eller hvor mange tilbud, som er i grønt, gult eller rødt. For blot at nævne ganske få eksempler.

Det datadrevne STS

Enheden for Data og Planlægning, som kontoret retteligt hedder, er STS' 'overblikskontor'. Det er her, alle informationer om tilsynsplaner, visitationer, konsulentbesøg, tilsyn.dk, tilbudsportalen og meget, meget mere kommer ind og sendes ud fra igen.
- Vi er linjevogtere for, at STS når sine mål. Vi registrerer, hvad der foregår i organisationen og styrer alle data, som går ud og ind. Og jo højere faglige krav, vi stiller til os selv i STS, desto vigtigere bliver linjevogteren. For vi kan ikke bare sige, at vi er verdensmestre. Vi skal kunne dokumentere det, og det er er mit job som leder af afdelingen, at vi kan gøre det, siger Kristian Westengaard Risager Jørgensen.

Arbejdet med at indsamle data, analysere, lave forecasts og levere input til både interne og eksterne fagsystemer er bygget op over en årrække – parallelt med, at tilsynsindsatsen er udviklet og senest løftet til et nyt niveau med det risikobaserede tilsyn.
- Vi laver data på alle de faglige risikovurderinger, skift i risiko og visitationer – ja, på alt hvad der foregår i huset. Ligesom vi leverer ledelsesinformation, registrerer sagsbehandlingstider, står for planerne for alle tilsynsbesøg, smartdesigner blanketterne til at indhente informationer og laver selv skabeloner, som gør, at vi kan konfigurere indholdet og dermed også styre, hvilke data vi får ind. Det er blevet en kompleks opgave, som handler om meget andet, end hvor mange årlige tilsynsbesøg vi gennemfører, fortæller Kristian Westengaard Risager Jørgensen.

Baner vejen for det databaserede arbejde

Kristian Westengaard Risager Jørgensen lægger ikke skjul på, at det har været lidt af en øvelse at skubbe til en fagkultur, hvor det at arbejde med data ikke rimer på socialrådgiver eller pædagog.
- Når man arbejder for en offentlig myndighed, er et vist omfang af dokumentation helt naturligt.

Men det har taget tid at få de faglige medarbejdere til at se, "what's in it for me" i forhold til at bruge data i deres arbejde fremfor at sidde og føre private Excel-ark over, hvad de laver. Som datakontor er vores mission at være gode ambassadører for den måde at tænke og arbejde på, så vi hjælper de faglige medarbejdere til også i højere grad at tænke og arbejde databaseret. Og det er de blevet rigtig dygtige til.

STS i tal

Tilbudsporteføljen

FIGUR 1: Plejefamilier og tilbud i 2023

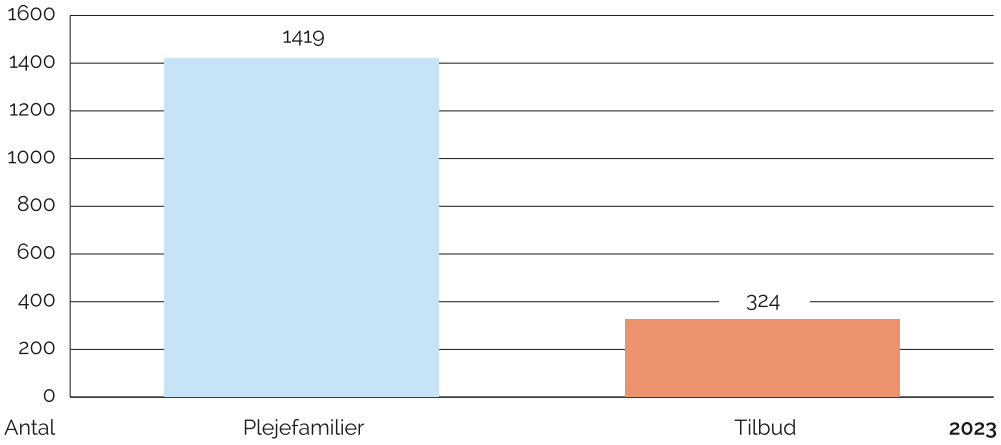

Nygodkendelser

FIGUR 2: Nye godkendelser fordelt på plejefamilier og tilbud i 2023

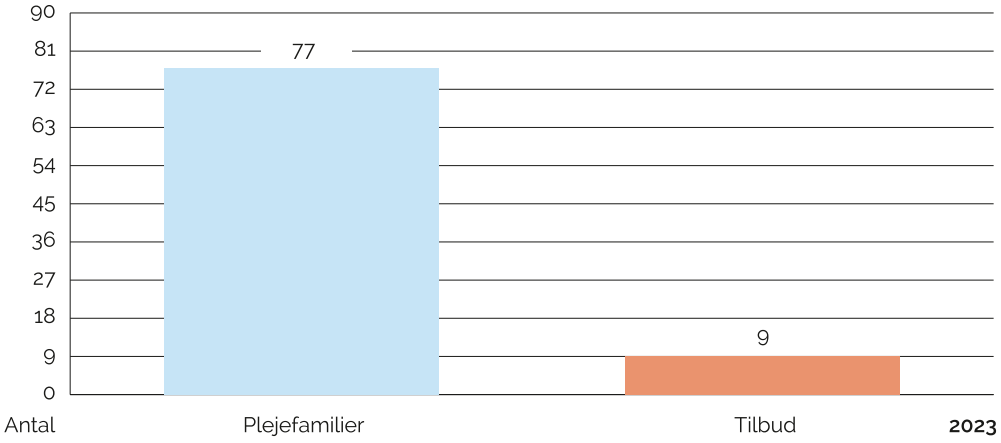

Tilsynsaktiviteter

FIGUR 3: Gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hos plejefamilier i 2023

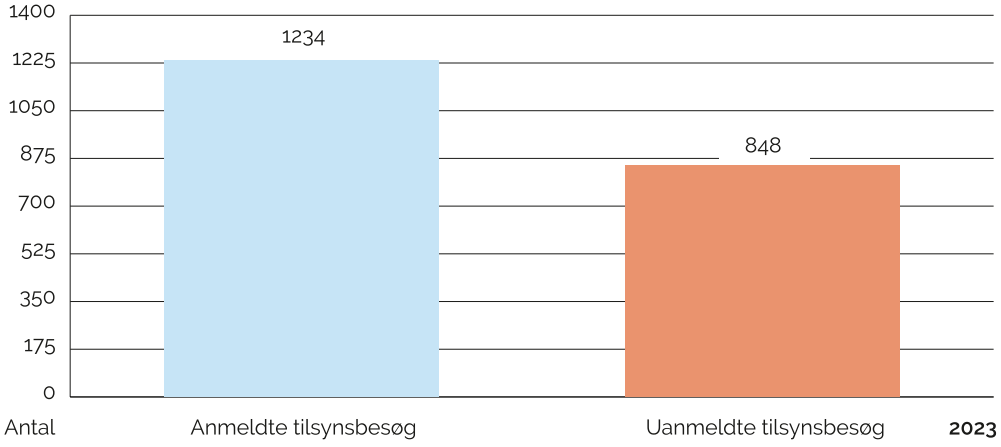

FIGUR 4: Gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hos tilbud i 2023

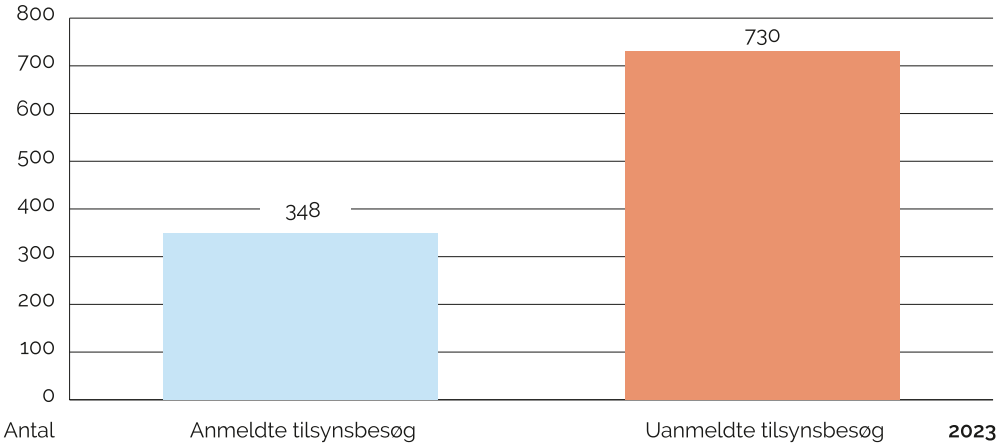

Påbud

FIGUR 5: Udstedte påbud fordelt på plejefamilier og tilbud i 2023

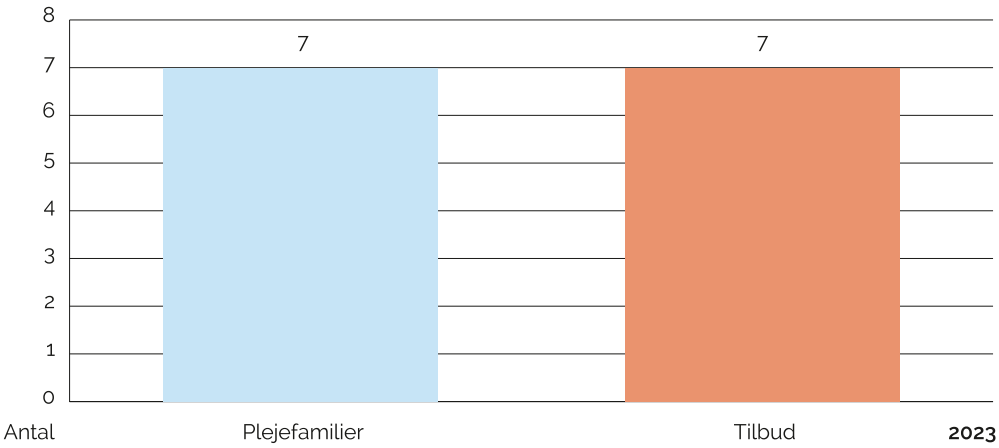

TABEL 1: Baggrunden for iværksatte påbud i relation til kvalitetsmodellens temaer i 2023

TYPE	ANTAL
Uddannelse og beskæftigelse	0
Selvstændighed og relationer	0
Målgruppe, metoder og resultater	0
Sundhed og trivsel	5
Organisation og ledelse/familiestruktur og familiedynamik	9
Kompetencer	7
Fysiske rammer	3
Økonomi	0
Total	**24**

Skærpede tilsyn

FIGUR 6: Iværksatte skærpede tilsyn fordelt på plejefamilier og tilbud i 2023

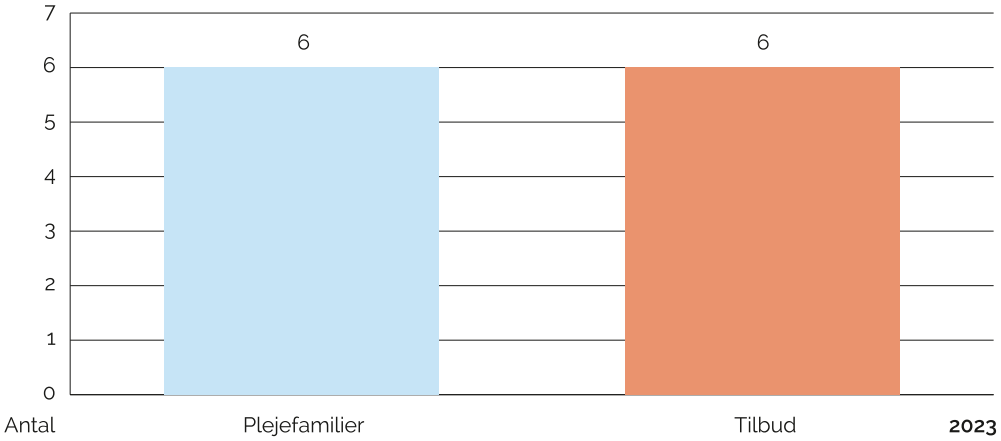

TABEL 2: Baggrunden for skærpede tilsyn i relation til kvalitetsmodellens temaer i 2023

TYPE	ANTAL
Uddannelse og beskæftigelse	0
Selvstændighed og relationer	0
Målgruppe, metoder og resultater	0
Sundhed og trivsel	4
Organisation og ledelse/familiestruktur og familiedynamik	7
Kompetencer	5
Fysiske rammer	2
Økonomi	0
Total	**18**

Tilbagekaldte godkendelser

FIGUR 7: Tilbagekaldte godkendelser fordelt på plejefamilier og tilbud i 20233

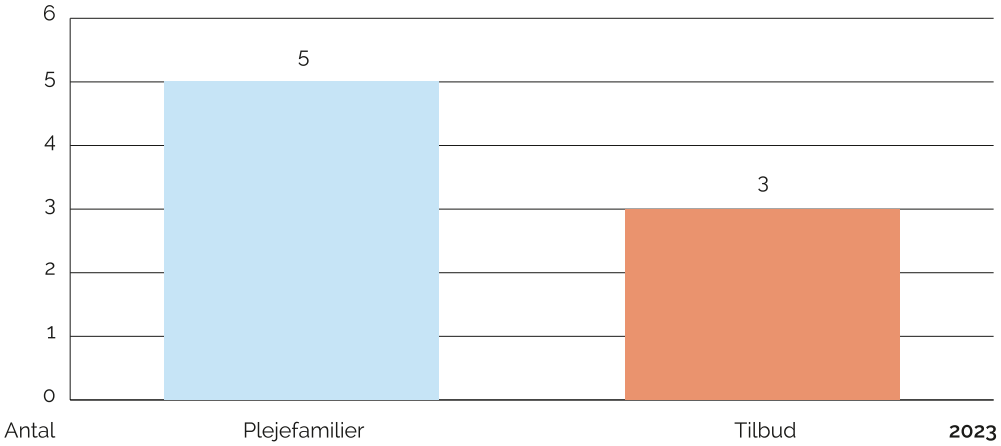

TABEL 3: Baggrunden for tilbagekaldte godkendelser i relation til kvalitetsmodellens temaer i 2023

TYPE	ANTAL
Uddannelse og beskæftigelse	0
Selvstændighed og relationer	0
Målgruppe, metoder og resultater	0
Sundhed og trivsel	1
Organisation og ledelse/familiestruktur og familiedynamik	5
Kompetencer	5
Fysiske rammer	0
Økonomi	1
Total	**12**

Sagsbehandlingstider

TABEL 4: Sagsbehandlingstider ved behandling af ansøgning om godkendelse for plejefamilier i 2023

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid	12 uger
80% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	15 uger

TABEL 5: Sagsbehandlingstider ved behandling af ansøgning om godkendelse for tilbud i 2023

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid	12 uger
80% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	18 uger

TABEL 6: Den gennemsnitlige tid opgjort i antal dage fra tilsynsbesøg til endelig afrapportering i 2023

Plejefamilier	3 dage
Tilbud	5 dage

Socialtilsyn Syd – indtægter i 2023

Socialtilsyn Syd skal i hver årsrapport give en kort beskrivelse af indtægterne i det forgangne år. I nedenstående tabel fremgår Socialtilsyn Syds indtægter i 2023.

	INDTÆGTER 2023
Indtægter plejefamilieområdet	31.731.002
Indtægter tilbudsområdet	23.094.358
Indtægter jf. § 3 i lov om socialtilsyn	1.660.185
	56.485.545

	TAKSTER 2023
Grundtakst	
1-7 pladser	37.906
8-24 pladser	45.487
25-49 pladser	75.811
50+ pladser	113.717
Nygodkendelser	
1-7 pladser	26.222
8-24 pladser	31.466
25-49 pladser	52.443
50+ pladser	78.665
Væsentlige ændringer	
1-7 pladser	7.480
8-24 pladser	8.976
25-49 pladser	14.961
50+ pladser	22.441
Skærpet tilsyn pr. md.	
1-7 pladser	3.791
8-24 pladser	4.549
25-49 pladser	7.581
50+ pladser	11.372

STS+ vi kan mere, end vi skal

STS+ tilbyder at løse opgaver inden for følgende områder:

- Kvalitetsvurdering af dagpleje, børnehaver og vuggestuer; herunder tilsyn med SEL § 32
- Kvalitetsvurdering af plejehjem, herunder lovpligtige tilsyn og tilsyn med hjemmeplejegrupper
- Særlige udredninger i komplekse sager for tilbud eller myndighedsudøvere
- Kvalitetsvurdering af beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud (SEL § 103 og § 104)
- Bistand til kommuner, der skal godkende egne tilbud efter SEL § 103 og § 104
- Seminarer, kurser og ad hoc-opgaver, herunder oplæg om tilsynsarbejdet til medarbejdere, bestyrelser mv.
- Overblik/opsamling ift. kvalitet på egne tilbud til en driftsherre – kommunal som privat
- Sagkyndige vurderinger i forbindelse med fondsansøgninger
- Konkret support i forbindelse med indtastning i Tilbudsportalen

Se også Socialtilsyn Syds hjemmeside
under STS+ for yderligere oplysninger
www.socialtilsynsyd.dk

Socialtilsyn Syd

Østerågade 40 · 5672 Broby · 72 53 19 00
socialtilsynsyd@fmk.dk · www.socialtilsynsyd.dk

Socialtilsyn Syd

Socialtilsyn Syd
- finansieringsbehov for 2024

Socialtilsyn Syd

Østerågade 40
5672 Broby

Tlf. 7253 1900
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk
09-05-2023

Finansieringsmodel for Socialtilsynene

Det er kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn Kommunes ansvar, at Socialtilsyn Syd har den nødvendige kapacitet til at indfri formålet med lov om socialtilsyn. Derfor er det tilsvarende kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn Kommune, der ved den årlige budgetlægning beslutter, hvilket budget, Socialtilsyn Syd skal råde over for at kunne tilvejebringe den nødvendige tilsynskapacitet.

For at varetage dette ansvar på betryggende vis - og for at understøtte ensartethed på landsplan og samtidig sikre, at den finansiering, som Faaborg-Midtfyn vil opkræve, i hovedsagen svarer til den DUT-kompensation, der er aftalt mellem Staten og KL ved tilsynenes etablering - har styregruppen for socialtilsynene godkendt en fælles beregningsmodel som grundlag for opgørelsen af hvert enkelt tilsyns finansieringsbehov - og dernæst takstberegninger.

Beregningen tager udgangspunkt i antallet af tilbud og plejefamilier, der skal føres tilsyn med, sammenholdt med det gennemsnitlige tidsforbrug til at løse en række kerneopgaver i sammenhæng med tilsynene. Tidsestimatet for de fleste opgaver stammer fra DUT-forhandlingerne om lov om socialtilsyn i 2013. Styregruppen med repræsentanter fra KL, Socialstyrelsen samt forvaltningscheferne i de 5 tilsynskommuner har tidligere år foretaget mindre justeringer i modellen.

Modellen er overvejende en taksametermodel, hvor antallet af tilbud og plejefamilier, der skal føres tilsyn med, fastlægger, hvor stort finansieringsbehov, det enkelte tilsyn har – og dermed, hvor stort et budget, man kan råde over. For Socialtilsyn Syd er det ca. 70% af budgettet, som reguleres direkte ud fra den tilsynsopgave, der skal gennemføres. Modellen indeholder en mindre del rammefinansiering dels i forhold til lokalt betingede omkostninger, dels til håndtering af fælles faglige forhold som f.eks. whistleblower-ordningen. Disse budgetandele ændrer sig kun, hvis der enten lokalt eller i fællesskab blandt tilsynene træffes beslutning herom.

Socialtilsynene har fokus på løbende at tilpasse omkostningerne til de opgaver, der skal løses. Samtidig har de fem socialtilsyn fokus på, at de forventninger, der var og er til socialtilsynene i forlængelse af tilsynsreformen, skal indfries.

Finansieringsbehov i alt for Socialtilsyn Syd 2024

Med udgangspunkt i den godkendte finansieringsmodel har Socialtilsyn Syd i foråret 2023 opgjort finansieringsbehovet og de deraf afledte takster for 2024. Dette redegøres der for i de kommende afsnit. Dette notat vil – sammen med eventuelle kommentarer, der måtte komme hertil fra KKR i Syddanmark – indgå som grundlag for Faaborg-Midtfyn kommunalbestyrelses behandling af budget 2024.

Socialtilsyn Syds samlede budget for 2024 tager udgangspunkt i følgende forudsætninger om antal tilbud og plejefamilier:

Antal tilbud og plejefamilier	2023	2024
Antal tilbud (voksen)	233	230
Antal tilbud (børn og unge)	107	110
Total – tilbud	340	340
Antal plejefamilier	1500	1450

Sammen med modellens mange andre forudsætninger og Socialtilsyn Syds lokale driftsudgifter for 2024 – som er fratrukket den andel af faste udgifter, som salg af konsulentydelser skal medfinansiere - er Socialtilsyn Syds samlede finansieringsbehov 56,3 mio.

I lighed med bilag 10 i rammeaftalen indeholdes mer- eller mindreforbrug fra tidligere år på op til 5 pct. i det efterfølgende års drift, så taksterne ikke svinger unødigt som følge af almindelige driftsforskydninger.

Af regnskab 2022 fremgår dog et større mindreforbrug opstået ved stor omkostningstilbageholdenhed i både 2021 og 2022 grundet dels i forventet indtægtstab som følge af aflevering af tilbud til andre socialtilsyn og dels forventet mer-omkostninger i 2022 til ombygning og flytning af lokaler fra Ringe til Nr.Broby. De 3,0 mio. i mer-omkostninger er fejlagtigt ikke bogført i 2022 med afholdt via udlæg fra kommunekassen.

Fradrages mindreforbruget på 7,9 mio. dels de 3 mio. til de af kommunekassen afholdte mer-omkostninger i forbindelse med flytningen og dels de 5 pct. i overførsel af mindreforbrug på 2,75 mio.til 2023 efterlader det et mindreforbrug på i alt 2,15 mio. der efter aftale med forretningsudvalget fordeles over de kommende 2 år for at reducere udsving i takstniveauet – jf. tabellen nedenfor.

Mindreforbrug 2021 & 2022	7,9 mio.
Flytteomkostninger 2022	3,0 mio.
5 % overførsel til 2023	2,75 mio.
Takstreduktion 2024	1,15 mio.

Takstreduktion 2025	1,0 mio.

Det overførte mer/mindreforbrug fra regnskab 2022, som påvirker finansieringsbehovet for 2024 er derfor 1,15 mio.kr. således at det opgjorte finansieringsbehov på 56,3 mio. i forhold til takstberegningen udgør 55,1 mio.

Med afsæt i modellens forudsætninger om ressourceforbrug til hhv. tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud, skal det samlede finansieringsbehov fordeles på følgende måde mellem de to hovedområder:

Finansieringsbehov (i forhold til takstberegningen)	**2023**	**2024**
Plejefamilieområdet – finansieres via én betaling pr. kommune fordelt efter objektive kriterier	32.7000.000	31.600.000
Tilbudsområdet – finansieres via takst til tilbuddene	23.300.000	23.500.000
FINANSIERINGSBEHOV I ALT	**56.000.000**	**55.100.000**

Takster på tilbudsområdet

Det samlede finansieringsbehov til tilsyn med tilbudsområdet er på niveau med 2023. Finansieringsbehovet indeholder skønnede indtægter på i alt ca. 3 mio., som vedrører betaling for nygodkendelser af tilbud og væsentlige ændringer i tilbuds godkendelsesgrundlag samt tillægstakster.

Typer af takster	**2022[1]**	**2023[2]**	**2024**
Samlede basistakster	23.846.859	20.566.848	20.552.069
Takstopkrævning fra nygodkendelse og væsentlige ændringer	3.727.246	2.217.557	1.939.086
Tillægstakster, forventede		1.000.000	1.000.000
	27.574.105	23.784.405	24.038.074

Bestemmelsen om tillægstakster er revideret med virkning fra 1. februar 2022. Det er herefter Socialtilsyn Syds forventning, at der i de tilfælde hvor tilsyn med et tilbud er særligt ressourcekrævende kan opkræves en tillægstakst, jf. bekendtgørelse om socialtilsyn § 25, stk. 4. Den direkte fakturering af disse særlige aktiviteter sikrer, at det ressourceforbrug, der benyttes hertil, ikke fragår den tilsynsopgave, som finansieres af alle andre tilbud via grundtaksterne. Der er ikke budgetteret med indtægter fra

[1] Tallene for 2022 indeholder indtægter fra koncerner der pr. 1. juli 2022 blev overdraget til socialtilsyn Midt og Socialtilsyn Hovedstaden som led i specialisering af socialtilsynene.

[2] Tillægstakster for 2023 er justeret op i forhold til budgetteret jf. nedenfor

skærpet tilsyn, da Socialtilsyn Syd ikke ønsker at have en budgetforudsætning om at der skal træffes et vist antal afgørelser om skærpet tilsyn og idet posten i øvrigt er meget begrænset

Tilbuddenes årlige basistakst fastsættes og differentieres inden for 4 størrelseskategorier med udgangspunkt i tilsynsopgavens omfang. I forbindelse med praksisfastlæggelse af den fælles finansierings- og takstmodel, blev det i 2013 aftalt, at tilbud med mange pladser betaler en højere tilsynstakst end tilbud med færre pladser, idet man forudsatte, at tilsynsopgavens omfang ville være større for de største tilbud. Det er en del af tilsynenes fælles finansierings- og takstmodel, at fordelingen sker med en vægtning på 1, 1,2, 2 og 3 mellem de 4 kategorier.

Til dækning af et finansieringsbehov på i alt 23,5 mio. blandt anslået 340 tilbud, opkræver Socialtilsyn Syd følgende:

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud	
	2023	2024
1-7 pladser	39.081	38.158
8-24 pladser	46.897	45.790
25-49 pladser	78.161	76.317
50+ pladser	117.242	114.475

Taksten for driftsorienteret tilsyn falder 2,4%

Socialtilsyn Syd har pt. lovforslag i høring om ændret tilsyn på kost- og efterskoler j.fr. § 66, stk. 1, nr. 8 i lov om social service, som i højere grad sidestiller disse tilbud med andre døgntilbud. Derfor er der ikke for 2024 opgjort en reduceret takst for disse tilbud.

Den samlede takst for 2024 for hvert tilbud opkræves i januar 2024.

Ved lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service vedrørende styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med socialt tilbud blev bestemmelsen om socialtilsynenes adgang til at opkræve tillægstakster hvor tilsyn med et tilbud er særligt ressourcekrævende ændret således, at denne adgang nu ikke længere er ”undtagelsesvis”.

Primo 2022 blev der sendt orientering om denne ændring til tilbud med flere afdelinger, da det er Socialtilsyn Syds vurdering, at det typisk vil være ved tilbud med flere afdelinger, at tilsynet vil være særligt ressourcekrævende. Ved beregningen af finansieringen for 2023, blev der budgetteret med indtægter fra tillægstakster på 0,5 mio. Det forventes, at opkrævningen af tillægstakster vil ende på et niveau mellem 0,9 og 1,0 mio. Afvigelsen mellem det oprindeligt forudsatte og det forventede niveau for 2023 skyldes blandt andet, at flere tilbud end forudsat har organiseret sig med flere afdelinger, og dermed er særligt ressourcekrævende i

forhold til tilbud med én afdeling. Det enkelte tilbud vil derfor ikke blive opkrævet væsentligt mere end forudsat ved budgetteringen, men flere tilbud vil blive opkrævet en tillægstakst.

Niveauet for forventet tillægstakster på 0,9 – 1,0 mio. i 2023 er videreført i beregningen af finansieringen for 2024.

Takster for særlige ydelser

Nygodkendelser

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud	
	2023	2024
1-7 pladser	27.035	26.183
8-24 pladser	32.441	31.419
25-49 pladser	54.069	52.365
50+ pladser	81.104	78.548

Væsentlige ændringer

Takstkategori	Tilsyn med døgntilbud	
	2023	2024
1-7 pladser	7.712	7.506
8-24 pladser	9.254	9.008
25-49 pladser	15.425	15.013
50+ pladser	23.137	22.519

Taksten for skærpet tilsyn følger som udgangspunkt grundtaksen. Taksten for nygodkendelser falder i 2024 med 3,2%. Taksten for væsentlige ændringer falder med ca. 2,7%.
Timepris for tillægstakster efter § 25, stk. 4 vil være 577 kr. i 2024.

Plejefamilieområdets finansiering – betaling pr. kommune

Som det fremgår ovenfor, er plejefamilieområdets finansieringsbehov 31,6 mio. Fordelingen af det samlede finansieringsbehov for plejefamilieområdet sker efter kommunernes andel af 0-17 årige (oplysninger hentet hos Danmarks Statistik februar 2023).

Modsat tilbudsområdet dækker den samlede opkrævning på plejefamilieområdet også nygodkendelser og grundkurser, sagsbehandling af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlag, særligt ressourcekrævende tilsyn, samt skærpet tilsyn.

Plejefamilieområdet bærer en del af de faste omkostninger i Socialtilsyn Syd. Dette betyder, at der trods en nedgang i antallet af plejefamilier og dermed er samlet reduceret finansieringsbehov til plejefamilieområdet med ca. 1,1 mio., er finansieringsbehovet pr. plejefamilie uændret.

Til dækning af det samlede finansieringsbehov på 31,6 mio. til at føre tilsyn med plejefamilier, opkræver Socialtilsyn Syd følgende:

Objektiv finansiering – Kommuner	2023	2024
Assens	1.061.157	1.018.029
Kerteminde	595.874	574.123
Langeland	215.357	211.123
Middelfart	1.049.898	1.017.774
Nordfyns	753.352	729.566
Nyborg	809.377	775.945
Odense	4.990.561	4.840.545
Svendborg	1.521.140	1.487.546
Ærø	107.017	104.606
Billund	734.015	709.690
Esbjerg	2.999.105	2.882.335
Fanø	77.481	73.899
Fredericia	1.334.922	1.281.137
Haderslev	1.405.251	1.360.643
Kolding	2.593.423	2.508.888
Sønderborg	1.813.979	1.759.955
Tønder	905.929	877.620
Varde	1.320.353	1.283.303
Vejen	1.181.682	1.141.747
Vejle	3.371.675	3.271.582
Aabenraa	1.519.287	1.459.643
Frederiksberg	2.353.829	2.252.661
Total	32.714.663	31.622.360

Finansieringsbehov pr. plejefamilie	**2023**	**2024**
Objektiv finansiering pr. plejefamilie	21.810	21.808

Hver kommunes bidrag til den objektive finansiering opkræves i januar 2024.

Socialtilsyn Syd – regnskab

Det samlede finansieringsbehov på 55,9 mio. for 2024 forventes at svare til de samlede budgetterede udgifter hvorfor der ikke budgetteres med overførsel af mer- eller mindreforbrug.

Tidligere års indtægter og udgifter:

	2022	2023 (budget)
Indtægter	60,1 mio.	57,2 mio.
Udgifter	57,9 mio.	57,2 mio.
Mer- Mindereforbrug	2,2 mio.	0,0 mio.

Driften i 2022 har medført et overskud på kr. 2,2 mio, hvilket hovedsaligt skyldes, at der over en længere periode har været vakante stillinger, samtidig er i forbindelse med genbesættelse af andre stillinger sket genbesættelse til lavere lønniveau. Videre har en tydelig udmelding fra departementet medført at flere ansøgninger om ændringer i godkendelsesgrundlaget skal betragtes som væsentlig hvorfor der skal pålignes en takst. Dette kombineret med en stigning i antallet af ændringsansøgninger har der været en ikke forventet stigning i indtægter fra behandling af ændringsansøgninger.

Som bilag er vedlagt regnskabsudskrift i 2022-priser fra Prisme.

Socialtilsyn Syd har desuden budgetteret med indtægter i 2024 på i alt 1,5 mio. fra salg af konsulentydelser, jf. mulighederne i lov om socialtilsyn § 3. Således er Socialtilsyn Syds samlede driftsbudget tilsvarende større. Herunder er det sikret, at Socialtilsyn Syds omkostninger til lokaler, administration og overhead indregnes som omkostninger i forhold til Socialtilsyn Syds salg af konsulentydelser svarende til disses andel af det samlede budget. [3]

Peter Bjerregaard Andersen
Tilsynschef

[3] Alle beløb er opgjort i 2024 priser og der vil ske fremskrivning ift. gældende retningslinjer. Beløb vedrørende tidligere år er fremskrevet med 3,1 % i henhold til KL's sædvanlige PL-fremskrivning.

Til landets kommunalbestyrelser

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: +45 72 42 37 00
info@sbst.dk
www.sbst.dk

Sagsnr.:
2023-8633

Dato:
14. maj 2024

Anmodning om fornyet behandling fra Social- og Boligstyrelsen

Social- og Boligstyrelsen, i regi af den nationale koordinationsstruktur, udsender hermed, i henhold til lov om social service § 13b, stk. 3, en anmodning om fornyet behandling af den centrale udmelding for udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug til samtlige kommunalbestyrelser.

Den fornyede behandling foretages med det formål at sikre, at der på nationalt plan er et fornødent udbud af højt specialiserede indsatser til målgruppen.

Da styrelsen anmoder om, at kommunalbestyrelserne på tværs af hver region præsenterer én afrapportering på den fornyede behandling pr. region, opfordrer styrelsen til, at kommunalbestyrelserne drøfter og afrapporterer på den fornyede behandling i regi af rammeaftalesamarbejdet. Den fornyede behandling er derfor også sendt til rammeaftalesekretariatet i regionen til videre foranstaltning.

Afrapportering på den fornyede behandling skal venligst fremsendes til Social- og Boligstyrelsen senest den 31. maj 2025. Social- og Boligstyrelsen vil indgå i dialog med rammeaftalesekretariaterne om håndtering af fristen og processer, der ligger forud for denne.

Social- og Boligstyrelsen vil indgå i dialog med landets kommunalbestyrelser om styrelsens vurdering af det afrapporterede. Styrelsens indgangsvinkel til denne dialog vil være rammeaftalesamarbejdet og formændene for de administrative styregrupper.

Som det fremgår af det fremsendte, er det Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der er behov for at sikre forsyningen og den faglige bæredygtighed af højt specialiserede indsatser til målgruppen gennem etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, der kan imødekomme målgruppens behov for samtidig familie- og rusmiddelbehandling.

Social- og Boligstyrelsen bistår gerne kommunerne med faglig viden om eksempelvis målgruppens behov for indsatser og tilrettelæggelsen af disse.

Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde og konstruktiv dialog om denne fælles opgave.

Eventuelle spørgsmål i forbindelse med den fornyede behandling kan rettes til leder Andreas Benediktson, abe@sbst.dk eller fuldmægtig Anne Lea Grodt Stevnhoved, algs@sbst.dk, i kontor for Socialtilsyn og National Koordination i Social- og Boligstyrelsen.

Vedhæftet er:

- Fornyet behandling af centrale udmelding for udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug

Venlig hilsen

Henrik Frostholm
Kontorchef
Socialtilsyn og National koordination

Social- og Boligstyrelsen

Anmodning om fornyet behandling af central udmelding

Døgnbehandlingsindsats til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug

Maj 2024

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af
Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@sbst.dk
www.sbst.dk

Indhold udarbejdet af
Social- og Boligstyrelsen.
Udgivet 14. maj 2024

Download eller se rapporten på
www.sbst.dk.

ISBN: **978-87-94445-51-1**

Indhold

Indhold 1

Fornyet behandling 2

Samlet vurdering 3

Baggrund for anmodning om fornyet behandling 4

Afrapportering 4

Indhold 5

Vurdering af målgruppens omfang 7

Data om målgruppen 7

Vurdering af målgruppens problemstillinger og indsatsbehov 10

Målgruppens problemstillinger 10

Målgruppens indsatsbehov 11

Vurdering af tilbudsstrukturen og behov for koordination 12

Døgnbehandlingsindsatser til målgruppen 12

Koordination og samarbejde om indsatser 13

Tilbudsstukturen og behov for koordination 14

Fornyet behandling

Social- og Boligstyrelsen anmoder hermed kommunalbestyrelserne i alle regioner om at foretage en fornyet behandling af deres tilrettelæggelse og organisering af døgnbehandlings-indsatsen til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug, jf. SEL § 13 b stk. 3.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der aktuelt ikke eksisterer de fornødne helhedsorienterede døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, der kan imødekomme en højt specialiseret døgnbehandlingsindsats til den del af målgruppen, der har særligt komplekse problemer og fordrer en døgnindsats.

Styrelsen vurderer supplerende, at tilvejebringelse af de fornødne tilbud kan medvirke til at forstærke forebyggelsen af antallet af børn, der diagnosticeres med prænatal eksposition for rusmidler.

Social- og Boligstyrelsen anmoder på den baggrund om, at kommunalbestyrelserne i den fornyede behandling forholder sig til etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, der har mulighed for at modtage udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandling.

Det vil være op til kommunalbestyrelserne i hver region at koordinere og konkretisere et løsningsforslag, så der sikres bedst mulig sammenhæng til den øvrige tilbudsstruktur på området i regionen, ligesom det på tværs af regionerne bør koordineres, at der samlet set eksisterer et relevant antal af tilgængelige døgnbehandlingstilbud til målgruppen. Det er af afgørende betydning, at alle regioner har adgang til et højt specialiseret døgnbehandlingstilbud til målgruppen, og at der etableres et tæt koordineret samarbejde imellem disse tilbud og de regionale familieambulatorier. Det er op til kommunalbestyrelserne at vurdere i hvilket omfang og hvordan, relevante døgnbehandlingstilbud kan tilvejebringes på den mest hensigtsmæssige måde, herunder om/hvordan døgnbehandlingsindsatsen kan etableres på allerede eksisterende tilbud. Ligeledes er det op til kommunalbestyrelserne at vurdere, hvordan der tages hensyn til en hensigtsmæssig geografisk beliggenhed, så tilbuddene reelt er tilgængelige for kvinderne og deres familier.

Social- og Boligstyrelsen bistår gerne rammeaftalesekretariaterne med faglig viden om målgruppens komplekse problemstillinger og indsatsbehov m.v. med baggrund i den viden, som er indsamlet i arbejdet med udarbejdelsen af to forløbsbeskrivelser og anden relevant viden indsamlet fra andre dele af styrelsen. Derudover vil styrelsen også gerne stille tilsynsfaglige kompetencer til rådighed, herunder hjælpe med at formidle kontakt til Socialtilsynet, Sundhedsstyrelsen, familieambulatorier m.fl. ved behov for faglige input og sparring.

I det følgende præsenteres baggrunden for, at Social- og Boligstyrelsen anmoder om en fornyet behandling i hver af de fem regioner, herunder vurderingen af de faglige forhold og problemstillinger adresseret i den centrale udmelding. Slutteligt beskrives, hvilke forventninger Social- og Boligstyrelsen har til kommunalbestyrelsernes afrapportering på den fornyede behandling.

Social- og Boligstyrelsen anmoder om, at den fornyede behandling er styrelsen i hænde senest den 31. maj 2025.

Samlet vurdering

Social- og Boligstyrelsen vurderer, at der er behov for at sikre tilgængeligheden af døgnbehandlingstilbud til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug.

Der er i vurderingen lagt afgørende vægt på, at der er et grundlag på ca. 80-100 gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, der årligt har et behov for en døgnbehandlingsindsats, der kan imødekomme deres behov for samtidig familie- og rusmiddelbehandling.

Der er ligeledes lagt vægt på, at kompleksiteten i målgruppens problemstillinger overstiger, hvad den ambulante svangre- og rusmiddelbehandlingsindsats kan håndtere, både henset til at skærme fosteret mod skadelige rusmiddeleksponeringer samt at understøtte den gravide i forældrerollen og i rusmiddelbehandling. De ambulant tilbud vil således ikke være tilstrækkelige til at kunne hjælpe den gravide i målgruppen til en stabil tilværelse, der kan danne baggrund for et familieliv med barnet efter fødslen.

I forlængelse heraf er der lagt vægt på, at målgruppens komplekse livssituation og problematikker medfører et særligt behov for en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats, hvor specialiserede social- og sundhedsfaglige indsatser koordineres tæt af hensyn til den gravide, det kommende barn og den ny familie. Det er derfor Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der, for at kunne imødekomme målgruppens specifikke indsatsbehov, skal kunne tilbydes en døgnbehandlingsindsats, der kan imødekomme alle målgruppens komplekse problemstillinger.

Endvidere er der også lagt vægt på, at døgnbehandlingen må forventes at kunne håndtere behandling af en evt. partner og/eller evt. øvrige børn. Derfor er det også vurderingen, at det vil være nødvendigt, at de involverede tilbydes en indsats, som er inden for en rimelig afstand af deres lokalområde og i den del af landet, som de er bosat.

Endeligt er der lagt vægt på, at der er særligt behov for koordination på tværs af sektorer, og at en vellykket indsats til målgruppen kræver både formaliserede samarbejdsstrukturer mellem familieambulatoriet og kommunen, men også kræver et døgnbehandlingstilbud, der kan påtage sig en tovholderfunktion for at sikre koordination på tværs og en helhedsorienteret indsats.

Social- og Boligstyrelsens har i sin vurdering afslutningsvis lagt til grund, at kommunerne, hverken i afrapporteringerne fra 2020 eller opfølgningen i 2023, har beskrevet en fagligt tilstrækkelig løsning, som kan imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret døgnbehandlingsindsats. Der findes aktuelt ikke højt specialiserede døgnbehandlingstilbud til målgruppen, som kan imødekomme målgruppens specifikke indsatsbehov.

Baggrund for anmodning om fornyet behandling

I november 2019 udsendte Social- og Boligstyrelsen en central udmelding vedr. udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug, som er en lille og kompleks målgruppe omfattet af den nationale koordineringsstruktur.

Udmeldingen blev foretaget, jf. servicelovens § 13 b, stk. 2, fordi en vurdering af tilbudsstrukturen på området gav anledning til bekymring for, om der var det fornødne udbud af højt specialiserede døgnbehandlingsindsatser til den del af målgruppen, der har behov for det.

Kommunalbestyrelserne blev derfor bedt om at afrapportere tilrettelæggelse og koordination af tilbud og indsatser til målgruppen med det formål at sikre, at tilbudsstrukturen på landsplan rummer et fornødent udbud af højt specialiserede indsatser.

Rammeaftalesekretariaternes afrapportering blev fremsendt til styrelsen i december 2020 i forbindelse med indgåelse af rammeaftalerne for 2021/2022.

Social- og Boligstyrelsen vurderede på baggrund heraf, at der fortsat var bekymring for manglen på døgnbehandlingsindsatser til den del af målgruppen, der har behov for det. Styrelsen reagerede imidlertid også på en tilkendegivelse fra kommunerne om, at der også manglede faglig viden på området.

Styrelsen igangsatte derfor i januar 2021 arbejdet med en forløbsbeskrivelse til målgruppen. Forløbsbeskrivelsen blev udgivet i september 2022 og indeholder en samlet præsentation af viden om målgruppen - herunder viden om målgruppens karakteristika, faglige indsatser, organisering og behov for samarbejde omkring målgruppen. Endvidere afholdte styrelsen to webinarer i 1. kvartal 2022, hvor viden om døgnbehandlingstilbud i Norge og Finland blev præsenteret for en bredt sammensat deltagergruppe af ledere og fagpersoner udpeget af kommunerne.

Social- og Boligstyrelsen udsendte i efteråret 2022 en anmodning til rammeaftalesekretariaterne om et opdateret vidensgrundlag med en beskrivelse af aktuelle indsatser og forslag til fremadrettede indsatsmodeller for målgruppen for at vurdere på udviklingen siden 2019. Dette med henblik på en ny vurdering af om der fortsat var bekymring for mangel på døgnbehandlingsindsatser til målgruppen.

På baggrund af de besvarelser, som Social- og Boligstyrelsen har modtaget i både 2020 og 2023, er det fortsat styrelsens vurdering, at der ikke findes højt specialiserede døgnbehandlingstilbud til den del af målgruppen, der har behov herfor. Derfor anmoder styrelsen nu om en fornyet behandling af den centrale udmelding, og anmoder ligeledes kommunerne om konkrete løsningsforslag i hver region til den del af målgruppen, som har behov for en døgnbehandlingsindsats.

Afrapportering

Social- og Boligstyrelsen anmoder i udgangspunktet om, at kommunalbestyrelserne i hver region i den fornyede behandling præsenterer en koordineret løsning på etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdeling i regionen, der kan levere en højt specialiseret indsats, der rummer både familie- og rusmiddelbehandling, og som kan imødekomme målgruppens problemstillinger og indsatsbehov. Endvidere anmoder styrelsen om, at der sikres et formaliseret og struktureret samarbejde mellem kommunernes tilbud og det regionale familieambulatorie i hver region, eksempelvis gennem en skriftlig samarbejdsaftale.

Social- og Boligstyrelsen anmoder således om, at rammeaftalesekretariaterne i udgangspunktet præsenterer én afrapportering pr. region, som skal afspejle konkrete løsningsforslag for etableringen af et døgnbehandlingstilbud/-afdeling til målgruppen og samarbejdet med det

regionale familieambulatorium i den respektive region. Løsningsforslaget skal således adressere, hvordan et døgnbehandlingstilbud/-afdeling vil arbejde med en kombineret familie- og rusmiddelbehandling i samarbejde med familieambulatorierne i den pågældende region.

Det vil være op til kommunalbestyrelserne i regionen at konkretisere løsningsforslaget, så der sikres bedst mulig sammenhæng til den eksisterende/øvrige tilbudsstruktur på socialområdet i den respektive region, som etablering af et døgnbehandlingstilbud/-afdeling eventuelt kan ske i tilknytning til.

Såfremt det er fagligt og geografisk hensigtsmæssigt, kan et døgnbehandlingstilbud/- afdeling etableres i samarbejde mellem kommuner på tværs af flere regioner. Dette under forudsætning af, at kapaciteten kan imødekomme det behov, der er i hver enkelt region. Hertil kommer, at kvinderne og deres familier kan tilbydes en indsats, som er inden for en rimelig afstand af deres lokalområde.

Indhold

Social- og Boligstyrelsen anmoder om, at den fornyede behandling – som koordineres inden for hver region - forholder sig til følgende:

1. Konkret løsningsforslag til model for etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdeling herunder hjemmelsgrundlag, evt. tilknytning til eksisterende tilbud, indholdet i den faglige indsats, kompetencesammensætning og geografisk placering
2. Tidsperspektiv for indgåelse af et formaliseret og struktureret samarbejde mellem kommunernes tilbud og det regionale familieambulatorie (samarbejdsaftale)
3. Forslag til finansieringsmodel for etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdeling
4. Tidsperspektiv for etablering af døgnbehandlingstilbud

Konkrete løsningsforslag
Af den fornyede behandling skal der fremgå en beskrivelse af en konkret model for etablering af døgnbehandlingstilbuddet/-afdelingen i den respektive region. Beskrivelsen skal blandt andet indeholde overvejelser om hjemmelsgrundlag (tilbuddets/afdelingens), hvor det konkrete tilbud geografisk foreslås placeret, herunder om døgnbehandlingstilbuddet/-afdeling påtænkes oprettet i forbindelse med allerede eksisterende tilbud samt en beskrivelse af den faglige indsats og kompetencesammensætning, som det forventes at døgnbehandlingstilbuddet/-afdelingen vil kunne tilbyde.

Af den fornyede behandling skal det ligeledes fremgå hvordan, og inden for hvilken tidshorisont, man forventer at tilbuddet i den respektive region kan opnå en tilstrækkelig specialisering, der kan imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret døgnbehandlingsindsats. Dette bør også indbefatte et forslag til, hvordan der kan etableres et samarbejde imellem de højt specialiserede døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, som etableres med henblik på at få skabt et nationalt fagligt vidensmiljø omkring den specifikke målgruppe.

Parametre for højt specialiserede indsatser/tilbud
I en vurdering af om et døgnbehandlingstilbud/-afdeling har forudsætningerne for at udvikle og opretholde den fornødne specialisering til målgruppen i alle regioner, fokuserer Social- og Boligstyrelsen på nedenstående fire overordnede parametre. De skal tilsammen i videst muligt omfang sikre, at tilbuddet/afdelingen har en tilstrækkelig volumen i indsatsen til at opbygge det rette niveau af faglige erfaring og kompetencer, samt at døgnbehandlingstilbuddet/-afdelingen samarbejder med relevante aktører i regionen og holder sin faglige praksis opdateret med bedste aktuelle viden på området.

1) <u>Aktiv praksis:</u> Det er en grundlæggende præmis for at udvikle specialisering hos tilbuddet/afdelingen, at ”øvelse gør mester”. Det er derfor en forudsætning for varetagelse af indsatser, der kræver høj specialisering, at tilbuddet/afdelingen har –

eller inden for en fastsat tidshorisont kan forventes at opnå – en aktiv praksis, hvorigennem de opbygger erfaring og faglig ekspertise på det pågældende område.

2) Kompetencer: Det er en forudsætning for varetagelse af en højt specialiseret indsats, at tilbuddet/afdelingen har et tilstrækkeligt antal medarbejdere med kompetencer opnået gennem uddannelse og praksiserfaring, som er relevante for indsatserne.

3) Samarbejdsformer: Det er en forudsætning for varetagelse af en højt specialiseret indsats, at tilbuddet/afdelingen bidrager til sammenhængende forløb for målgruppen. Det indebærer, at der samarbejdes på tværs af faggrupper og sektorer, som er relevante for målgruppens samlede forløb.

4) Vidensdistribution: Det er en forudsætning for varetagelse af en højt specialiseret indsats, at tilbuddet/afdelingen både anvender og bidrager til at udbrede aktuelt bedste viden om faglige tilgange og metoder, samt samarbejder med lignende tilbud i de andre regioner.

Beskrivelsen skal også forholde sig til, hvordan døgnbehandlingstilbuddet/-afdelingen vil arbejde med den kombinerede familie- og rusmiddelbehandling i samarbejde med familieambulatorierne. Her kan der fx hentes inspiration i Social- og Boligstyrelsens forløbsbeskrivelse til målgruppen.[1]

Tidsperspektiv for indgåelse af samarbejdsaftaler
Af den fornyede behandling skal fremgå en plan for, hvordan kommunerne i hver region vil oprette et koordineret samarbejde og etablere konkrete skriftlig samarbejdsaftaler mellem de relevante kommuner og det regionale familieambulatorie.

Forslag til finansieringsmodel
Af den fornyede behandling skal fremgå et forslag til finansiering af døgnbehandlingstilbud/-afdeling, herunder overvejelser om, hvorvidt man ønsker at etablere et nyt tilbud, eller om man ønsker at etablere en afdeling på et allerede eksisterende tilbud. Såfremt driftsansvaret placeres på kommunalt niveau, skal det fremgå hvis driftsansvaret deles mellem flere kommunalbestyrelser.

Tidsperspektiv for etablering af døgnbehandlingstilbud/afdeling
Af den fornyede behandling skal der slutteligt fremgå et skøn over det tidsmæssige perspektiv for etablering af døgnbehandlingstilbud/afdeling i den respektive region.

Social- og Boligstyrelsen anmoder om, at den fornyede behandling er styrelsen i hænde senest den 31. maj 2025.

Social- og Boligstyrelsen vil gå i dialog med rammeaftalesekretariaterne om håndtering af fristen og processer, der ligger forud for denne frist.

[1] https://sbst.dk/udgivelser/2022/udsatte-gravide-med-skadeligt-rusmiddelbrug

Vurdering af målgruppens omfang

Det er Social- og Boligstyrelsens samlede vurdering, at der er et grundlag på ca. 80-100 gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, der årligt har et behov for en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats, der kan imødekomme deres behov for samtidig misbrugs- og familiebehandling.

Social- og Boligstyrelsen har i sin vurdering lagt afgørende vægt på, at styrelsens egne data om faktisk visiterede kvinder til døgnophold på hhv. stofmisbrugsdøgnbehandling og familiedøgnophold (SEL § 52.3.4) fremstår forenelige med de estimater som Danske Regioner fremlagde både i 2022 (80 kvinder) og i 2023 (70-80 kvinder).

Social- og Boligstyrelsen er dog opmærksom på, at styrelsens vurdering af målgruppens størrelse ikke omfatter de kvinder, hvis rusmiddelbrug ikke opdages, hvorfor målgruppens størrelse reelt kan være større end 80-100 kvinder årligt.

Data om målgruppen

Social- og Boligstyrelsen har tilvejebragt et validt estimat ved at sammenholde data fra en række kilder fra kommunerne, forskning og Danske Regioner/familieambulatorierne. De indsamlede data danner således baggrund for styrelsens vurdering.

Social- og Boligstyrelsens egne data
I Social- og Boligstyrelsens seneste dataopgørelse fra 2023 er målgruppen defineret som kvinder, der har været gravide mindst én dag i året op til opgørelsestidspunktet (opgørelsesåret) og er registreret med et forbrug af rusmidler[2] under graviditeten ud fra minimum én af følgende betingelser:

- Kvinden er registreret i Stofmisbrugsdatabasen eller Det Nationale Alkoholbehandlingsregister under graviditeten og har dermed modtaget behandling for et forbrug af stof- og/eller alkohol under graviditeten.
- Kvinden er registreret med en diagnose- eller procedurekode relateret til forbrug af rusmidler under graviditet i graviditetsperioden.
- Kvinden er registreret med en diagnose- eller procedurekode for postpartum-kontrol ifm. rusmiddelbrug i perioden fra graviditetens startdato til otte uger efter graviditetens slutdato.[3]
- Kvinden har født et barn i perioden 1. januar i opgørelsesåret til 31. oktober i året efter opgørelsesåret,[4] som efter fødslen er diagnosticeret med prænatal eksposition for rusmidler.[5]

[2] Forbrug af rusmidler herunder stof- og alkohol. Der er ingen afgrænsning på sværhedsgraden af rusmiddelbruget.
[3] Postpartum-kontrol forekommer typisk i perioden én time efter fødsel til seks uger efter fødsel. Der afgrænses til otte uger efter fødsel, for at indfange kvinder, der har modtaget postpartum-kontrol ud over den typiske periode.
Sundhed.dk (2019). *Postpartum kontrol* (Link). [Besøgt 29.11.2023].
[4] 31. oktober i året efter opgørelsesåret udgør ni måneder efter opgørelsesåret tillagt en ekstra måned for at indfange kvinder, der føder efter termin.
[5] Børn kan registreres med prænatal eksposition for rusmidler flere år efter fødsel. Da data kun går t.o.m. året efter opgørelsesåret, medtager analysen kun de kvinder, der har børn registreret med prænatal eksposition for rusmidler t.o.m. året efter opgørelsesåret.

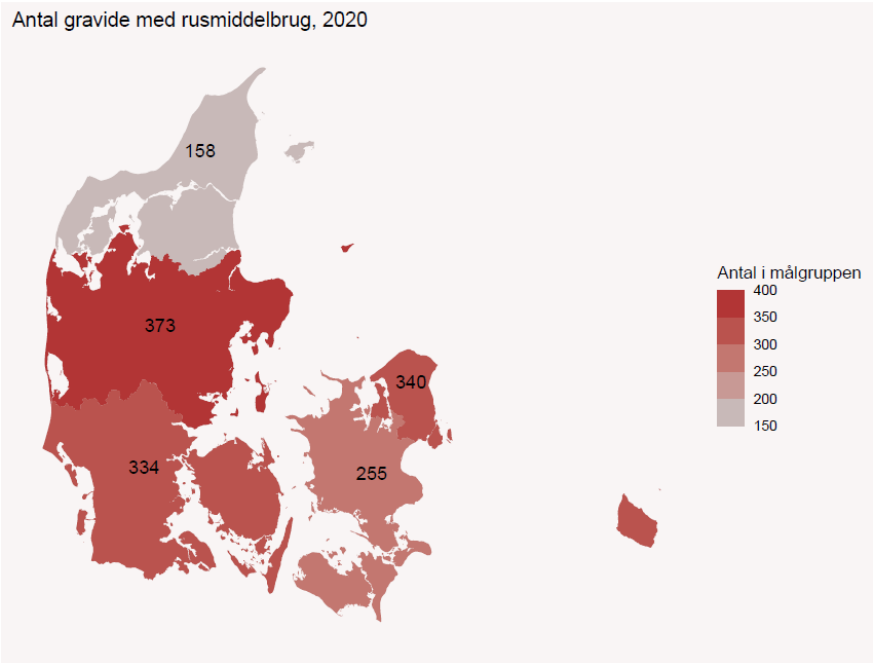

Figur 1- Dataopgørelse over antal registrerede gravide med rusmiddelbrug fordelt på region

Dataopgørelsen (figur 1) viser, at der i målgruppen, som er omfattet af ovenstående inklusionskriterier, i 2020 var 1.460 kvinder. Der er tale om et underestimat på målgruppens mulige størrelse, da opgørelsen kun omfatter de personer, der er registreret i de nationale registre. Det formodes, at en del kvinder med et forbrug af rusmidler ikke bliver registreret bl.a. grundet den manglende opsporing- og registreringspraksis på området, hvilket udgør en barriere for at få et retvisende overblik over målgruppens sande størrelse.

Danmarkskort over antal registrerede gravide med rusmiddelbrug fordelt på regioner i 2020

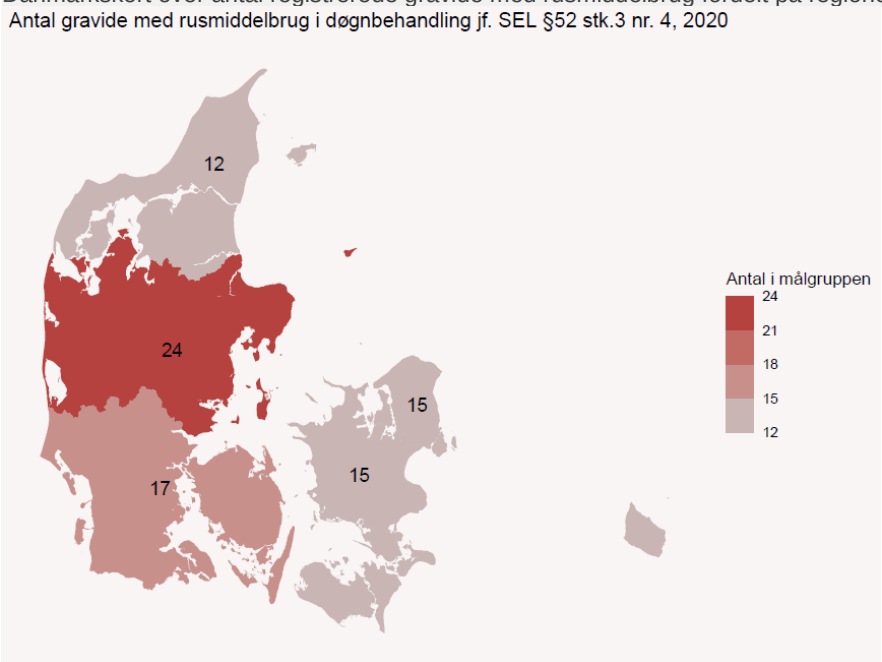

Figur 2 - Dataopgørelse over antal af gravide med rusmiddelbrug, der har været anbragt i døgnbehandling fordelt på region

Ud af de 1.460 kvinder var der i 2020 83 kvinder, der i løbet af deres graviditet eller op til 1 år efter fødslen har modtaget et døgnophold i form af familieanbringelse efter lov om social service § 52 stk. 3 nr. 4.[6] Derudover var der 21 kvinder, der i løbet af deres graviditet var visiteret til et stofmisbrugsdøgnbehandlingstilbud

Ud over størrelsen på målgruppen fremgår det af Social- og Boligstyrelsens eget datatræk, at der i 2020 blev født 313 børn diagnosticeret med prænatal eksposition for rusmidler. Dette forhold, som dog ikke er genstand for den centrale udmelding, er også et bidrag ift. at estimere målgruppens størrelse.

Data fra Familieambulatorierne
Social- og Indenrigsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet udgav i september 2015 en rapport, hvori familieambulatorierne skønnede, at der årligt er 10-15 gravide med et betydeligt misbrug af alkohol og/eller stoffer, som er i en særlig sårbar og udsat livssituation, og som ikke kan fastholdes i den specialiserede svangreomsorg i familieambulatorierne og i almindelig misbrugsbehandling.[7]

I en kortlægning udført af COWI i 2019 skønner de fem regionale familieambulatorier, at målgruppen af gravide kvinder med behov for specialiseret døgnbehandling svinger mellem 19 og 51 kvinder årligt. I 2022 estimerede Danske Regioner, at der er 80 kvinder i målgruppen, der årligt har behov for en døgnbehandlingsindsats. [8]

Social- og Boligstyrelsen har i december 2023, i samarbejde med Danske Regioner, igen forespurgt landets familieambulatorier om et estimat for, hvor mange kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, de skønner årligt har behov for en døgnbehandlingsindsats. Regionerne estimerer fortsat, at der sammenlagt er 70-80 gravide med rusmiddelbrug, der årligt har behov for et døgnbehandlingstilbud.

Data fra afrapporteringerne på den centrale udmelding og efterfølgende anmodning
Social- og Boligstyrelsen har indsamlet data fra kommunerne i forbindelse med afrapporteringerne på den centrale udmelding. Af kommunernes afrapporteringer fremgår det, at kommunerne estimerer, at de i 2016-17 på landsplan har visiteret 6 udsatte gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug til døgnbehandlingsindsatser, mens der i 2019 blev visiteret 8 kvinder.

Forskning fra dansk kontekst
Social- og Boligstyrelsen er endvidere bekendt med aktuel forskning fra 2023, der, på baggrund af et registerbaseret kohortestudie fra 1996 - 2018 i en dansk kontekst, finder, at der i denne årrække over 23 år var 4.799 børn (0.4% af populationen), der har været udsat for en høj alkoholeksponering under fostertilværelsen. Det svarer til, at der årligt er ca. 200 kvinder, der har et højt alkoholforbrug under graviditeten, hvilket bl.a. kan medføre hjerneskade, fysiologiske defekter og adfærdsvanskeligheder for det eksponerede barn.[9]

[6] Fremgår aktuelt af barnets lov § 32 stk. 1 nr. 6 – LBK nr. 83 af 25/01/2024
[7] https://im.dk/media/8076/arbejdsgrupperapport-arbejdsgruppe-om-gravide-med-et-forbrug-eller-misbr.pdf
[8] https://www.regioner.dk/services/nyheder/2022/august/regionerne-vil-give-gravide-med-rusmiddelbrug-bedre-hjaelp/
[9] https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667(22)00263-8/fulltext

Målgruppens skyggetal
Social- og Boligstyrelsen er opmærksom på, at der vil være et væsentligt skyggetal ift. målgruppens størrelse. Det er således kun muligt i Social- og Boligstyrelsens opgørelse at se de kvinder, som har modtaget en indsats. Ligeledes vil dem, som bliver visiteret til eller ses i familieambulatorierne, være de kvinder, som erkender deres rusmiddelbrug eller hvor rusmiddelbruget opdages.

De kvinder, hvis rusmiddelbrug ikke opdages, vil således ikke fremgå af de data, som ligger til grund for Social- og Boligstyrelsens vurdering af målgruppens størrelse.

Vurdering af målgruppens problemstillinger og indsatsbehov

Målgruppen for den centrale udmelding for udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug er karakteriseret ved, at de har et forbrug af stoffer og/eller alkohol, som medfører en høj risiko for rusmiddelrelaterede skader på fosteret og hos kvinden selv. Det forhold, at kvinderne er udsatte, betyder i denne sammenhæng, at de oftest også har komplekse sociale- og psykiatriske problemer. Rusmiddelbrug og sociale problematikker kan også være gældende hos en eventuel partner.

Målgruppens problemstillinger

Social- og Boligstyrelsen vurderer, at kompleksiteten af de udsatte gravide kvinders problematikker overordnet kan ses som dels rusmiddelproblematikker og dels sociale og psykiatriske problematikker. Målgruppen for døgnbehandlingen vil være karakteriseret ved en kombination af de problematikker, der er opsummeret i nedenstående oversigt.

Rusmiddelproblematik	Sociale og psykiatriske problematikker
Stort og gentagende rusmiddelbrug efter at graviditeten er erkendt, trods ambulant behandling og flere mislykkedes forsøg på at stoppe	Sociale problemer som fx hjemløshed, konfliktfyldte relationer, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, økonomiske vanskeligheder, prostitution, sparsomt netværk og kriminalitet
Afhængigheden har taget magten i sådan en grad, at den gravide har svært ved at tage beslutning om ophør. Hun er i stor risiko for tilbagefald og har derfor behov for støtte døgnet rundt	Ustabilitet. F.eks. ustabile relationer og ustabilt fremmøde til graviditetsundersøgelser og aftaler i rusmiddelcenteret og med de sociale myndigheder
Risiko for skader på fosteret og risiko for skader på kvinden	Helbredsproblematikker og dårlig egenomsorg. Får ikke nok mad, dårlig hygiejne mm.
Manglende samtykke til behandling, trods påvist rusmiddelindtag og bekymring for barnet	Begrænsede eller mangel på forældrekompetencer
Rusmidler hos partner og i netværket, og den gravide har derfor svært ved at stoppe eget rusmiddelbrug	Psykisk sygdom eller sårbarhed hos kvinden og/eller hos partner

Kompleksiteten af de udsatte gravides problemstillinger opstår i spændingsfeltet mellem rusmiddel-, sociale- og psykiatriske problematikker. Det er således et faktum, at kvinderne, der har behov for en døgnbehandlingsindsats, har mange sammensatte problemstillinger, som går på tværs af behandlingsområderne inden for rusmiddel-, sociale-, og psykiatriske problematikker.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at kompleksiteten i målgruppens problemstillinger overstiger, hvad den ambulante svangre- og rusmiddelbehandlingsindsats kan håndtere, både i forhold til at skærme fosteret mod skadelige rusmiddeleksponeringer og med at understøtte den gravide i forældrerollen og i rusmiddelbehandling. De ambulante tilbud vil således ikke være tilstrækkeligt til at kunne hjælpe den gravide i målgruppen til en stabil tilværelse, hverken under graviditeten eller i det efterfølgende familieliv med barnet efter fødslen.

Målgruppens indsatsbehov

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der er behov for at disse kvinder kan tilbydes en højt specialiseret døgnbehandlingsindsats, som kan imødekomme den enkeltes livssituation, og som kan imødekomme kvindernes behov for en samtidig familieunderstøttende indsats og intensiv rusmiddelbehandling.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at en døgnbehandlingsindsats, for at kunne imødekomme kompleksiteten af de gravides sammensatte problematikker, skal kunne tilbyde følgende elementer i behandlingen:

- Særlige fysiske rammer som kan imødekomme behovet for et skærmet miljø med ro og stabilitet for den enkelte familie
- Forældreforberedelse og familiebehandling ud fra en mentaliserings- og traumebaseret tilgang
- Rusmiddel- og alkoholbehandling (+ substitutionsbehandling).[10] Det skal være muligt at blive indskrevet med et aktivt rusmiddelbrug
- Mulighed for tilbageholdelse i behandlingen[11]
- Tæt tværsektorielt samarbejde med det lokale familieambulatorie
- Mulighed for helhedsorienteret afdækning af familiens samlede problemstillinger
- Støtte, ophold og familie/rusmiddelbehandling til partner
- Støtte og ophold til eventuelle andre børn i familien
- Mulighed for psykologsamtaler[12]
- Støtte til at møde op i psykiatrisk behandling, aftaler i kommunalt regi og konsultationer i familieambulatoriet
- Mulighed for fortsat ophold og behandling efter fødslen for hele familien

Målgruppens komplekse livssituation og problematikker medfører således et særligt behov for en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats, hvor specialiserede social- og sundhedsfaglige indsatser koordineres tæt af hensyn til den gravide kvinde, det kommende barn og den ny familie.

[10] Substitutionsbehandlingen kan tilkøbes af døgnbehandlingstilbuddet og det er styrelsens vurdering, at der således ikke nødvendigvis er behov for at ansætte en læge i tilbuddet.
[11] Jf. LBK nr. 972 af 08/08/2017 lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling § 1 og LBK nr. 1011 af 17/06/2023 sundhedsloven § 141 b
[12] Psykologsamtaler kan tilkøbes i tilbuddet og der er således ikke nødvendigvis behov for at ansætte en psykolog i tilbuddet.

Det er derfor Social- og Boligstyrelsens vurdering, at der for at kunne imødekomme målgruppens specifikke indsatsbehov, skal kunne tilbydes en døgnbehandlingsindsats, der kan imødekomme alle målgruppens komplekse problemstillinger.

Da døgnbehandlingen også forventes at kunne håndtere behandling af en evt. partner og/eller evt. øvrige børn, er det vurderingen, at det vil være nødvendigt, at de involverede tilbydes en indsats, som er inden for en rimelig afstand af deres lokalområde og inden for det regionale nærområde.

Vurdering af tilbudsstrukturen og behov for koordination

Døgnbehandlingsindsatser til målgruppen

Social- og Boligstyrelsen modtog i 2020 den første afrapportering på den centrale udmelding og i 2023 en afrapportering på en anmodning om et opdateret vidensgrundlag.

Social- og Boligstyrelsens vurdering af afrapporteringen 2020
Social- og Boligstyrelsen vurderede på baggrund af kommunernes afrapportering i 2020, at ingen af de indmeldte tilbud har forudsætningerne for at være højt specialiserede til målgruppen jf. de parametre, der indgår i National Koordinations screeningsmodel.[13]

Afrapporteringerne bekræftede Social- og Boligstyrelsens bekymring for, hvorvidt der på landsplan findes leverandører, som enten med egne interne kompetencer eller ved hjælp af formaliserede samarbejdsaftaler med andre leverandører og træk på eksterne kompetencer, er i stand til at levere en helhedsorienteret og højt specialiseret døgnbehandlingsindsats til målgruppen. Samtidig vurderede Social- og Boligstyrelsen, at der ikke er sket en tilstrækkelig koordinering mellem kommuner, samt mellem kommuner og regioner, ift. at sikre en helhedsorienteret indsats til målgruppen. Endelig vurderede Social- og Boligstyrelsen, at kommunalbestyrelserne ikke har afrapporteret tilstrækkelige løsningsforslag til den fremadrettede tilrettelæggelse af tilbudsstrukturen på området.

Social- og Boligstyrelsen vurderede på det foreliggende grundlag, at der på daværende tidspunkt ikke fandtes tilbud eller samarbejdsaftaler o.lign. mellem aktører, der i tilstrækkelig grad kan imødekomme målgruppens behov, og at der er et behov for tættere koordinering, som sikrer, at en helhedsorienteret og højt specialiseret døgnbehandlingsindsats - eller lignende specialiseret fagligt tilbud/indsats - kan leveres, når der er behov for den. Et sådant tilbud/indsats fordrer koordination mellem de relevante aktører (døgntilbud, familieambulatorium, hjemkommune), inddragelse af nødvendige social- og sundhedsfaglige kompetencer og behandling/hjælp til målgruppens problemstillinger i relation til både skadeligt rusmiddelbrug og familiemæssige problemstillinger.

Det er således Social- og Boligstyrelsens overordnede vurdering at de tilbud, som bliver meldt ind i forbindelse med den indledende afrapportering i 2020, ikke på daværende tidspunkt kunne imødekomme målgruppens behov for en sammensat højt specialiseret døgnbehandlingsindsats.

[13] Parametre for højt specialiserede indsatser/tilbud er beskrevet på side 5-6

Social- og Boligstyrelsens vurdering af det opdaterede vidensgrundlag 2023
I 2022 anmodede Social- og Boligstyrelsen kommunerne om et opdateret vidensgrundlag i forhold til deres nuværende indsatser til målgruppen. Det er styrelsens vurdering, at de vedlagte case-beskrivelser i besvarelserne giver anledning til følgende bekymringer:

- Indsatserne bærer præg af at være fragmenterede og uden ophæng til et stabilt og specialiseret fagmiljø i kommunerne
- Den fragmenterede opgaveløsning fremmer ikke vidensopbygning og specialisering, der kan opkvalificere opgaveløsningen og feltet fremadrettet
- Det fremstår generelt uklart, hvornår og hvordan indsatsen bliver intensiveret

Besvarelserne viser desuden at den lave volumen i antallet af sager, som kommunerne tilkendegiver, de ser, udfordrer muligheden for at opbygge en ekspertise i at identificere rusmiddelbruget hos disse kvinder, hvorfor der er øget risiko for, at problemet ikke møder den rette indsats. Når det angives, at målgruppen er meget lille og mange kommuner ikke oplever at have nogle gravide med behov for døgnbehandling, kan dette hænge sammen med, at der mangler viden i praksis til at opfange problematikken. Social- og Boligstyrelsen er således fortsat bekymret for tilbudsstrukturen til målgruppen, herunder også indsatsniveauet i kommunerne.

Koordination og samarbejde om indsatser

Kvindens behov for en kombination af social- og sundhedsfaglige indsatser stiller krav til et kompetent tværfagligt og tværsektorielt samarbejde og koordination. De regionale familieambulatorier, der er en del af den specialiserede svangreomsorg, er en vigtigt del af samarbejdsfladen for at kunne skabe den helhedsorienterede og koordinerede indsats, som målgruppen har behov for. Kvindens behov for en kombination af social- og sundhedsfaglige indsatser stiller krav til et kompetent tværfagligt og tværsektorielt samarbejde og koordination. Det er afgørende for fosterets udvikling, mor-barn-tilknytningen, og barnets efterfølgende livsvilkår, at indsatserne bliver igangsat så tidligt som muligt i graviditeten. Det tværgående samarbejde og koordineringen heraf skal sikre, at der kan handles hurtigt, fleksibelt og afstemt efter den enkelte kvindes individuelle behov.

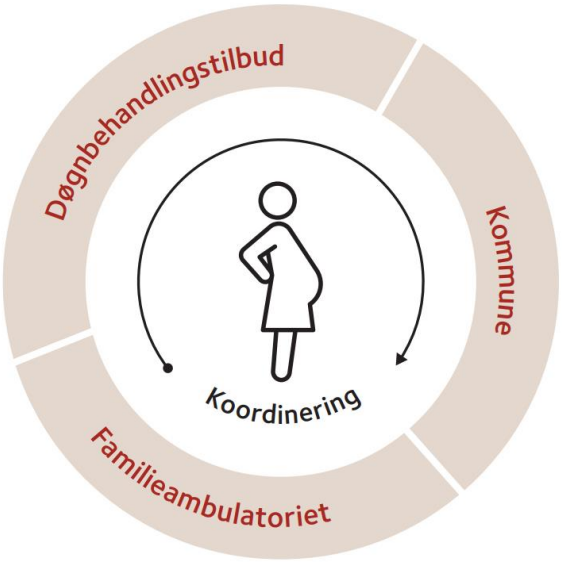

Figur 3 - Samarbejdsfladen for en helhedsorienteret indsats

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at det er essentielt for at kunne lykkedes med en indsats til målgruppen, at der sker den nødvendige koordinering på tværs af sektorer. Det vurderes, at de kritiske samarbejdsflader er dels samarbejdet mellem kommunen og familieambulatoriet og dels døgnbehandlingstilbuddets samarbejdsflade op i mod både familieambulatoriet og den gravides handlekommune.

Samarbejdsfladen mellem familieambulatoriet og kommunen bør understøttes af en formel samarbejdsstruktur, hvor der er etableret relevante procedurer for, hvordan man samarbejder om indsatsen til målgruppen (samarbejdsaftale).

Døgnbehandlingstilbuddet bør fungere som tovholder og brobygger imellem de forskellige instanser, således at der sikres en koordination på tværs, samt at indsatsen bliver helhedsorienteret og tilpasset den enkelte gravides behov.

Tilbudsstukturen og behov for koordination

Det er Social- og Boligstyrelsens overordnede vurdering, at kommunerne hverken i afrapporteringerne fra 2020 eller opfølgningen i 2023, har beskrevet en fagligt tilstrækkelig løsning, som kan imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret indsats.

Det er endvidere vurderingen, at der aktuelt ikke findes et højt specialiseret døgnbehandlingstilbud til målgruppen som kan imødekomme målgruppens specifikke indsatsbehov.

Endeligt er det styrelsens vurdering, at der er særligt behov for koordination på tværs af sektorer, og at en vellykket indsats til målgruppen kræver både formaliserede samarbejdsstrukturer mellem familieambulatoriet og kommunen, men også kræver at døgnbehandlingstilbuddet/afdelingen kan påtage sig en tovholderfunktion for at sikre koordination og en helhedsorienteret indsats.

Social- og Boligstyrelsen

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

maj 2024

NOTAT

Referat ekstra møde i koordinationsforum om CU for udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug

Dato: 24. maj 2024

Sags ID: SAG-2024-00222
Dok. ID: 3459585

E-mail: KANM@kl.dk
Direkte: 3370 3548

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Tid: 24. maj 2024 kl. 12.15-13.00
Sted: Teams

Mødedeltagere:
Henrik Aarup-Kristensen, direktør, Brønderslev Kommune
Rikke Albrektsen, direktør, Frederikshavn Kommune
Lotte Henriksen, socialchef, Aarhus Kommune
Ulrik Johansen, direktør, Favrskov Kommune
Margrethe Kusk Pedersen, direktør, Slagelse Kommune
Morten Bøgelund Andersen, direktør, Greve Kommune
Søren Hoisgaard, direktør, Egedal Kommune
Katrine Ring, direktør, Københavns Kommune

Derudover deltager:
Helene Lund Therkelsen, KKR Nordjylland
Christian Brincker Norbeck, KKR Midtjylland
Andreas Schløer Madsen, KKR Hovedstaden
Anna Hellesøe, KKR Syddanmark
Anne Andersen, KKR Sjælland
Tommy Andersen, Rammeaftale Nordjylland
Nanna Bang Hjørringgaard, Rammeaftale Nordjylland
Brian Høyer Lorentsen, Rammeaftale Midtjylland
Dan Ravn Larsen, Rammeaftale Syddanmark
Bodil.Larsen-Ledet, Rammeaftale Syddanmark
Povl Skov, Rammeaftale Sjælland
Mette Holck, Rammeaftale Hovedstaden
Sara Elben Hertig, Rammeaftale Hovedstaden

Fra KL-sekretariatet:
Janet Samuel, kontorchef Beskæftigelse, Integration og Socialpolitik
Rafai Atia, Beskæftigelse, Integration og Socialpolitik
Malte Nyfos Mathiassen, Økonomisk Sekretariat
Katrine Nørtoft Magelund, Beskæftigelse, Integration og Socialpolitik

Afbud
Rene Juncker, direktør, Odense Kommune
Klaus Liestmann, direktør, Sønderborg Kommune
Lise Willer, direktør, Esbjerg Kommune
Thorbjørn Aagaard, Rammeaftale Midtjylland
Nana Angell Hald, Rammeaftale Hovedstaden
Susanne Nørlund Munk, KKR Sekretariatet

NOTAT

Dato: 24. maj 2024

Sags ID: SAG-2024-00222
Dok. ID: 3459585

E-mail: KANM@kl.dk
Direkte: 3370 3548

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Overskrift	**1. Koordination ift. centrale udmelding om døgnbehandlingsindsats til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug**
Baggrund	Social- og Boligstyrelsen har i maj 2024 udsendt en anmodning om fornyet behandling af den landsdækkende centrale udmelding for udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, der blev udsendt i november 2019. SBST vurderer, at der er behov for at sikre forsyningen og den faglige bæredygtighed af højt specialiserede indsatser til målgruppen gennem etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdelinger, der kan imødekomme målgruppens behov for samtidig familie- og rusmiddelbehandling. SBST anmoder kommunalbestyrelserne i hver region om at præsentere en koordineret løsning på etablering af døgnbehandlingstilbud/-afdeling i regionen, der kan levere en højt specialiseret indsats, der rummer både familie- og rusmiddelbehandling, samt at der sikres et formaliseret og struktureret samarbejde mellem kommunerne tilbud og det det regionale familieambulatorium i hver region. Data viser ifølge SBST, at ca. 80-100 gravide årligt har behov for en sådan indsatstype. SBST har angivet at de vil indgå i dialog med rammeaftalesamarbejdet og formændene for de administrative styregrupper herunder i forhold til proces og faglig viden. Afrapporteringen på den fornyede behandling skal fremsendes til SBST senest den 31. maj 2025. KL har partnerskabsmøde med Social-, Bolig- og Ældreministeriet (SBÆM), hvor behov og grundlaget for etablering af døgntilbud til målgruppen ønskes drøftet.
Indstilling	Det indstilles, at Koordinationsforum drøfter første overvejelser ang. – Datagrundlaget for den fornyede udmelding – Væsentlige snitflader i forhold til øvrige sektorer, særligt i forhold til familieambulatorier – Forslag til finansieringsmodel for etablering af døgnbehandlingstilbud/afdeling – Erfaringer i forhold til tidligere forsøg på at etablere døgntilbud til målgruppen Samt at koordinationsforum drøfter – Videre proces i forhold til dialog med SBÆM og SBST – Videre proces fælles i de administrative styregrupper.

NOTAT

Dato: 24. maj 2024

Sags ID: SAG-2024-00222
Dok. ID: 3459585

E-mail: KANM@kl.dk
Direkte: 3370 3548

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Bilag	– Følgebrev til kommuner – Anmodning om fornyet behandling af central udmelding: Døgnbehandlingsindsats til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug
Referat	Koordinationsforum drøftede anmodningen om fornyet behandling af den landsdækkende centrale udmelding for udsatte gravide kvinder. I fhl. til datagrundlag var der enighed om, at kommunerne ikke kan genkende datagrundlaget fra SBST. SBST har desuden tidligere lovet at uddybe, hvad deres data bygger på. Mht. mørketal er det et meget usikkert grundlag at træffe så omfattende beslutninger på. Det blev desuden fremhævet, at målgruppen ikke er entydig, og i CU'en nu tilsyneladende udbygget med familien (far og evt. børn). Målgruppen er divers, og derfor er indsatserne til målgruppen i dag også differentierede. Det er derfor mere interessant med en dialog om de indsatser, målgruppen tilbydes i dag. Der er behov for at koordinere med Sundhedsstyrelsen, både i forhold til datagrundlag og opgaver i forhold til svangreomsorg mv. Det er ikke alene en kommunal opgave at koordinere indsatsen for gravide kvinder med misbrug. Det er en forudsætning for etablering af evt. tilbud, at der gennemføres en lovændring for at kunne fastholde kvinderne i behandling, som i Norge. Det er desuden bekymrende, at SBST tilsyneladende lægger op til, at der skal være et tilbud i hver region aht. nærhed. Samlet lægger CU'en op til en serviceudvidelse. Det blev aftalt, at KL på vegne af koordinationsforum retter henvendelse til SBST om et møde, hvor Sundhedsstyrelsen også deltager. KL samler punkter til drøftelse, som kvalificeres skriftligt i koordinationsforum. KL tager desuden problematikken op med Social-, Bolig- og Ældreministeriet, herunder i forhold til behov for lovændring og opfattelse af, at der er tale om en serviceudvidelse.

Social- og Boligstyrelsen

Enhed:
Socialtilsyn og
National Koordination

Sagsbehandler:
Anne Lea Grodt
Stevnhoved

Sagsnr.:
2023-8633

Dato:
13. juni 2024

Kære styregruppeformænd

Tak for jeres spørgsmål til anmodningen om fornyet behandling for udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, som har været drøftet i KLs Koordinationsforum.

Social- og Boligstyrelsen har med anmodningen om fornyet behandling fastslået, at styrelsen fortsat har en væsentlig bekymring for døgnbehandlingsindsatsen til udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug. Herunder at der ikke findes højt specialiserede døgnbehandlingstilbud til den del af målgruppen, der har behov herfor.

Vi har med vores anmodning lagt op til, at landets kommunalbestyrelser på regionalt niveau koordinerer og tilrettelægger en afrapportering med en løsning, der er tilpasset og tilgodeser den enkelte regions samlede tilbudslandskab.

Styrelsen står til rådighed for spørgsmål om til den fornyede behandling, samt spørgsmål om til målgruppens særlige karakteristika og indsatsbehov.

Vi har besvaret de fremsendte spørgsmål herunder.

1. *Datagrundlaget for den fornyede udmelding: Socialstyrelsen vurderer på baggrund af estimater fra Danske regioner i 2022 og 2023, at ca. 80-100 gravide kvinder årligt har behov for en døgnbehandlingsindsats, hvilket er væsentligt større, end hvad besvarelserne på de oprindelige centrale udmeldinger fra 2020 viser, hvor der på landsplan er 14, der er visiteret til en døgnindsats 2016-2017 (6) og 2019 (8). Der ønskes på mødet derfor en dialog om data og deres validitet, herunder at det primært er kvinder, som kommunerne ikke møder, men åbenbart registreres i regionalt regi. Der ønskes også et perspektiv fra SST på målgruppens størrelse.*

   Svar:
   Social- og Boligstyrelsen har i estimatet lagt vægt på de datakilder,

som styrelsen vurderer centrale. De 83 kvinder, som styrelsen har genfundet i registrene, har alle været visiteret til familieorienterede indsatser efter servicelovens § 52.3.4. Og kvinderne har samtidig eller tidligere været visiteret til en misbrugsbehandlingsindsats. Det må derfor antages, at kommunerne er bekendt med disse kvinder.

2. *Behov for lovændring*: *Det er en forudsætning for etablering af evt. tilbud, at der gennemføres en lovændring for at kunne fastholde kvinderne i behandling, som i Norge. Hvilke overvejelser gør SBST og SST sig om dette?*

Svar:
Kommunerne er forpligtede til at levere indsatser til målgruppen inden for gældende lovgivning. Social- og Boligstyrelsen forudsætter ikke, at der er behov for en lovændring for at kunne fastholde kvinderne i behandling. Vi vil gerne have flere oplysninger om, hvorfor kommunerne ser behov for og/eller ønsker en lovændring på området - og hvis dette er tilfældet videreformidler vi gerne dette til Social-, Bolig- og Ældreministeriet. Dette ændrer dog ikke på styrelsens anmodning om fornyet behandling.

3. *Tidligere erfaringer: Der har tidligere, uden held, været forsøg på at etablere døgntilbud med tvangstilbageholdelse til målgruppen. Hvordan forholder SBST og SST sig til disse erfaringer?*

Svar:
Social- og Boligstyrelsen henviser til, at kommunerne i deres afrapportering af løsningsforslag på anmodningen om den fornyede behandling trækker på tidligere erfaringer, herunder erfaringer med at fastholde målgruppen i indsatsen.

4. *Målgruppen: Der ønskes en uddybning af målgruppen. Gravide kvinder med misbrug er ikke en entydig målgruppe med samme behov, hvorfor de også i dag tilbydes forskellige indsatser i kommunalt regi. Er det rigtigt forstået, at i CU'en udbygges målgruppen for et døgntilbud til at være hele familien og ikke alene kvinden? Der ønskes SBST perspektiv på om der er tale om en serviceudvidelse?*

Svar:
Social- og Boligstyrelsen står til rådighed, hvis der er behov for yderligere uddybning af målgruppens karakteristika og behov for indsats, herunder erfaringerne med at tilrettelægge en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats til målgruppen, som skaber resultater.

Som det fremgår af forløbsbeskrivelsen om målgruppen fra 2022, har målgruppen for døgnbehandling - ud over en graviditet og et vedholdende rusmiddelforbrug - også komplekse sociale problemstillinger. Hvis en evt. partner og evt. andre børn er en del af den gravides livssituation, bør en helhedsorienteret døgnbehandlingsindsats adressere og imødekomme de konkrete sociale problematikker, der vil være kvindens familie.

For at en evt. partner kan være en ressource for den kommende mor og barnet, bør denne tilbydes støtte og hjælp til egne problemer, herunder f.eks. rusmiddelbehandling. Partneren bør (hvis denne er en ressource for den gravide) også inddrages i den familieorienterede indsats for at modvirke de sociale problemstillinger. Bl.a. dette forhold kendetegner et højt specialiseret indsats til målgruppen. Et relevant døgntilbud til målgruppen bør derfor have viden og færdigheder til – i givet fald – at kunne tilbyde familiebehandling mhp. at imødegå de komplekse sociale problemer, som kan være en væsentlig barriere for at lykkes med indsatsen til målgruppen.

Social- og Boligstyrelsen ved fra erfaringerne i Norge og Finland, at når døgnbehandlingen kan rumme og er relevant for hele familien, så giver det et godt udgangspunkt for at arbejde med forældrekompetencer og tilknytning med henblik på at varetage en fremtidig forældrerolle.

5. *Koordineringsopgaven: Der er væsentlige snitflader i forhold til øvrige sektorer, særligt i forhold til familieambulatorier. Det er ikke alene en kommunal opgave at koordinere indsatser til målgruppen. Det er derfor centralt, at der i arbejdet både inddrages viden fra social- og sundhedsstyrelserne. Det må formodes, at det er familieambulatorierne, der primært møder kvinderne og har kontakt via svangreomsorg mv.*

Svar:
Social- og Boligstyrelsen er enig i, at der er væsentlige snitflader til indsatserne på sundhedsområdet. Derfor står vi også til rådighed for hjælp til at etablere kontakt til de relevante familieambulatorier og øvrige relevante parter. Social- og Boligstyrelsen har ligeledes rettet henvendelse til Sundhedsstyrelsen, som gerne vil prioritere at deltage på det kommende dialogmøde.

6. *Etablering af flere tilbud på landsplan: CU'en læses som, at der anmodes om etablering af flere døgnbehandlingstilbud/afdelinger – umiddelbart er det svært at se bæredygtighed regionalt ift. den lille målgruppe, som kommunerne oplever. Hvilke overvejelser har SBST om faglig og økonomisk bæredygtighed i denne sammenhæng?*

Svar:
Styrelsen har i anmodningen om fornyet behandling lagt særligt vægt på, at de enkelte regioner får mulighed for at inkludere både faglighed og økonomisk bæredygtighed i de løsningsforslag, de præsenterer i afrapporteringen. Det er således styrelsens vurdering, at døgnbehandlingstilbud/-afdelinger f.eks. vil kunne etableres på tværs af regioner, og også at de kan etableres på allerede eksisterende tilbud i sammenhæng med den øvrige tilbudsstruktur i en region.

Social- og Boligstyrelsen har inviteret til dialogmøde med styregruppeformænd og rammeaftalesekretariater den 27. juni 2024, hvor styrelsen også gerne vil ridse de væsentligste hovedlinjer i anmodningen om den fornyet behandling op.

Venlig Hilsen

Henrik Frostholm
Kontorchef

Social- og Boligstyrelsen

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

Maj 2024

Socialsekretariatets regnskab 2023 og budgetforslag 2025

Sagsfremstilling

Baggrund

Fælleskommunalt Socialsekretariat har udarbejdet en årsrapport for 2023. Her ses en gennemgang af de opgaver sekretariatet har løst. Desuden fremgår årsregnskab for 2023, vedtaget budget 2024, forventet forbrug for 2024 og forslag til budget 2025.

Årsrapport og regnskab for 2023

Årsrapporten viser en række resultater, som Fælleskommunalt Socialsekretariat har opnået i 2023. Der er blandt andet lagt fokus på sekretariatsbetjening af Socialdirektørforum og Økonomisk arbejdsgruppe og Strategisk arbejdsgruppe, besvarelse af Centrale Udmeldinger fra Social- og Boligstyrelsen (National Koordination, NATKO) og temadage.

Regnskabet for 2023 viser et merforbrug på 376.138 kr. og en overførsel til 2024 på 946.453 kr. Merforbruget er ca. 325.000 kr. mindre end budgetteret. En del af mindre forbruget kan henledes til færre udgifter til kontorhold og konsulentbistand mm.

Målet er, at indtægter og udgifter balancerer, men det anses som positivt at have et begrænset overskud til udviklingsaktiviteter.

Budget for 2025

Forslag til budget for 2025 bygger på regnskabet og budgettet for 2023, samt de forventede udgifter i 2024. Fra 2024 er der budgettet med balance mellem indtægter og udgifter, og der er ikke længere budgetteret med finansiering af Klimasekretariatet, da Klimasekretariatets økonomi fremadrettet opgøres selvstændigt.

Fra 2026 tilmeldes sekretariatet barselsfonden i Middelfart Kommune, som eventuelle fremtidige barsler dækkes af.

Fremtidige kommunebetalinger

En gang årligt opkræves de 22 syddanske kommuner betaling til sekretariatet, baseret på befolkningstallet. Indtil nu er kommunebetalingerne ikke blevet pris- og lønfremskrevet, som ellers er normal praksis. Hvis kommunebetalingerne fortsat ikke pris- og lønfremskrives, vil sekretariatets budget fremover gå i underskud, da indtægterne ikke vil stemme overens med udgifterne. Derfor vil kommunebetalingerne i fremtiden pris- og lønfremskrives.

Maj 2024

Proces

Årsrapport og regnskab 2023 og budget 2025 for Fælleskommunalt Socialsekretariat behandles, efter godkendelse i Socialdirektørforum, på møde i Kommunaldirektørkredsen K22 den 31. maj 2024 og i KKR Syddanmark den 19. juni 2024.

Indstilling

Det indstilles til Socialdirektørforum, at

- godkende årsrapport 2023, regnskab for 2023, budget for 2025 og videresendelse til behandling i K22 og KKR Syddanmark.

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

Årsrapport 2023

Indledning

Hovedopgaven for Fælleskommunalt Socialsekretariat er at understøtte og koordinere processen i forhold til Rammeaftalen. Rammeaftalen har til formål at sikre koordinering og styring af det Specialiserede Social- og Specialundervisningsområde i Region Syddanmark. Derudover er Socialsekretariatets formål at løse opgaver, udarbejde analyser, oplæg m.v. for Kommunekontaktrådet (KKR) i Syddanmark, Socialdirektørforum og kredsen af kommunaldirektører.

Kommunerne samarbejder både tværkommunalt og med regioner og private udbydere om, inden for Servicelovens rammer, at levere højt specialiserede tilbud til borgerne. Det sker formelt set gennem kommunernes rammeaftalesamarbejde. I Syddanmark koordineres samarbejdet gennem Socialdirektørforum, hvor alle kommuner og Region Syddanmark er repræsenteret på direktørniveau. Socialdirektørforum betjenes af Fælleskommunalt Socialsekretariat.

Sekretariatet har løbende kontakt til direktører, fagchefer, stabs- og fagmedarbejdere hos de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark. Derudover udvikles og vedligeholdes diverse samarbejdsnetværk med de syddanske kommuner, Region Syddanmark og med øvrige samarbejdspartnere (eksempelvis KKR-sekretariatet, Fælleskommunalt Sundhedssekretariat, KL og de fælleskommunale socialsekretariater i landets andre regioner).

Via ovenstående opgaver sikrer Socialsekretariatet en rød tråd mellem de politiske målsætninger og ønsker for området og det administrative arbejde. Fælleskommunalt Socialsekretariat refererer overordnet til Socialdirektørforum, der består af socialdirektørerne i de 22 kommuner i Syddanmark samt Region Syddanmark.

Fælleskommunalt Socialsekretariat deler kontorfaciliteter med Fælleskommunalt Sundhedssekretariat og samarbejdet mellem de to sekretariater er derfor tæt.

Væsentlige resultater i 2023

Rammeaftale for det specialiserede social- og specialundervisningsområde 2023-2024

Sekretariatet har i 2023 arbejdet ud fra Rammeaftale 2023-2024 for det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Rammeaftalerne udarbejdes 1. og 3. år i den kommunale valgperiode og godkendes af kommunalbestyrelserne og Regionsrådet. Arbejdet med Rammeaftale for 2025 – 2026 er påbegyndt i slutningen af 2023 med en gennemgang af bilagene til rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter i udviklingsdelen fokus på tre temaer, der sætter retning for faglig udvikling, styring og koordinering af de kommunale og regionale tilbud. Aftalen indeholder også en styringsdel, der beskriver rammerne for køb og salg af pladser på tværs af kommuner og region, herunder hvordan taksterne for tilbuddene udregnes samt andre regler for køb og salg af tilbud og ydelser. Den lovgivningsmæssige ramme er beskrevet i Bekendtgørelse om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde.

Rammeaftale 2023-2024 fastholder de tre indsatsområder fra Rammeaftale 2021-2022:
1. Tværsektoriel kobling til andre sektorområder
2. Styring og kapacitet
3. Kvalitet i indsatserne

Aktiviteter 2023

Temadage på det specialiserede socialområde

Der har været afholdt 4 temadage, 1 politisk møde og 2 fællesmøder i 2023 med fokus på centrale emner inden for det specialiserede socialområde.

Aktiviteter i 2023

Tema	Målgruppe	Dato	Afholdt af
Politisk møde om det specialiserede socialområde	Politikere, direktører mm.	8. februar 2023	Socialdirektørforum
Temamøde i Socialdirektørforum	Socialdirektørforum, strategisk arbejdsgruppe og økonomisk arbejdsgruppe	9. – 10. marts 2023	Socialdirektørforum
Takstmøde og workshop	90 deltagere. Økonomimedarbejdere og andre nøglepersoner på socialområdet	24. august 2023	Socialdirektørforum
Temadag gravide med forbrug af rusmidler/medicin	Ca. 120 deltagere. Ledere og medarbejdere fra region og kommune.	19. september 2023	Socialdirektørforum
Fællesmøde mellem Socialdirektørforum og Børne-, Unge- og Skoleområdet	Ca. 50 deltagere. Socialdirektørforum og repræsentanter fra Børne-, Unge- og skoleområdet	29. september 2023	Socialdirektørforum og Børne- og ungecheferne
Fællesmøde mellem Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen.	Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen	3. november 2023	Socialdirektørforum og Sundhedsdirektørkredsen
Temadag om spiseforstyrrelser	Ledere og medarbejdere fra kommuner og region der arbejder med området	6. november 2023	Socialdirektørforum

Der er stor opbakning til arrangementerne og meldingerne er, at deltagerne har udbytte af at deltage. På temadage er der omkring 100 deltagere og det er således prioriteret i mange kommuner og med deltagelse fra forskellige afdelinger i kommunerne. Det samme gør sig gældende for de tværsektorielle temadage, om spiseforstyrrelse og gravide med misbrug af rusmidler og medicin, hvor mange deltagere i Region Syddanmark og de syddanske kommuner prioriterede at deltage.

Uformelle evalueringer har været meget positive, og der er også er udvist interesse i at deltage i lignende møder fremover.

Andre aktiviteter 2023

Arbejdsgrupper

Socialsekretariatet understøtter og deltager i arbejdet i Økonomisk arbejdsgruppe. Økonomisk arbejdsgruppe refererer til Forretningsudvalget under Socialdirektørforum og består af repræsentanter fra seks kommuner, en repræsentant fra Region Syddanmark, samt en repræsentant fra Fælleskommunalt Socialsekretariat. Repræsentanten fra Odense kommune er udpeget som formand for Økonomisk arbejdsgruppe. Der afholdes møder i Økonomisk arbejdsgruppe én gang i måneden (bortset fra juli).

Økonomisk arbejdsgruppe arbejder med udgangspunkt i rammeaftalens indsats vedrørende Styring og kapacitet, herudover arbejder arbejdsgruppen løbende med spørgsmål fra kommunerne om f.eks. lukning af tilbud eller beregning af takster. Arbejdsgruppen følger løbende udviklingen i udgifterne og løser diverse ad hoc-opgaver.

Socialsekretariatet understøtter arbejdet i Strategisk arbejdsgruppe der blev nedsat af Socialdirektørforum i 2022, med medlemmer fra de syddanske kommuner, ledere, nøglepersoner mm. med indgående kendskab til det specialiserede socialområde. Arbejdsgruppens kommissorium blev godkendt i Socialdirektørforum den 9. september 2022.

Formålet er at støtte Socialdirektørforum i det videre arbejde med at identificere konkrete indsatser og andre strategiske arbejdsopgaver, som udspringer af Socialdirektørforums arbejde. Herunder særligt i forhold til opgaver omkring faglige og udviklingsmæssige opgaver på socialområdet i tilknytning til de økonomiske vinkler.

KL's Koordinationsforum

Socialsekretariatet betjener de syddanske repræsentanter fra Socialdirektørforum i KL's Koordinationsforum.

Koordinationsforum er etableret i regi af Kommunernes Landsforening til koordination på det specialiserede social- og specialundervisningsområde på landsplan. Forummets formål er at koordinere de lands- og landsdelsdækkende tilbud og de sikrede institutioner og består af repræsentanter for hver af de regionale administrative styregrupper for rammeaftalesamarbejdet, de fælleskommunale rammeaftalesekretariater, KKR-konsulenter med ansvar for det specialiserede socialområde og medarbejdere fra KL's sekretariat. Forummet bliver sekretariatsbetjent af rammeaftalesekretariaterne og KL i fællesskab.

Afrapportering på baggrund af udmeldinger fra Socialstyrelsen

Socialstyrelsen sikrer, via den nationale koordinationsstruktur (NATKO), at der er det rette udbud af højt specialiserede tilbud og indsatser til de målgrupper, der har behov for det. Tilbud og indsatser skal være til stede på nationalt plan og tilgængelige for kommunerne. På denne baggrund udsendte Social- og Boligstyrelsen den 27. september 2022 to Centrale Udmeldinger til landets kommunalbestyrelser:

- vedr. punktskriftsindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, fordi de er bekymrede for, hvorvidt kommuner og regioner i tilstrækkelig koordinerer og samarbejder om anvendelse og dermed opretholde det fornødne udbud af højt specialiserede punktskriftindsatser til målgruppen.
- vedr. tegnsprogsindsatser til børn og unge med et varigt høretab, fordi de er bekymrede for, hvorvidt kommuner og regioner i tilstrækkelig koordinerer og samarbejder om anvendelse og dermed opretholde det fornødne udbud af højt specialiserede tegnsprogsindsatser til målgruppen.

Kommunerne behandlede de centrale udmeldinger ved at afrapportere på tilrettelæggelse og koordinering af tilbud og indsatser målgrupperne. Socialsekretariatet lavede på den baggrund en afrapportering på hver enkelt central udmelding til Socialstyrelsen, der indeholdt følgende temaer:

1. Beskrivelse af aktuelle indsatser, herunder også:
    a. Hvordan koordineres i forbindelse med forskellige overgange i barnet og den unges liv?
    b. Hvordan koordineres punkskriftsindsatser/tegnsprogsindsatser og kapacitet med det stedlige kommunikationscenter og det relevante landsdækkende tilbud?
    Hvilke formelle samarbejdsaftaler eller lignende eksisterer der aktuelt for varetagelsen af højt specialiserede punkskriftsindsatser/tegnsprogsindsatser til børn og unge med behovet?
2. De syddanske kommuners koordination og samarbejder om højt specialiserede punktskriftindsatser
3. Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

Syddanmark besvarede de centrale udmeldinger medio 2023.

Fornyet behandling af central udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom

Ultimo 2023 udsendte Social- og Boligstyrelsen en fornyet behandling af Central udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling. Der skal udarbejdes en fælles besvarelse på nationalt plan. Rammeaftalesekretariaterne er gået sammen om at anmode om udskydelse af fristen frem til 31. december 2024 som er imødekommet. Med slutningen af 2023 blev planlægningen af besvarelsen igangsat.

Der er nedsat en arbejdsgruppe på landsplan og der er udpeget ad hoc ressourcer personer til at bidrage til arbejdet der fortsætter i 2024.

Socialsekretariat regnskab 2023, godkendt budget 2024 og budgetforslag 2025

	Budget 2023 Godkendt	Regnskab 2023	Budget 2024 Forslag	Forventet regnskab 2024	Budget 2025 Forslag	Forventet regnskab 2025
Løn	1.300.000	1.465.750	1.450.000	1.282.770	1.450.000	1.450.000
Efteruddannelse	25.000	0	25.000	25.000	25.000	25.000
Tjenestekørsel	45.000	11.243	30.000	13.800	30.000	30.000
Øvrige personale udgifter		14.424	0		0	0
Personaleudgifter i alt	**1.370.000**	**1.491.417**	**1.505.000**	**1.321.570**	**1.505.000**	**1.505.000**
Øvrige aktiviteter	450.000	20.399	313.101	313.101	313.101	313.101
Sammen om psykiatri	0	0	0	0	0	0
Klimasekretariatet	700.000	771.752				
Indberetningssystemet KIR	70.000	112.553	70.000	70.000	70.000	70.000
Netværk for botilbudsledere		0	0	0	0	0
Rejser og repræsentation		1.153	0	0	0	0
Fælleskommunal mødevirksomhed	317.800	295.438	317.800	317.800	317.800	317.800
Kontorhold, konsulentbistand m.m.	210.000	15.393	100.000	100.000	100.000	100.000
Materiale og aktivitetsudgifter i alt	**1.747.800**	**1.216.688**	**800.901**	**800.901**	**800.901**	**800.901**
Udgifter til IT. First Agenda.	5.000	100.814	15.000	56.084	15.000	15.000
Inventar	10.000	0	10.000	0	10.000	10.000
Kapacitetsudgifter i alt	**15.000**	**100.814**	**25.000**	**56.084**	**25.000**	**25.000**
Husleje m.m.	65.000	66.020	68.000	68.000	68.000	68.000
Grunde og Bygninger i alt	**65.000**	**66.020**	**68.000**	**68.000**	**68.000**	**68.000**
Overførsel til kommunaldirektørkredsen	**0**	**0**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
Udgifter i alt	**3.197.800**	**2.874.939**	**2.498.901**	**2.346.555**	**2.498.901**	**2.498.901**
Kommunebetaling	-2.497.800	-2.498.801	-2.498.801	-2.498.801	-2.498.801	-2.498.801
Indtægter i alt	**-2.497.800**	**-2.498.801**	**-2.498.801**	**-2.498.801**	**-2.498.801**	**-2.498.801**
Regnskabs resultat	**-700.000**	**-376.138**	**-100**	**152.246**	**-100**	**-100**
Overførsler tidligere år	**1.322.591**	**1.322.591**	**946.453**	**946.453**	**946.353**	**946.353**
Overførsel til efterfølgende år	**622.591**	**946.453**	**946.353**	**1.098.699**	**946.253**	

Kommunaldirektørkredsen Regnskab 2023, godkendt budget 2024 samt budgetforslag 2025

	Budget 2023 Godkendt	Regnskab 2023	Budget 2024 Forslag	Forventet regnskab 2024	Budget 2025 Forslag	Forventet regnskab 2025
Kommunaldirektørkredsen	**0**	**188.651**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
Udgifter i alt	**0**	**188.651**	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
Kommunebetaling	0	0	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Indtægter i alt	**0**	**0**	**-100.000**	**-100.000**	**-100.000**	**-100.000**
Regnskabs resultat	**0**	**-188.651**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overførsler tidligere år	**416.850**	**416.850**	**228.199**	**228.199**	**228.199**	**228.199**
Overførsel til efterfølgende år	**416.850**	**228.199**	**228.199**	**228.199**	**228.199**	**228.199**

Skabelon til brug ved orientering om ændringer i kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommune/ region: Region Syddanmark

Tilbuddets navn: Elevhjemmet Neptun, Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi

Ydelsens navn: Elevhjem Neptun, Ordinært tilbud
Elevhjem Neptun, Ordinært tilbud §107
Elevhjem Neptun, H-gruppe tilbud
Elevhjem Neptun, H-gruppe tilbud §107

Målgruppe: Elevhjemmet er et bo og aflastningstilbud for børn og unge i alderen 6-25 år, som har nedsat hørefunktion samt udfordringer på det kognitive, følelsesmæssige og sociale område.

Lovgrundlag: Barnets lov §43, stk. 1, nr. 6 og serviceloven §107

Ændring: (sæt x)

Ændring i takst [X] Ændring i antal pladser [ ] Lukning af tilbud [ ]

Tidspunkt for ændringens ikrafttrædelse:

1. august 2024

Beskrivelse af ændringen:

Regionen vil hæve taksterne på Elevhjemmet – se nedenstående oversigt.

	Takst 2024		Ny takst 1. august 2024		Årlig takststigning
	Takst pr. døgn	Årstakst	Takst pr. døgn	Årstakst	
Ordinær takst	1.525	510.875	2.013	674.355	163.480
Ordinær takst §107	1.407	471.345	1.857	622.095	150.750
H-gruppe takst	2.848	954.080	3.759	1.259.265	305.185
H-gruppe takst §107	2.720	911.200	3.590	1.202.650	291.450

Begrundelse for ændringen:

Elevhjemmet er en afdeling under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi (CKV) og ligger i tilknytning til CKV's skoleafdeling på Center for Høretab i Fredericia. Elevhjemmet er vigtigt for skoleafdelingen, så det fortsat er en mulighed for elever, der bor langt væk, at benytte elevhjemmet.

Elevhjemmet er et højt specialiseret tilbud, hvor den primære målgruppe er børn og unge med en hørenedsættelse. Det er karakteristisk for målgruppen, at der er tale om børn, som ville bo hjemme, hvis skoleafdelingen på Center for Høretab ikke var så langt fra hjemmet. Alle børn og unge er indskrevet i Center for Høretabs skoletilbud, dvs. enten i folkeskolen eller i et STU-tilbud. Elevhjemmet tilbyder både døgn og aflastningspladser og har i alt 6 pladser. De aktuelt 6 indskrevne børn og unge (svarende til 4 helårspladser) bor på elevhjemmet mellem en og fire hverdage om ugen.

Elevhjemmet er en selvstændig økonomisk enhed med et budget på ca. 4 mio. kr. beregnet på 90% belægning, så forholdsvise små overskud/underskud medfører midlertidige takststigninger.

Det faldende elevtal på Center for Høretabs skoletilbud i Fredericia har over de seneste år også påvirket elevtallet på elevhjemmet. Det faldende elevtal medførte et underskud på ca. 0,4 mio. kr. i 2023 og aktuelt forventes et underskud i 2024 på ca. 0,6 mio. kr.

Aktuelt er der indskrevet 6 børn (svarende til 4 pladser) på elevhjemmet. Eleverne er alle indskrevet på ordinær takst. Eleverne på elevhjemmet kommer fra tre kommuner i Region Midtjylland og tre kommuner i Region Syddanmark.

På baggrund af den udfordrede økonomi bliver Region Syddanmark nødsaget til at hæve taksterne med virkning fra 1. august 2024 for at mindske underskuddet for 2024. Taksterne og den årlige takststigning fremgår af ovenstående tabel. Trods takststigningen forventes der et underskud i 2024 på ca. 0,3 mio. kr.

Ændringens konsekvenser:

(Hvilke økonomiske konsekvenser får det for betalingskommunerne, hvordan påvirkes taksten, hvordan påvirkes serviceniveauet).

De økonomiske konsekvenser fremgår af ovenstående tabel.

Takststigningen for 2024 er beregnet ud fra, at det med den nuværende belægning er muligt at drive tilbuddet økonomisk forsvarligt, så regionen fortsat har mulighed for at tilbyde børn og unge uden talesprog en tryg, god og ikke mindst udviklende hverdag.

Ud over takststigningen pr. 1. august 2024 forventes der aktuelt midlertidige takststigninger i 2025 og i 2026 grundet underskuddene i 2023 og 2024.

- Pr. 1. januar 2025 – forventes en yderligere midlertidig takststigning på ca. 7% i forhold til den nye takst pr. 1. august 2024 grundet underskuddet i 2023

•	Tilsvarende forventes, pr. 1. januar 2026 en takststigning på 13% i forhold til den nye takst pr. 1. august 2024 på baggrund af de foreløbige 2024-tal.

I øvrigt:

Der henvises til mødet den 12. juni 2024 i forretningsudvalget under det syddanske socialdirektørforum.

Modtagere af orienteringen om ændringer ift. kapacitet og takst

Der henvises til bilag 4 og bilag 7 i Rammeaftalen 2023-2024. Rammeaftalen findes på www.socialsekretariatet.dk

Kontaktpersonsliste findes ligeledes www.socialsekretariatet.dk under siden "Rammeaftalen 2023-2024".

Område: Socialområdet
Afdeling: Drift og Udvikling
Journal nr.: 24/25558
Dato: 27. maj 2024
Udarbejdet af: Rasmus Thode Rask
E-mail: Rasmus.Thode.Rask@rsyd.dk
Telefon: 76631601

Region Syddanmark

Takststigning Elevhjemmet Neptun pr. 1. august 2024

Baggrund
Region Syddanmark orienterede Socialdirektørforum den 13. december 2023 om fremtiden, målgruppe, lovgrundlag m.m. for regionens elevhjem i Fredericia.

Elevhjemmet er en afdeling under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi (CKV) og ligger i tilknytning til CKV's skoleafdeling på Center for Høretab i Fredericia. Elevhjemmet er vigtigt for skoleafdelingen, så det fortsat er en mulighed for elever, der bor langt væk, at benytte elevhjemmet.

Elevhjemmet er et højt specialiseret tilbud, hvor den primære målgruppe er børn og unge med en hørenedsættelse. Det er karakteristisk for målgruppen, at der er tale om børn, som ville bo hjemme, hvis skoleafdelingen på Center for Høretab ikke var så langt fra hjemmet. Alle børn og unge er indskrevet i Center for Høretabs skoletilbud, dvs. enten i folkeskolen eller i et STU-tilbud. Elevhjemmet tilbyder både døgn og aflastningspladser og har i alt 6 pladser. De aktuelt 6 indskrevne børn og unge (svarende til 4 helårspladser) bor på elevhjemmet mellem en og fire hverdage om ugen.

<u>Regnskab 2023 og forventning regnskab 2024</u>
Elevhjemmet er en selvstændig økonomisk enhed med et budget på ca. 4 mio. kr. beregnet på 90% belægning, så forholdsvise små overskud/underskud medfører midlertidige takststigninger.

Det faldende elevtal på Center for Høretabs skoletilbud i Fredericia har over de seneste år også påvirket elevtallet på elevhjemmet. Det faldende elevtal medførte et underskud på ca. 0,4 mio. kr. i 2023 og aktuelt forventes et underskud i 2024 på ca. 0,6 mio. kr.

Aktuelt er der indskrevet 6 børn (svarende til 4 pladser) på elevhjemmet. Eleverne er alle indskrevet på ordinær takst. Eleverne på elevhjemmet kommer fra tre kommuner i Region Midtjylland og tre kommuner i Region Syddanmark.

På baggrund af den udfordrede økonomi bliver Region Syddanmark nødsaget til at hæve taksterne med virkning fra 1. august 2024 for at mindske underskuddet for 2024. Taksterne og den årlige takststigning fremgår af tabel 1. Trods takststigningen forventes der et underskud i 2024 på ca. 0,3 mio. kr.

Tabel 1: Takststigninger pr. 1. august 2024 og årlig stigning

	Takst 2024		Ny takst 1. august 2024		Årlig takststigning
	Takst pr. døgn	Årstakst	Takst pr. døgn	Årstakst	
Ordinær takst	1.525	510.875	2.013	674.355	163.480
Ordinær takst §107	1.407	471.345	1.857	622.095	150.750
H-gruppe takst	2.848	954.080	3.759	1.259.265	305.185
H-gruppe takst §107	2.720	911.200	3.590	1.202.650	291.450

Note: Alle takster opkræves i 335 dage i 2024. Der er aktuelt indskrevet 5 elever på ordinær takst og 1 elev på ordinær §107 takst.

Takststigningen for 2024 er beregnet ud fra, at det med den nuværende belægning er muligt at drive tilbuddet økonomisk forsvarligt, så regionen fortsat har mulighed for at tilbyde børn og unge uden talesprog en tryg, god og ikke mindst udviklende hverdag.

Ud over takststigningen pr. 1. august 2024 forventes der aktuelt midlertidige takststigninger i 2025 og i 2026 grundet underskuddene i 2023 og 2024.

- Pr. 1. januar 2025 – forventes en yderligere midlertidig takststigning på ca. 7% i forhold til den nye takst pr. 1. august 2024 grundet underskuddet i 2023
- Tilsvarende forventes, pr. 1. januar 2026 en takststigning på 13% i forhold til den nye takst pr. 1. august 2024 på baggrund af de foreløbige 2024-tal.

Regionen har allerede orienteret de kommuner der i dag bruger tilbuddet om de forventede takststigninger pr. 1. august 2024.

Regionen vil følge elevtallet nøje, så det sikres, at elevhjemmet kan drives økonomisk forsvarligt.

Indstilling:
Takststigningen pr. 1. august 2024 for regionens elevhjem fremlægges til forretningsudvalget til udtalelse.

Skabelon til brug ved orientering om ændringer i kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommune/ region: Region Syddanmark

Tilbuddets navn: Ungehuset Røjleskov, Socialcenter Lillebælt

Ydelsens navn: Ungehuset Røjleskov

Målgruppe: Ungehuset Røjleskovs målgruppe er sårbare unge mellem 12 og 17 år med forskellige vanskeligheder f.eks. udadreagerende og kriminel adfærd, misbrugsproblematikker eller psykiatrinære problemstillinger.

Lovgrundlag: Delvis lukket døgninstitution efter barnets lov §43, stk. 1, nr. 6.

Ændring: (sæt x)

Ændring i takst [X] Ændring i antal pladser [ ] Lukning af tilbud [ ]

Tidspunkt for ændringens ikrafttrædelse:

1. august 2024

Beskrivelse af ændringen:

Regionen vil hæve taksten på Ungehuset Røjleskov fra 8.547 kr. pr. døgn til 9.616 kr. pr. døgn.

Begrundelse for ændringen:

Region Syddanmarks delvis lukket døgntilbud Ungehuset Røjleskov i Strib åbnende i november 2023. Tilbuddet havde et underskud i 2023 på 1,9 mio. kr. Tilbuddet har i de første måneder af 2024 lav belægning (3 ud af 8 pladser).

Der forventes aktuelt i 2024 et underskud på mellem 4 til 7 mio. kr. afhængig af, om indskrivningen fortsætter på nuværende niveau, eller om der senere på året bliver op til 6 unge indskrevet. Der arbejdes løbende med tilpasning af omkostningerne, men grundet sikkerhedsnormering dag og nat, er det ikke muligt at tilpasse personaleomkostninger til den lave belægning.

Underskuddet medfører store midlertidige takststigninger i 2025 og 2026, og de kan medføre fortsatte udfordringer med at øge belægningen og dermed forlænge perioden med lav belægning.

Region Syddanmark vil derfor hæve taksten pr. 1. august 2024 for at mindske underskuddet i 2024 og konsekvenserne heraf på sigt.

Ændringens konsekvenser:

(Hvilke økonomiske konsekvenser får det for betalingskommunerne, hvordan påvirkes taksten, hvordan påvirkes serviceniveauet).

Regionen vil hæve taksten pr. 1. august til 9.616 kr. pr. døgn svarende til en forventet belægning på 80%, hvorved taksten i større omfang end nu afspejler den faktiske belægningssituation. Takststigningen vil mindske underskuddet for 2024, men takststigningen er ikke tilstrækkelig til at skabe økonomisk balance i 2. halvår, da belægningen forventes at være lavere end 80%.

Der er aktuel 3 indskrevne unge. Takststigningen medfører en samlet stigning for perioden 1. august – 31. december 2024 på ca. 162.000 kr. pr. borger.

Den nuværende takst for Røjleskov er beregnet ud fra en belægningsprocent på 90%. Når taksten for 2025 beregnes i efteråret vil regionen tage stilling til om den forventede belægningsprocent skal nedjusteres i 2025. Dette kan medføre en yderligere takststigning i 2025 ud over stigningen i 2024 og den midlertidige takstregulering grundet underskud i 2023.

I øvrigt:

Der henvises til mødet den 12. juni 2024 i forretningsudvalget under det syddanske socialdirektørforum.

Modtagere af orienteringen om ændringer ift. kapacitet og takst

Der henvises til bilag 4 og bilag 7 i Rammeaftalen 2023-2024. Rammeaftalen findes på www.socialsekretariatet.dk

Kontaktpersonsliste findes ligeledes www.socialsekretariatet.dk under siden ”Rammeaftalen 2023-2024”.

Område: Socialområdet
Afdeling: Drift og Udvikling
Journal nr.: 22/14323
Dato: 28. maj 2024
Udarbejdet af: Rasmus Thode Rask
E-mail: Rasmus.Thode.Rask@rsyd.dk
Telefon: 76631601

Region Syddanmark

Takststigning Ungehuset Røjleskov pr. 1. august 2024

Resume

Region Syddanmarks delvis lukket døgntilbud Ungehuset Røjleskov i Strib åbnende i november 2023. Tilbuddet havde et underskud i 2023 på 1,9 mio. kr. Tilbuddet har i de første måneder af 2024 lav belægning (3 ud af 8 pladser), og der forventes derfor et underskud i 2024 på mellem 4 mio. kr. og 7 mio. kr. afhængig af yderligere indskrivninger i 2024. Underskuddet medfører store midlertidige takststigninger i 2025 og 2026. Region Syddanmark vil derfor hæve taksten pr. 1. august 2024 for at mindske underskuddet i 2024 og konsekvenserne heraf på sigt.

Baggrund

Socialdirektørforum godkendte den 6. maj 2022, at Region Syddanmark etablerer et delvis lukket døgntilbud med 8 pladser i Strib til børn og unge. Ungehuset Røjleskovs målgruppe er sårbare unge mellem 12 og 17 år med forskellige vanskeligheder f.eks. udadreagerende og kriminel adfærd, misbrugsproblematikker eller psykiatrinære problemstillinger.

Baggrunden for etableringen af tilbuddet var, at regionen oplevede en øget efterspørgsel efter disse pladser. Socialdirektørforum var enige i behovet og godkendte etableringen af tilbuddet. Ungehuset Røjleskov åbnede 1. november 2023 med 8 pladser.

Region Syddanmark fremlagde den 30. juni 2023 en sag for socialdirektørforum i forhold til forskellige mulige modeller til finansiering af det forventede underskud i opstartsperioden i 2023 og 2024. Socialdirektørforum besluttede, at underskuddet skulle finansieres i henhold til principperne i rammeaftalen (midlertidig efterregulering 2 år efter).

Forventningen i juni 2023 var et underskud på 4 mio. kr. i 2023 grundet lav belægning og et underskud i 2024, da der først blev forventet fuld belægning i løbet af 2024.

<u>Regnskabsresultat 2023 og forventet underskud 2024</u>

Regnskabsresultat for 2023 viser et underskud på 1,9 mio. kr. Det var lavere end forventningen i juni 2023, hvilket bl.a. skyldes at tilbuddet åbnede senere end forventet. Underskuddet medfører en midlertidig takststigning i 2025 på ca. 9% (se tabel 3)

Belægning i perioden januar-maj 2024 har været 3 unge på de 8 pladser (svarende til 37%). De aktuelle 3 indskrevne unge kommer fra Region Midtjylland, Region Hovedstaden og Region Syddanmark. Der har i 2024 været 12 reelle anmodninger om plads (se tabel 1) og flere telefonhenvendelser. Der er givet 4 afslag, da borgeren ikke har passet til målgruppen (se tabel 2).

Tabel 1: Antal anmodninger i 2024 fordelt på kommuner i Region Syddanmark og øvrige regioner

Region	Anmodninger
Region Syddanmark	4
Øvrige regioner	8
Anmodninger i alt	**12**

Tabel 2: Behandling af anmodninger i 2024

	Anmodninger
Indskrevet	3
Frafald fra kommunen	2
Afventer kommunal tilbagemelding	1
Afslag	4
Uafklarede	2
I alt	**12**

Der forventes aktuelt i 2024 et underskud på mellem 4 til 7 mio. kr. afhængig af, om indskrivningen fortsætter på nuværende niveau, eller om der senere på året bliver op til 6 unge indskrevet. Der arbejdes løbende med tilpasning af omkostningerne, men grundet sikkerhedsnormering dag og nat, er det ikke muligt at tilpasse personaleomkostninger til den lave belægning.

Midlertidige takststigninger i 2025 og 2026

Underskuddet i 2023 og det forventede underskud i 2024 medfører midlertidige takststigninger i 2025 og 2026 afhængig af, hvor stort underskuddet bliver. Tabel 3 viser taksten i 2026 ved et underskud på 6 mio. kr. svarende til en belægning i 2. halvår af 2024 på ca. 46%.

Tabel 3: Takst 2024 og forventede takster 2025 og 2026

Takster	Takster			Bemærkning
	2024	2025	2026	
Takster - underskud 6 mio. kr. i 2024	8.547	9.278	10.634	I taksten for 2025 er indregnet en midlertidig regulering pga. underskud i 2023.
Procentvis stigning		9%	15%	Taksten for 2026 er beregnet ud fra et forventet underskud i 2024 på 6 mio. kr. Heraf indregnes underskud over 5% i taksten i 2026.

Note: Taksterne er i 2024 niveau

De midlertidige takststigninger i 2025 og 2026 kan medføre fortsatte udfordringer med at øge belægningen og dermed forlænge perioden med lav belægning. Regionen vil derfor hæve taksten for Røjleskov pr. 1. august 2024 for at mindske underskuddet og konsekvenserne på sigt.

Regionen vil hæve taksterne for 2024 til 9.616 kr. pr. døgn svarende til en forventet belægning på 80%, hvorved taksten i større omfang end nu afspejler den faktiske belægningssituation. Takststigningen vil mindske underskuddet for 2024, men takststigningen er ikke tilstrækkelig til at skabe økonomisk balance i 2. halvår, da belægningen forventes at være lavere end 80%. Til sammenligning er taksten for social anbringelse på sikret afdeling på Egely 9.079 kr. pr. døgn.

Den nuværende takst for Røjleskov er beregnet ud fra en belægningsprocent på 90%. Når taksten for 2025 beregnes i efteråret vil regionen tage stilling til om den forventede belægningsprocent skal

nedjusteres i 2025. Dette kan medføre en yderligere takststigning i 2025 ud over stigningerne, som fremgår af tabel 3.

Indstilling:
Takststigningen pr. 1. august 2024 for Ungehuset Røjleskov fremlægges til forretningsudvalget til udtalelse (ny takst 9.616 kr. pr døgn).

Skabelon til brug ved orientering om ændringer i kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommune/ region: Svendborg Kommune

Tilbuddets navn: Bykollegierne

Ydelsens navn: Bykollegie Vestergade

Målgruppe: Andet på det sociale område

Lovgrundlag: Serviceloven §107

Ændring: (sæt x)

Ændring i takst [ ] Ændring i antal pladser [X] Lukning af tilbud [ ]

Tidspunkt for ændringens ikrafttrædelse:

30. september 2024

Beskrivelse af ændringen:

Svendborg Kommune agter at kapacitetstilpasse CSV Sydfyns kollegietilbud. Under CSV Sydfyn er der ét samlet kollegie fordelt på to forskellige matrikler i henholdsvis Jernbanegade og i Vestergade i Svendborg. Hvert kollegie er godkendt til syv § 107 pladser. Kollegiet i Vestergade er beliggende i et lejemål. Kapacitetstilpasningen vil bestå i en opsigelse af lejemålet over Vestergade, således at der fremadrettet kun tilbydes § 107 kollegiepladser med afsæt i det aktuelle kollegie i Jernbanegade.

Begrundelse for ændringen:

Kollegiet i Vestergade har oplevet en stigning i antallet af tomme kollegieværelser. Dette skyldes hovedsageligt, at der ikke længere ses samme behov fra Socialafdelingen myndighed i Svendborg Kommune, for den type af § 107 tilbud, som CSV Sydfyn kan tilbyde. Socialafdelingen myndighed i Svendborg Kommune er primær køber af kollegiepladser ved CSV Sydfyn. Udover tomme lejemål, ses der en række begrænsninger ved en fortsat fremadrettet anvendelse af lejemålet. Det er således vurderingen at bygningens beliggenhed, og generelle indretning, ikke til fulde understøtter et fortsat udviklingsarbejde

med og omkring målgruppen, sammenlignet med faciliteterne i Jernbanegade. Det er på denne baggrund at Svendborg Kommune agter at gennemføre kapacitetstilpasning af CSV Sydfyns kollegietilbud.

Ændringens konsekvenser:

(Hvilke økonomiske konsekvenser får det for betalingskommunerne, hvordan påvirkes taksten, hvordan påvirkes serviceniveauet).

Det samlede antal af §107 pladser på Bykollegiet nedsættes fra 14 til 7 ved at lukke kollegiet i Vestergade. Serviceniveauet for de resterende syv pladser i Jernbanegade fastholdes på samme niveau som i dag, men taksten må forventes at stige en smule fremadrettet, da færre pladser skal dække de administrative udgifter. Ligeledes må taksten i 2026 forventes at blive påvirket negativt, da der i indeværende år vil forekomme et underskud der overstiger 5 %, som derved vil blive indregnet i 2026 taksten.

I øvrigt:

Modtagere af orienteringen om ændringer ift. kapacitet og takst

Der henvises til bilag 4 og bilag 7 i Rammeaftalen 2023-2024. Rammeaftalen findes på www.socialsekretariatet.dk

Kontaktpersonsliste findes ligeledes www.socialsekretariatet.dk under siden ”Rammeaftalen 2023-2024”.

Samarbejdsaftale for borgere med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug

Region Syddanmark,
de 22 kommuner
og PLO Syddanmark

Indhold

Indledning **3**
Værdier for samarbejdet 3

Samarbejdet generelt **4**
Kommunerne og regionens opgave 4
Borger og netværk 4
Almen praksis' opgave og samarbejde 4
Somatikkens opgave 5
Samarbejdsmøde mellem lokal kommunal rusmiddelcenter og det lokale somatiske sygehus 5
Konsultativ bistand 5
Samarbejds- og koordineringsmøder 5
Samarbejde via koordinering af planer 5
Udskrivelse fra psykiatrisk eller somatisk sengeafdeling 7
Færdigbehandlet/udskrevet fra ambulant psykiatrisk behandling eller kommunalt rusmiddelbehandling 7
Fælles forpligtigelse til kompetenceudvikling 7
Samarbejdet på det retspsykiatriske område 7

Henvisning **8**

Samarbejdet – særligt for børn og unge **9**
Målgruppe 9
Tidlig inddragelse af psykiatrien 9
Samtykke 9
Samarbejds- og koordineringsmøder 9
Henvisning 9

Implementering **10**
Monitorering og opfølgning 10
Fælles mål 10

Flowdiagram **11**
Fra henvisning til integreret ambulant behandling 11

Indledning

Samarbejdsaftalen mellem Region Syddanmark og de 22 kommuner i regionen omfatter borgere med psykisk lidelse og samtidigt stof- eller alkoholmisbrug. Regionen og kommunerne har hver især et behandlingsansvar for børn, unge og voksne med en psykisk lidelse og samtidig misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer.

Fra den 1. september 2024 kan behandlingsforløbene foregå parallelt, koordineret eller integreret med afsæt i Sundhedsstyrelsen og Social- og Boligstyrelsens **faglige visitationsretningslinje til integreret behandling af mennesker med psykisk lidelse og samtidig rusmiddelproblematik** [1].

Samarbejdsaftalen er godkendt af Sundhedssamarbejdsudvalget i 2024.

Den tværsektorielle referencegruppe [2] genbesøger løbende samarbejdsaftalen, som en del af implementeringen af det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbud.

De primære samarbejdsparter er ud over den enkelte borger med psykisk lidelse og samtidigt stof- eller alkoholmisbrug, dennes netværk, kommune, psykiatri, somatik og praksissektoren.

Nærværende samarbejdsaftale bygger på erfaringer fra de tidligere samarbejdsaftaler, den faglige visitationsretningslinje **Visitation til integreret behandling af mennesker med psykisk lidelse og samtidig rusmiddelproblematik samt den reviderede lovgivning L126** [3]. Heraf fremgår det, at den regionale behandlingspsykiatri ikke må afvise at udrede eller behandle borgere med en behandlingskrævende psykisk lidelse med den begrundelse, at de har et stof-/alkoholmisbrug. Ligeledes må kommunen ikke afvise at udrede eller behandle personer med stof-/alkoholmisbrug med den begrundelse, at de har en psykisk lidelse.

Værdier for samarbejdet

Samarbejdsaftalen tager udgangspunkt i de nationale fælles værdier vedrørende indsatsen for borgere med psykiske lidelser. Det drejer sig om respekt, faglighed og ansvar.

De 22 kommuner og Region Syddanmark ønsker et kompetent og tillidsbaseret samarbejde med borgere med psykisk lidelse og misbrug. Dette ved at relevante parter indgår i en gensidig og tydelig opgavedeling til gavn for borgeren og dennes netværk, herunder pårørende mm.

1 Sundhedsstyrelsen og Social- og Boligstyrelsen. Faglig visitationsretningslinje.
Visitation til integreret behandling af mennesker med psykisk lidelse og samtidig rusmiddelproblematik. 2023.
http://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2014/~/media/2659FA01D99643F3B42CBB6B96A9928C.ashx

2 Den tværsektorielle referencegruppe, som følger implementeringsprocessen for regional integreret dobbeltdiagnosebehandling, herunder revidering af "Fælles samarbejdsaftale for borgere med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug".

3 **Henvisning til loven – link kommer senere.**

Samarbejdet generelt

Region og kommune har en fælles opgave i at samarbejde om et sammenhængende borgerforløb. Det er derfor vigtigt, at der fastholdes et tæt, helhedsorienteret samarbejde omkring borgeren, og at der etableres tidlig kontakt mellem de regionale og kommunale tilbud i borgerens forløb.

Kommunerne og regionens opgave

Både kommunerne og regionen har myndighedsansvaret, forsyningsansvaret og finansieringsansvaret i forhold til at tilbyde vederlagsfri behandling for stof- og alkoholmisbrug. Ligeledes har begge sektorer ansvaret for den sundhedsfaglige og den sociale behandling ift. stof og alkoholmisbrug.

Det regionale sundhedsvæsen varetager sygehusbaseret udredning og behandling af borgere med alvorlige og komplicerede psykiske lidelser, herunder akutte psykiatriske problemstillinger og samtidig misbrug.

De kommunale rusmiddelcentre varetager misbrugsudredning og behandling af borgere med stof- og alkoholmisbrug.

Der er behandlingsgaranti for behandling af stof- og alkoholmisbrug. Kommunerne og regionen er lovgivningsmæssigt forpligtet til at iværksætte behandling senest 14 dage efter at de har modtaget en henvendelse jf. lovgivning.

Der skal sikres størst mulig sammenhæng mellem de forskellige tilbud og indsatser for den enkelte borger, så de så vidt muligt fremstår som en helhed og understøtter borgerens rehabilitering. Det kræver en høj grad af koordination mellem alle involverede parter og involvering af borgeren. Det sker f.eks. gennem brug af koordinerende indsatsplaner og SAM:BO. Ligeledes kan inddragelse af civilsamfundet, peers og pårørendepeers støtte op om borgerens recovery og være en hjælp til at brobygge mellem indsatser.

Hvor der er kriminalitet relateret til behandlingen, er det også relevant at inddrage kriminalforsorgen samt PSP- (Politi, Social, Psykiatri) samarbejdet i indsatsen.

Borger og netværk

Borgere og netværk skal inddrages systematisk i behandlingsforløbet, og indsatsen skal ske med afsæt i den enkelte borgeres ønsker, behov og ressourcer. Borgerinddragelse i forløbet er en væsentlig forudsætning for at der opnås succes med behandlingen og derved varige ændringer for borgeren.

Netværk, i det omfang de eksisterer, er en vigtig ressource, og vil i langt de fleste tilfælde være værdifulde samarbejdspartnere i borgerens forløb, der så vidt muligt skal inddrages i bl.a. de formaliserede netværksmøder. Borgerens netværk kan være en væsentlig faktor i forhold til den enkeltes muligheder for at komme sig helt eller delvist og for at fungere i et meningsfyldt hverdagsliv.

Almen praksis' opgave og samarbejde

Almen praksis varetager behandlingen af lettere til moderate psykiske lidelser. Samtidig opsporer almen praksis borgere med et misbrug og skal enten selv iværksætte alkoholbehandling eller henvise til det kommunale eller regionale behandlingstilbud i henhold til målgruppebeskrivelsen i den faglige visitationsretningslinje.

Det er i hele forløbet vigtigt at holde den praktiserende læge orienteret og gerne inddraget i behandlingen af både rusmiddelbrug og psykisk lidelse, såfremt der foreligger samtykke eller en lovpligtig koordinationsplan. Derved kan praktiserende læge støtte op om planerne og der sikres kontinuitet i forløbet, også efter endt behandling. Den praktiserende læge kan inviteres med til møder efter ønske fra borgeren eller lægen selv.

Somatikkens opgave

Somatikken forestår afrusning og afgiftning samt abstinensbehandling i primært akutfunktionerne og inddrager i relevant omfang psykiatrien. Ved utilstrækkelig abstinensbehandling og alkoholisk delir skal somatikken, psykiatrien og det kommunale rusmiddelcenter have tæt samarbejde grundet den komplekse og livstruende tilstand.

Somatikken skal foreslå borgeren at blive henvist til rusmiddelbehandling i enten kommunalt eller regionalt psykiatrisk regi i henhold til målgruppebeskrivelserne i den faglige visitationsretningslinje.

Samarbejdsmøde mellem lokal kommunal rusmiddelcenter og det lokale somatiske sygehus

Det anbefales, at der regelmæssigt afholdes samarbejdsmøder mellem relevante somatiske afdelinger og det lokale rusmiddelcenter, blandt andet for at drøfte overgange mellem de somatiske afdelinger og det lokale rusmiddelcenter.

Konsultativ bistand

Almen praksis og rusmiddelcentret kan kontakte psykiatrisk afdeling med afklarende spørgsmål i forbindelse med henvisninger, råd og vejledning om faglige problemstillinger ud over de fælles borgere mv., lige såvel som almen praksis og psykiatrisk afdeling kan kontakte det lokale rusmiddelcenter.

Samarbejds- og koordineringsmøder

De regionale og kommunale parter har mulighed for at indkalde til møde, så snart det vurderes relevant. Indkaldes der til et møde, er begge parter forpligtede til at deltage enten telefonisk, virtuelt eller med fysisk fremmøde.

Samarbejde via koordinering af planer

Der skal sikres koordinering mellem psykiatriens behandlingsplan [4] og de kommunale planer [5] med afsæt i Sundhedsstyrelsens **retningslinjer for udarbejdelse af koordinerende indsatsplaner** [6] samt Sundhedsstyrelsen og Social- og Boligstyrelsens **faglige visitationsretningslinje til integreret behandling af mennesker med psykisk lidelse og samtidig rusmiddelproblematik**.

Den part, som har kontakt med borgeren er ansvarlig, indtil ansvaret er overtaget af en anden relevant myndighed. Dette er bl.a. forpligtigelsen til at rette henvendelse og tage initiativ til koordinering af indsatsen på et møde med relevante samarbejdspartnere samt kontaktperson for borgeren og evt. familie og netværk.

Når en borger er i behandling i det integrerede forløb eller ved overgang fra integreret til koordineret forløb, er den regionale psykiatri ansvarlig for koordinering af indsatsen. Ved koordineret forløb indkalder regionale og kommunale parter til koordinerende indsatsmøde og der udarbejdes en koordinerende indsatsplan, hvor det aftales hvordan indsatserne fremover koordineres.

4 Foruden koordinerende indsatsplaner, kan psykiatrien ifølge Psykiatriloven med borgerens samtykke udarbejde en udskrivningsaftale. Giver borgeren ikke samtykke til en udskrivningsaftale, udarbejdes en lovpligtig koordinationsplan.

5 På kommunalt niveau arbejdes med en række planer afhængig af den enkelte borgers situation, forsørgelsesgrundlag m.m. Der kan eksempelvis være tale om behandlingsplan på misbrugsbehandlingstilbud, social handleplan efter Servicelovens § 141, jobplan efter beskæftigelseslovgivningen samt opholdsplan, hvis borgeren har ophold på midlertidigt eller længerevarende botilbud. Dette fordrer et stærkt fokus på koordination i forhold til den enkelte borger mellem kommune, regional psykiatri og andre aktører.

6 Link: **Sundhedsstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse af koordinerende indsatsplaner.**

Parterne anvender den koordinerende indsatsplan som et dynamisk og fortløbende arbejdsredskab, som skal sikre helhedsbehandling. Koordinering finder sted gennem gensidig informationsudveksling og inddragelse.

Udskrivelse fra psykiatrisk eller somatisk sengeafdeling

Borgeren skal så vidt muligt motiveres til rusmiddelbehandling og henvises til integreret behandling i psykiatrisk regi såfremt borgeren opfylder kriterierne for målgruppen beskrevet på hjemmesiden for Psykiatrien i Region Syddanmark [7].

Hvis kriterierne ikke er opfyldt, henvises borgeren til kommunal rusmiddelbehandling, og der videregivers relevant information svarende til epikrise eller oplysninger om diagnose, behandling og henvisningsårsag til rusmiddelcentret, såfremt der foreligger samtykke eller en lovpligtig koordinationsplan.

Under indlæggelse rettes tidligst muligt henvendelse til rusmiddelcenteret, så et parallelt/koordineret forløb kan påbegyndes, og kommunen får mulighed for at planlægge et tilbud om rusmiddelbehandling, når borgeren udskrives fra psykiatrisk eller somatisk afdeling. Derved undgås et slip fra èt behandlingstilbud til et andet.

Færdigbehandlet/udskrevet fra ambulant psykiatrisk behandling eller kommunalt rusmiddelbehandling

For borgere med samtidigt forløb i både det kommunale rusmiddelscenter og i ambulant behandling på psykiatrisk afdeling forudsættes, at kommunale og regionale samarbejdspartnere orienterer hinanden skriftligt ved planlagt afslutning, eller hvis borgeren afbryder behandlingen. Ligeledes afholdes et koordinerende indsatsmøde med henblik på borgerens videre forløb.

Fælles forpligtigelse til kompetenceudvikling

En kvalificeret og helhedsorienteret indsats for borgere med samtidig psykiske lidelser og misbrug forudsætter et højt kompetenceniveau blandt de involverede aktører. Dette gælder også kompetencer i forhold til at varetage en kvalificeret screening/validering af borgeren som grundlag for den gode, fyldestgørende henvisning til behandling i psykiatrien.

Med aftalen forpligter aftaleparterne sig til at stille personaleressourcer til rådighed for fælles kompetenceudvikling i det omfang, som det aftales i de tværsektorielle samarbejdsfora.

Samarbejdet på det retspsykiatriske område

Der er udarbejdet en særskilt samarbejdsaftale for det retspsykiatriske område.

7 Link: **Henvisning til behandling på psykiatrisygehuset.**

Henvisning

Den henvisende part henviser efter aftale med borgeren.

Både kommunens rusmiddelcenter, somatikken og almen praksis kan henvise til ambulant psykiatrisk afdeling og integreret behandling iht. målgruppebeskrivelsen fra psykiatrien i Region Syddanmark. Henvisningen skal indeholde de punkter, der er beskrevet på hjemmesiden for Psykiatrien i Region Syddanmark[8]. Ved visitation afdækkes om borgeren visiteres til integreret forløb eller anvises til et andet forløb fx et koordineret forløb.

Den ambulante lokalpsykiatri er både indgangsport og omdrejningspunkt for den samlede behandlingsindsats i Region Syddanmark.

Psykiatri, somatik og almen praksis kan henvise til rusmiddelbehandling i et kommunalt rusmiddelcenter ved parallelle eller koordinerede forløb. Psykiatrisk og somatisk afdeling skal efter ønske fra borgeren kontakte rusmiddelcentret for på borgerens vegne at følge op på, hvornår de har en tid til afklarende samtale. Henvisning kan både foregå skriftligt og telefonisk, og altid med accept fra borgeren og samtykke til at udlevere relevant skriftligt materiale før første samtale i rusmiddelcentret, med mindre der er udfærdiget lovpligtig koordinationsplan.

Hvor det er svært umiddelbart at afgøre, hvorvidt der primært skal iværksættes en behandlingsindsats i psykiatrien eller i regi af misbrugsområdet, bør der afholdes et møde. Det bør så vidt muligt bestræbes, at mødet afholdes via videokonference eller per telefon.

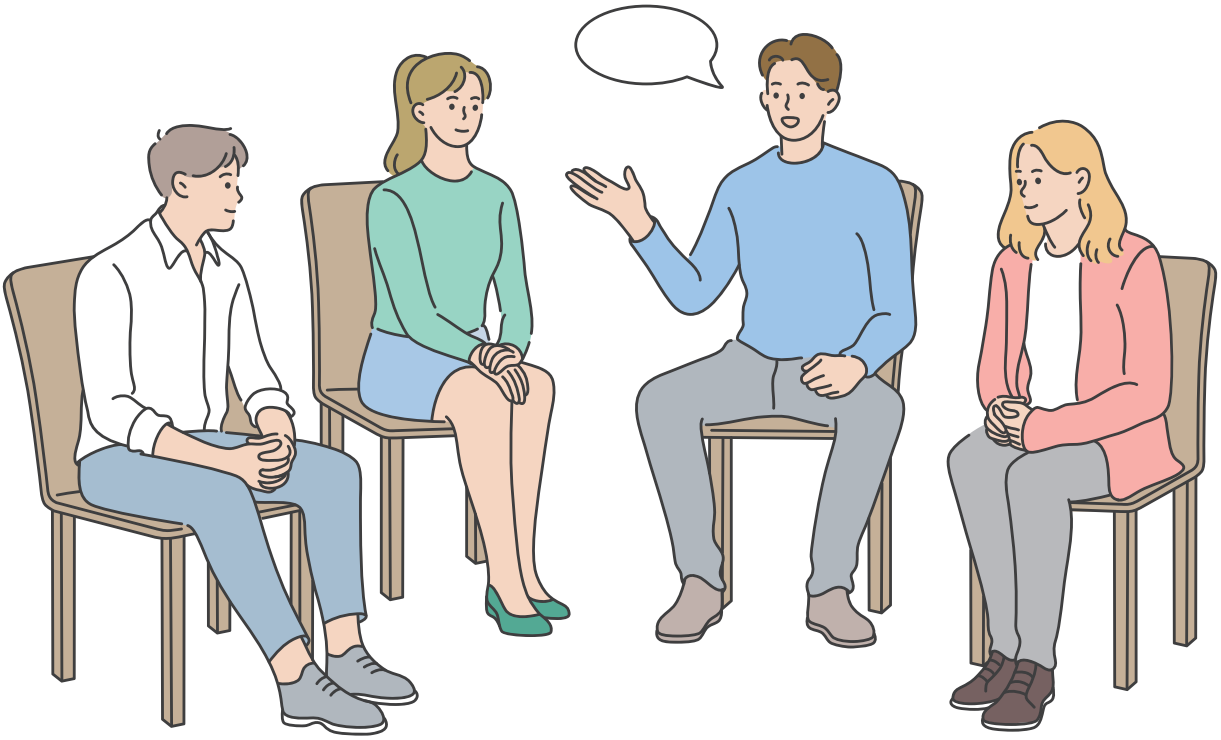

8 Link: **Henvisning til behandling på psykiatrisygehuset.**

Samarbejdet – særligt for børn og unge

Ud over de forhold i samarbejdsaftalen er der for børne- og unge- målgruppen en række særlige forhold der skal være opmærksomhed på i samarbejdet.

Målgruppe

Som hovedregel skal børn og unge med psykisk lidelse henvises til børne- og ungdomspsykiatrien, når de er alvorligt psykisk syge eller den samlede problemstilling er for kompliceret til, at barnet eller den unge kan få tilstrækkelig hjælp hos den praktiserende læge eller kommunen.

Børne- og ungemålgruppen er defineret i henhold til den børne- og ungdomspsykiatriske samarbejdsaftale børn og unge til og med 18 år, som formodes at have en psykisk lidelse, og som har behov for udredning og eventuelt et behandlingstilbud i børne- og ungdomspsykiatrien. Ved den unges overgang til det 18. år følges retningslinjen i Psykiatrien i Region Syddanmark [9] og anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen [10]. For den enkelte unge laves der konkrete aftaler mellem børne- og ungdomspsykiatrien, voksenpsykiatrien, den enkelte kommune og almen praksis om sikring af overgangen fra ung til voksen.

Tidlig inddragelse af psykiatrien

For børn og unge kan det have et forebyggende sigte, at børne- og ungdomspsykiatrien kommer tidligt ind i forløbet ved misbrug, hvor der også er mistanke om lettere psykiatriske lidelser, som behandles, når det giver fagligt mening og i forhold til det enkelte barn eller unges behov. Rusmiddelbehandling for børn og unge ligger fortsat hos kommunerne.

Samtykke

For børn og unge giver forældrene samtykke til udveksling af informationer. Børn og unge under 15 år skal løbende inddrages og informeres, i det omfang de vurderes modne til at forstå indholdet og konsekvenserne af behandlingen. Unge på 15-18 år har selvbestemmelsesret i forhold til behandlingen, men forældrene skal fortsat inddrages, medmindre det konkret vurderes skadeligt for den unge.

Samarbejds- og koordineringsmøder

Der er et særligt behov for hurtigst muligt at afholde et tværsektorielt møde ift. et barn eller en ung med en psykisk lidelse og samtidigt misbrug.

Hvis psykiatrien konstaterer et misbrug undervejs i behandlingsforløbet, skal der hurtigst muligt etableres kontakt til det kommunale misbrugstilbud. Det kan ske på et møde, hvor forløbet skal koordineres ud fra et helhedsperspektiv.

Endvidere skal familie og netværk tænkes ind som deltagere ved et møde, ligesom PPR og kommunens familieafdeling kan være relevante deltagere.

Henvisning

Læger, rusmiddelcentre, sygehusafdelinger og kommunale fagpersoner kan henvise til børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. Henvisningen skal følge de regionale henvisningskriterier.

9 Link: **Overgang mellem børne- og ungdomspsykiatrien og voksenpsykiatrien.**

10 Link: **Anbefalinger for transition fra børne- og ungeområdet til voksenområdet i sygehusregi.**

Implementering

Implementering af den fælles tværsektorielle samarbejdsaftale påhviler i sidste ende de enkelte parter, som aftalen og de dertil hørende handlinger omfatter. Såfremt der er behov for supplerende lokale aftaler, indgås de i de relevante fora.

For at understøtte implementering af samarbejdsaftalen anbefales det, at implementeringen sker i et lokalt samarbejde mellem kommuner, psykiatrien, praktiserende læger og relevante somatiske behandlingstilbud inden for de enkelte psykiatriske afdelingers optageområde. Det foreslås, at implementeringen starter i 3. kvartal 2024, og opfølgningen sker årligt i regi af den tværsektorielle referencegruppe i takt med, at det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbud indfases frem til 2027.

Det er afgørende, at de enkelte aftaleparter afsætter de nødvendige ressourcer til implementering og opfølgning, herunder sikrer, at der er afsat de nødvendige ressourcer til koordinering. Endvidere skal der være dialog om arbejdsgange, screeningsværktøjer mm., som øger forståelsen for den faglighed og det faglige sprog, som samarbejdsparterne anvender i samarbejdet.

Monitorering og opfølgning

Der monitoreres på, hvor mange borgere der henvises til rusmiddelbehandling i psykiatrien, hvor mange borgere der er blevet opstartet i henholdsvis integreret behandling eller i koordineret behandling, og hvor mange borgere, der har gennemført et behandlingsforløb for misbrug i psykiatrien. Herunder at der monitoreres på forløbsovergange mellem integreret, koordineret og parallelt forløb, samt hvad den enkelte borger afsluttes til.

Monitoreringen skal også omfatte nærhed og tilgængelighed af behandlingstilbuddet. Monitoreringen skal I videst muligt omfang tage afsæt i data, der er tilgængelige via nationale og regionale registre og databaser.

Flowdiagram

Fra henvisning til integreret ambulant behandling

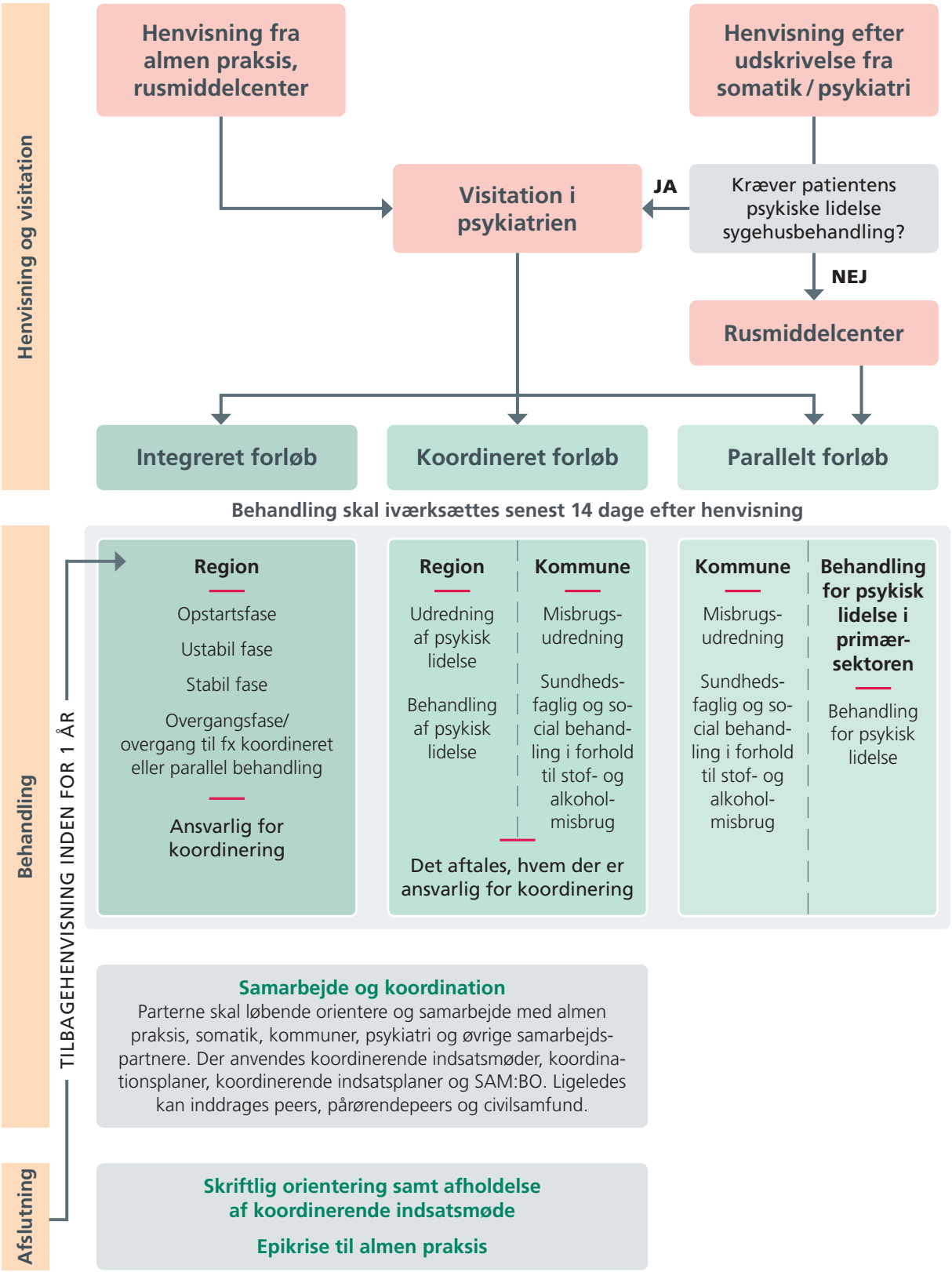

Region Syddanmark | Damhaven 12 | 7100 Vejle | www.regionsyddanmark.dk

18568 - Grafisk Service, Region Syddanmark - 06.2024

Region Syddanmark,
de 22 kommuner
og PLO Syddanmark

Refleksionskort

Som en del af implementeringen af det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbud afholdte den tværsektorielle referencegruppe en workshop d. 7. marts 2024. Referencegruppens opgave var at revidere den tværsektorielle samarbejdsaftale for borgere med et stof- og alkoholforbrug. Til workshoppen kunne deltagerne bruge refleksionskort til at nedskrive opmærksomhedspunkter ifm. implementeringsprocessen, som ligger uden for referencegruppens kommissorium.

Refleksionskort

Her kan noteres refleksioner, som kan være relevant i implementeringsprocessen af det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbud, men som ikke omhandler den tværsektorielle samarbejdsaftale. Refleksionerne tages med i det videre arbejde og/eller bringes op på et af referencegruppens møder.

- ¬ Der er et ønske om, at regionen og det kommunale rusmiddelcenter kan samarbejde om at det nye dobbeltdiagnosetilbud ligger fysisk sammen med det eksisterende rusmiddelcenter.
- ¬ Der er et ønske om, at der kan samarbejdes om medicinudlevering, hvor kommunerne allerede har de fysiske faciliteter til rådighed.
- ¬ Der er et stærkt fokus på, hvordan det lokale samarbejde udvikles.
- ¬ Der er et opmærksomhedspunkt på at henvisnings/visitationsprocedurerne ikke bliver for bureaukratisk.
- ¬ Der er et opmærksomhedspunkt på antallet af patienter, som overgår til koordineret og parallelle forløb
- ¬ Der er et ønske om at forebyggelse og opsporing skrives ind i samarbejdsaftalen inden den trinvise indfasning af målgruppe 3

_____

- ¬ Der ønskes en opmærksomhed på borgere som efter målgruppebehandling skal tilbydes koordineret behandling, men som ikke ønsker behandlingen. Herunder at der kan være brug for koordinering via socialsygeplejerskerne og/eller forløbskoordinatorerne
- ¬ Der ønskes klarhed om visitations/henvisningsretningslinjerne, så kommunerne/FAM/somatikken kan lave den gode henvisning til det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbuddet.
- ¬ Det er vigtigt at alle kommuner og psykiatrien inddrages og løbende orienteres
- ¬ Der er en bekymring om, at det regionale integrerede dobbeltdiagnosetilbud i overvejende grad fokuserer på den sundhedsmæssige rusmiddelbehandling (sygeplejersker) og i mindre grad fokuserer på den sociale rusmiddelbehandling (socialrådgivere).

<u>Børn og unge</u>

- ¬ Der ønskes opmærksomhed på, at der skal sikres sammenhængende forløb ved overgang fra 17 til 18 år?

Region Syddanmark
og de 22 kommuner

Dato: 12. januar 2024

Kommissorium for tværsektoriel referencegruppe, som følger implementeringsprocessen for regional integreret dobbeltdiagnosebehandling, herunder revidering af *"Fælles samarbejdsaftale for borgere med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug"*

Baggrund

Regeringen, Danske Regioner og KL blev med Økonomiaftalen for 2023 enige om, at der er brug for at sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret regionalt integreret behandling for mennesker, der har brug for behandling af både psykisk lidelse og samtidig rusmiddelbrug (dobbeltdiagnose). Ultimo maj 2023 blev der indgået økonomiaftale mellem regeringen, KL og Danske Regioner om trinvis ibrugtagning af tilbuddet fra d. 01.09.2024 med følgende indfasningsplan:

- Gruppe 1 (ca. 4.605 patienter) visiteres til det regionale tilbud fra og med 1. september 2024. Gruppen består af personer, som kun modtager psykiatrisk behandling, men er registreret med et rusmiddelbrug.
- Gruppe 2 (ca. 3.976 patienter) visiteres til det regionale tilbud fra og med 1. juli 2025. Gruppen består af personer, som er i aktuel behandling for både rusmiddelbrug og en psykisk lidelse.
- Gruppe 3 (ca. 664 patienter) visiteres til det regionale tilbud fra og med 1. juli 2026. Gruppen består af personer, der kun er i rusmiddelbehandling, men er kendt med samtidig psykiatrisk problematik.

I alt ca. 9245 borgere nationalt.

Økonomisk reguleres regionernes bloktilskud på den baggrund med 64 mio. kr. i 2024, 178 mio. kr. i 2025, 285 mio. kr. i 2026 og 323 mio. kr. i 2027 og frem. Kommunernes bloktilskud reduceres med 17 mio. kr. i 2025 og 124 mio. kr. i 2026 og 162 mio. kr. i 2027 og frem som følge af opgavebortfald svarende til den del af den kommunale rusmiddelbehandling, som overgår til de nye tilbud. Ved fuld indfasning svarer det til omkostningerne til ca. 4.600 personer.

Ifm. etableringen af et regionalt integreret dobbeltdiagnosetilbud skal nuværende lovgivning revideres. Dette medfører også revidering af standarder og vejledninger, herunder den fælles samarbedsaftale for borgere med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug. Samarbejdsaftalen er godkendt af Sundhedskoordinationsudvalget i 2014 og senest revideret i 2018.

Den nye opgavefordeling forventes også at skabe et behov for løbende tværsektoriel afklaring og sparring af de principielle spørgsmål, som vil opstå undervejs i implementeringsprocessen, i første omgang frem til udgangen af 2026.

Formål

Formålet med den tværsektorielle referencegruppe er at:

- Komme med oplæg til en revideret tværsektoriel samarbejdsaftale
- Sikre løbende kvalificering og sparring til det tværsektorielle strategiske ledelsesniveau.

Faser

Med afsæt i formålet centrerer arbejdet sig om følgende faser:

Afgrænsning af opgaven

Fase 1: På baggrund af opmærksomhedspunkter fra sundhedsklyngerne, Strategisk Sundhedsstyregruppe og Socialdirektørforum mv. kommer referencegruppen med forslag til principiel afklaring og vurderer behovet for tværsektoriel, strategisk ledelsesafklaring.

Fase 2: Referencegruppen skal genbesøge alle afsnit i samarbejdsaftalen mhp. revidering i forbindelse med forestående organisering af et regionalt integreret dobbeltdiagnosetilbud, som medfører ny organisering, lovgivning mv.

Referencegruppen skal samtidig have fokus på at gøre samarbejdsaftalen handlingsorienteret og til et overskueligt opslagsværk, der nemt kan anvendes i det daglige.

Revideringsproces, høringsproces og godkendelsesproces vil ske i overensstemmelse med de fælles principper aftalt i regi af sundhedsaftalen (se evt. Model for revidering af fælles tværsektorielle aftaler).

Formålene med revideringen er at:

- Tilpasse indholdet til den nye organisering af et regionalt integreret dobbeltdiagnosetilbud.
- Opdatere/revidere det faglige indhold
- Fokusere på at styrke det tværsektorielle samarbejde i den nye samarbejdsstruktur

Herudover vurderes behovet for revision af øvrige tværsektorielle samarbejdsaftaler når lovgivning er revideret. Såfremt der er behov for revision af øvrige aftaler bringes dette op jf. aftalte processer i regi af sundhedsaftalen.

Fase 3: På baggrund af opmærksomhedspunkter fra sundhedsklyngerne, Strategisk Sundhedsstyregruppe og Socialdirektørforum mv. kommer referencegruppen med forslag til principiel afklaring og vurderer behovet for tværsektoriel, strategisk ledelsesafklaring.

Fase 4: Referencegruppen giver sundhedsklyngerne, Strategisk Sundhedsstyregruppe og Socialdirektørforum mv. en status på implementeringsprocessen og vurdering af om referencegruppen skal videreføres, afsluttes eller om der er behov for en anden type organisering.

Referencegruppens sammensætning

Referencegruppen sammensættes som udgangspunkt med ledere med indsigt i dobbeltdiagnoseområdet, den nuværende og den fremtidige organisering på området og det tværsektorielle samarbejde.

Med afsæt i ovenstående sammensættes referencegruppen af:

- 2-3 kommunale ledelsesrepræsentanter med fagligt kendskab til dobbeltdiagnoseområdet fra henholdsvis en større og en mindre kommune.
- 2-3 regionale repræsentanter med fagligt kendskab til dobbeltdiagnoseområdet.
- 1-2 repræsentant(er) fra almen praksis, Region Syddanmark
- 2-3 repræsentanter fra somatiske sygehuse f.eks FAM, Socialsygeplejerske
- 1-2 repræsentanter fra bruger- og pårørendeorganisationer
- 1 repræsentant fra det sociale område, Region Syddanmark
- 1 regional repræsentant som regional sekretær for referencegruppen
- 1 kommunal repræsentant som sekretær for referencegruppen

Af de valgte medlemmer udpeges en regional og kommunal formand, som sikrer reference til henholdsvis en regional og kommunal (der også sidder i Socialdirektørforum) udpeget kontaktdirektør. Derudover udpeger regionen og kommunen hver en sekretær til referencegruppen. Arbejdsformen i referencegruppen tilpasses undervejs i implementeringsprocessen afhængigt af behovet. Referencegruppen kan efter behov inddrage andre relevante ressourcepersoner mv. til brug for arbejdet.

Tidsforbrug

Formandskabet og sekretariatet laver i samarbejde en tids- og procesplan, som afstemmes med kontaktdirektørerne og referencegruppen forud for første møde i referencegruppen. I fase to, hvor samarbejdsaftalen revideres og godkendes, kan forventes en mere hyppig mødeaktivitet end i de andre faser.
Referencegruppen forventes at bidrage fagligt ind på møderne og sekretariatet sørger for samskrivning af samarbejdsaftalen og øvrigt skriftligt input til kontaktdirektørerne.

Juni 2024

Opmærksomhedspunkter ifm. samarbejdsaftale omkring borgere med dobbeltdiagnose

Høring vedrørende fornyet Tværsektoriel Samarbejdsaftale for borger med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug

Kommentarer fra kommunale deltagere i referencegruppen tilknyttet arbejdet:

- Monitorering: Der er behov for et mere forpligtende samarbejde om monitorering, så vi kan følge om de borgere, der er forudsat i økonomiaftalen også kommer til de regionale tilbud, hvor længe de bliver der, og hvad de nye tilbud betyder for antallet af borgere i den kommunale rusmiddelbehandling.
- Fælles ansvar for forebyggelse: Da regionen i gruppe 3 også får et ansvar for opsporing vil det være naturligt med et forpligtende samarbejde omkring forebyggelse af brug af rusmidler og opsporing af borgere, som er havnet i misbrug, så de hurtigt får det rette behandlingstilbud.
- Lokalt spillerum: Det er vigtigt, at samarbejdsaftalen åbner op for lokalt spillerum i forhold til bl.a. organisering af medicinudlevering, brug af lokaler m.v.

Derudover er det væsentligt, at der er fokus på at kunne bevare fagligt stærke fællesskaber i både den kommunale og regionale rusmiddelbehandling. Dette er særligt vigtigt, når kommunerne står til at skulle afskedige medarbejdere i deres tilbud.

Endelig lægges der op til en revision af samarbejdsaftalen primo 2025 med et bredere opgavekommissorium, så det bl.a. bliver muligt at indarbejde ovenstående opmærksomhedspunkter.

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

27. juni 2024

Fælleskommunalt høringssvar

Til fornyet "Tværsektoriel Samarbejdsaftale for borger med psykisk lidelse og samtidigt stofmisbrug eller alkoholmisbrug"

De syddanske kommuner takker for det fremsendte høringsudkast til en fornyet samarbejdsaftale for borgere med dobbeltdiagnose. Samarbejdet om denne målgruppe er særligt vigtigt, da ulighed i sundhed rammer denne målgruppe hårdt og der er ofte brug for at både region og kommune kommer borgeren i møde for at sikre en helhedsorienteret indsats.

Socialdirektørforum anerkender det gode arbejde med revidering af samarbejdsaftalen i lyset af ny lovgivning vedrørende behandling af borgere med psykisk lidelse og samtidigt misbrug.

Høringsudkastet giver anledning til nedenstående opmærksomhedspunkter fra kommunerne i Syddanmark:

- Monitorering: Kommunerne vurderer, at der er behov for et mere forpligtende samarbejde om monitorering. Målet er at følge om de borgere der forventes at komme i behandling i det regionale tilbud, faktisk kommer i behandling i det regionale tilbud (jævnfør forudsætningerne for økonomi-aftalen). Samt hvor længe borgerne bliver der og hvad det nye tilbud betyder for antallet af borgere i den kommunale rusmiddelbehandling?
- Fælles ansvar for forebyggelse: Da regionen i gruppe 3 også får et ansvar for opsporing, vil det være naturligt med et forpligtende samarbejde om forebyggelse af brug af rusmidler og opsporing af borgere, som er havnet i misbrug, så de hurtigt får det rette behandlingstilbud.
- Lokalt spillerum: Det er vigtigt, at samarbejdsaftalen åbner op for et lokalt spillerum i forhold til bl.a. organisering af medicinudlevering, brug af lokaler m.v.

Derudover er det væsentligt, at der er fokus på at kunne bevare fagligt stærke fællesskaber i både den kommunale og regionale rusmiddelbehandling. Dette er særligt vigtigt, når kommunerne står til at skulle afskedige medarbejdere i deres tilbud.

Socialdirektørforum anser opmærksomhedspunkterne som principielle spørgsmål, og ønsker at den tværsektorielle referencegruppe har fokus på disse punkter i det videre arbejde.

På vegne af de 22 syddanske kommuner.

Projektbeskrivelse – nedbringelse af tvang i psykiatrien og forebyggelse af vold på botilbud

Baggrund	*Hvilke nationale, regionale, lokale dagsordener taler projektet ind i. Hvad findes der ellers på området – erfaringer her fra.* I 10-års planen for psykiatri og mental sundhed indgår både indsatser om nedbringelse af tvang og etablering af botilbudsteams. I det faglige oplæg til en 10-årsplan for psykiatrien fremgår det, at mange mennesker med psykiske lidelser oplever, at deres forløb er præget af utilstrækkeligt samarbejde og utilstrækkelig vidensdeling og koordination mellem den regionale psykiatri og socialpsykiatrien. Dette betyder i praksis, at mange mennesker med psykiske lidelser oplever, at deres forløb er usammenhængende og indsatserne mangelfulde. Det samlede udfordringsbillede hos målgruppen er komplekst, og ofte vil der være samtidige sociale, kognitive og somatiske problemer, ud over den psykiske lidelse. Mange vil have haft hyppige indlæggelser i psykiatrien og eventuelt have oplevet episoder med magtanvendelse på botilbuddet eller tvang i psykiatrien. Flere regioner har erfaringer med at udbrede udgående regionale teams til borgere på botilbud, og nogle af erfaringerne er nyligt publiceret i Sundhedsstyrelsens og Social- og Boligstyrelsens rapport *Erfaringsopsamling af botilbudsteams* (ERFARINGOPSAMLING AF BOTILBUDSTEAMS (sundhedsstyrelsen.dk) Erfaringsopsamlingen viser, at botilbudsteams kan føre til bedre og mere sammenhængende forløb for målgruppen, herunder forbedre den sundhedsfaglige behandling, styrke det tværsektorielle arbejde og øge de sundhedsfaglige kompetencer på botilbuddet, samt forebygge uhensigtsmæssige forløb og indlæggelser. Det er her vigtigt med fokus på tæt tværfagligt og tværsektorielt samarbejde. Psykiatrisk Afdeling Vejle har desuden indgået i projekt med Vejle kommune, hvor et tæt samarbejde ift. bosteder er blevet afprøvet. Projektet bygger på disse dagsordner og erfaringer til gavn for borgerne.
Formål	*Kort beskrivelse af formål – herunder eventuelle delmål* Formålet med projektet er at styrke implementeringen af det politisk besluttede tiltag om etablering af botilbudsteams. Nationalt er der afsat penge til den regionale del i opgaven, men der er ikke afsat penge til kommunerne. Klyngemidlerne kan på den baggrund være med til at sikre en vellykket implementering, da det kan frikøbe kommunale ressourcer til at indgå i projektet. Formålet med styrket samarbejde mellem psykiatrien og bostederne er at sikre mere sammenhængende forløb for borgere, som er bosat på selvejende, private, regionale eller kommunale botilbud og som har svære psykiske lidelser, komplekse udfordringer samt et psykiatrisk behandlingsbehov. Projektets formål er endvidere at bidrage til kompetenceudvikling på tværs via sparring og rådgivning.

	Styrket koordination og samarbejde mellem psykiatrien og bosteder har til formål at bidrage til at nedbringe brugen af tvang i psykiatrien samt forbygge voldsepisoder på bosteder.
Indsatsens indhold	*Beskriv hvad indsatsen går ud på – gerne med betoning af kerneelementerne i indsatsen* Indsatserne i projektet er to-delt, kompetenceudvikling af medarbejdere og etablering af botilbudsteam. *Botilbudsteam* Et team af medarbejdere i psykiatrien får en udgående funktion som et botilbudsteam, som står for kompetenceudvikling og samarbejde med botilbuddet. Der etableres lokale samarbejder ud fra en generisk model i Region Syddanmark mellem psykiatriens botilbudsteam og medarbejdere på botilbud for samarbejde og koordinering af indsatser for fælles borgere. Samarbejdet skal bidrage til at styrke videndeling og kommunikation på tværs af fagområder, at opnå gensidig faglig forståelse og respekt, samt at koordinere indsatser på tværs for at opnå et bedre og mere koordineret og sammenhængende forløb for borgeren. Dette gælder også i forhold til at skabe bedre overgange for borgeren ved, under og efter en eventuel indlæggelse. *Kompetenceudvikling* Psykiatriens medarbejdere i botilbudsteamet tilbyder sundhedsfaglig rådgivning og sparring til medarbejderne på botilbuddet, hvorved de sundhedsfaglige kompetencer på botilbuddet styrkes og medarbejderne på bostedet opnår en større forståelse for den psykiatriske behandling. Medarbejderne på botilbuddet har et indgående kendskab til den enkelte borger samt socialfaglige perspektiver på borgerens situation, som bidrager til at styrke psykiatrimedarbejderne i botilbudsteamets forståelse af borgerens samlede situation og en helhedsorienteret indsats, som integrerer den psykiatriske behandling og de socialfaglige indsatser.
Projektforløb og tidsplan	*En tydelig beskrivelse af tidsplanen for gennemførelse og evaluering* De faglige rammer for udbredelse af regionale botilbudsteams forventes færdiggjort af Sundhedsstyrelen i 2. kvartal 2024. Psykiatrien er i proces med at arbejde med konstruktionen af botilbudsteams i organisationen. Som led i at gøre klar til implementeringen startes indeværende projekt med henblik på at øge kendskabet til hinanden på tværs af sektorer, hinandens funktioner og faglige referencerammer, samt begyndende opstart af kompetenceudvikling. Psykiatrien etablerer botilbudsteams, som varetager samarbejde med bostederne. Botilbudsteamet og medarbejderne på bostederne indgår i et forpligtende samarbejde, som skal sikre en god forberedelse og implementering af botilbudsteam samt tilrettelæggelse af kompetenceudvikling.

	Når medarbejdere er udpeget, vil der indledningsvist være fokus på opstart af det gode samarbejde, fx ved at man afsætter tid til introduktion til hinandens opgaver og funktioner, at der prioriteres tid til at danne relationer. Efter etablering af botilbudsteams opstartes kompetenceudvikling af medarbejdere på botilbud via psykiatriens medarbejdere - herunder om sundhedsfaglig viden. Ligeledes vil medarbejderne på botilbuddet kunne bibringe psykiatriens medarbejdere socialfaglig viden.
Organisering	*Hvordan er projektet organiseret (styregruppe, arbejdsgruppe, projektleder etc.)* Der nedsættes lokale arbejdsgruppe for indsatsen bestående af repræsentanter fra psykiatrien og fra bosteder, som indgår i projektet. Psykiatrien er projektejer og projektleder, eftersom indsatsen med botilbudsteams nationalt er forankret i den regionale psykiatri.
Projektøkonomi	*Estimerede projektudgifter* *Estimerede besparelser ved projektet (samfundsøkonomiske analyser / incitamenter)* Projektets varighed er 12 måneder med start 1. august 2024 til medio 2025. Til etablering af botilbudsteams mellem psykiatrien og Billund, Vejen, Vejle, Kolding, Fredericia og Middelfart Kommuner afsættes en økonomisk ramme på 1.000.000 kr. Midlerne differentieres ud fra kommunernes fordelingsnøgle for klyngeøkonomi. Billund og Vejen har ikke som udgangspunkt klyngemidler i Sundhedsklynge Lillebælt, men oplægget er at de tildeles midler til indsatsen. Der afsættes 100.000 til hver af de to kommuner. Midlerne afsættes til frikøb af medarbejderressourcer på bostederne. Ressourcerne anvendes til frikøb af medarbejdere til kompetenceudvikling af personale på bosteder samt til at etablere og afprøve samarbejdsformen botilbudsteam i mellem bostedet og psykiatrien hver kommune. Der lægges op til to medarbejdere pr. bosted pr. kommune, men kompetenceudviklingen vil involvere en bredere del af personalegruppen. Ved at fordele timerne over flere medarbejdere, gøres indsatsen mindre sårbar og personbåret.

Udgifter	Fredericia Kommune	Kolding Kommune	Middelfart Kommune	Vejle Kommune	Billund Kommune	Vejen Kommune
Udgifter til fase 1: Udpegning af 1 bosted pr. kommune og opstart af kompetence-udvikling	36.250	61.250	25.000	77.500	25.000	25.000

Udgifter til fase 2: Løbende kompetence-udvikling og øge kendskabet til hinanden	108.750	183.750	75.000	232.500	75.000	75.000
I alt lønudgifter til frikøb af medarbejdere	**145.000**	**245.000**	**100.000**	**310.000**	**100.000**	**100.000**

Samlet budget: 1.000.000 kr.

Succeskriterier

Gerne fra et borgerperspektiv

Projektets succeskriterier er:

1. Personale på bostedet og i psykiatrien oplever et øget samarbejde og koordination omkring den enkelte borger.
2. Personale på bostedet opnår sundhedsfaglig viden og sparring til gavn for deres arbejde med socialfaglig indsats for borgeren.
3. Personalet i psykiatrien får socialfaglig viden og sparring til gavn for deres arbejde med borgerens psykiatriske behandling.
4. Personale på bostedet oplever færre voldsepisoder.

Opfølgning på succeskriterierne forelægges Sundhedsklynge Lillebælt.

Evaluering

Opstilling af baseline måling
Hvilke kvantitative og kvalitative data kan / skal indhentes
Økonomiske gevinster

Medarbejderne på bostedet og i psykiatrien oplevelse af sammenhængende og koordinerede indsatser (kvalitativ)

Medarbejderne på bostedet oplevelse af evner til at forebygge voldsepisoder på bosted (kvalitativ)

Gennemsigtige og stabile takster

ODENSE KOMMUNE

- Hvilke regelsæt laves takster indenfor:
  - Finansieringsbekendtgørelsen
  - Rammeaftalen

Nonprofit organisation

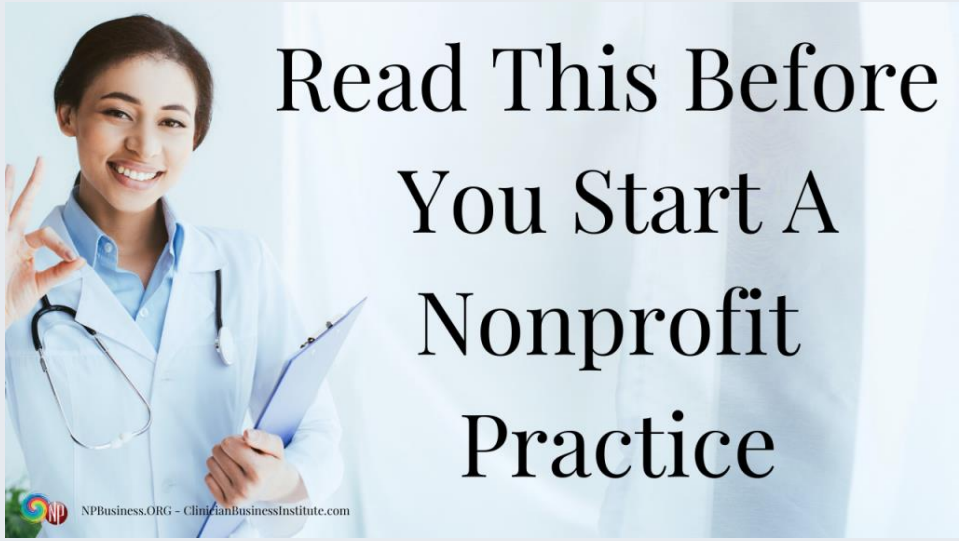

Stabile takster

Hvad påvirker taksterne

- Driftsudgifter på tilbuddene
- Centrale driftsudgifter
- Administration og overhead
- Forrentning og afskrivning
- Belægning
- Over- og underskud.

Driftsudgifter

- Driftsudgifter på tilbuddene og
- Centrale driftsudgifter
  - F.eks: bygningsvedligeholdelse, forbrugsafgifter

Hvad giver ændringer her:

- Ændring i serviceniveau
- Sikkerhedsnormering
- Ekstra nattevagt på tilbuddet
- Efterslæb i P/L
- Trepartsforhandlinger

Administrativt overhead

ODENSE KOMMUNE

To slags overhead:

- 4,4 % som beregnes af de samlede omkostninger
- Administrative opgaver, som er centraliseret

- Udgifter skal kun med en gang
- Øvrige administrative opgaver har de fleste steder ligget ude på tilbuddene
- Der er ikke mange ændringer her – nok mest reduktioner

Forrentning og afskrivning

Betydning for ændring i taksten

- Udviklingen i renten:

01. april 2020 var 0,43 % p.a.
31. marts 2021 var 0,46 % p.a.
31. marts 2022 var 1,54 % p.a.
31. marts 2023 var 3,33 % p.a.
02. april 2024 var 3,03 % p.a.

- Nybyg og renovering

Eksempel:

- Botilbud med 25 pladser
- Bygningen har en restværdi på 30 mio. kr.
- 98 % belægning

Ændring fra 2020 til 2023: 102 kr. pr. dag

Belægningsprocenten

- Den fastsættes ikke objektivt, men på baggrund af en forventning til det kommende år – og med et tilbageblik og nuværende belægning
- Har stor betydning for mer- og mindreforbrug
- Som udlignes ved en efterregulering

Over- og underskud

Non profit organisation:

Regler:

- Overskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten
- Overskud på op til 5 pct. kan hensættes til senere brug inden for samme ledelsesområde/center.
- Underskud på op til 5 pct. kan for kommunale og regionale driftsherrer ikke indregnes i taksten, men skal f.eks. dækkes ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme ledelsesområde/center.
- Den del af et eventuelt underskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten i form af et tillæg senest 2 år efter det år.

Hvad har betydning for udsving:

- Størrelsen - selvsagt
- Stand alone tilbud
- Over- underskud fordeles indenfor et center
- Opsparing over 5 år

Opsamling

- Der er ikke frit valg på alle hylder

- Hvad kan man arbejde med:
  - Aftaler om at niveau for takstudviklinger – gensidige aftaler i Syddanmark?
  - Overhead – skal det ned?
  - Skal fastsættelse af renten ændres?
    - Gennemsnit over 3 år.
    - Helt låst
  - Skal der være en kontrol med taksterne i Syddanmark

Forudsætninger for stabile takster:

- God takstberegning
- Stabil efterspørgsel
- God økonomistyring
- Stabile omkostninger

Gennemsigtige takster

Takstmodeller i Syddanmark

- Gennemsnitstakster:
  - Hvor alle omkostninger er i èn takst
- Differentierede takster:
  - Basisomkostninger og
  - Borgerrelaterede omkostninger

Gennemsigtighed i taksterne

- Flere dimensioner
  - Er det indholdet i taksterne
    - Timer til borgeren, bygninger, ledelse m.v.
  - Er det basistaksten – hvad indeholder den
  - Er det beregningen af timeprisen
    - BTP, ATA-tid, bruttotid
  - Er det ændringerne
    - Over- og underskud, belægning påbud mv.

Opsamling på gennemsigtige takster

Hvad skal der kigges på:

- Hvad indeholder taksten?
  - Timer til borgeren
  - Udgifter til ledelse
  - Bygninger
- Ændringerne fra år til år?
- Skal vi gøre det mere ens?
  - Samme udgifter i basis takst
  - Samme intervaller
  - Samme timepris beregning

Her er der mange muligheder

Men det er ikke gratis

Rammeaftale

SYDDANMARK 2025-2026

For det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet for de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark

Forord

Der har de seneste år været stort politisk fokus på det specialiserede socialområde. Fokus er på både økonomi, rammer og kvalitet. Regeringens nye rammeaftale for udvikling af handicapområdet, specialeplanlægning, psykiatrireformer mm. varsler et endnu større fokus på området. Samtidig kommer kommunerne og regionerne til at forholde sig til nye vilkår og ændringer der kan få stor betydning for det videre arbejde og samarbejde. Med afsæt i dette bliver det de kommende år endnu vigtigere at kommunerne og regionen arbejder tæt sammen, og rammeaftalen er en vigtig platform for dette samarbejde.

Rammeaftalen for 2025-2026 tager udgangspunkt i de bevægelser og udfordringer, som kommunerne og Regionen oplever på det specialiserede socialområde med udgangspunkt i de tilbagemeldinger der er kommet fra både kommunerne og regionen efter drøftelse i såvel politiske udvalg som Handicapråd og Udsatteråd.

Rammeaftalen for 2025-2026 indeholder 5 overordnede fokuspunkter:

1. Borgeroplevet kvalitet
2. Kvalificerede medarbejdere og faglig ledelse
3. Botilbudskapacitet og økonomisk styring
4. Fælles om implementering af nationale tiltag
5. Tværsektorielt samarbejde – specielt med fokus på psykiatri

Indsatsområde 1

Borgeroplevet kvalitet

Den borgeroplevede kvalitet er væsentlig i arbejdet med kommunernes indsatser i Rammeaftalen.

Kommunerne i Syddanmark har fokus på at samarbejde om, at udvikle indsatser der skaber mest mulig livskvalitet, sammenhæng, tryghed og tillid hos de borgere, der har brug for kommunernes hjælp til at udnytte egne potentialer i kortere perioder, længere perioder eller gennem hele livet.

Kvalitet har mange facetter der alle er vigtige for den løbende udvikling. Socialdirektørforum sætter ekstra fokus på den borgeroplevede kvalitet. En udløber af Rammeaftalen for 2023-2024 er arbejdsgruppen for Kvalitet i indsatserne, der blandt andet har ført til samarbejde med Dialogforum Syddanmark. Dette fokus udvikles der videre på i 2025-2026.

Vi vil særligt samarbejde om at:

- Øge den borgeroplevede kvalitet
- Gøre det muligt for medarbejdere, at udveksle erfaringer der kan fremme borgeroplevet kvalitet
- Understøtte prøvehandlinger i en eller flere kommuner med fokus på borgeroplevet kvalitet
- Sikre sammenhæng i indsatserne for borgeroplevet kvalitet og indsatsområde 2, der har fokus på medarbejderes kompetencer og faglig ledelse

Indsatsområde 2

Kvalificerede medarbejdere og faglig ledelse

På det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet er dygtige og engagerede medarbejdere grundlaget for, at borgerne kan få de tilbud og den støtte, de har behov for. Det er derfor afgørende, at medarbejderne har de rette kompetencer, og at medarbejderne oplever kvalificeret ledelse, der understøtter deres arbejde. Derudover er det nødvendigt at skabe mere viden om, hvilke indsatser der virker på socialområdet, så indsatser kan målrettes bedst muligt til den enkelte borger og pengene på området kan bruges bedst muligt.

Vi indgår på tværs af kommuner og region i et forpligtende fællesskab med stærke samarbejdsrelationer, hvor vi kan inspirere hinanden, indgår i fælles arbejdsgrupper og lave relevante pilotprojekter, som kan være med til at styrke det forebyggende arbejde og højne kvaliteten i indsatserne på det specialiserede område. Disse initiativer følges og evalueres løbende af Socialdirektørforum.

Vi vil særligt samarbejde om:

- At indgå i forsknings- og udviklingsprojekter for at øge evidens om konkrete metoder og tilgange
- En fælles indsats i dialog med uddannelsesinstitutioner og faglige organisationer om at gøre det mere attraktivt at arbejde på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet
- At understøtte fokus på høj kvalitet i faglig ledelse med afvikling af f.eks. netværksaktiviteter og kurser
- Temamøder målrettet medarbejdere hvor vi på tværs af kommuner og region bidrager med nyeste viden og praksiserfaringer fra medarbejdere på højt specialiserede tilbud til specifikke målgrupper

Indsatsområde 3

Botilbudskapacitet og økonomisk styring

Udgifterne på det specialiserede socialområde er de seneste år steget markant. I perioden 2018-2023 er udgifterne steget med ca. 6,3 mia. kr. Det står ikke klart, om kvaliteten i indsatserne for borgerne står mål med denne stigning. Ekspertudvalget på socialområdet har på den baggrund haft til formål at komme med anbefalinger til, hvordan der kan sikres en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af området.

Socialdirektørforum har et stort fokus på den økonomiske styring og takstudviklingen, og vil følge det videre arbejde med Ekspertudvalgets anbefalinger.
I løbet af 2025 - 2026 vil anbefalingerne blive konkretiseret og Socialdirektørforum vil arbejde med de initiativer der tages på baggrund af anbefalingerne.
Herudover vil der være elementer i specialeplanlægningen som kan få betydning for botilbudskapaciteten idet det ser ud til, at ikke alle kommuner skal have mulighed for at have botilbud til alle målgrupper og det kan betyde at der skal arbejdes endnu tættere sammen. Der bliver desuden brug for at drøfte hvordan vi kan styre økonomien, når "markedet" for botilbud ikke er frit.

Vi vil særligt samarbejde om:

- Udarbejdelse af en samlet strategi for botilbudsområdet der sikrer rette kapacitet af de botilbud, der er brug for på tværs af de syddanske kommuner og Region Syddanmark
- Fælles model for at sikre bæredygtigt økonomisk grundlag for oprettelse af nye tilbud, herunder brug af mulighederne i lånepulje for oprettelse af botilbudspladser på det specialiserede socialområde
- Dialog om øget gennemsigtighed omkring takster herunder inddragelse af arbejdet på nationalt plan med udvikling af et nyt takstsystem på socialområdet.

Indsatsområde 4

Fælles om implementering af nationale tiltag

Der er igangsat flere store tiltag på det specialiserede socialområde det seneste år. Rammeaftalen for Syddanmark sætter fokus på at udviklingen skal følges tæt, så vi hurtigt kan træde sammen, når der er ny lovgivning eller andre indsatser hvor det giver bedst mening at vi løser opgaven i fællesskab så ikke alle 22 kommuner og regionen skal opfinde egne løsninger.

Der vil være fokus på at følge udviklingen tæt i forhold til:

- Regeringens nye udspil på socialområdet – såvel rammeaftalen som ekspertudvalgets anbefalinger
- Den nye hjemløsereform
- Den nye regionale dobbeltdiagnosebehandling
- Øvrige nye nationale tiltag

Ansvarlige

Strategisk arbejdsgruppe, Økonomisk arbejdsgruppe og Fælleskommunalt Socialsekretariat har en opgave i at gøre Socialdirektørforum opmærksom på når der kommer nye initiativer som kalder på en tværkommunal/regional opgaveløsning.

Indsatsområde 5

Tværsektorielt samarbejde med fokus på psykiatri – børn og voksne

Der har i flere år været fokus på psykiatriområdet i rammeaftalerne i Syddanmark. På trods af, at samarbejdet mellem kommuner og psykiatrien er blevet styrket er der stadigvæk ikke i tilstrækkelig grad den tværsektorielle kobling, som skal til for at vi mere effektivt kan koordinere indsatserne så borgerne oplever et mere sammenhængende forløb af høj kvalitet. Herudover er der de seneste år opstået en udfordring omkring børn og unges psykiske trivsel.

Vi vil særligt samarbejde om:

- Opsamle data fra kommunerne og regionen om hvor vi lykkes med et samarbejde med psykiatrien, en målgruppe eller et projekt, for at sætte fokus på det som giver grobund for yderligere udvikling og udbredelse.
- Sætte fokus på et godt samarbejde som vil komme borgerne til gavn ved sektorovergange
- Følge implementeringen af lettere behandling til børn og unge i kommunerne med interesse for, om det giver læring/inspiration til andre indsatser – også på voksenområdet.

Bilag 1: Lovgrundlag for Rammeaftalen

De fælles retningslinjer for takst- og ydelsesstrukturen i Syddanmark baserer sig på følgende regelsæt og vejledninger, der tages forbehold for ændringer:

Bekendtgørelse af den 16. august 2023 af lov om social service.

Bekendtgørelse af den 24. januar 2024 Barnets lov

Bekendtgørelse af den 28.november 2023 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde

Bekendtgørelse af den 24. juni 2014 om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v. samt Lov om specialundervisning § 6.

Vejledningen til bekendtgørelsen om rammeaftaler mv.

Bekendtgørelse af den 28. november 2023 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner.

Bekendtgørelse af den 19. maj 2011 om aflønning og befordringsudgifter mv. i beskyttet beskæftigelse, særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb og aktivitets- og samværstilbud.

Bekendtgørelse af den 6. juli 2006 om overtagelse af aktiver og passiver, rettigheder og pligter samt ansatte i regionale sociale tilbud og i regionale almene ældreboliger m.v., herunder regler om fordeling af pensionsforpligtelser, der overtages af en kommunalbestyrelse"

Indenrigsministeriets budget og regnskabssystem for kommuner og regioner. Denne opdateres løbende på ministeriets hjemmeside.

Bilag 2: Tilbud der er omfattet af Rammeaftalen

Det specialiserede socialområde

Rammeaftalen omfatter følgende tilbud, jf. Bekendtgørelse af den 28. november 2023 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde.

1. Særlige dagtilbud efter § 32 i lov om social service.
2. Særlige klubtilbud efter § 36 i lov om social service.
3. Døgninstitutioner efter § 43, stk. 3, i Barnets lov, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger.
4. Tilbud om behandling af personer med stofmisbrug efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.
5. Beskyttet beskæftigelse efter § 103 i lov om social service.
6. Aktivitets- og samværstilbud efter § 104 i lov om social service.
7. Botilbud, kvindekrisecentre og forsorgshjem m.v. efter §§ 107-110 i lov om social service.
8. Almene ældreboliger, der ejes af en region, en kommune, en almen boligorganisation eller en selvejende institution, og som er tilvejebragt med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.

9. Plejeboliger efter lov om boliger for ældre og personer med handicap.[1]
10. Køb af specialrådgivningsydelser i tilknytning til de konkrete tilbud, der er omfattet af rammeaftalen, jf. § 7, stk. 1, nr. 1, og
11. Regionsrådets opgave i forhold til at medvirke til at tilvejebringe hensigtsmæssige og sikre hjælpemidler, jf. lov om social service § 5, stk. 3.

For at være med i Rammeaftalen gælder desuden at:

- Tilbuddet skal være indberettet i det fælleskommunale indberetningssystem med deadline 15. november året før jf. bilag 10.
- Tilbud er med hvis, de har solgt pladser til andre kommuner indenfor de seneste 5 år eller forventer at sælge pladser til andre kommuner i det kommende år

Forlader et tilbud Rammeaftalen tager tilbuddet sin andel af akkumulerede over-/underskud med ud. Driftsherre skal anvende samme princip år for år.

Det skal bemærkes, at tilbud drevet med driftsoverenskomst ikke er omfattet af Rammeaftalen.

I vejledning nr. 1 til Serviceloven, af den 28. marts 2017, fremhæves det, at private tilbud, herunder selvejende institutioner, der har indgået driftsaftale med kommunale og regionale driftsherrer, ikke indgår i Rammeaftalen.

Specialundervisningsområdet

Rammeaftalen omfatter regionale specialundervisningstilbud jf. Bekendtgørelse af den 24. juni 2014 om Rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud mv.

1) De regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud med specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for børn og unge samt specialpædagogisk bistand for børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 3.

2) De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, der overtages af en kommunalbestyrelse i henhold til § 1, stk. 1 eller 2, i lov nr. 632 af 16. juni 2014 om kommunernes overtagelse af de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.

3) De regionale undervisningstilbud med specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder (kommunikationscentre), jf. § 1, stk. 3, i Lov om specialundervisning for voksne.

Kommunikationscentre

Regionale og kommunale kommunikationscentre er omfattet af Rammeaftalen.

Bilag 4: Ændring af kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommunerne kan frit oprette tilbud og pladser samt indgå aftaler med andre kommuner omkring forholdene ved oprettelsen, se nedenstående tabel 4.1 ift. proces ved ændringer af kapacitet. Der bør ved oprettelse af nye tilbud og pladser tages højde for det samlede antal tilbud og pladser i

[1] Rammeaftalen omfatter kun plejeboliger til personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Dette har været drøftet med KL.

Syddanmark indenfor den pågældende målgruppe.

Alle nye regionale tilbud skal, uanset hvad der fremgår af tabel 4.1, godkendes i Socialdirektørforum.

Antal faste pladser, der er indberettet til Rammeaftalen gælder som udgangspunkt i hele aftaleperioden. Ændringer foretages som udgangspunkt kun ifm. ændringer i efterspørgslen. Det forudsættes, at driftsherre løbende tilpasser driften til belægningsprocenten. Nedenstående proces er derfor udelukkende, hvis driftsherre ser et behov for en varig ændring. Hvis driftsherren ser et behov for en varig ændring, kan driftsherren med det samme foretage en midlertidig opnormering eller nednormering.

Reglerne for ændringer i kapaciteten gælder også mellem to rammeaftaleperioder. Ændringerne skal indberettes senest ifm. den politiske behandling i kommunerne – dog senest 3 måneder før, ændringerne konkret sker, jf. tabel 4.1.

Tabel 4.1: Proces for ændring af kapacitet i rammeaftaleperioden og mellem rammeaftaleperioder

Ændring	**Proces før varige ændringer kan træde i kraft**	**Begrundelser** (Skabelon til formålet, kan findes på www.socialsekretariatet.dk. Skabelonen sendes til de angivne kontaktpersoner.)
Mindre ændringer I pladsantallet	Tilbud op til 50 pladser kan frit op- og nedjustere op til 5 pladser. For tilbud over 50 pladser gælder +/- 10 %.[2]	
Oprettelse af pladser derudover	Udtalelse hos Socialdirektørforum. Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner.	Udvidelsen begrundes, og der skal gøres rede for, hvordan taksten påvirkes samt de økonomiske konsekvenser for betalingskommunerne. Endvidere skal der redegøres for, hvordan oprettelsen af disse pladser forventes at påvirke efterspørgslen efter eksisterende pladser i andre kommuner og i regionen.
Nedlæggelse af pladser derudover (ikke ved midlertidig omlægning af en plads til f.eks. et enkeltmands-projekt)	Forretningsudvalget orienteres Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner.	Reduktionen begrundes. Der skal gøres rede for, hvordan taksten påvirkes samt de økonomiske konsekvenser for betalingskommunerne.
Oprettelse af nye tilbud med forventet salg af plader til andre kommuner	Udtalelse hos Socialdirektørforum. Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner.	Der skal redegøres for, hvordan oprettelsen af disse pladser forventes at påvirke efterspørgslen efter eksisterende pladser i andre kommuner og i regionen

[2] Eksempel: Et tilbud med 70 pladser kan således frit op-/ og nedjustere med 7 pladser

Lukning	Høring hos Socialdirektørforum. Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner.	Lukningen begrundes. Hvis Socialdirektørforum mener, at tilbuddet ikke skal nedlægges på grund af pladsernes betydning for den samlede udbudsvifte, skal de økonomiske konsekvenser ved at videreføre tilbuddet fremgå.

Proces for tilbud som kan have indflydelse på andre tilbud i Syddanmark

Hvis der oprettes tilbud eller foretages ændringer i en kommunes tilbud, der har væsentlig indflydelse på andre kommuners eller regionens tilbud, skal kommunerne i Syddanmark og regionen orienteres hurtigst muligt.

Der er udarbejdet en skabelon til formålet, der kan findes på www.socialsekretariatet.dk.

Bilag 5: Håndtering af lukning af tilbud

Opstår der behov for at lukke et tilbud, påhviler det driftsherren at udvise rettidig omhu og tidligst muligt informere handle- og betalingskommuner om en mulig lukning af tilbuddet. Driftsherre er forpligtet til at afvikle tilbuddet på den økonomisk mest hensigtsmæssige måde for betalingskommunerne.

Principperne for lukningen tager udgangspunkt i den Rammeaftale, der er gældende det år, hvor beslutningen om lukning af tilbuddet træffes.

I det efterfølgende gennemgås først principperne når et kommunalt tilbud lukker. Efterfølgende vises den tilsvarende model for et regionalt tilbud.

For begge typer tilbud, er der 2 opgørelsesmetoder, der har betydning for det regnskabsmæssige resultat:

- Selvstændigt tilbud.
- Tilbud der er en del af en økonomisk enhed.

Det er vigtigt, at det i forbindelse med indberetning af takster og tilbud til Rammeaftalen er synligt, om der er tale om et selvstændigt tilbud eller om der er tale om et tilbud, der er en del af en økonomisk enhed.

Det skal ligeledes i indberetningen oplyses, hvilke tilbud og afdelinger, som enten er et selvstændigt tilbud eller en del af en økonomisk enhed. Såfremt et tilbud, der er en del af en økonomisk enhed, skal betragtes som et selvstændig tilbud, skal dette fremgå tydeligt af indberetningen. Det er driftsherres ansvar at sikre, at dette sker. Såfremt det ikke fremgår ved indberetningen, vil tilbuddet betragtes som en del af en økonomisk enhed.

Procedure for lukkeregnskab:

Hvis lukningen af tilbuddet ikke har eller forventes at få direkte afledte økonomiske konsekvenser for andre end driftsherre, skal der ikke udarbejdes et foreløbigt eller endeligt lukkeregnskab. Ligeledes skal Forretningsudvalget ikke orienteres, men lukningen skal til høring i Socialdirektørforum jf. bilag 4.

Nedenstående procedure gælder, hvis lukningen forventes at få økonomiske konsekvenser for kommunerne.

1. Driftsherre orienterer Forretningsudvalget hurtigst muligt vedrørende lukning af et tilbud.
2. Når det er besluttet, at et tilbud lukker, udarbejder driftsherre (kommunen/regionen) et foreløbigt

lukkeregnskab. Dette skal ske hurtigst muligt og senest 3 måneder efter beslutningen. Dette sendes til orientering til Forretningsudvalget.

3. Regnskabet skal indeholde forventede udgifter, samt en eventuel fordeling af disse på betalingskommuner.
4. Regnskabet skal udarbejdes jf. nedenstående skabelon.
5. Når det foreløbige lukkeregnskab har været behandlet i Forretningsudvalget, sender driftsherre det til de eventuelt berørte kommuner.
6. Frem til det endelige regnskab foreligger skal driftsherre orientere Forretningsudvalget og de berørte kommuner, hvis der er væsentlige ændringer til det foreløbige lukkeregnskab.
7. Driftsherre udarbejder et endeligt lukkeregnskab, som skal revisionspåtegnes**3**. Dette forelægges Socialdirektørforum. Regnskabet skal udarbejdes i henhold til Socialsekretariatets skabelon. Når det endelige lukkeregnskab har været behandlet i Socialdirektørforum, sender driftsherren det til de berørte kommuner.

Lukning af kommunalt tilbud

Hvis en kommune lukker et tilbud, og der er et akkumuleret underskud, er det muligt at efterregulere en del af underskuddet[4]. Det er afgørende, om der er tale om lukning af et selvstændigt tilbud, eller om der er tale om en lukning af et tilbud, som er en del af en økonomisk enhed.

Reglen om efterregulering gælder for følgende:

Reglen om efterregulering ved lukning af tilbud med underskud kan kun anvendes ved lukning af et selvstændigt tilbud og en hel økonomisk enhed. Det betyder, at tilbuddet skal have et selvstændigt budget med egne takster. Tilbuddet eller enheden kan godt have fælles ledelse med andre tilbud eller enheder/afdelinger, men der skal være en klar fordelingsnøgle af fællesudgifterne, som skal kunne dokumenteres[5].

Reglen om efterregulering gælder ikke:

- Når et tilbud lukkes af Socialtilsynet eller anden offentlig myndighed. Her påhviler et eventuelt underskud efter lukning af tilbuddet alene driftsherren.
- Ved flytning af et tilbud samt ved sammenlægning, idet dette ikke betragtes som en lukning.

Lukning af et selvstændigt tilbud

Ved lukning af et selvstændigt tilbud, skal driftsherre selv dække, hvad der svarer til 5 % af tilbuddets beregningsgrundlag for taksten i det år, hvor tilbuddet besluttes lukket. Underskud ud over 5 % af tilbuddets beregningsgrundlag for taksten, i det år hvor tilbuddet besluttes lukket, kan efterreguleres. Eventuelle overførte overskud eller underskud skal indgå i beregningen, idet det tillægges årsresultatet. Dette gælder både overførsler på tilbudsniveau og overførsler, der er hensat centralt. Se beregningseksempel 1.

Beregningseksempel 1: Lukning af et selvstændigt tilbud:

---

[3] Udgift til revisionspåtegnelsen kan indregnes i lukkeregnskabet.

[4] Hvis der ved lukning af et tilbud er et akkumuleret overskud, gælder samme princip, blot med modsat fortegn. Driftsherre må således beholde de første 5 % af beregningsgrundlaget for taksten, hvorefter det resterende beløb efterreguleres.

[5] Ledelsesområde defineres som niveauet over tilbud/enhed

Resultatopgørelsen for lukkeåret

Resultatopgørelse 20XX	Budget Takst-beregnings-grundlag	Regnskab Lukkeåret består af 10 måneders drift
Omsætning		
Indtægter på ydelser godkendt efter SEL	-8.581.000	-4.400.000
Direkte og indirekte driftsomkostninger		
Personaleomkostninger	7.037.000	6.500.000
Borgerrelaterede omkostninger	160.000	85.000
Administrationsomkostninger	382.000	279.000
Kompetenceudvikling	50.000	0
Ejendomsomkostninger	422.000	298.000
Afskrivninger	457.000	381.000
Finansieringsudgifter/-indtægter	73.000	61.000
Beregningsgrundlag/driftsomkostninger i alt	8.581.000	7.604.000
Resultat	0	3.204.000

Resultatbeholdning	
Primo beholdning (tidligere års akkumulerede resultater)	452.000
Årets resultat	3.204.000
Akkumuleret resultat i alt	3.656.000
Driftsherres egenfinansiering (5% af beregningsgrundlaget på 8.581.000)	429.050

Opgørelse over underskudsfordeling

Omsætningsfordeling	20XX-2	20XX-1	%
Driftsherres andel af omsætningen	5.362.763	4.290.210	73%
Køberkommune 1 andel af omsætningen	1.430.070	715.035	16%
Køberkommune 2 andel af omsætningen	715.035	715.035	11%
	7.507.868	5.720.280	

Finansiering af lukning

Akkumuleret resultat (samlet underskud)	3.656.000

Driftsherres egenfinansiering (5% af beregningsgrundlaget)	429.050
Udgift til fordeling	3.226.950
Driftsherres andel inkl. egenfinansiering på 5%	2.783.851
Køberkommune 1 andel af underskudsdækningen	523.289
Køberkommune 2 andel af underskudsdækningen	348.859
	3.656.000

Lukning af et tilbud, der er en del af en økonomisk enhed

Hvis lukning af et tilbud, der er del af en økonomisk enhed, giver underskud, kan der efterreguleres for tilbuddets andel af et underskud, der ligger ud over 5 % af den økonomiske enheds samlede beregningsgrundlag for taksterne i året, hvor beslutningen om lukning træffes[6]. Eventuelle overførte overskud eller underskud skal indgå i beregningen, idet det tillægges årsresultatet. Dette gælder både overførsler på tilbudsniveau og overførsler, der er hensat centralt. Se beregningseksempel 2.

Beregningseksempel 2: Lukning af et tilbud der er en del af en økonomisk enhed:

	Tilbud 1	Tilbud 2 og 3	Samlet
Beregningsgrundlag for taksterne (Budgetramme)	20.000.000	40.000.000	60.000.000
Den samlede takstbaserede omsætning i lukkeåret	10.000.000	40.000.000	50.000.000
Omkostninger	14.000.000	40.000.000	54.000.000
Årsresultat	**-4.000.000**	**0**	**-4.000.000**
Overført fra tidligere år			-1.000.000
Til fordeling			**-5.000.000**
Selvrisiko (5 % af den økonomiske enheds samlede beregningsgrundlag)			3.000.000
Rest til fordeling			2.000.000
Videreføres til tilbud 2 og 3 i den økonomiske enhed[7]		1.333.333	1.333.333
Rest til fordeling			666.667
Driftsherres andel efter forbrugte antal pladser (33%) [8]			220.000
Betalingskommuners andel efter forbrugte antal pladser			**446.667**
Samlet for driftsherre: selvrisiko + tilbud 2 og 3 + egne forbrugte pladser			**4.553.333**

Principper for efterreguleringen

Efterreguleringen ved lukningen af et tilbud sker ved en forholdsmæssig fordeling mellem betalingskommunerne efter deres andel af den samlede takstbaserede omsætning i 2 regnskabsår forud for det år, hvori beslutning om lukning af tilbud træffes[9]. På denne måde sikres det, at kommuner i

[6] Hvis der ved lukning af et tilbud er et overskud, gælder samme princip, blot med modsat fortegn. Driftsherre må således beholde de første 5 % af den takstbaserede omsætning, hvorefter det resterende beløb efterreguleres.

[7] Andel af underskud over 5 % fordeles derefter på de øvrige økonomiske enheder efter budgetstørrelse.

[8] Andel af omsætningen i 2 regnskabsår forud for det år, hvori beslutning om lukning af tilbud træffes. Eksempel: hvis tilbuddet besluttes lukket i 2021 er det andel af omsætningen i 2019 og 2020.

[9] Eksempel: Hvis en kommune i 2021 træffer beslutning om at lukke et tilbud vil en eventuel efterregulering fordeles forholdsmæssigt mellem betalingskommunerne efter deres andel af den samlede omsætning i 2019

videst muligt omfang kan fortsætte deres visitation til tilbuddet længst muligt uden at kommunen dermed risikerer en øget udgift, i form af en efterregulering, såfremt der er et underskud ved lukningen. Der er således ikke et økonomisk incitament til at revisitere borgere, der er på et tilbud, som er besluttet lukket. Formålet er at begrænse lukkeomkostningerne og at skabe de bedste betingelser for en kontrolleret nedlukning.

I efterreguleringen indregnes driftsudgifter og indtægter ved salg af inventar mv., som er afskrevet. Værdien af bygninger, grunde samt inventar, der ikke er afskrevet, indgår ikke i opgørelsen, mens forrentning og afskrivning kan indregnes i forhold til det antal måneder, tilbuddet har været i drift i det sidste år.

Lukning af et regionalt tilbud eller regionale selvstændige økonomiske enheder.

Lukning af et regionalt selvstændigt tilbud

Et eventuelt underskud ved lukning af et selvstændigt tilbud skal fordeles forholdsmæssigt ud fra omkostningsbudgettet på de øvrige tilbud som beskrevet i beregningseksempel 3.

Eventuelle overførte overskud eller underskud skal indgå i beregningen, idet det tillægges årsresultatet.

Såfremt der vurderes en mere hensigtsmæssig model i den konkrete situation, vil en sådan model skulle anbefales af KKR.

Beregningseksempel 3: Lukning af selvstændig

Beregningsgrundlaget for taksten i året for beslutningen	20.000.000
Indtægter	10.000.000
Omkostninger	12.500.000
Årsresultat	**-2.500.000**
Det selvstændige tilbud overførte overskud/underskud fra tidligere år	1.000.000
Akkumuleret resultat - fordeles forholdsmæssigt på de øvrige tilbud*	**-1.500.000**

** Hvis der efter en fordeling af underskuddet ved lukning opstår et underskud over 5 % på et andet tilbud, vil underskuddet over 5 % for denne økonomiske enhed blive efterreguleret i henhold til gældende regler herfor.*

Lukning af et regionalt tilbud som en del af en økonomisk enhed

Hvis der ved lukning af regionalt tilbud er et underskud, finansieres det på følgende måde:

- Underskud op til 5 % af det selvstændige tilbuds[10] samlede beregningsgrundlag i året, hvor beslutning om lukning træffes (helårsbudget):

Denne del af underskuddet dækkes ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme økonomiske enhed[11].

- Underskud over 5 % af det selvstændige tilbuds[12] samlede beregningsgrundlag for taksten i året, hvor

og 2020.

[10] Den økonomiske enhed som tilbuddet er en del af.

[11] Driftsherrerne i Syddanmark kan beholde op til 5 % af et eventuelt overskud. Overskuddet kan anvendes til dækning af underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende inden for driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud inden for samme økonomiske enhed.

[12] Den økonomiske enhed som tilbuddet er en del af

beslutning om lukning træffes (helårsbudget):

Underskuddet over 5 % dækkes af regionens andre tilbud i forhold til de respektive tilbuds beregningsgrundlag for taksten[13]. Eventuelle overførte overskud eller underskud skal indgå i beregningen, idet det tillægges årsresultatet. Hensatte overskud bringes i anvendelse ift. finansiering af merudgifter ved lukning af tilbud. Se beregningseksempel 4.

Beregningseksempel 4: Lukning af regionalt tilbud inden for en økonomisk enhed.

	Samlet økonomisk enhed		
	Afdeling/ tilbud 1	Afdeling/ tilbud 2-3	I alt
Beregningsgrundlag for taksten i året for beslutningen	20.000.000	40.000.000	60.000.000
Indtægter	10.000.000	40.000.000	50.000.000
Omkostninger	16.000.000	40.000.000	56.000.000
Årsresultat			**-6.000.000**
Den økonomiske enheds overførte over-/underskud fra tidligere år			2.000.000
Akkumuleret resultat for den økonomiske enhed			**-4.000.000**
% af Budget			**-6,7%**
Selvrisiko (5% af beregningsgrundlsaget) Videreføres i driften år +1			3.000.000
Dækkes af andre økonomiske enheder (underskud over 5%)			1.000.000

<u>På www.Socialsekretariatet.dk findes en skabelon til lukkeregnskab.</u>

Der henvises derudover til bilag 4, tabel 4.1, ift. processen ved ændringer i kapacitet herunder proces ved lukning af tilbud.

Bilag 6: Opsigelsesvarsler

Ved ophør fra handlekommunen betales til og med ophørsdato, dog minimum efter nedenstående opsigelsesfrister:

Tabel 6.1: Opsigelsesvarsler opdelt i forhold til paragrafområder

Lovgrundlag	**Opsigelsesfrister**	**Initiativtager**
Botilbud: • midlertidige botilbud efter SEL § 107, • længerevarende botilbud efter SEL § 108 • boliger efter 105 stk. i lov om almene boliger	Løbende måned + 1 måned. 2 måneder ved opsigelse en vilkårlig dag i måneden. Hvis f.eks. borger skal flytte ud pr. 14. marts, skal handlekommunen senest opsige borgeren den 14.	Handlekommunen

[13] Såfremt der er overskud ved lukning af et selvstændigt tilbud håndteres dette på samme måde, blot med modsat fortegn

• Opholdssteder for børn og unge efter SEL § 66 nr. 6 • Døgninstitution SEL § 66 nr. 7 (dog ikke sikrede døgninstitutioner)	januar. Der betales til og med den 14. marts.	
Dagtilbud: • særlige dagtilbud efter Barnets lov § 82-83 • særlige klubtilbud efter Barnets lov § 84 • beskyttet beskæftigelse efter SEL § 103 • aktivitets- og samværstilbud efter SEL § 104 • undervisning efter Folkeskoleloven § 20, stk. 2 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og stk.3 om regionsrådets lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og unge under 18 år • undervisning efter Lov om specialundervisning for voksne § 1, stk. 2 og 3	Løbende måned. Specialundervisningstilbud i form af dagundervisning defineres også som dagtilbud.	Handlekommunen
Kvindekrisecentre efter SEL§ 109 og midlertidige sociale botilbud efter SEL § 110	Afregnes til og med udskrivningsdagen.	Tilbuddet udskriver
Stofmisbrugsbehandling efter § 101:	Afregnes til og med udskrivningsdagen.	Tilbuddet/kommune udskriver
Sikret døgninstitution Barnets lov § 43 nr. 7	Betaling til og med sidste påbegyndte opholdsdag.	Tilbuddet/kommune udskriver

Tabel 6.2: Generelle regler vedr. opsigelsesvarsler

Generelle regler	**Opsigelsesfrister**	**Initiativtager**
Ved en takststruktur baseret på ydelsespakker, er der ved pakkeskift med en marginal ændring fra én pakke til én over- eller underliggende pakke.	30 dage medmindre andet aftales.	Handlekommunen
Ved pakkeskift til mere end én over- eller underliggende pakke.	Botilbud: løbende måned + 1 måned. Dagtilbud: løbende måned. Andre frister kan dog aftales.	Handlekommunen
Særforanstaltning	Løbende måned plus en måned.	Handlekommunen

	Der kan dog aftales et længere opsigelsesvarsel mellem leverandør og handlekommune.	
Enkeltmandsforanstaltning	Opsigelsesvarsel aftales mellem leverandør og handlekommune.	Handlekommune
Lukning af tilbud	Leverandør meddeler handlekommunerne når tilbuddet besluttes lukket. Dog gælder løbende måned plus to måneder.	Leverandør
Uenighed mellem leverandør og handlekommune om revisitering*	Løbende måned plus to måneder.	Leverandør

* Det tilstræbes, at der opnås enighed mellem leverandør og handlekommune om revisitation af en borger, som følge af ændret behov for støtte. Såfremt det viser sig ikke at være muligt, gælder dette opsigelsesvarsel. Der kan dog være tilfælde, hvor en sådan opsigelse ikke er mulig. Eksempelvis har lejere i almene ældre- og handicapboliger samme beskyttelse mod opsigelse, som gælder for alle øvrige lejere af almene boliger.

Der skal varsles skriftligt, og der kan kun opkræves betaling indtil pladsen overtages af en ny borger.

Ved ophør i tilbud som følge af dødsfald gælder ovennævnte opsigelsesregler også.

Bilag 7: Takstindberetning og ændringer i taksterne

Taksterne indberettes senest 15. november for det kommende år. Ændringer i taksten, der afviger fra P/L fremskrivningen skal begrundes i indberetningen.

Såfremt der er behov for takstændringer i løbet af året, gælder reglerne i nedenstående tabel

Tabel 7.1: Regler for ændringer af takster i løbet af året

Ændring	**Proces før varige ændringer kan træde i kraft**	**Begrundelser** (Skabelon til formålet kan findes på www.socialsekretariatet.dk. Skabelonen sendes til de angivne kontaktpersoner).
Takstforhøjelse	Til udtalelse I Forretningsudvalget. Meddeles alle kommuner i Syddanmark og eventuelle andre brugerkommuner.	Ændringen begrundes. Der skal gøres rede for, hvordan takstændringen eventuelt vil påvirke serviceniveauet og hvilke økonomiske konsekvenser det vil få for betalingskommunerne. Tidspunktet for ændringens ikrafttrædelse skal fremgå. Ændringerne kan som hovedregel tidligst træde i kraft fra tidspunktet for vedtagelsen.
Takstreduktioner	Kan umiddelbart iværksættes og kan have virkning fra årets start. Handlekommunen og Forretningsudvalget orienteres.	Takstændring begrundes.
Takstændring der skyldes tekniske fejl i beregningen	Kan umiddelbart iværksættes og kan have virkning fra årets start. Handlekommunen og Forretningsudvalget orienteres.	Takstændring begrundes.

Øvrige forhold der påvirker taksterne	Udbyderen skal agere rettidigt i forhold til at informere handlekommuner om væsentlige ændringer i taksterne for det kommende år. Eksempelvis hvis anlægsplaner, såvel nybyggeri som ombygning, medfører ændringer i den fremtidige takst. Et andet eksempel kan være, hvis der forventes en markant efterregulering, der vil påvirke de fremtidige takster.	Takstændring begrundes

Bilag 8: Takststruktur

Under Rammeaftalen kan der anvendes tre modeller for fastsættelse af takster:

1. Takststruktur, der bygger på takster, som er gennemsnitlige og rummelige, men med mulighed for differentiering.
2. Takststruktur, der er baseret på ydelsespakker.
3. Aftaler herunder abonnementsordning[14], forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar.

Uanset takststruktur gælder følgende principper:

- Ændring i taksten enten ved ændring i ydelsespakke eller i særforanstaltning forudsætter, at der er enighed mellem handlekommune og udbyder (omvisitering), hvis borgeren skal indplaceres i en anden takstgruppe end den, borgeren oprindeligt er indplaceret i
- Principperne for efterregulering er de samme uanset takststruktur

Ved ændring i takststrukturen gælder følgende principper:

- Ved ændring i takststruktur forudsættes det, at de samlede driftsomkostninger (takstgrundlaget) ikke øges (under forudsætning af uændret støtte- og plejebehov).
- Ved en ændring af takststrukturen skal leverandøren kunne dokumentere, samt dokumentere de økonomiske konsekvenser opdelt på køberkommuner.
- Implementering af ny takststruktur skal foregå i god tid og med dialog og involvering af handlekommunen. Det er handlekommunen, der har kompetencen i forhold til at indplacere borgeren i rette ydelsespakke. I den konkrete proces med ændring af en takststruktur vil det oftest være udbyder, der kommer med et forslag til indplacering i en ny takststruktur.

1: Takststruktur, der bygger på takster, som er gennemsnitlige og rummelige, men med mulighed for differentiering

Denne takststruktur bygger på følgende principper:

- Få takster for hvert tilbud
- Begrænsning af tillægsydelser til særlige situationer

Principperne skal sikre, at takststrukturen er enkel og let at administrere for tilbuddene, kommuner og regionen.

Formålet er at sikre mere forudsigelige indtægter og udgifter for henholdsvis udbyder og køber i

[14] Det gælder også objektiv finansiering

budgetåret. Der er ved udformning af takstprincipperne foretaget en afvejning mellem hensynet til, at der skal betales for "det man får" og hensynet til, at takststrukturen skal være enkel og overskuelig at administrere samt give tilbuddene så fleksible rammer, at en rationel drift kan gennemføres.

Den enkelte borger kan have et meget svingende funktionsniveau med svingende behov for bistand, pleje og omsorg. Det er derfor vigtigt, at takststrukturen udformes på en sådan måde, at den giver det enkelte tilbud mulighed for en fleksibel ressourceudnyttelse indenfor tilbuddets samlede ramme. Ressourcer, som én borger har særlig behov for den ene dag, skal den næste dag uden problemer kunne flyttes til en anden borger, hvis der er behov for det.

Indholdet i tilbuddene må nødvendigvis ses i sammenhæng. De enkelte delydelser, som dagligdagen og det pædagogiske arbejde eventuelt kan deles op i, kan ikke stå alene, men vil for den overvejende dels vedkommende være hinandens forudsætning og tilsammen udgøre det behandlingsmæssige eller pædagogiske fundament for tilbuddet. Denne "pakke" af delydelser definerer tilbuddets basistilbud, og taksten er betalingen for denne. Det betyder, at de enkelte takster så vidt muligt skal omfatte et så bredt felt af ydelser, at hyppige forhandlinger om behovet for tillægstakster for supplerende ydelser undgås.

Takststrukturen på det enkelte tilbud

Der skal som udgangspunkt beregnes én takst for hver gruppe af borgere, som, hvad personaleressourcer angår, modtager ydelser af et ensartet omfang, og som indgår i samme faglige og driftsmæssige sammenhæng. Taksterne bør differentieres, når personudgifterne mellem grupper af borgere/enkelt borger bliver stor. Det vil typisk være forskelle på 200.000 til 230.000 kr. på botilbud og på 45.000 til 70.000 kr. på dagtilbud. Det er den enkelte udbyders vurdering, hvornår der skal foretages en takstdifferentiering.

Takststruktur der er baseret på ydelsespakker

Der er følgende fælles principper, der understøtter arbejdet med takststrukturer og ydelsespakker:

- En fælles Basistakst, som bl.a. kan indeholde administration, omkostninger vedr. bygninger, samt eventuelt nattevagt. Basistaksten er afhængig af den enkelte geografiske enhed blandt andet fordi bygningerne kan etableres og drives efter forskellige lovgrundlag (serviceloven eller almenboligloven) og på grund af forskelle i forrentning og afskrivninger.
- Ydelsespakkerne skal på den ene side være så økonomisk smalle, at det sikres, at udgiften svarer til de ydelser, der modtages. Men skal samtidig være så rummelige, at det begrænser antallet af pakkeskift.
- Med en takststruktur baseret på ydelsespakker skal der være opmærksomhed omkring incitamenterne til at reducere udgifterne for borgeren.

Aftaler

Abonnementsordning

Det er muligt at fravige takstprincippet og i stedet indgå aftale om abonnementsordninger eller andre ordninger, der indebærer fælles finansiering uden direkte sammenhæng til anvendelsen af tilbuddene. Ministeriet betragter muligheden for abonnementsordninger som et væsentligt element i muligheden for at understøtte efterspørgslen efter de mest specialiserede tilbud.

Forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar

Der er mulighed for at indgå forpligtende købsaftaler og delt finansieringsansvar. Ved forpligtende købsaftaler, forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser garanterer for betaling af et bestemt antal pladser i et tilbud i en aftalt periode, hvis pladserne ikke efterspørges af andre.

Ved aftaler om delt finansieringsansvar, forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser bidrager til finansieringen af et konkret tilbud, uden at kommunalbestyrelsen selv er driftsherre.

Bilag 9: Enkeltmandsprojekter og særforanstaltninger

Hovedreglen er, at takstmodellerne er udformet, så de kan dækker alle borgere på tilbuddet. Der vil dog være tilfælde, hvor enkeltpersoner har så afvigende behov i forhold til modellerne, at det vil være relevant at operere med individuelle takster for dem i form af særforanstaltninger eller enkeltmandsprojekter.

En særforanstaltning er en foranstaltning, som etableres i en eksisterende plads, men til en særlig takst, der afviger fra den godkendte takst for pladsen. Ved ophør af en særforanstaltning kan pladsen benyttes af en ny borger til almindelig takst. Særforanstaltning kan også forekomme med differentierede takster, når ydelsespakken indeholder mange timer i forhold til det almindelige på tilbuddet. Se vejledende grænser i bilag 8.

Et enkeltmandsprojekt er en foranstaltning, hvor der oprettes en ny plads udover de godkendte pladser og til en særlig takst. Pladsen, der er knyttet til et enkeltmandsprojekt, bortfalder, når enkeltmandsprojektet ophører.

Etablering af særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter skal ikke godkendes i Socialdirektørforum. Taksterne skal ikke indberettes i forbindelse med den almindelige takstberegningsprocedure.

Følgende betingelser skal være opfyldt, når særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter etableres:

- Der skal være enighed om foranstaltningen og betalingen mellem handlekommune og udbyder, inden foranstaltningen sættes i værk.
- Opsigelsesvarsel for særforanstaltning er som udgangspunkt løbende måned plus en måned, men andet kan aftales. Et andet opsigelsesvarsel for særforanstaltning skal altid aftales mellem udbyder og køber.
- Opsigelsesvarsel for et enkeltmandsprojekt aftales mellem leverandør og handlekommune.
- Enkeltmandsprojekter skal altid have et særskilt regnskab, hvor køber betaler alle udgifter, så over- eller underskud kan ikke indregnes i tilbuddet ordinære regnskab.
- Vilkår for betaling af særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter, herunder etableringsomkostninger skal præciseres i aftalerne mellem handlekommune og udbyder.
- Takstberegningen skal under alle omstændigheder tage udgangspunkt i princippet om omkostningsbaserede takster.

Særforanstaltninger og enkeltmandsprojekter skal opfattes som foranstaltninger, der er knyttet til enkeltpersoner.

Bilag 10: Takstberegning

Taksterne skal være indberettet senest 15. november året før de træder i kraft. Indberetningen skal foretages i en database, som stilles til rådighed af Fælleskommunalt Socialsekretariat. Databasen vil være tilgængelig primo september, og der udsendes vejledning til indberetningen senest ultimo august. Hver enkel ydelsespakke indberettes som en samlet pris/takst for pakken (dvs. både basistakst og ydelsespakke). Alternativt indberettes en basistakst samt én ydelsespakke takst særskilt, hvis det er samme forskel i pris mellem pakkerne. Det skal da være tydeligt for køber, hvordan den samlede pris findes.

Elementer i takstberegningen

Det er de samlede omkostninger, som skal lægges til grund for takstberegningen. De kan deles op i følgende kategorier:

1. Lønudgifter jf. Socialtilsynets budgetskema
2. Hensættelser til tjenestemandspensioner
3. Borger relaterede omkostninger jf. Socialtilsynets budgetskema
4. Øvrig administration
5. Andel af central administration/overhead.
6. Kompetenceudvikling - uddannelse af personale, opkvalificering af tilbud mv.)
7. Ejendomsomkostninger
8. Kapitalomkostninger (vedligeholdelse/afskrivninger mv.)
9. Reguleringer i forhold til tidligere år (dækning af overskud/underskud)

Vejledning til takstberegning kan findes på i Socialtilsyn Syds budgetskema.

Nedenfor er anført, hvilke principper der lægges til grund for de enkelte kategorier.

Hensættelser til tjenestemandspension

For forsikrede tjenestemænd anføres forsikringspræmien, mens omkostningerne til ikke forsikrede tjenestemandspensioner fastsættes til 20,3 % af den pensionsgivende løn til den enkelte tjenestemand. Der skal korrigeres for de beløb, som allerede er indregnet i forbindelse med delingsaftalerne ved kommunalreformen.

Pensionsforpligtigelsen skal aktuarmæssigt opgøres mindst hvert 5. år. Hensættelserne på balancen skal herefter op- eller nedskrives, så den bogførte værdi svarer til den aktuarmæssige værdi. Op- og nedskrivningerne modposteres på balancen og føres derfor ikke tilbage til taksten.

I henhold til ”Lov om tjenestemænd i folkeskolen” (den lukkede gruppe) af 17. september 1998 betaler staten udgiften til tjenestemænd ansat før 1.4.1992, og der kan derfor ikke indregnes hensættelser til tjenestemænd i de omkostningsbaserede takster på specialundervisningsområdet. For de i § 2 stk. 4 nævnte undtagelser, hvor den enkelte kommune afholder udgifterne, kan disse medtages. Enten kan udgifterne medtages som de faktiske udgifter i året eller som 3 % af lønudgiften til tjenestemænd i den lukkede gruppe, som en forsikringspræmie. Når der først er valgt at indregne 3 % kan man ikke efterfølgende gå tilbage og vælge de faktiske udgifter."

Borger relaterede omkostninger:

Her placeres fx udgifter til:

- Tøj og lommepenge,
- Aktivitet, husholdning og transport
- Ekstern behandling/rådgivning af borgere.
- Beskæftigelse og værksteder

Indtægter som følge af salg af produkter og ydelser skal normalt modregnes i omkostningerne. Hovedprincippet er, at det i beregningen skal sikres, at udgifter kun finansieres én gang, enten via takstindtægter eller andre indtægter.

Beboernes betaling for kost efter servicelovens § 83.1.2 og § 85 skal også medtages her. Mens indtægterne for husleje, el og varme og kost efter § 83.1.3 ikke kan medtages her. Se bilag 11 omkring beboerbetaling.

Administrationsomkostninger

Omkostninger til kontorhold, IT osv. medregnes under ”Administration”. Tilbuddets andel af omkostninger til centrale IT-systemer, software m.v. skal IKKE med her, da det dækkes af den fælles overhead.

De faktiske udgifter til tilsyn indregnes.

Se i øvrigt nedenstående afsnit om fordeling af centrale udgifter.

Andel af central administration/overhead

Her medregnes omkostningerne til direkte og indirekte overhead. Denne post skal dække en andel af løn til rådhuspersonale, politikere, kontorfaciliteter, kurser osv. til disse personalegrupper.

Overheadprocenten fastsættes af den enkelte udbyder, dog med en maksimumgrænse på 4,4 %.

Kompetenceudvikling

Her er der tale om to principielt forskellige omkostninger:

For det første omkostninger til kompetenceudvikling (både interne og eksterne) mv. samt til ekstern faglig supervision og sparring

For det andet omkostninger til udvikling udover almindelige kurser mv., fx midler til at frikøbe arbejdskraft på tilbuddet til gennemførelse af udviklingsprojekter. Der kan afsættes 0,5 % til dette formål. Der stilles ingen krav om dokumentation.

Ejendomsudgifter

Det har ikke været muligt at gennemføre helt ensartede principper for dette område. Det er imidlertid afgørende, at den enkelte udbyder sikrer, at der ikke sker dobbeltindregning af udgifterne.

Her placeres omkostninger til normalt indvendigt vedligehold samt omkostninger til opvarmning, el, ejendomsskat, vand og forsikringer, der ikke betales af beboerne.

Derudover skal alle udgifter til bygningsvedligeholdelse over en årrække indregnes i taksterne. Dette kalkuleres efter driftsherrens regler. Ekstern husleje kan medtages. Der kan ikke medtages intern husleje, idet man skal anvende forrentning og afskrivning af bygningerne. Kommunerne kan indregne ejendomsskat i taksterne for tilbud beliggende i egen kommune.

I tilfælde af huslejetab i almene boliger indgår dette på lige fod med andre udgifter i tilbuddets regnskab.

Omkostninger til afskrivning og andre kapitalomkostninger

Der er tale om følgende omkostninger:

- Afskrivninger
- Omkostninger til afskrivning af bygninger, inventar, busser osv.
- Andre kapitalomkostninger
- Forrentning af faste aktiver og andre mellemværender

Indregningen af afskrivningerne sker konkret ud fra de budgetterede afskrivninger i det omkostningsbaserede budget. Ejendomsværdien for det enkelte tilbud i 2004 lægges til grund for

afskrivningen. Dette betyder, at taksten skal indeholde afskrivninger af aktiver, der:

- Fremgår af delingsaftalen
- Er anskaffet siden opgørelsestidspunktet i delingsaftalen
- Forventes anskaffet inden udgangen af året

For bygninger opført før 1. januar 1999 lægges ejendomsværdien for 2004 til grund for afskrivningen. For bygninger opført eller erhvervet efter 1. januar 1999 tages udgangspunkt i købsprisen. Derudover foretages regulering i tilfælde af nyinvesteringer.

Et aktivs aktuelle værdi beregnes ved at trække den aktuelle værdi af afskrivningerne fra den oprindelig aktiverede værdi.

Konkret anvendes følgende kriterier:

- Renten til beregning af forrentning fastlægges af den enkelte udbyder, men kan dog maksimalt være renten på et 20-årig fastforrentet inkonvertibelt lån i KommuneKredit pr. 1. april året før. Renten fremgår af vejledningen.
- Beregningsgrundlag for forrentningen er aktivers eller andre mellemværenders værdi budgetåret før. Hertil kan tillægges værdien af nyanskaffelser i budgetåret, hvor forrentningen beregnes fra ibrugtagningstidspunktet. Hvis dette ikke gøres, indgår nyanskaffelser i beregningsgrundlaget for forrentningen i de efterfølgende år.
- Bygninger afskrives over 30 år. For bygninger ibrugtaget før 1/1 2004, starter afskrivningsperioden den 1/1 2004. For bygninger ibrugtaget efter 1/1 2004 starter afskrivningsperioden fra ibrugtagningstidspunktet.
- Grunde skal ikke afskrives, men skal forrentes med samme rente som ovenfor.
- Når en kommune overtager et regionalt tilbud, er det ejendomsværdien på overtagelsestidspunktet, der skal anvendes i takstberegningen og tilsvarende, hvis regionen overtager et kommunalt tilbud.
- Andre aktiver med en anskaffelsessum over 100.000 kr., og en levetid på mere end et år afskrives efter driftsherres regler på området og forrentes med samme rente som ovenfor. Det skal sikres, at udgifter kun finansieres én gang så anskaffelser ikke både kan indregnes i driftsregnskabet og samtidig indregnes med forrentning og afskrivning i taksten.
- Byggeprojekter aktiveres efter driftsherres regler på området
- For almennyttige boliger skal servicearealernes afskrivning og forrentning indgå i taksten. Afskrivning og forrentning af boligdelen finansieres via huslejebetalingen og skal derfor ikke indgå i taksten.

Reguleringer i forhold til tidligere år

Over- og underskud opgøres på baggrund af det omkostningsbaserede regnskab sammenholdt med den faktiske realiserede takstbaserede omsætning (takstindtægterne er for både egne og andre kommuners borgere).

<u>Håndtering af eventuelt overskud</u>

Den del af et eventuelt overskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten i form af en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, overskuddet vedrører.[15]

Overskud på op til 5 pct. kan hensættes til senere brug inden for samme ledelsesområde/ center.

[15] Der er udarbejdet et vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster "Efterregulering af over- eller underskud i taksterne, se bilag 14. I notatet er givet en række konkrete eksempler på håndtering af sådanne tilfælde, ligesom der er beskrevet principper for regnskabsaflæggelse.

- Hensatte overskud skal anvendes inden for 5 år efter det år, overskuddet vedrører. Eventuelle uforbrugte hensatte midler efter 5 år indregnes i taksten.

- Hensatte overskud kan anvendes til at dække underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende på rammeaftaletilbud inden for samme ledelsesområde/ center. [16]

Håndtering af eventuelt underskud:
Underskud på op til 5 pct. kan for kommunale og regionale driftsherrer ikke indregnes i taksten, men skal f.eks. dækkes ved effektivisering eller af tidligere overskud inden for samme ledelsesområde/ center. [17]

Den del af et eventuelt underskud, der overstiger 5 pct., skal for kommunale og regionale driftsherrer indregnes i taksten i form af et tillæg senest 2 år efter det år, underskuddet vedrører.

Der findes flere modeller til beregning og håndtering af over- og underskud. På Socialsekretariatets hjemmeside kan ses model for håndtering af over- underskud mellem årene, jf. ovenstående.

Såfremt der helt ekstraordinært vurderes en mere hensigtsmæssig model i forhold til håndtering af over- underskud mellem årene, vil en sådan model skulle anbefales af KKR.

Centralisering af driftsudgifter:

Udgifter, som bogføres centralt, men som vedrører driften, kan håndteres på flere måder:

1. Der kan laves en abonnementsordning, hvor der betales et abonnement for levering ydelserne. Ved en abonnementsordning skal det sikres, at den inden for kortere årrække hverken giver over- eller underskud. Endvidere skal sikres sammenhæng mellem udgifterne til abonnement og de faktiske leverede ydelser.
2. Der oprettes en central kontoplan som muliggør, at udgifterne kan bogføres ud på de enkelte tilbud. Der er således tale om at lave en central kontoplan, der matcher kontoplanen for institutionsniveauet med de arter, der er relevant for områder, der er centraliseret. De udgifter, der bogføres ud på det enkelte sted, skal enten direkte kunne henføres til stedet eller henføres til en fordelingsnøgle, som sikrer sammenhæng mellem de bogførte udgifter og de faktisk leverede ydelser.
   Udgifter der kan håndteres på ovennævnte måder, at er nok især udgifter til forbrugsafgifter, IT, telefoni og vedligeholdelse mv. I forhold til centralisering af administration kan en tredje metode anvendes.
3. Udgifterne til den administration, som er direkte relateret til driften, konteres på konto 5. Denne administration fastlægges som udgangspunkt, som de opgaver, der tidligere har været placeret på tilbuddet. Udgifterne til løsning af disse opgaver har således tidligere været en del af tilbuddenes driftsomkostninger og derfor ikke har været en del af overhead.

   Udgifterne kan til brug for takstberegningen, fordeles ud på tilbud i forhold til en fordelingsnøgle, som sikrer sammenhæng mellem ydelserne og de omkostninger, der indregnes i taksterne på de enkelte steder. Fordelingen kan f.eks. ske på baggrund af pladsantal, budgetstørrelse, tidsregistrering eller lignende.

   I forhold til medarbejdere, der laver både ”central” og ”decentral” administration skal der ske en fordeling af udgifterne mellem de to områder på baggrund af en kvalificeret vurdering, der igen sammenhæng mellem omkostninger og ydelser.

Belægningsprocent

[16] Ledelsesområde defineres som niveauet over tilbud/ enhed
[17] Ledelsesområde defineres som niveauet over tilbud/ enhed.

Belægningsprocenten fastsættes på baggrund af den forventede aktivitet i tilbuddet.

Der kan ved fastlæggelse af belægningsprocenten tages et gennemsnit af de sidste to års belægningsprocenter suppleret med en konkret vurdering. Afviges der væsentlig fra dette, begrundes afvigelsen. Belægningsprocenterne bør maksimalt være 100 %, idet permanent overbelægning bør medføre korrektion af det normerede antal pladser.

Takstberegning på specialundervisningstilbud

På specialundervisningstilbud, hvor eleverne som hovedregel indskrives for et år ad gangen, og hvor eleverne ikke er anbragt uden for hjemmet eller elevens specialundervisningstilbud ikke har sammenhæng med anbringelsesstedet, beregnes taksten for henholdsvis undervisningstilbuddet og døgntilbuddet på grundlag af 11 måneder (334/335 dage i året). Skoleåret starter den 1. august og slutter den 30. juni. Juli er betalingsfri.

På tilbud for børn og unge med sociale problemer, Barnets lov § 43, hvor specialundervisningstilbuddet har sammenhæng med anbringelsesstedet, eksempelvis en intern skole, men hvor de unge får ophold på et hvilket som helst tidspunkt af året, følges de almindelige takstberegningsregler for såvel undervisningstilbuddet som døgntilbuddet. Taksten beregnes pr. døgn/dag på grundlag af 365/366 dage i året.[18]

Indtægtsdækket virksomhed

Indtægtsdækket virksomhed, som fx. ydelser, der leveres til enkeltmandsprojekter, VISO, konsulentydelser og projekter mv., skal ikke indgå i takstberegningsgrundlaget, da ydelserne ikke skal finansieres via taksterne. Der bør i betalingen for ydelser indregnes andel af udgifter til ledelse, administration, bygninger mv.

Finansiering af befordring til og fra dagtilbud og specialundervisningstilbud

Taksten skal som udgangspunkt indeholde alle delydelser i ”tilbudspakken”, dog undtaget befordring, jf. BEK 483 af 19. maj 2011. Disse udgifter skal afholdes af den enkelte betalingskommune. Det er op til den enkelte udbyder og handlekommunerne at aftale kørselsordninger, herunder om udbyder etablerer fælles kørselsordninger samt hvordan den enkelte kørselsordning konkret beregnes, hvordan aftalen kan opsiges m.v. Det afgørende er, at befordringsudgiften afholdes særskilt for hver enkelt borger, samt at handlekommunerne for hver enkelt borger tager stilling til, om man ønsker at indgå i kørselsordninger eller selv ønsker at varetage kørslen. Reglen gælder for såvel tilbud efter serviceloven som for specialundervisningstilbud.

Hvis driftsherren selv varetager hele det administrative arbejde i forbindelse med en kørselsordning, kan der beregnes overhead op til den maksimale generelle overheadprocent. Hvis leverandøren af kørselsordningen helt eller delvist administrerer kørselsordningen, skal overheaden reduceres tilsvarende. Det er en forudsætning, at udgiften til administration af kørsel kun afholdes én gang og maksimalt med den generelle overheadprocent.

Driftsherren fremsender en afregning for kørslen sammen med den øvrige afregning.

Objektiv finansiering af særlige tilbud

Der er objektiv finansiering af enkelte lands- og landsdelsdækkende tilbud i Syddanmark. Det drejer sig om den sikrede institution Egely i Middelfart samt specialskolen, Center for Høretab. Der henvises til Bekendtgørelse om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v. af den 24. juni 2014. samt bekendtgørelse nr. 94 af 25. januar 2019 om voksenansvar over for anbragte børn og unge.

[18] I normale år beregnes taksten ud fra 365 dage og i skudår ud fra 366 dage.

Bilag 11: Borgernes egenbetaling under ophold på tilbud efter servicelovens § 107 og § 108 og under ophold på tilbud efter almenboliglovens § 105.

Borgernes egenbetaling kan deles op i 4 områder:

Husleje, el og varme i § 105 tilbud	Husleje, el og varme i § 107 og § 108 tilbud	Madservice, jf. § 83, stk. 1, nr. 3.	Øvrige ydelser

De 4 områder gennemgås enkeltvis nedenfor. Derefter gennemgås arbejdsgange i forbindelse med borgernes egenbetaling, herunder oplysningsskemaer og delegationsaftaler.

Husleje, el og varme i § 105 tilbud.

I § 105 tilbud har borgeren egen lejekontrakt med udlejer. Udlejer kan fx være opholdskommuner eller et alment boligselskab. Borgeren betaler i disse tilfælde husleje direkte til udlejer. El og varme betaler borgeren også direkte til udlejer eller til forsyningsselskabet.

Borgernes betaling for husleje, el og varme indgår således ikke i tilbuddets økonomi – og dermed heller ikke i fastsættelsen af taksten for ophold. Da borgeren har egen lejekontrakt med udlejer, vil borgerens opsigelse af lejligheden blive reguleret i henhold til almenboligloven.

I tilfælde med tomme § 105 boliger, kan tilbuddet have udgifter til tomgangsleje til udlejer. Omkostninger til tomgangsleje kan medtages i tilbuddets omkostninger – og dermed også i omkostningsgrundlaget for taksterne.

I tilknytning til § 105 boligerne vil der ofte være ***servicearealer***. Udgifter til servicearealer indgår i omkostningsgrundlaget for taksterne.

Husleje, el og varme i § 107 og § 108 tilbud.
For § 107 og § 108 tilbud gælder, at tilbuddets samlede ejendomsudgifter indgår i omkostningsgrundlaget for takstberegningen. Det vil sige, at omkostningsgrundlaget indeholder tilbuddets udgifter til el, varme, vedligehold, forsikring, renovation osv. til både boliger, fællesarealer og servicearealer. Ejendomsomkostninger til § 107 og § 108 tilbud betales af køberkommunerne i taksten. Tilbuddet har således fået dækket sine ejendomsudgifter af køberkommunerne.

I nogle tilfælde opkræver forsyningsselskaberne direkte borgerne for el og varme. I disse tilfælde har tilbuddet ikke udgifterne til el og varme for boligdelen– og udgifterne indgår derfor ikke i omkostningsgrundlaget.

Handlekommunerne fastsætter og beregner, hvor meget den enkelte borger samlet skal betale i husleje, el og varme. På denne måde sikrer handlekommunen, at borgerens betaling fastsættes således, at borgeren er sikret det minimums rådighedsbeløb, der er bestemt i borgerens handlekommune, jf. servicelovens § 163. Borgerens betaling af el og varme kan derfor være mindre end de udgifter til el og varme, der fremgår af oplysningsskemaet.

For at handlekommunen kan fastsætte borgerens betaling af husleje, el og varme, sender tilbuddet senest 1. november året før et oplysningsskema vedr. den konkrete borgers bolig til handlekommunen. For nye borgere indskrevet efter 1. november, skal oplysningsskemaet så vidt muligt sendes til handlekommunen senest 2 uger inden indskrivningsdagen.

Oplysningsskemaet indeholder størrelsen på borgerens bolig og tilbuddets skøn/budget for det kommende års udgifter til el, varme og andre ejendomsudgifter. Oplysningsskemaet angiver også, om forsyningsselskabet direkte opkræver den enkelte borger. Oplysningsskemaet kan findes på Socialsekretariatets hjemmeside.

Der er forskellige regler for beregning af husleje for § 107 og for § 108. Reglerne beskrives blandt andet i Ministeriets "Vejledning om botilbud m.v. til voksne"

Efterregulering af el og varme i § 107 og § 108 tilbud.

Handlekommunen fastsætter borgerens husleje og betaling af el og varme på baggrund af tilbuddets budgetterede/skønnede udgifter til blandt andet el og varme i oplysningsskemaet. Når året er gået, opgør tilbuddet de faktiske udgifter til el og varme. Tilbuddet sender herefter en opgørelse til handlekommunen, hvoraf det på borgerniveau fremgår, om der i oplysningsskemaet er angivet for mange eller for få udgifter til el og varme. Hvis der er angivet for lidt, sender tilbuddet en regning til handlekommunen på forskellen mellem de faktiske udgifter og udgifterne i oplysningsskemaet. Er udgifterne i oplysningsskemaet højere end de faktiske udgifter, tilbagebetaler tilbuddet forskellen til handlekommunen.

Handlekommunen foretager efterfølgende en regulering af borgerens betaling. Handlekommunen tager her højde for, om borgerens oprindelige betaling er blevet reduceret for at kunne sikre borgerens minimumsrådighedsbeløb.

Madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3.

Det er vigtigt at skelne, om borgeren deltager i:

- en kostordning med kompenserende hjælp efter § 83, stk. 1. nr. 2
- en kostordning med socialpædagogisk bistand til madlavning efter § 85
- madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3.

Kostordninger efter § 83, stk.1, nr. 2 og § 85 behandles under afsnittet om øvrige ydelser. Dette afsnit vedrører derfor kun madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3.

Ved madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 må løn til kok/køkkenpersonale medregnes i omkostningerne til maden. Samtidig er der lovgivningsmæssigt fastlagt en maksimal egenbetaling for borgeren pr. måned.

Madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 er omfattet af bruttotakster. Det vil sige, at omkostninger til denne madservice inkl. personaleudgifter indgår i den samlede takst, som køberkommunerne betaler for en borger. Indregningen i taksterne kan foregå på flere måder. Nedenfor nævnes ***forskellige*** måder:

a) Alle budgetterede omkostninger til madservice indgår i taksten for døgntilbuddet. Tilbuddet budgetterer ikke med indtægter for madservice.
b) Samtlige budgetterede omkostninger til madservice indgår i en særskilt takst for madservice. Hvis der er budgetteret med omkostninger pr. måned på 5.000 kr. pr. borger til madservice, fastsættes taksten til 5.352[19] kr. pr. borger. Denne måde betyder, at omkostninger til madservice kun pålægges kommuner, der visiterer borgere til madservice.
c) I taksten for madservice indregnes de budgetterede omkostninger til madservice, dog maksimalt det beløb, at borgerne i henhold til lovgivningen må betale for madservice. For 2022 betyder det, at taksten pr. måned for madservice maksimal kan være 4.153 kr.[20] Såfremt tilbuddets omkostninger

[19] Ved en belægningsprocent på 98 % og overhead på 4,4 % + 0,5 % til udvikling.
[20] Borgerens maksimale egenbetaling er lovgivningsmæssigt fastsat til 3.880 kr. pr. måned i 2022. Tages højde for en belægningsprocent på 98 % og overhead på 4,4 % + 0,5 % til udvikling, bliver taksten 4.153 kr. pr. måned.

overstiger dette beløb, vil de ekstra omkostninger indgå i de almindelige døgntakster for tilbuddet. Samtlige kommuner, der køber døgntilbuddet, vil således være med til at dække de ekstra omkostninger.

d) Borgeren afregner direkte med en ekstern kommunal leverandør af mad. Udgifter, som ikke kan dækkes af borgerens egenbetaling til leverandøren, indregnes i taksten for botilbuddet. Man skal være opmærksom på minimums rådighedsbeløb, hvis denne model vælges.
e) På tilbud med blandede kostordningen (både § 83, stk,1 nr. 3, § 83, stk. 1, nr. 2 og § 85) sendes en særtakst til køberkommunen, når borgeren visiteres til § 83, stk. 1, nr. 3. Særtaksten svarer til den betaling, som borgeren ville være blevet opkrævet hos tilbuddet, hvis borgeren skulle betale for råvarer (plus moms) på en ordning efter § 85 eller § 83, stk. 1, nr. 2.

Efterregulering af takst for madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3

Taksten for madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 udgør en lille andel af kommunernes samlede betaling for et døgnophold. Taksten for madservice sidestilles med taksten for døgntilbud. Der sker derfor ingen efterregulering med handlekommunen, hvis de faktiske omkostninger til madservice afviger fra de budgetterede omkostninger til madservice. Afvigelserne håndteres i stedet ligesom afvigelser på taksten for døgnophold.

Efter årsafslutningen opgør tilbuddet de faktiske omkostninger til madservice for foregående år. Resultatet bruges til at kvalificere næste års budget. Som nævnt ovenfor sker der ingen direkte regulering mellem tilbuddet og handlekommunen. Men handlekommunen kan få oplyst de faktiske omkostninger til madservice pr. borger, hvis handlekommunen ønsker at regulere borgerne i forhold til de faktiske omkostninger.

Da taksten for madservice sidestilles med taksten for døgnophold, gælder også samme opsigelsesvilkår mellem tilbuddet og handlekommunen for de 2 ydelser. Køberkommunen betaler derfor taksten for madservice, selvom borgeren er på ferie eller indlagt på sygehus.

Borgerens egenbetaling for madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3.

Tilbuddet oplyser de budgetterede omkostninger til madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 i det oplysningsskema, der sendes til handlekommunen.

Handlekommunen fastsætter borgerens betaling for madservice. Fastsættelsen skal tage hensyn til:

- De budgetterede omkostninger til madservice, der fremgår af oplysningsskemaet.
- Borgeren må maksimalt betale det beløb, der er fastsat i lovgivningen for madservice (3.880 kr. pr. måned i 2022)
- Borgeren skal sikres det minimumsrådighedsbeløb, der politisk er bestemt i handlekommunen

I forhold til kost er det tilbuddet, der regulerer borgerens betaling i forbindelse med fravær som følge af sygehusindlæggelser, ferie mv. Det er tilbuddets regler for tilbagebetaling, der er gældende. Dog skal tilbuddet efterregulere madservice § 83.1.3 ud fra prisen for madservice fastsat af handlekommunen.

Øvrige ydelser

Øvrige ydelser vedrører blandt andet vask af tøj, rengøring og kostordninger efter § 83, stk. 1, nr. 2 og § 85. Det bemærkes, at madservice efter § 83, stk.1, nr. 3 *ikke* er omfattet af dette afsnit.

Tilbuddet fastsætter betalingen for øvrige ydelser og opkræver betalingen hos borgeren. Det er også tilbuddet, der fastsætter regler for afmelding af kost – og reducerer borgerens betaling ved ferie og sygehusindlæggelser i henhold til tilbuddets regler.

Regulering af mer- og mindreudgifter på de øvrige ydelser fastlægges af tilbuddet, der også foretager den direkte afregning af reguleringen med borgerne.

Arbejdsgange i forhold til borgernes betaling.

Arbejdsgangen ved fastsættelse og opkrævning er følgende:

Kommunerne udarbejder retningslinjer for borgernes egenbetaling for boligen og madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3. Disse skal afspejle serviceniveauet i den enkelte kommune og beskrive, hvorledes borgerens betalingsformåen jf. SEL kan påvirke den egenbetaling, der opkræves hos borgeren. Det indebærer, at kommunerne fastsætter et minimums rådighedsbeløb for borgerne.

1) Tilbuddet beregner taksterne for ophold i § 107 og § 108 tilbud og eventuelt en takst for madservice efter § 83, stk.1, nr. 3. Tilbuddet fastsætter samtidig pris for de øvrige serviceydelser.

2) Tilbuddet sender oplysninger som er nødvendige for beregningen af opholdsbetalingen f.eks. driftsomkostninger til ejendomme, kvadratmeter fordeling o.l. til handlekommunen. Tilbuddet sender priserne for de øvrige serviceydelser til handlekommunen (Oplysningsskemaet).

3) Handlekommunen laver beregning af husleje mm for ophold i § 107 og § 108 boliger samt træffer afgørelse om borgerens egenbetaling for boligen og madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 med udgangspunkt i oplysningerne fra tilbuddet, handlekommunens serviceniveau og niveau for rådighedsbeløbets størrelse.

4) Handlekommunen foretager den månedlige opkrævning af borgeren for ophold i § 107 og § 108 boliger inkl. el og varme og eventuelt for madservice efter § 83, stk. 1 nr. 3. Hvis borgeren ønsker at klage over afgørelsen om egenbetalingen, herunder fastsættelse af rådighedsbeløbet, skal klagen sendes til handlekommunen.

5) Tilbuddet sender den månedlige opkrævning af taksten for ophold i § 107 og § 108 boliger inkl. el og varme og eventuelt for madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3 til betalingskommunen.

6) Tilbuddet sender månedlige opkrævninger af øvrige serviceydelser til borgerne evt. i form af aconto betalinger.

Oplysningsskemaer

Tilbud under Rammeaftalen, der har ydelser efter § 107, § 108 og madservice efter § 83, stk. 1. nr. 3 skal udarbejde et oplysningsskema pr. borger, der er omfattet af ydelserne. Oplysningsskemaet letter arbejdet med at udveksle oplysninger mellem tilbud og handlekommunen.

Handlekommunen bruger oplysningerne til at fastsætte borgernes egenbetaling for husleje, el/varme og madservice efter § 83, stk.1 nr. 3 og beregne borgerens rådighedsbeløb. Der udfyldes et oplysningsskema for hver borger, da der i et tilbud kan være forskel på, hvad borgerne individuelt skal opkræves.

Der er udarbejdet en skabelon til oplysningsskema, og det anbefales, at tilbuddet anvender denne skabelon for at skabe ensartethed i oplysninger og praksis ved formidling af disse oplysninger. Tilbuddet sender oplysningsskemaerne til handlekommunerne senest den 1. november 2022. Handlekommunen kan allerede fra 1. oktober efterspørge oplysningsskemaerne. For nye borgere, der er indskrevet efter 1. november, skal oplysningsskemaet så vidt muligt fremsendes senest 2 uger inden indskrivningsdagen.

Delegationsaftaler:

Beregningen og opkrævningen af egenbetalingen følger handlekommuneforpligtelsen. Hvis den er

delegeret, så følger beregning og opkrævning med delegationen. En kommune kan iht. Retssikkerhedslovens § 9, stk. 9, aftale med opholdskommunen(bopæl), at denne varetager hele eller dele af opgaveudøvelse efter serviceloven. Opholdskommunen bliver med en sådan aftale handlekommune for borgeren. Retssikkerhedslovens § 9, stk. 6, giver en handlekommune mulighed for at indgå aftale med en tidligere opholdskommune om, at den tidligere opholdskommune har handleforpligtelsen for borgeren – en sådan aftale kræver borgerens samtykke. I disse tilfælde er det hele handleforpligtelsen, der flyttes.

Det bemærkes, at en eventuel aftale om, at tilbuddet står for opkrævning af borgerens egenbetaling, ikke er at betragte som en delegationsaftale.

Bilag 12: Beboerbetaling på tilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110

Beboerbetaling på tilbud efter servicelovens paragraf 109 og 110 reguleres efter BEK nr 1244 af 13/11/2017 om egenbetaling for midlertidigt ophold i boformer efter servicelovens §§ 109 og 110.

Der er fastsat én national sats for egenbetaling for ophold på kvindekrisecenter (§ 109) og én national sats for ophold på forsorgshjem (§ 110). Indeholdt i egenbetalingen for ophold efter §§ 109 og 110 i lov om social service er betaling for el og varme samt betaling for eventuelt medfølgende børn.

Boformen kan derudover fastsætte betaling for kost og vask. Betalingen fastsættes under hensyn til de ydelser, der modtages, bl.a. sådan at det er muligt at fravælge et eller flere måltider eller vask. Borgeren betaler særskilt for disse ydelser direkte til boformen. Der kan ikke opkræves betaling for ydelser, som er bevilget individuelt til borgeren, som følge af dennes funktionsnedsættelse.

Bilag 13: Afregningsregler/betalingsaftaler

Afregningsregler
Udbyderen sender månedligt faktura til køberen via betalingskommunens ean-nummer. Fristen for betaling fastsættes til 1 måned. Betalingerne skal ske elektronisk. Senere betaling end 1 måned kan påføres morarenter efter udbyders beslutning. Såfremt der er uenighed om en regning, meddeles dette til udbyderen helst inden for 14 dage, og udbyderen foretager de nødvendige berigtigelser i kommende afregning.

På specialundervisningstilbud betales der takst pr. døgn/dag ud fra en af følgende beregnings- og afregningsmetoder:

- Der afregnes for 334 dage (335 dage i et skudår). Et skoleår starter 1. august og slutter 30. juni. Juli er betalingsfri. (eksempelvis specialskole).
- Der afregnes for 365 dage (366 dage i et skudår). Et skoleår starter den 1. august og slutter 31. juli. Der kan ikke opsiges til ophør af betaling den 30. juni, da ophør ved skoleårets afslutning betyder afregning til 31. juli. (eksempelvis intern skole).

Se endvidere beregningsmetode i bilag 10.

Beslutningen på SDF 23. juni 2021.
Socialdirektørforum besluttede på møde 23. juni 2021 at bakke op om at tage KL-standardkontrak-terne i brug. Hver kommune og Region Syddanmark følger sin egen tidsplan i implementeringen, der vil ske over en periode. For mange kommuners og Region Syddanmarks vedkommende sker implementeringen i forbindelse med indgåelse af nye kontrakter og opfølgning på eksisterende

kontrakter.

Indhold af kontrakter om køb- og salg af ydelser efter Rammeaftalen
Kommuner, der køber ydelser i andre kommuner eller hos Region Syddanmark, indgår en kontrakt med udbyderen.

Kontrakten skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Kontrakten skal som minimum omfatte:

- Information om hvem der er handlekommune, hvem der er leverandør samt oplysninger om borgeren
- Oversigt over tilbuddets indhold, herunder hvilken bevillingsparagraf, det indgår i
- Bevillingsomfanget for eventuelle enkeltydelser
- Startdato og priser for eventuelle enkeltydelser
- Opsigelsesvarsel (jvf bilag 6)

Køber skal hurtigst muligt og senest 30 dage efter godkende kontrakten eller vende tilbage til driftsherre. Ændringer i et aftalt tilbud skal aftales efter samme retningslinjer.

I de tilfælde, hvor der er anden betalingskommune, skal kommunen afregne efter den indgåede betalingsaftale mellem handlekommune og udbyder. Handlekommunen skal sikre tidlig information til betalingskommunen (i de tilfælde hvor handle- og betalingskommune ikke er den samme) om, hvilke beslutninger der træffes vedrørende ændring af tilbud til borgerne. Betalingsperioden er fra startdato til ophørsdato plus opsigelsesvarsel jf. bilag 6. Flyttes en person fra et ekstraordinært tilbud, hvor der er aftalt en særskilt takst, kan udbyderen af tilbuddet have ekstra omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet. Der kan indgås en aftale om betaling for et sådant tilbud ud over den faktiske ophørsdato, hvis udbyderen kan dokumentere omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet.

Bilag 14: Overtagelse af tilbud

Kommunalbestyrelsen kan én gang i hver valgperiode overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud skal meddele regionsrådet dette senest den 1. januar i valgperiodens tredje år. Overtagelse skal ske senest den 1. januar i valgperiodens fjerde år.

Der henvises til bekendtgørelse om overtagelse af aktiver og passiver, rettigheder og pligter samt ansatte i regionale sociale tilbud og i regionale almene ældreboliger m.v., herunder regler om fordeling af pensionsforpligtelser, der overtages af en kommunalbestyrelse af den 6. juli 2006 ”

Ved overtagelse af tilbud skal tilbuddets andel af over- eller underskud følge med tilbuddet til den nye driftsherre. jf. eksemplet nedenfor.

Eksempel ved overtagelse af tilbud

Eksempel 1: Akkumuleret underskud over 5 % og overdragelse af Enhed 1

Regel ift. overdragelse af underskud ved overtagelse af tilbud: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat i alt

	Samlet økonomisk enhed			
Mio. kr.	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-38.000	-78.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500

Årsresultat	**500**	**-500**	**2.000**	**2.000**
Overførsel fra tidligere år	500	-500	2.500	2.500
Akkumuleret resultat	**1.000**	**-1.000**	**4.500**	**4.500**
% af Budget	**5,0%**	**-5,0%**	**11,3%**	**5,6%**
Videreføres i driften år +1	0	0	0	**3.375**
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	**0**
Indgår i overdragelsen	1.125	0	0	**1.125**

Eksempel 2: Akkumuleret overskud over 5% og overdragelse af Enhed 1

Regel ift. overdragelse af overskud ved overtagelse af tilbud: Budgetmæssig andel af akkumuleret resultat i alt

	Samlet økonomisk enhed			
Mio. kr.	Enhed 1	Enhed 2	Enhed 3	I alt
Omkostningsbudget	20.000	20.000	40.000	80.000
Indtægter	-20.000	-20.500	-42.000	-82.500
Omkostninger	20.500	20.000	40.000	80.500
Årsresultat	**500**	**-500**	**-2.000**	**-2.000**
Overførsel fra tidligere år	500	-500	-2.500	-2.500
Akkumuleret resultat	**1.000**	**-1.000**	**-4.500**	**-4.500**
% af Budget	**5,0%**	**-5,0%**	**-11,3%**	**-5,6%**
Videreføres i driften år +1	0	0	0	**-3.375**
Efterreguleres i taksterne år +2	0	0	0	**0**
Indgår i overdragelsen	-1.125	0	0	**-1.125**

Bilag 15: Udviklingsplaner for botilbud med over 100 pladser

Social-barn-ung-voksen – Esbjerg Kommune

Udviklingscenter Vest (UCV) er et dag- og botilbud til ca. 350 borgere og er den samlede betegnelse for Esbjerg Kommunes støtte til voksne mennesker med fysisk og psykisk udviklingshandicap.

Målgruppen er således voksne over 18 år med fysisk og psykisk udviklingshandicap, og botilbuddene er beliggende i Ribe, Bramming og Esbjerg og er etableret som botilbud efter Servicelovens §§ 107 eller 108 og som botilbud efter Almenboliglovens § 105. Hertil kommer boliger etableret i samarbejde med private boligorganisationer, hvor kommunen har anvisningsret og yder støtte efter Servicelovens § 85.

UCV er organisatorisk forankret i Social Voksen under Borger & Arbejdsmarked og består af 1 centerchef, 3 områdeledere og ca. 18 tilbudsledere.

Der har været gennemført en flerårig bygningsrenovering for hele centret således at alle boliger er tidssvarende, og der bygges fortsat nyt for at imødekomme den stigende efterspørgsel primært efter SEL §§ 107/108.

En kapacitetsanalyse udarbejdet i 2020, synliggjorde behovet for yderligere boliger. Derfor blev der i starten af 2024 færdiggjort opførelse af 8 særforanstaltningspladser efter Servicelovens § 107 og § 108. Dertil forventer vi 18 specialbotilbudspladser efter SEL §§ 107/108 i 2. kvartal af år 2025 færdigbygget, til borgere over 18 år med omfattende og varige funktionsnedsættelser, således at Esbjerg Kommune kan imødekomme den større efterspørgsel.

De tidssvarende boliger skal sikre, at der målrettet kan arbejdes efter Social Voksen's kerneopgave om at støtte voksne med funktionsnedsættelser i at mestre eget liv, så den enkelte får mulighed for at leve

et liv så tæt på det almindelige som muligt.

Den pædagogiske opgaveløsning tager udgangspunkt i den enkelte borgers funktionsniveau og behov. Et hvert menneske har behov for at bestemme så meget som muligt i sit eget liv. Derfor arbejdes der målrettet med at udvikle den enkelte borgers sociale kompetencer og færdigheder med udgangspunkt i recovery orienteret rehabilitering.

Dette betyder, at der arbejdes på, at borgere der har botilbud efter § 107 afprøves og udvikles til, så vidt muligt, på sigt at kunne mestre hverdagen i egen bolig. For alle borgere gælder det, at der arbejdes på at hverdagslivet skal leves med mindst mulig indgriben og med udgangspunkt i borgernes ønsker, håb og drømme.

Bo-Vejle – Vejle Kommune
Bo-Vejle ledes af en centerleder og 6 afdelingsledere, hvoraf den ene har stedfortræderfunktion. Personalegruppen består af ca. 200 fastansatte + studerende og vikarer, der er sammensat af flere forskellige faggrupper; overvejende pædagoger men også social – og sundhedsassistenter, ergoterapeuter og omsorgsmedhjælpere. Endelig er der administration med HK uddannede, tekniske servicemedarbejdere og rengøringsassistenter.

Der er tilknyttet ekstern supervisor, især med fokus på udvikling af den pædagogiske tilgang til borgerne. Bo-Vejle stiller årligt 14 – 16 pladser til rådighed for pædagogstuderende og social- og sundhedsassistent elever.

Bo-Vejles vision og kerneopgave er at sikre borgerne et værdigt liv på egne præmisser - et liv med selvbestemmelse, hvor de med tilpas støtte kan klare mest mulig selv, og et liv, hvor borgeren selv definerer, hvad en meningsfuld tilværelse handler om. Kerneopgaven bliver således rettesnor for en faglig og reflekteret tilgang til borgerne, hvor vi til enhver tid samtidig sikrer den nødvendige omsorg i forhold til sundhedsmæssige og andre mulige udfordringer.

Hverdagen i Bo-Vejle

Alle har mulighed for at udvikle sig og bestemme over eget liv. Vi arbejder derfor med udgangspunkt i borgernes selvbestemmelse samt på at understøtte alle borgere i at blive så selvhjulpne som overhovedet muligt, så de får mest mulig indflydelse på eget liv og dermed en højere livskvalitet.

Vores pædagogiske tilgang tager især afsæt i KRAP, neuropædagogik, sanseintegration og LA2 med opmærksomhed på den enkeltes behov for struktur, støttesystemer og ASK. Indsatsen tilrettelægges i forhold til hver enkelt borgers forudsætninger, ressourcer og behov. Rammen for arbejdet er funderet i etiske refleksioner, hvor vi som udgangspunkt ønsker at støtte borgerne i at leve et liv på egne præmisser. Vi inddrager gerne moderne velfærdsteknologi, bl.a. forskellige sanseredskaber, digitale støttesystemer og andet.

I dagtimerne har en betragtelig del af borgerne beskæftigelses- eller aktivitetstilbud på Karriereværkstedet (SEL §§103 og 104), eller på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Enkelte har beskæftigelses- eller aktivitetstilbud andre steder, herunder støttet beskæftigelse i private virksomheder (f.eks. Bilka, McDonalds, REMA1000).
I fritiden er der forskellige aktiviteter som f.eks. festivaler, traditioner i den enkelte afdeling, aftenskole med undervisning i samspil, IT, dans, mad med mere. En gang årligt arrangeres ferieture.

Pårørendesamarbejde

Pårørende er vigtige ressourcer i borgernes liv, derfor lægger vi vægt på at samarbejde med de pårørende. Dette samarbejde er konstant under udvikling. Det sker bl.a. ved samarbejde med pårørende-støtteforening omkring forskellige arrangementer.

Socialfaglige tiltag

Vi arbejder ud fra de §141 handleplaner, som udarbejdes af Myndighed. Ud fra disse laves der indsatsmål og delmål for hver enkelt borger i tilbuddet. Disse evalueres løbende gennem året og en gang årligt udarbejdes der status på indsatsmålene til myndighed.

For hver borger beskrives det i indsatsmålene, hvordan der evalueres på de udarbejdede mål. Alt dokumenteres i Nexus (Vejle kommunes dokumentationssystem) - dels som daglige journalnotater som kobles på indsatsmålene - dels som løbende evaluering.

Bo-Vejle udvikler løbende medarbejdernes kompetencer. Formålet er at sikre, at medarbejdergruppen har den nødvendige viden omkring borgerne, så de kan arbejde med den enkelte borgers udvikling.

Organisatoriske og faglige udviklingstiltag

Vi har tidligere (2019 – 2022) haft fokus på at uddanne alle fastansatte medarbejdere i KRAP tilgang (Kognitiv Ressourcefokuseret Anerkendende Praksis), og det er en metode og tilgang vi fortsætter med, dog med intern undervisning i en mindre omfattende form. Dette fordi vi vurderer at tilgangen er implementeret, og mere har behov for vedligeholdelse og introduktion hos nye medarbejdere.

I 2023 og 2024 har vi særligt fokus på sanseintegration og Sensory Profile. I den periode sikrer vi at alle ergoterapeuter uddannes i Sensory Profile, som metode, samt at der arbejdes i ergoterapeut netværk for at sikre implementering og anvendelse i hverdagen.

I 2024 og fremad fortsætter vi arbejdet med demenspædagogik ift. at flere borgere udvikler demens og har forskellige indsatser og udvikling i gang, både ift. sanseintegration og demenspædagogik.
Der sættes fortsat i 2024 særligt fokus på idræt og bevægeglæde. Bo-Vejle blev i foråret 2022 idrætscertificeret gennem Parasport Danmark og implementeringen af den viden startede i 2022 og fortsatte i 2023. I 2023 var der fokus på at omsætte Vejle Kommunes handicappolitik ift. temaet ”sundhed”, gennem brug af metoder fra idrætscertificeringen.

I 2023 startede vi implementering af LA2 i alle afdelinger. Det arbejde fortsætter i 2024 og det forventes at alle afdelinger har været igennem 3 halve temadage i efteråret 2024, så grundlaget for implementering i hverdagen er skabt.

Som nævnt startede vi omsætning af Vejle Kommunes handicappolitik i 2023. I 2024 arbejder vi sammen med borgerne i tilbuddet omkring implementering/omsætning af temaet ”Arbejde og uddannelse” i et forsøg på at gøre handicappolitikken meningsfuld og praksisnær for borgerne.
Helt overordnet betyder det at de faglige udviklingstiltag i 2024/2025 vil have LA2, sanseintegration, idræt og bevægeglæde, KRAP samt demenspædagogik i fokus.

Bilag 16: Tilsyn og fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere

Fælles Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere

Kommunerne i Syddanmark har sammen med regionen nedsat et Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere. Rådet består af 7 faste medlemmer og udtaler sig vejledende om foranstaltninger og retsfølger for udviklingshæmmede lovovertrædere til politi og statsadvokaturer. Regionen varetager sekretariatsfunktionen for Samrådet. Det Fælles Samråd i Syddanmark er gjort permanent fra 2010.

Samrådet er finansieret som abonnementsordning, det vil sige, at kommunerne betaler et fast beløb årligt pr. borger i den enkelte kommune. Det er en frivillig aftale, som alle kommuner har tilsluttet sig. Nærmere

beskrivelse af Samrådet findes på: www.samraadsyddanmark.dk

Tilsyn med udviklingshæmmede lovovertrædere

Regionen organiserer og udfører tilsyn med udviklingshæmmede med dom på kommunernes vegne. Tilsynene udføres af regionalt ansatte tilsynsførende. Tilsynet udgår fra socialdrift i regionshuset med mulighed for faglig sparring som hidtil med bl.a. kommuner og sociale botilbuds ledere. Tilsynet har til formål at sikre, at den dømte overholder dommens vilkår, ikke begår ny kriminalitet, samt at sætte en positiv udvikling i gang. Der er aftalt retningslinjer for tilsynets tilrettelæggelse, gennemførelse samt samarbejdsform med kommunerne. Kommunernes myndighedsansvar er fastholdt gennem aftalen. Der er tale om en frivillig aftale, som alle kommuner er tilsluttet. Vejle Kommune har dog eget tilsyn med enkelte borgere. Tilsynet er takstfinansieret. Nærmere beskrivelse af tilsynet findes på www.samraadsyddanmark.dk

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

20. juni 2024

Opsamling på de syddanske kommuners input til Rammeaftalen 2025-2026

Samarbejde på tværs - Styrke overgange til sygehuse (både somatik og psykiatri) psykiatriske korttidspladser, indsats tæt på borgeren - Mindske ulighed i sundhed - Mellem forvaltninger i kommunen - Nyt dobbeltdiagnose tilbud - Indsatser tættere på borgerne - Fra ung til voksen - Bedre dataflow - Sammentænke med sundhedsaftalen - Sammenhængende patient/borgerforløb, tidligt hjemsendte borgere der ikke er rask nok til at indgå i kommunale tilbud - Samarbejde mellem kommuner herunder kommuner i alle regioner	Esbjerg, Tønder, Billund, Region Syddanmark, Odense, Nyborg, Aabenraa, Varde, Kerteminde, Fredericia, Vejen, Haderslev, Vejle, Nordfyns, Faaborg-Midtfyn
Udgifts- og kapacitetsstyring - Samarbejde om de evt. nye muligheder som følge af Ekspertudvalget - Tydelighed/gennemsigtighed i takster, gensidig varsling ifm. takststigning, takstmodel med mere ensretning og standardisering - Samarbejde om kapacitetsudvikling, anvendelse af private botilbud - Sikre tilbud til små målgrupper - Sikre skole- og behandlingstilbud - Se nærmere på forsyningsansvar - Viden deling og nytænkning	Esbjerg, Kerteminde, Billund, Varde, Odense, Vejen, Fredericia, Nordfyns, Assens, Region Syddanmark, Tønder, Nyborg, Faaborg-Midtfyn
Faglig kvalitet - Uddannelse og kompetenceudvikling - Fastholdelse/attraktive arbejdspladser og rekruttering - Skabe øget evidens / sammen om forskning - Modeller for inddragelse af borgere, - Fokus på individet, funktionsniveau, borgeren i centrum, - 10 års planen for psykiatrien - Barnets Lov - God ledelse - Recovery	Odense, Vejen, Billund, Kolding, Region Syddanmark, Kerteminde, Assens, Fredericia, Esbjerg, Haderslev, Tønder, Aabenraa, Faaborg-Midtfyn
Mental sundhed - Forebyggelse og tidlig opsporing og behandling - Børn og unge, herunder samarbejde om samlet indsats med psykiatrien - Hvad betyder det, vi ser i den unge befolkning på sigt for voksenområdet?	Kerteminde, Assens, Fredericia, Nordfyns, Esbjerg, Tønder

Øvrigt - Samarbejde med frivillige organisationer og civilsamfundet - Arbejde med boformer, nye måder at indrette sig på, midlertidig botilbud - Ens rammer for at åbne og lukke tilbud for region og kommuner - Gentænkning af rammeaftalestrukturen bl.a. ift. kvalitetskrav og incitament struktur - Opprioritering af udviklingsdelen i rammeaftalen - Hjemløse reform	Tønder, Kerteminde Aabenraa, Kolding Region Syddanmark Vejle Esbjerg, Odense
Særligt fremhævede målgrupper - Selvskade - Små børn "God start på livet" - Kriminalitetstruede unge - Børn og unge / mental trivsel / handicap - Borgere med dobbeltdiagnose, udsatte borgere – mere lighed	

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

5. juni 2024

Kommunernes input til Rammeaftale 2025 – 2026

Indhold

Fredericia 2
Haderslev 3
Kerteminde 4
Nordfyns 5
Assens 5
Nyborg 6
Varde 7
Region Syddanmark 8
Kolding 9
Aabenraa 9
Vejen 12
Billund 13
Vejle 14
Langeland 14
Esbjerg 14
Tønder 16
Odense 17
Faaborg-Midtfyn 18

Fredericia

- Det er et vigtigt fokus, at der også i fremtiden skal sikres tilstrækkelig faglig kvalitet i de tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Også på dette område vil der i fremtiden mangle medarbejdere, så derfor har kommunerne en fælles interesse i god kvalitet, som kan tiltrække de relevante og nødvendige medarbejdere.
- Det kalder på god ledelse og dygtig styring af tilbuddene og på en samlet kapacitetsstyring.
- Det er vigtigt at bygge videre på de gode erfaringer, der allerede er for samarbejde på tværs af kommunerne og mellem kommuner og region, bl.a. på psykiatriområdet.

Der skal være et mere fleksibelt samarbejde imellem kommuner og region.

Det skal være nemmere for den enkelte borger at blive henvist – flyttet til andre behandlingsmuligheder hvis hjem kommunen ikke har tilbud der matcher den livssituation borgeren står i.

Det er vigtigt at det er borgeren der er i centrum og ikke kommunale som regionale interne økonomiske rammer.

Der bør være mere fokus på at inddrage mennesker der er tættere på praksis.

Rammeaftalen kan først blive hel, når det personale der er på området tages med i arbejdet af aftalen.

Hvad menes der så med personale, jo det er dem der er ude på behandlingsstederne og som er sammen med de borgere det drejer sig om.

Ser man det udsendte materiale vi i handicaprådet har modtaget, ja så står der intet om disse personalegrupper, det er udelukkende økonomimedarbejdere og ledere der tegner aftalen og det arbejde der er lavet.

Det skal ikke være politik det hele.

Der er en stor risiko for at en sådan rammeaftale kommer til at handle om politik og ikke om mennesker.

Disse mennesker denne her rammeaftale henvender sig til, er sårbare mennesker og der er ikke behov for at der går politiske diskussioner eller valgkampe i arbejdet med at sammensætte aftalerne.

Der er en stor risiko for at de spørgsmål eller opgaver der stilles til arbejdet omkring rammeaftalen er med til at give et helt forkert billede af den hverdag som borgerne og behandlerne er en del af, dette ud fra at politikerne stiller deres spørgsmål ud fra en ideologisk eller økonomisk synsvinkel og ikke ud fra den hverdag som rammeaftalen dækker.

En psykisk syg person eller misbruger har ikke brug for ideologiske tilgange, politiske tilgange, de har brug for at der tages hånd om dem og der tages udgangspunkt i deres liv og den situation de står i.

Mere fokus på mental sundhed.

Den mentale sundhed styrkes når den enkelt borger kan se sig selv i en aftale, den styrkes når de kan mærke at det er dem der er i centrum og ikke paragrafer.

Rammeaftalen dækker overordnet men er med til at sætte spor ned gennem de kommunale som regionale aftaler der skabes ud fra rammeaftalen, de er igen med til at skabe aftalerne som borgerne indgår i og set helt oppe fra rammeaftalen og ned skal der være en rød tråd, der i sidste ende er med til at give borgeren

følelsen af at blive set og hørt og følelsen af at det er deres livssituation der tages udgangspunkt i og ikke en overordnet aftale skabt ud fra noget der er langt væk fra deres hverdag.

Rammeaftalen skal være med til at styrke den del i form af, at der tages hånd om hver enkelt borger ud fra at det er mennesket der er i centrum og ikke kun behandlingen.

Mere fokus på individet

Hvis vi vil flytte noget med rammeaftalen så skal vi se det liv som de borgere der er ramt bevæger sig i på en helt anden måde.

”der er en grund til Jeppe drikker ” det er ikke nok at fjerne flasken fra Jeppe, det er vigtigt man også kommer ind bag ved og ser den verden Jeppe er i.

Den verden disse her medmennesker bevæger sig i, er så langt væk fra den hverdag, som de mennesker der sætter ord på regler, love og aftaler bevæger sig i, man kan ikke lave undersøgelser på alt, det er vigtigt der tages udgangspunkt i hvert enkelt menneske for to mennesker er ikke ens, ja deres livssituation kan på mange område minde om hinanden, men når man går i dybden med hver enkelt, ja så tegner der sig et helt andet billede.

Der skal være et væsentligt bedre og tættere samarbejde mellem de afdelinger og behandlingssteder som er på hele området som rammeaftalen dækker.

Der skal være en langt bedre kommunikation mellem afdelinger og behandlingssteder, borgerne skal ikke surfe mellem det ene og det andet sted, for at stå tilbage uden at vide hvad der kommer til og skal ske i deres situation.

Vi kan være med til at give den enkelte et langt bedre liv og være med til at skabe en livssituation der giver væsentligt større glæde for den enkelte i form af eks. at vende tilbage til arbejdsmarkedet i en eller form, at man kommer i behandling for et misbrug samtidig med der sættes gang i et forløb hvor den mentale som fysiske sundhed styrkes.

Mennesker med handicap skal ikke vente i måneder eller år på noget der kan løses hvis blot afdelingerne ville tale sammen og sammen være med til at skabe et fællesudgangspunkt.

Haderslev

- Tværsektoriel fokus på mennesker med dobbeltdiagnose, herunder et styrket samarbejde mellem kommunerne og regionen om borgernes brug af det nye regionale behandlingstilbud til borgere med dobbeltdiagnose (misbrug og sindslidelse).

- Det specialiserede socialområde står overfor udfordringer nu og fremadrettet med rekruttering af de rette faglige kompetencer, så det anbefales, at der i kommende rammeaftale er fokus på, hvordan kommunerne og regionen kan samarbejde om bedre rekruttering, uddannelse og kompetenceudvikling til området.

Kerteminde
Drøftelserne i Kerteminde har taget udgangspunkt i følgende temaer:

1. Hvad er vigtigt, og hvad optager os på den tværkommunale og tværsektorielle bane?
2. Hvad skal vi samarbejde om fremadrettet?
3. Hvilke udviklingstiltag skal rammeaftalen fokusere på?
4. Hvilke mål sætter vi for fremtidens socialområde i Syddanmark?

Ad 2:

- Udvikle samarbejde omkring mental sundhed, som angst, stress, ensomhed
- Tættere samarbejde/dialog om borgere med dobbeltdiagnose, udfordret af delt behandlingsansvar
- Flere tværfaglige dage, hvor målgruppen inkl. basis medarbejderne
- Udvikle samarbejde omkring mental sundhed, som angst, stress, ensomhed
- Inddragelse de frivillige organisationer i kommunerne

Ad 3:

- Fortsætte det arbejde og de handlinger, der er igangsat, og følge tæt at det implementeres særligt omkring kvalitet - hvad er kvalitet for det enkelte menneske - borgeren med funktionsnedsættelse
- Mennesker med fysisk funktionsnedsættelse og aktiviteter til gangbesværede og kørestolsbrugere

Ad 4:

- Udvikle fællesskaber og aktiviteter til mennesker i alle aldersgrupper, der er psykiske sårbare

Derudover har Kerteminde Kommune nogle konkrete anbefalinger:

Inkluderende planlægning: Sikre, at udsatte borgere er repræsenteret i planlægnings- og beslutningsprocesserne. Dette kan opnås ved at inkludere medlemmer fra udsatteråd i arbejdsgrupper og ved at afholde fokusgruppeinterviews med udsatte borgere for at indsamle direkte feedback.

Tilgængelighed: Vi anbefaler, at der etableres klarere vejledninger og supportsystemer, som kan hjælpe udsatte borgere med at navigere i de specialiserede tilbud. Dette kan omfatte peer-to-peer støtteprogrammer, hvor udsatte borgere hjælper hinanden med at forstå og tilgå de tilbudte services.

Specifikke indsatser: Det er vigtigt, at rammeaftalen adresserer nødvendigheden af at skræddersy indsatser til subgrupper af udsatte borgere, herunder personer med psykiske lidelser, misbrug, ensomhed, hjemløse og dem med fysiske/psykiske handicap, for at sikre, at ingen falder igennem velfærdssamfundets sikkerhedsnet.

Kontinuerlig evaluering: Der bør implementeres kontinuerlig evaluering af, hvordan de udsatte borgere oplever kvaliteten og effektiviteten af de tilbudte indsatser. Dette vil give mulighed for løbende tilpasning og forbedring af services til denne målgruppe.

Kommunikation og information: Vi foreslår en styrkelse af de informationskanaler, der bruges til at kommunikere med udsatte borgere, for at sikre, at information om tilgængelige tilbud er klart, tilgængeligt og let forståeligt.

Finansiering af specialiserede indsatser: Endelig er det afgørende, at der sikres tilstrækkelig og stabil finansiering til de specialiserede tilbud, så de kan opretholdes og udvikles, uden at det går ud over tilgængeligheden for de borgere, der har allermest brug for dem.

Nordfyns
Nye muligheder skal udnyttes

I det omfang ekspertudvalgets anbefalinger til nye prioriterings- og økonomistyringsværktøjer vedtages, eller der i øvrigt kommer ændringer i rammebetingelserne for området, anbefaler vi en offensiv tilgang til udvikling og implementering af disse. Vi skal sikre en mere effektiv anvendelse af ressourcer inden for det specialiserede socialområde. Det er essentielt, at vi i fællesskab er klædt på til at håndtere de muligheder, der opstår efter udmøntningen af anbefalinger fra relevante ekspertudvalg. Nogle tiltag kan kræve koordinering og der er også gode muligheder for at lære af hinanden.

Fortsat samarbejde om at udvide kapacitet og muligheder

Vi ser fortsat et behov for yderligere investeringer i konkurrencedygtige regionale og kommunale botilbud. Disse skal være tilpasset fremtidens behov og sikre, at vi kan tilbyde værdige og kvalitetsmæssigt høje tilbud til vores borgere til en rimelig pris.

Fokus på at hjælpe børn og unge, men også realistiske prognoser for voksenområdet

Vi er i stigende grad bekymrede for den mentale mistrivsel blandt børn og unge. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at bremse denne udvikling. Men det er også vigtigt at undersøge, hvordan dette vil påvirke voksenområdet fremadrettet og hvordan man kan lave prognoser for området. Vi ønsker i fællesskabet fokus på, hvilken betydning dette har for fremtidens voksenpopulation og hvilke kompetencer, vi som kommuner og på tværs i regionen skal have for at kunne imødekomme disse udfordringer.

Det gode samarbejde

Vi er af den opfattelse, at vi i det mellemkommunale samarbejde i fællesskab skal undgå at drive udgifterne op, sagsøge hinanden og i det hele taget skal undgå at den enkelte kommunes bestræbelser på at optimere ikke går ud over fællesskabets interesser.

Assens
1. Hvad er vigtigt, og hvad optager os på den tværkommunale og tværsektorielle bane?

- Sammentænkning af indsatser og aftaler.
  Rammeaftalen skal sammentænkes med Sundhedsaftalen. Samme mål skal ikke behandles i flere forskellige aftaler i forskellige former.

- Psykiatrien, i særdeleshed inden for børn og unge, skal prioriteres.

  Prioriteringen af børn og unges mentale sundhed og den forebyggende indsats er et fremtrædende tema i Sundhedsaftalen og Klyngesamarbejdet. Børn- og ungepsykiatrien bør have stor opmærksomhed i rammeaftalen - herunder med stor opmærksomhed på ventetider.

Handicaprådet skriver, at de lange ventetider har store konsekvenser for børn og unge, der har brug for f.eks. udredning og behandling. Dette medfører mistrivsel, hvilket kan følge de unge ind i voksenlivet, hvilket igen kan medføre øgede omkostninger fremadrettet.

Det bemærkes, at der er stor forskelle mellem landsdele på antallet af diagnosticerede børn og unge.

Der er i februar 2024 offentliggjort en midtvejsundersøgelse af Den Nationale Sundhedsprofil 2023. Der ses en fortsat, bekymrende stigning i andelen, der scorer lavt på den mentale sundhed. Dette gælder både mænd og kvinder og i de fleste aldersgrupper.

2. Hvad skal vi samarbejde om fremadrettet?

- Færre kronikere blandt borgere med udviklingshandicap.

- Handicaprådet tilkendegiver, at der bør arbejdes på tværs af kommunegrænser i forhold til special- og behandlingsskoler. Mangel på tilbud og kapacitetsproblemer medfører, at der er børn og unge, der ikke kan tilbydes et egnet skoletilbud pga. deres bopæl.

- Sammenhæng mellem ny folkeskoleaftale og relaterede aftaler.
  Handicaprådet mener, at der vil kunne inkluderes flere børn og unge med diagnoser i folkeskolen, såfremt viden/midler følger med.

3. Hvilke udviklingstiltag skal rammeaftalen fokusere på?

Supplerende til ovenstående

- Anbefalinger fra ekspertgruppen på det specialiserede socialområde

4. Hvilke mål sætter vi for fremtidens socialområde i Syddanmark?

- Tydelig og gennemsigtig takststruktur, standardtakster v. sammenlignelige tilbud.

- Anvendelse af evidens og ens standarder.

Nyborg
Social- og Handicapudvalgets bemærkninger

Borgere med dobbeltdiagnoser

Der er et behov for at forbedre tilbud til borgere med en dobbeltdiagnose - psykisk lidelse kombineret med misbrug. Et forstærket samarbejde mellem region og kommune er nødvendigt for at sikre en sammenhængende behandlingsindsats for denne gruppe. Derfor bakkes der op omkring det initiativ, der allerede er taget i regi af Socialdirektørforum, K22 og KKR.

Tværsektorielt samarbejde

Det er fortsat behov for et tæt tværsektorielt samarbejde omkring unge og voksne med svær selvskade. Indsatsen til disse borgere kræver ofte specialiserede socialpsykiatriske indsatser. Der er et behov for at tænke i nye løsninger for at sikre disse borgere den nødvendige behandling.

Endelig er der behov for fortsat fokus på tværsektorielt samarbejde, især i forhold til sektorovergange, for at sikre, at disse overgange er koordinerede, sammenhængende og først og fremmest tager udgangspunkt i borgerens behov. Derudover ønskes et fortsat tæt samarbejde mellem mellem regionen og kommunen omkring de indsatser, der allerede er i gang fx Fremskudt Funktion.

Handicaprådets bemærkninger

Handicaprådet bakker op om at prioritere borgere med dobbeltdiagnoser.

Rådet ønsker fokus på, at borgere med psykisk sygdom og demens ikke rummes i samme tilbud.

Udsatterådets bemærkninger

Udsatterådet bakker op om at prioritere det tværsektorielle samarbejde. Derudover har rådet en række forslag til styrkelse af psykiatrien.

Tværsektorielt samarbejde

- Der ønskes mere fokus på, at man anlægger en helhedsorienteret tilgang til borgeren på tværs af sektorer.
- Vigtigt med fokus på sektorovergangen fra regionale til kommunal psykiatri. Der er behov for bedre samarbejde. Udsatte og skrøbelige borgere bør ikke køres til fx Sønderjylland som er langt fra deres hjem og netværk.
- Der ønskes et mere effektivt samarbejde mellem region, kommune og borger.
- Fokus på bedre overlevering af oplysninger mellem region til kommune ved fx indlæggelse.
- Der ønskes fokus på mere respekt omkring aftaler om fx medicin som den anden sektor har lavet. Så medicin ikke ændres i forbindelse med udskrivning fra sygehus.

Psykiatrien

- Generelt mere fokus på psykiatrien.
- Der ønskes nemmere adgang til lavtærskeltilbud i psykiatrien.
- Der ønskes fokus på tidligere indsats, man skal være meget syg for at få hjælp.
- Der ønskes mere psykolog/terapeuthjælp i rusmiddelbehandling.

Vigtigt med fortsat fokus på selvskade.

Varde

Social og Sundhedsudvalget i Varde Kommune har d. 14.05.2024 drøftet henvendelsen fra KKR Syddanmark og har følgende bemærkninger til temaer til den kommende Rammeaftale for 2025-2026.

Det vurderes overordnet, at de tre indsatsområder fra Rammeaftalen 2023-2024 fortsat skal være gældende:

1. Tværsektorielt samarbejde

2. Styring og kapacitet

3. Kvalitet i indsatser

Nedenfor er oplistet konkrete bemærkninger under relevante indsatsområder:

1. *Tværsektorielt samarbejde*
   - Fra kommunal til regional misbrugsbehandling for borgere med psykisk lidelse: Regionen overtager i den kommende tid misbrugsbehandlingen for borgere med psykiske lidelser (Samlet dobbeltdiagnosetilbud). I den forbindelse vurderes det vigtigt, at der er fokus på kvalitet i det nye tilbud samt at borgere ikke tabes imellem det kommunale og regionale tilbud.

2. *Styring og kapacitet*
   - At man indtænker det generelle landspolitiske arbejde med Ekspertudvalgets anbefalinger med særlig opmærksomhed på:
     - Den fælleskommunale botilbudskapacitet på området og at kapaciteten i Region Syddanmark skal være bred både ift. målgrupper og geografisk placering af tilbuddene.
     - Udvikling af en takstmodel med mere ensretning og standardisering.

Derudover kan værdier og principper for indretning af socialområdet med fordel indtænkes i Rammeaftalen jf. Danske Handicaporganisationers hovedbudskab til Ekspertudvalget.

Region Syddanmark

Kontaktforum for Handicap er Region Syddanmarks brugerråd ift. handicapområdet med deltagelse fra 9 forskellige brugerorganisationer bredt på handicapområdet. De fremhævede følgende opmærksomheder:

- Digitalisering betyder større afstand mellem borgeren og sagsbehandleren.
- Mange borgere føler ikke, at de bliver hørt. Der kan være en oplevelse af mangel på tid.
- Vigtigt at få borgerinddragelsen bredt helt ud
- For meget fokus på love, paragraffer og økonomi.

Region Syddanmarks psykiatri- og socialudvalg fremhævede et ønske om, at rammeaftalen, udover at være en vigtig økonomisk ramme og styringsredskab, opprioriterer udviklingsdelen, hvor der ses potentiale i at styrke samarbejdet på tværs af kommuner og region endnu mere. Følgende temaer blev fremhævet med potentiale for udvidet samarbejde:

- Udvikling af faglig ledelse, der understøtter brugeroplevet livskvalitet
- Fælles forskningsprojekter til sikre mere viden og evidens om indsatser på det specialiserede social-område og specialundersvisningsområdet
- Samarbejde på tværs af sektorer, herunder med fokus på kobling til sundhedsaftalen og mål om at mindske ulighed i sundhed

Derudover fremhævede psykiatri- og socialudvalget et ønske om en mere ensartet tilgang til region og kommuner i rammeaftalen i forhold til de økonomiske vilkår og principper ved at drive tilbud. Særligt ønskes der ens rammer i forhold til at etablere og lukke tilbud, der indgår i rammeaftalen.

Kolding
Handicaprådet ønsker, at der fremover er et særligt blik på arbejdet med information og kommunikation samt efter- og videreuddannelser og at der er fokus på midlertidige botilbud.

Aabenraa
Fremtidens boligformer

Der er generelt behov for fokus på udviklingen af andre og nye typer af boliger.

Mange bostedstilbud baseret på almenboligloven § 105 kombineret med serviceloven § 85 ligner hinanden, eksempelvis ved at alle boliger i et givent bosted er placeret med adgang til fællesarealer. Direkte adgang til fællesarealer er ikke hensigtsmæssig for alle målgrupper.

I en langsigtet udviklingssammenhæng kan der også ses på, om der kan tænkes nyt i forhold til det retlige grundlag for boligerne set i sammenhæng med borgernes mulighed for inklusion og ligestilling med andre borgere i samfundet.

Udviklingen af nye boformer kunne derfor f.eks. være med fokus på:

- Boligtyper efter serviceloven §§ 107 og 108
- Individuelt beliggende boliger af forskellige typer herunder med evt. tilknytning til bosteder, og som kan rumme forskellige målgrupper.
- Bosteder med boliger som borgerne ville kunne købe, så borgerne gives mulighed for at blive boligejere. Ved at kunne købe egen bolig, får borgerne bl.a. mulighed for at spare op i boligen, og gives dermed adgang til en privatøkonomi, som mere ligner det øvrige samfunds.
- Andre typer af boformer, der evt. afdækkes behov for i forbindelse med et udviklingsperspektiv på fremtidens boligformer.

Kommunernes bygningsmasse

Der er generelt behov for fokus på den store bygningsmasse i kommunerne, og på hvordan vi kan være innovative.

1. En god start på livet

Aabenraa Kommune anbefaler fortsat, at der i endnu højere grad sættes fokus på udvikling af indsatser, der sikrer alle børn chancelighed og en god start på livet. Særligt børn af forældre med begrænsede kompetencer og ressourcer har brug for tidlige indsatser, der sikrer deres mulighed for en sund opvækst tæt på det almene hverdagsliv som muligt.

2. Indsatser på Børnehandicapområdet

Aabenraa Kommune ønsker, at der videreudvikles praksisser, for hvordan der kan skabes mere rehabiliterende hjemmebaserede indsatser for børn med handicap i et samarbejde mellem kommune og region. Formålet er at sikre, at så mange børn med handicap som muligt har mulighed for at blive boende hjemme uden det forringer det enkelte barns livssituation eller den samlede families situation som et hele.

3. Kriminalitetstruede unge

Aabenraa Kommune ønsker, at der fortsat arbejdes kriminalpræventivt omkring de ungegrupperingerne, der opleves som kriminalitetstruede. Der er et behov for en særlig opmærksomhed på disse grupper. Der ønskes fokus på, hvordan en højere grad af intensive indsatser kan vende målgruppen mod de almene miljøer frem for de kriminelle med inddragelse af kommunens ungeindsats.

4. Fra diagnosekultur til et fokus på effektfulde indsatser

Aabenraa Kommune opfordrer til, at der sættes fokus på virksomme indsatser som supplement til en ensidig kategorisering af borgerne på det specialiserede socialområde efter diagnoser.

I den daglige tilgang til den fælles kerneopgave på borgerniveau, er en fokusering på diagnoser ikke altid fremmende og tilstrækkelig for indsatsen, hvorfor der fortsat ønskes alternativer, der tager udgangspunkt i funktionsniveau, kerneopgaven etc.

5. Videreudvikle det formaliserede og systemstærke samarbejde i forhold til Børnehandicap og det Børne og Ungdomspsykiatriske område.

Aabenraa Kommune ønsker, at der afsættes rammer og mulighed for at videreudvikle det formaliserede samarbejde på dette område.

6. Etablering og udvikling af lettere behandling i Aabenraa kommunen (En del af den 10 årige psykiatriplan). Heraf flere tidlige direkte indsatser/behandling af børn og unge.

At der i forbindelse med udviklingen af et lettere kommunalt behandlingstilbud til implementering i 2026, skabes muligheder for, at udvikle på rammen for et fælles samarbejde mellem region og kommune.

7. Samarbejde om barnet

Aabenraa Kommune foreslår at der fortsat er på inddragelse af barnet/den unge i egen sag jf. Barnets Lov. Dette både i forhold til den konkrete indsats i regionen, men også i forhold til samarbejdet mellem region og kommunen samt i overgangen mellem region og kommune.

Oplysnings- og rådgivningspligt mellem systemerne

Handicaprådet hører jævnligt om at det er svært at stå med et ny-diagnosticeret barn eller ung, specielt indenfor psykiatrien, da forældre/pårørende ofte føler sig alene og overladt til sig selv at finde vej fra sygehuset ind i den kommunale jungle.

Vi vil derfor gerne opfordre til at der bliver skabt en form for direkte vej mellem sygehusene/behandlerne og kommunen, man kan kalde det en rådgivnings- eller vejledningspligt, hvor de pårørende samtidig med en eventuel diagnose også bliver informeret om, hvor og hvem i det kommunale system, der kan guide dem videre med, hvilke tilbud, rettigheder og muligheder kommunen kan og ofte skal tilbyde.

Det bedste ville være at pårørende indenfor de første 14 dage efter deres barn har fået en diagnose bliver kontaktet af en kontaktperson fra kommunen, der spørger ind til familien, får lavet en aftale, hvis familien er interesseret i det og derefter kan informere om, hvad familien kan få af hjælp videre frem.

Dette kan være med til at familier ikke bliver klemt i et system, der i forvejen kan virke meget uigennemtrængeligt, svært at navigere i og helt uoverskueligt, når man står med et sygt barn.

Hvis forældre fra det kommunale kan opleve en imødekommenhed, hvor det er kommunen, der rækker ud og orienterer om regler og love indenfor området, så kan der på sigt blive gjort op med at forældre hele tiden selv skal være opsøgende.

Handicaprådet er helt bevidst om at der ikke blot kan deles oplysninger til kommunerne, men dette burde kunne løses med at netop hospitaler/behandlere har pligt til at spørge om de må give oplysninger videre til kommunen med det formål at der fra kommunens side tages kontakt til familien.

Følgende punkter er vi i tvivl om, hører under rammeaftalen:

Ordblinde.

Som ordblind kan man få diverse hjælpemidler, hvilket naturligvis er positive overfor, men der er problemer med at de it-systemer og programmer, der bruges, er meget forskellige fra uddannelse til uddannelse, hvilket desværre gør det meget svært for de unge at navigere i. De oplever flere gange i løbet af skoletid og uddannelse at de skal lære at bruge rigtig mange forskellige programmer, hvilket er en udfordring for mange, da de belastes dobbelt af at starte et nyt sted. Samtidig med at de skal lære et nyt sted at kende, nye undervisere, nye kammerater osv. skal de også lære nye programmer at kende, når de får dem. Der kan være ventetid på at de nye hjælpemidler/systemer er klar til den unge, hvilket også er uhensigtsmæssigt, da de dermed også risikerer at falde bagud i forhold til deres klassekammerater.

Handicaprådet vil gerne opfordre til at der arbejdes på at hjælpemidler til ordblinde ensrettes eller i hvert fald at det bliver muligt at den ordblinde frivilligt kan vælge om der ønskes at fortsætte med de kendte programmer eller der overgås til et nyt.

Systemer på hospitaler.

Handicaprådet vil gerne opfordre til at der arbejdes på en løsning, hvormed man bruger samme systemer på tværs af landet, så f.eks. pårørende eller patienter kan slå op på Sundhed.dk og se deres eller deres barns journal, hvis de er i behandling på eksempelvis Rigshospitalet.

Dette er i dag ikke muligt og dermed forskelsbehandles patienter/pårørende da de ikke med samme lethed kan tilgå og finde informationerne, der vedrører dem selv eller deres barns behandling, som hvis de havde boet i hovedstadsregionen.

Samtidig undrer vi os kraftigt over at forældre ikke automatisk har adgang til deres børns journaler via Sundhed.dk. Hvis forældre efterspørger adgang, så afvises de, hvis ikke barnet selv giver tilladelse og det må da anses for utopi at et spædbarn kan give den tilladelse – derudover får børn ikke MitId før de fylde 15 år, så også det er en udfordring.

Begge dele finder vi kritisable og det bør der findes en løsning på.

Overgange mellem forvaltninger.

Der ses fortsat ofte store udfordringer i forhold til overgangene mellem forvaltningerne, når et barn eller en ung med handicap skal igennem et skifte.

Det opleves at der "ikke er styr på tingene" og at det nærmest kan komme som en overraskelse at børn/unge ikke bliver raske blot fordi de bliver ældre – der er fortsat forældre/pårørende, der oplever at der er rigtig meget plads til forbedring.

Der mangler bl.a. information og oplysninger om hvilke lovgivninger og rettigheder der er ved overgange og hvilke muligheder, der fortsat kan være, for at forældre/pårørende kan og skal inddrages i forhold til den unges sagsbehandling i kommunalt regi.

Vejen

Det indstilles, at arbejdet med:

(1) tværsektoriel kobling til andre sektorområder,

(2) styring og kapacitet, og

(3) kvalitet i indsatserne

videreføres i den kommende rammeaftale.

Desuden foreslås det, at Handicaprådets opmærksomhedspunkter indarbejdes i indsatsdelen, og at der sættes fokus på overgange, særligt fra ung til voksen.

Opmærksomhedspunkterne

a) Synlighed omkring forholdet mellem kapacitet i forhold til efterspørgsel,

b) Øget fokus på brugerinvolvering,

c) Øget fokus på børnehandicapområdet

ønskes medtaget i de øvrige drøftelser mellem kommunerne.

Billund

Voksenudvalget - med indarbejdelse af input fra Det kommunale Handicapråd:

Voksenudvalget bakker op om en fortsættelse af de tre nuværende indsatsområder:

- Tværsektoriel kobling til andre sektorområder
- Styring og kapacitet
- Kvalitet i indsatser

De tre indsatsområder kunne dog med fordel formuleres med mere "mundrette ord" for at understøtte det fælles ejerskab til indsatsområderne.

Voksenudvalget ønsker, at følgende områder inden for indsatsområderne bliver særligt prioriteret:

- **Tværsektoriel kobling - Sundhed**
    - Et ønske om at det specialiserede voksenområde øger fokus på sundhed – og mindskelse af ulighed i sundhed; f.eks. gennem øgede medarbejderkompetencer, årlige helbredsundersøgelser for borgere på botilbud eller botilbudslæger.
- **Styring og kapacitet:**
    - Et ønske om at fastholde fokus på styring af udgifterne
- **Kvalitet i indsatser:**
    - Et ønske om at overgangen mellem botilbud styrkes, så den faglige viden om en virksom tilgang til borgeren "flytter med", når borgeren flytter fra et botilbud til et andet.
    - Et ønske om et øget samspil på tværs omkring den fortsatte udvikling af socialpsykiatrien med fokus på recovery og de forskellige elementer fra 10-årsplanen for psykiatri
    - Et ønske om udvikling af fælles modeller for den gode inddragelse og forventningsafstemning med pårørende

Unge-, Uddannelses-, og Beskæftigelsesudvalget:

- Udvalget ønsker, at der bliver større fokus på data-flow mellem sektorområderne.
- Såfremt man ikke er i mål med de politiske mål i rammeaftale 2023-2024, fortsættes med disse, men med større fokus på den praksisnære opgave, så det får en effekt for borgerne.

Børne- og Familieudvalget:

- Udvalget ønsker, at der bliver større fokus på data-flow mellem sektorområderne.
- Såfremt man ikke er i mål med de politiske mål i rammeaftale 2023-2024, fortsættes med disse, men med større fokus på den praksisnære opgave, så det får en effekt for borgerne.

Vejle
"Voksenudvalget har drøftet sagen og finder, at tiden er moden til at gentænke hele opbygning og indhold i rammeaftalestrukturen, bl.a. i forhold til kvalitetskrav og incitamentsstrukturer. Herunder også på tværs af regionerne, da samarbejdet kommunerne imellem ikke kun sker inden for den enkelte region."

Langeland
Inden Kommentarer

Esbjerg
1. Øget samarbejde mellem kommune og psykiatri:

Social & Arbejdsmarkedsudvalget mener, at det øgede samarbejde mellem kommunerne og psykiatrien er afgørende for at sikre en bedre tværsektoriel kobling.

I 2024 står vi over for en række udfordringer på psykiatriområdet, som kræver en stærkere forbindelse mellem kommunerne og psykiatrien. For at sikre en mere effektiv koordination af indsatsen og en bedre tværsektoriel kobling er det afgørende at etablere klare kommunikationskanaler og samarbejdsprotokoller.

Udfordringerne, som vi står overfor, er blandt andet behovet for mere sammenhængende patientforløb af høj kvalitet, tidlig opsporing og behandling for at forebygge alvorlige psykiske lidelser samt at sikre lige adgang til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet for mennesker med psykiske udfordringer. Der er især en udfordring med de mest komplekse borgere, hvorfor der fortsat er behov for en styrkelse af samarbejdet mellem kommunerne og psykiatrien på både børne- og voksenområdet. Derfor bør dette arbejde fortsætte.

Handicaprådet:

Omdrejningspunktet må være altid at have slutbruger/patient i fokus. Og med dette i centrum fortsat arbejde på at udbygge og styrke det tværsektorielle samarbejde og en fælles tilgang på tværs af sektorer, kommuner og region.

2. Styring af udgifterne på det specialiserede område:

I 2024 står vi overfor udfordringer med styringen af udgifterne på det specialiserede socialområde. Udgifterne til dette område er stigende, og der er flere faktorer, der spiller ind. Én af årsagerne kan være, at antallet af borgere med komplekse vanskeligheder fortsat vokser. Dette skaber et pres på økonomien.

Ligesom tidligere anbefaler vi, at der også i 2025-2026 skal være fokus på at håndtere dette udgiftspres.

Vi kan tage ved lære af tidligere erfaringer og arbejde hen imod effektivisering og synergieffekter. Vidensdeling mellem kommuner og region kan være en vej til at finde løsninger, der sikrer en bæredygtig styring af udgifterne på det specialiserede socialområde.

Handicaprådet:

Ved først og fremmest at fokusere på kvaliteten og det vi gerne vil have, da vi får det vi giver opmærksomhed. Ved at turde tænke "ud af boksen" og fx løbende øge inddragelse af personale, pårørende, organisationer m.fl., da de ved, hvor skoen trykker, og måske har en mere praktisk end akademisk tilgang.

I den nuværende rammeaftale nævnes, at vi skal turde italesætte udgiftspresset, og det er der vist ikke nogen tvivl om, at vi tør, men samtidig skal vi også turde italesætte, om pengene altid bliver brugt på det, der giver mening i praksis - måske vi skal fordele lidt mere til det praktiske og lidt mindre på det administrative.

3. Fastholdelse og rekruttering af socialpædagogisk og sundhedsfagligt personale:

I 2024 står vi stadig over for udfordringer med at fastholde og rekruttere socialpædagogisk og sundhedsfagligt personale. Vi bør derfor fortsat have fokus på denne problemstilling.

En af løsningerne kan være at investere i attraktive arbejdsforhold og at samarbejde med uddannelsesinstitutioner for at sikre tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft. Fleksible arbejdsordninger og efteruddannelse kan også være relevante greb til at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere.

Handicaprådet:

Først skal vi ophøre med at tale om "fastholdelse" af personale - ingen ønsker at blive "fastholdt". Men derimod vil alle gerne hen, hvor det er attraktivt at være. Det handler rigtig meget om at skabe arbejdspladser med godt arbejdsmiljø, kompetenceudvikling, uddannelse og ikke mindst mulighed for videreuddannelse, god og kompetent ledelse, indflydelse m.m. I en tid, hvor der generelt mangler arbejdskraft mange steder, er de arbejdspladser, der forstår at gøre det attraktivt, der får dygtigt og kompetent personale.

Og når vi ovenfor taler om udgiftspres, så koster det rigtig dyrt, når der er for stor udskiftning i personale, mange sygemeldinger fx pga. stress osv., så der er virkelig penge at hente ved at gøre den del godt.

4. Børn og unges udfordringer med psykiatrien og det voksende antal diagnoser:

I 2024 står vi over for betydelige udfordringer vedrørende børn og unges psykiatriske sundhed. Den stigende forekomst af diagnoser understreger behovet for en samlet og koordineret indsats. Det er afgørende

at håndtere de faktorer, der påvirker adgangen til behandling og støtte, herunder placeringen af tilbud og udfordringer med lange ventelister, så børn og unge med psykiske udfordringer fortsat kan modtage støtte.

Gennem en sammenhængende indsats mellem skoler, sundhedspleje og specialiserede psykiatriske enheder skal vi styrke forebyggelse, tidlig opsporing, behandling og koordinering for at imødekomme disse udfordringer og dermed sikre bedre psykiatrisk støtte til børn og unge.

Handicaprådet:

Det ville være dejligt, hvis vi blot kunne løse dette med et fingerknips, men sådan er virkeligheden desværre ikke. I Handicaprådet tror vi på, at en tidlig og korrekt indsats og støtte kan være med til at forebygge nogle af de alt for mange tunge og komplekse "sager". Det handler om at få taget hånd om familierne tidligt, og få dem klædt på, givet værktøjer og støtte til at tackle udfordringerne. Mange kommer desværre alt for sent i de rigtige og kompetente hænder, og så er der rigtig lang vej ud på den anden side - og (for) mange kommer det slet ikke. Så vi mener, at nøgleordene er "tidlig indsats".

5. Den nye hjemløsereform:

Vi deler bekymringen omkring kommunernes udfordring med den økonomiske omlægning af refusionen på hjemløseområdet og opfordrer til nøje monitorering af konsekvenserne. Det er vigtigt at sikre, at kommunerne har tilstrækkelige ressourcer og kompetencer til at håndtere udfordringerne med den nye lovgivning og fortsat kan opretholde et højt serviceniveau for borgere i hjemløshed.

Handicaprådet:

Det er jo lidt af en "tikkende bombe", der ligger her. Igen må nøgleordene bl.a. være "tidlig indsats", men vi anerkender også, at det er et meget vanskeligt område, og vi har svært ved at komme med kvalificeret input. Et tilstrækkeligt antal tilbud - hvad det så end er - er klart nødvendigt, og så tror vi, at et tæt samarbejde med organisationerne på området kan give rigtig meget i forhold til at komme i mål - om vi så må sige - i rette tid.

Tønder
Samlede input til rammeaftalen:

- Der er et behov for 'overgangs-tilbud' til svære psykiatriske borgere, lig korttidspladser på sundhedsområdet.
- Der er et behov for tilbud til yngre borgere med svære psykiatriske problemstillinger.
- Særligt bør der kigges på udfordringen hvor Psykiatrien i Regionen vurderer at patienten er færdigbehandlet og hjemsendes, men hvor borgeren ikke er rask nok til at indgå i de kommunale tilbud og rammer.
- At sætte fokus på efteruddannelse og kompetenceløft af medarbejdere/ledere inden for psykiatri.
- At sætte fokus på kvalitet i tilbud.
- At sætte fokus på rekruttering
- At sætte fokus på inklusion – skolen for alle.

Økonomi :

Opmærksomhed på udgiftspresset på det specialiserede område

Opmærksomhed på varsling i forhold til takststigninger så Kommunerne reelt kan få stigninger indregnet i budgetterne.

Forebyggelse:

Behov for at Region og kommuner i samarbejde tænker mere i forebyggelse og inddragelse af civilsamfund

Odense

Fortsat fokus på kvalitet i indsatser (Temaet indgår også i seneste rammeaftale)	At styrke kvaliteten i indsatserne i de syddanske kommuner og regionen.
Fagligt netværk for ledere i botilbud og centre i Syddanmark	At styrke tværgående samarbejde og vidensdeling på tværs af tilbud i regionen.
Styrket brug af evidensbaserede metoder i botilbud	At styrke og ensarte brugen af evidensbaserede metoder på tværs af kommunerne i Region Syddanmark.
Koordinering af implementeringen af Hjemløsereformen	At koordinere arbejdet med implementeringen af hjemløsereformen i de syddanske kommuner og i Region Syddanmark. Det skal bl.a. sikres, at erfaringer med brugen af centrale metoder som fx Housing First og ACT deles på tværs af kommunerne og regionen. Derudover skal temaet understøtte koordineringen af omlægningen af indsatser i regionen og kommunerne med flere matrikelløse indsatser, hvor indsatsen leveres tæt på borgerens hverdag.
Fokus på regionale og kommunale tilbuds forsyningsansvar (Temaet indgår også i seneste rammeaftale)	Der gennemføres en analyse for perioden 2018-2023 til afdækning af regionale og kommunale tilbuds forsyningsansvar, herunder i hvor stort omfang opsigelse af borgere i regionale og kommunale tilbud har medført øget anvendelse af private botilbud.
Fokus på regionale og kommunale tilbuds forsyningsansvar	Der gennemføres en undersøgelse af, hvordan kommunale tilbud kan matche private tilbud. Det gælder fx finansiering, antallet af kvadratmeter i boligerne og fællesarealer, brugerindflydelse (herunder bestyrelser), ledelsesspænd og vikarproblematikken.
Indsatser tættere på borgerne	At flytte indsatser tættere på borgeren – f.eks. mere psykiatri på gaden – "lægen og/eller sundhedsfagligheden" flytter ud at sin praksis og møder borger der, hvor borgeren opholder sig.
Koordinering af indsatser til borgere med dobbeltdiagnoser	At styrke fokus på borgere med dobbeltdiagnoser, idet behandlingen af både den psykiske lidelse og dele af rusmiddelbehandlingen fra 1. september 2024 vil blive integreret i regionen
Mere værdighed for de mest udsatte borgere	At sikre, at ingen borger "går ind ad den forkerte dør" og at ingen borger "slippes", af fagpersonen før en anden tager over, i overgangen fra en indsats til en anden. Det skal desuden sikres, at hjemløshedsreformen i de kommende to år bliver implementeret, understøttet af evidensbaserede metoder og ikke mindst, at borgeren får frit valg til at vælge sin støtte samt at koordineringen er gennemsigtig for alle.

Forskning i forebyggelse og kvalitetsudvikling	At undersøge og belyse forskellige muligheder og modeller for at øge fokus på forskning i forebyggelse og kvalitetsudvikling inden for området.
Ulighed i sundhed	At arbejde med at mindske uligheden i sundhed
Rammeaftalens ordlyd	At fremhæve de gode samarbejder om kerneopgaven og livskvalitet for den enkelte borger i rammeaftalens ordlyd og sprogbrug

Faaborg-Midtfyn

Tilbagemeldingen fra Socialudvalget og Handicaprådet er, at de gerne vil have de eksisterende tre indsatser videreført i Rammeaftalen 2023-2024:

- Kobling mellem sektorområder
- Styring og kapacitet
- Kvalitet i indsatser

Ny psykiatriplan – en implementeringsplan der skaber sammenhæng mellem

Nr.	Initiativ	Seneste aftalegrundlag
	Videreførte indsatser fra psykiatriplan 2024	
1	Uddannelse af 100 peers	https://dagsordener-referater.regionsyddanmark.dk/vis/pdf/bilag/c95f08d0-bc07-4f07-8a26-c6a778f74179/?redirectDirectlyToPdf=false
2	Fordobling af antal peers	
2	Pårørende-Peers	
3	Patientstyrede indlæggelser	
4	Fælles beslutningstagning	
5	Mulighed for digital kontakt	
6	Flere meningsfulde aktiviteter	
7	Undervisning: Den gode samtale	
8	Center for Pårørendeinddragelse	
9	Analyse af selvmord med somatikken	
10	Kompetenceudvikling – somatiske behov	
11	Somatiske helbreds us. i almen praksis	
12	Permanentgørelse - fremskudt funktion	
13	Videreførelse udd. Af lærere i grundskolen	
14	Gentagne udeblivelser/akutte kontakter	
15	En aktør har det fulde ansvar indtil overedragelse	
16	Hjemløse bør ikke udskrives til gaden	
17	Pilotprojekt: Misbrug og svær sygdom	
18	Permanentgørelse - internetpsykiatri	
19	Specialistrådgivning til primærsektor	
20	Permanentgørelse - styrket samarbejde	
21	Integreret samarbejde om de mest sårbare	
22	Kliniske databaser	
23	Fælles afsnit – spiseforstyrrelse	
24	Front-office	
25	Personlig medicin og Big data	
26	Forskning i mental mistrivsel	
27	Nye telepsyk. Og velfærdsteknologiske løsninger	
28	Medicinreducerende afsnit	
29	Særlige pladser - Nyt OUH	
29	Særlige pladser til Odense (eksisterende byg.)	
29	Nyt døgnafsnit Vejle	
29	Retspsykiatri i Esbjerg	
30	Intensive senge - SST's anbefalinger	
31	Fra 5-7 døgnssenge i B&U	
32	Øget tilgængelighed til ambulant behandling	
33	Ambulant psykiatri - revision af koncept	
34	Kapacitetsanalyse - optimeringsmuligheder	
35	Strategisk partnerskab rekruttering	
36	Målrettet rekruttering	
37	Lederudviklingsforløb	
38	Tydelige karriereveje - brug af specialviden	
39	Styrkelse af den lægelige videreuddannelse	
	Konsolideringsplan – En robust psykiatri i Region Syddanmark August 2023	
	Nærværende ledelse	

	Taskforce Robust Fremmøde	https://dagsordener-referater.regionsyddanmark.dk/vis/pdf/bilag/03d775f2-ef42-49f1-a9fd-eac476858a34/?redirectDirectlyToPdf=false
	Professionel vagtplanlægning og vagtudtynding	
	Rekruttering af læger	
	Virtuel lægeklinik i psykiatrisygehuset	
	Digitalisering automatisering og robotløsninger	
	Teknisk drift	
	Forskning	
	Harmonisering og Centralisering af udredning og behandling	
	Central visitation og anvendelsen af udrednings- og behandlingspakker	
	Sengekapacitet i psykiatrisygehuset og udfordringer i retspsykiatrien	
	Styrkelse af den retspsykiatriske distrikpsykiatri	
	Flere retspsykiatriske senge	
	Afbødning ved svært syge udadreagerende patienter	
	Implementering af Akutplan	
	Styrket retspsykiatri	
	Organisatorisk robusthed	
Sundhedsaftalen 2024-2027		
	Vi samarbejder om børn og unges mentale trivsel	https://regionsyddanmark.dk/media/txwmbyxf/18004-sundhedsaftalen-2024-2027_a4-folder_dec2023_webtilg-a.pdf
	Vi samarbejde om ældre borgere med kronisk sygdom samt borgere med psykiske lidelser	
Fagligt oplæg til en 10 års plan – Sundhedsstyrelsen og Social- og boligstyrelsen januar 2023		
1	En langsigtet indsats for afstigmatisering med nationalt videnscenter, ambassadørkorps og handlingsplan	
2	Udbredelse af forebyggende tilbud ift. Kendte risikofaktorer for somatisk sygdom målrette mennesker med psykiske lidelser	
3	Styrket udredning og behandling af somatisk sygdom blandt mennesker med psykiske lidelser	
4	en national handleplan for forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg	
5	Implementerin gaf "National forskningsstrategi til gavn for mennesker med psykiske lidelser" og styrket registrering og anvendelse af data	
6	Opbygning af tværfalgige grupper til at understøtte faglig udvikling og kvalitetsarbejde	
7	Mental sundhedsfremme styrkes i svangreomsorg, dagtilbud og skoler	
8	Oplysningsindsatser om mental sundhed i befolkningen og målrettet arbejdspladser	
9	Systematisk indsats for mental sundhedsfremme til mennesker med psykiske lidelser på sygehuse og i socialpsykiatrien	
10	Tidlig opsporin gaf børn og unge med psykisk mistrivsel og psykiske lidelser	
11	Opbygning af et lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel af ensartet høj kvalitet	

12	Øget kvalitet i behandlingen til børn og unge med svære psykiske lidelser gennem tværfaglige, udgående funktioner og forløbsbeskrivelser	
13	Etablering eller udbygning af eksisterende specialiserede sociale tilbud til børn og unge med svære psykiske lidelser	
14	Opbygning af et lettilgængeligt tilbud i kommunerne af ensarteet høj kvalitet til unge og voksne i psykisk mistrivsel	
15	Systematisk og målrettet opsporing af mennesker med psykiske lidelser i almen praksis og kommuner	
16	Let og hurtig adgang til akutte psykiatriske tilbud for mennesker med akut opstået eller akut forværret psykisk lidelse, og styrkelse af de udgående akutte funktioner	
17	Udarbejdelse eog systematisk implementering af nyt specialevejledning skal løfte kvaliteten for de sværest syge og mest komplekse patienter i det psykiatriske sygehusvæsen	
18	Bedre organisering af den specialiserede behandling for de sværest syge gennem udbygning af differentierede og specialiserede sengepladser	
19	National satsning og høj kvalitet i digitale løsninger og tilbud	Fagligt oplæg til en 10-årsplan: Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser | Sundhedsstyrelsen
20	Udvikling og implementering af neationale forløbsbeskrivelser skal løfte kvaliteten i den samlede indsats	
21	Udbredelslse af udgående specialiserede tværfaglige funktioner til mennesker med svær psykisk lidelse	
22	Ambitiøse målstninger for nedbringelse af tvang og styrket indsats for kvalitet og forebyggelse af tvang gennem nationalt videnscenter og rejsehold	
23	Et kvalitetsløft i indsatsen til mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug gennem et samlet og integreret tilbud	
24	Opbygnjing af et lettilgængeligt, evidensbaseret behandlingstilbud til voksne med lette til moderate psykiske lidesler	
25	En styrket støtte og inddragelse af pårørende til mennesker med psykiske lidelser	
26	Der foretages en gennemgang af den lovgivning, der regulerer retspsykiatrien herunder straffelovens bestemmelser	
27	Styrkede faglige rammer for indsatserne til retspsykiatriske patiener med henblik på korrekt visitation til behandling	
28	Opbygning og omlægning af kapaciteten i socialpsykiatrien, så der er de tilstrækkelige og tilgængelig videnbaserede tilbud, samtidig med at der sker en udbredelse af fleksible tilbudk, der møder de varienrende behov, som mennesker med psykiske lidelser har	
29	Kvaliteten i sagsbehandlingen på voksenområdet styrkes, så mennesker med psykiske lidelser modtager det sociale tilbud, som bedst hjælper dem til at komme sig	
30	Der iværksættes et eftersyn af servicelovens voksenbestemmelser i forhold til, om de effektivt understøtter mennesker med psykiske lidelser i at komme sig	
31	Et bredt og ensartet kvalitetsløft af hele socialpsykiatrien gennem en national udviklingsstrategi	

32	Et bredt uddannelses- og kompetenceløft af socialpsykiatrien og en styrkeet rekruttering	
33	En øget specialisering af socialpsykiatriske indsatser til mennesker med de sværeste psykiske lidelser og mest komplekse problemer	
34	Udvikling og udbredelse af opsøgende gadeplansarbejde til mennesker med de sværesste psykiske lidelser og koplekse sociale problemer	
35	Etablering af det stærkt myndighgedssamarbejde som understøtter en sammenhængende indsats til mennesker med psykiske lidelser	
36	En styrket koordination af det samlede forløb for mennesker med psykiske lidelser med faste kontaktpersoner og koordinatorer i alle sektorer	
37	Bedre digital understøttelser af sammenhængende forløb	
	Økonomiaftale Regering, KL og Danske Regioner 2023	
	Dobbeltdiagnosetilbud – nyt regionalt tilbud til mennesker med psykisk lidelse og samtidigt behandlingskrævende misbrug. Skal være etableret 1. september 2024	Aftale om regionernes økonomi for 2024 (fm.dk)
	Særlige pladser omlægge 114 særlige pladser til 88 pladser i et længerevarende tilbud målrettet samme målgruppe pr. 1. juli 2024	
	10 års planen indsatser i FL23	
	Lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel og psykiske symptomer	Psykiatriaftale_2022_FinalVersion.pdf (sum.dk) ;
	Forløbsbeskrivelser for børn, unge og voksne med psykoselidelser – Regionerne prioriterer midlerne til udbredelse af ambulant tværfaglig behandling af målgruppen, eksempelvis i form af OPUS.	https://ism.dk/Media/638471390064264040/Udm%C3%B8ntningsaftale_final.pdf
	Botilbudsteams (regionale) og fleksible pladser i socialpsykiatrien skal sikre bedre overgange for borgere på botilbud i socialpsykiatrien, der udskrives fra behandlingspsykiatrien.	Bilag 1 Økonomioversigt over fordelingen på initiativer og sektorer.pdf (ism.dk)
	Kompetenceudvikling socialpsykiatri	
	Pårørendeindsats	
	Kvalitetsløft i socialpsykiatrien	
	IPS til unge	
	Afstigmatiseringsindsats	
	Kvalitetsgrupper på psykiatriområdet – skal understøtte langsigtet faglig udvikling og kontinuerlig kvalitetsforbedring i den samlede indsats på tværs af praksissektor, kommune og på sygehus	
	Kliniske kvalitetsdatabaser – skal udbygges og styrkes og medvirke til ensartet behandling af høj kvalitet	
	Monitorering af indikatorer, opfølgning og analyser, herunder styringsgennemgang af socialpsykiatrien	
	Økonomisk monitorering	
	Monitorering af de særlige pladser – I økonomiaftalen 2024 aftalte parterne at omlægge 114 særlige pladser til 88 pladser i et længerevarende tilbud målrettet samme målgruppe pr. 1. juli 2024	
	Diverse videreførelser inden for psykiatrien	

	10 års planen indsatser i FL24	
	Forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg. Midlerne er blandt andet tiltænkt selvmordsforebyggende initiativer som forebyggelse, opsporing, tidlig indsats, opfølgning efter selvmordsforsøg og patient- og pårørendeinddragelse	Aftale om En bedre psykiatri.pdf (ism.dk)
	Herunder 1. Kapacitetsløft af de selvmordsforebyggende klinikker 2. Bedre opfølgning til mennesker i risiko for selvmordshandlinger 3. Udbredelse af kriseplaner på sundheds- og socialområdet 4. Udbredelse af peers i den regionale behandlingspykiatri 5. Styrket praksisnær forskning af det selvmordsforebyggende arbejde og forbedret datagrundlag 6. Nationalt rådgivende organ for det selvmordsforebyggende arbejde	Endelig aftaletekst om en handlingsplan for styrket forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg.pdf (ism.dk)
	Styrkelse af Livslinjen	
	Styrket psykosocial indsats vedrørende beredskabshændelser	Udmøntningsaftale_final.pdf (ism.dk)
	Akuttelefon og akutte psykiatriske behandlingstilbud. Indsatsen omfatter også de behandlingstilbud, der skal understøtte akutlinjen, og som der kan visiteres til.	
	Styrket digitalt behandlingstilbud	
	Øget tryghed på botilbud (Midlerne anvendes til kommunerne til understøttelse af socialpsykiatriske botilbuds voldsforebyggende arbejde)	
	Tryghedspakke til medarbejdere psykiatrien – til at iværksætte lokale ønsker til tryghedsskabende indsatser i den regionale behandlingspsykiatri og socialpsykiatrien	
	Forløbsbeskrivelse for børn og unge med autisme – midler til kickstart af løbende kapacitetsopbygning og til kommunal og regional implementering	
	Hurtig opstart af behandling i B&U – Opstartbehandlingspakke skal sikre hurtigere opstart af behandling efter visitation til og under udredning i børne – og ungdomspsykiatrien.	
	Systematisk opfølgning efter endt forløb i Børne- og Ungdomspsykiatrien. Midler til kapacitetsopbygning og drift.	
	Styrket hjælp til mennesker med spiseforstyrrelser. Midler til at øge kvaliteten i behandlingen, udbygge behandlingskapaciteten og nedbringe ventetider og tilbagefald for målgruppen	
	Videreførelse af UNIK	
	Analyse af ventetider	
	Nedbringelse af tvang – Ny aftale mellem ISM, DR og KL om mål for mindre tvang i psykiatrien for perioden 2024-2030 Indsatser: 1. Antallet af episoder med bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang pr. 100.000 borgere reduceres med 30% 2. Analyse af forløb der leder op til tvangsindlæggelser 3. Rammer og tilgang til arbejdet med at forbygge tvang - Enighed om bred målrettet indsats	https://ism.dk/Media/638474970552287609/Bilag%202%20Partnerskabsaftale_final.pdf

Aktivitets- og tidsplan for Psykiatriplan 2026-2030

Dato	Tid	Aktivitet	Sted	Indhold
2024				
28. maj	13-16	Udvalget for det Nære Sundhedsvæsen		Orientering om proces for psykiatriplan og for involvering/forankring i det tværsektorielle samarbejde
29. maj	10-13.30	Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Godkendelse af procesplan
Sundhedsstrukturkommissionens arbejde præsenteres 11. juni				
20. juni		Psykiatrisk Dialogforum		Orientering om proces for psykiatriplan og for inddragelsen af patienter og pårørende
24. juni	15-18	Regionsrådsmøde		Godkendelse af procesplan
25. juni		Koncernledelsesforum		Orientering om proces for psykiatriplan
26. juni		Strategisk Sundhedsstyregruppemøde		Orientering om procesplan og temaklyngemøder, herunder datoer for de fire temaklyngemøder
7. august		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Drøftelse af den samlede liste over initiativer på psykiatriområdet Drøftelse af set-up/ramme for temaklyngemøder, temadag (medarbejdere) og konference (eksterne interessenter/parter)
11.-15. august		Invitation til temamøder i sundhedsklyngerne udsendes		Repræsentanter fra kommunerne inviteres til temamøde i deres sundhedsklynge
11. september		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		To temaer/indsatsområder (af seks) behandles
11. september		Sundhedssamarbejdsudvalget		Orientering om procesplan og temaklyngemøder, herunder datoer for de fire temaklyngemøder
24. september		Psykiatrisk Dialogforum		Drøftelse af Indsatser/indsatsområder med særlig relevans for patienter og pårørende
September		Samarbejdsudvalg		Inddragelse af Samarbejdsudvalget for Almen Praksis, Samarbejdsudvalget for Speciallægehjælp og Samarbejdsudvalget for Psykologbehandling
September	(3 timer)	Temamøde i Sundhedsklynge Fyn		Dialog med kommunerne i Sundhedsklynge Fyn
September	(3 timer)	Temamøde i Sundhedsklynge Sønderjylland		Dialog med kommunerne i Sundhedsklynge Sønderjylland
2. oktober		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		To temaer/indsatsområder (af seks) behandles
Oktober	(3 timer)	Temamøde i Sundhedsklynge Sydvestjylland		Dialog med kommunerne i Sundhedsklynge Sydvestjylland
Oktober	(3 timer)	Temamøde i Sundhedsklynge Lillebælt		Dialog med kommunerne i Sundhedsklynge Lillebælt
Oktober	Heldags	Temadag for medarbejdere i psykiatrien		Indsatsområder/temaer med særlig relevans for medarbejderne i psykiatrien vil danne ramme for dagen
22. oktober		Orienterende Regionsrådsmøde		Status på psykiatriplanarbejdet

Aktivitets- og tidsplan for Psykiatriplan 2026-2030

6. november		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		To temaer/indsatsområder (af seks) behandles
November		Fællesmøde mellem Udvalget for det Nære Sundhedsvæsen og Psykiatri- og Socialudvalget		Opsamling på dialog med kommunerne i sundhedsklyngerne
November		Møde med PLO		Dialog om indsatser/indsatsområder i Psykiatriplan 2026-2030
27. november		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Opsamling på de 6 temaer/indsatsområder
12. december		Psykiatrisk Dialogforum		Fortsat drøftelse af ny psykiatriplan
December/januar	Heldags	Konference for eksterne samarbejdsparter, interessenter, patienter og pårørende		Konferencen skal sætte spot på de centrale emner for en kommende psykiatriplan 2026-2030 og inspirere til hvordan forestående centrale initiativer med fordel kan implementeres
2025*				
Januar/februar		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Opsamling på psykiatriprocessen 2. halvår og første drøftelse af elementer i ny psykiatriplan
Marts		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Anbefaling af høringsmateriale
Marts		Udvalget for det Nære Sundhedsvæsen		Anbefaling af høringsmateriale
Marts		Regionsrådsmøde		Godkendelse af høringsmateriale
April-Maj		Høringsproces		
Juni-august		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Drøftelse af endeligt udkast på baggrund af høring
September		Psykiatri- og Socialudvalgsmøde		Endelig udgave af Psykiatriplan 2026-2030
September		Udvalget for det Nære Sundhedsvæsen		Endelig udgave af Psykiatriplan 2026-2030
September		Regionsrådsmøde		Godkendelse af Psykiatriplan 2026-2030

*Datoer for politiske udvalgsmøder for 2025 følger.

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

KKR Syd

Den udvidede underskudsmodel ved etablering af nye botilbud for kommuner i Syddanmark

Den udvidede underskudsmodel blandt kommuner i syd

Indledning

KKR Syddanmark har fokus på det øgede økonomiske pres på det specialiserede socialområde, som kommunerne i Syd er ramt af.

I 2023 fik KKR Syddanmark præsenteret en analyse af KL, som bl.a. pegede på at udgifterne til de private tilbud er stigende, både pga. flere visiterede borgere og på grund af en øget gennemsnitspris i de private botilbud.

Fra 2018-2021 er udgifterne til private tilbud i gennemsnit steget 10%.

Ydermere har KKR noteret sig Ekspertudvalgets anbefalinger om at øge den offentlige botilbudskapacitet, samt at der i perioden 2023-2025 er stillet en lånepulje til rådighed fra statens side i forhold til at lette kommunernes mulighed for at udbygge den kommunale botilbudskapacitet.

På baggrund af de økonomiske udfordringer på det specialiserede socialområde ønsker KKR en styrket fælleskommunal indsats, for at få udviklingen i udgifterne på det specialiserede socialområde mere under kontrol. Dette skal blandt andet ske gennem fokus på takstudviklingen samt et stærkere samarbejde om etablering af nye kommunale botilbud, især til de målgrupper, hvor kommunerne i syd kun vanskeligt selv kan dække behovet for pladser.

På baggrund af ønsket om at øge den kommunale botilbudskapacitet, har KKR bedt Socialdirektørforum om at udarbejde et oplæg til en fælles underskudsmodel, som gør det mindre økonomisk risikabelt for en kommune at udvide/bygge botilbud til fællesskabet.

Arbejdet med udviklingen af denne nye underskudsmodel har sin baggrund i Middelfarts ansøgning til lånepuljen 2024. Forløbet omkring Middelfarts ansøgning gav KKR anledning til at igangsætte arbejdet med at udvikle en mere generel model for underskud, når kommuner generelt tilbyder at bygge til fællesskabets behov for mere kapacitet, også på den anden side af 2025, hvor der ikke er særlige lånepuljer fra staten.

Nærværende notat er oplæg til den indledende drøftelse af en mere generel model i Syd.

Den udvidede underskudsmodel ligger ud over den eksisterende rammeaftales generelle retningslinjer, hvor købere af pladser på et regionalt eller kommunalt botilbud, også er de der betaler et evt. underskud.

Generelt skal kommunerne drifte deres botilbud ansvarligt, men der kan opstå underskud som følge af for eksempel: Tomgangshusleje ved manglende belægning, særligt opståede økonomiske problemer på stedet fx udgifterne som følge af påbud fra Arbejdstilsynet, særlige krav fra socialtilsynet, prisstigninger, rentestigninger eller andet. Rammeaftalen tager højde for at der i en driftsperiode kan opstå situationer, som medfører et underskud. Her er det alene køberne og driftsherre som løser det økonomiske underskud.

Den nye udvidede underskudsmodel er en model, hvor man ved etablering af et nyt botilbud i op til 3 år efter start, kan få 50% af underskuddet dækket af fællesskabet i Syd, såfremt der måtte opstå underskud som følge af en mere langsom ibrugtagning af pladserne end forventet.

Den nye underskudsmodel skal understøtte incitamentet til at bygge/udbygge botilbud udover det, som den enkelte kommune selv har brug for, såvel som den skal minimere de økonomiske risici forbundet med tomgangshusleje i opstarten af et nyt tilbud.

Det er vurderet at ca. 50% af taksten udgør variable udgifter som fx lønudgifter, og for at sikre en simpel og gennemsigtig model, er det vurderet at 50% af underskuddet kan medfinansieres af fællesskabet.

Principper i den nye underskudsmodel

Følgende principper indgår i modellen for underskudsdækning:

- Det er en grundlæggende forudsætning for ibrugtagning af en underskudsmodel i syd, at Socialdirektørforum har afdækket en manglende kapacitet i botilbud til en målgruppe. Dvs. der skal samlet set være et behov for yderligere pladser i Syddanmark. Det er således ikke kun et behov der kan genkendes hos en kommune, der kan afføde ibrugtagelse af underskudsmodellen.

- Socialdirektørforum får til opgave løbende at arbejde med både afdækning af kapacitetsbehov, og lave oplæg til KKR om en mere langsigtet udbygningskapacitet i Syd.

- KKR godkender efter indstilling fra Socialdirektørforum, at den kommune som varetager byggeopgaven på fællesskabets vegne, får stillet en garanti om underskudsdækning i op til 3 år på 50% til målgruppen.

- Garantien om underskudsdækning kan rette sig mod alle typer af byggeri til socialområdets målgrupper: Byggeri der finansieres via lånepuljen, byggeri der finansieres af en kommune til §105, §107, §108 boliger.

- Den kommune som bygger til fællesskabet, forpligtiger sig til at sælge pladser til andre kommuner i syd, men kan naturligvis også selv købe pladser på tilbuddet.

- Det er som udgangspunkt nødvendigt at ansøgerkommunen har kompetencer indenfor den målgruppe, man ønsker at bygge til.

- Det forudsættes at kommuner som ansøger om at blive omfattet af underskudsdækning, udviser rettidig omhu og hele tiden tilpasser driften og derved gør deres yderste for ikke at akkumulere et underskud. Det forudsættes at driftsherren udviser ansvarlighed og nedlægger pladser, hvis det viser sig der ikke er behov for dem. Underskud på et botilbud, hvor der året igennem har været fuld belægning, kan ikke finansieres af underskudsmodellen.

- En fælles medfinansiering af op til 3 års varighed fastsættes i betalingen med baggrund i befolkningsandelen blandt kommunerne i syd.

- En kommune kan undtagelsesvist vælge ikke at ville indgå i medfinansiering i en underskudsmodel. Baggrunden kan være, at man ikke er enig i at der mangler pladser eller at kommunen bare principielt ikke ønsker at være en del af en underskudsfinansiering for fællesskabet. I de tilfælde hvor 1 eller flere kommuner ikke ønsker at deltage, behandler KKR spørgsmålet om hvorvidt underskudsgarantien alligevel vedtages med de øvrige kommuner. Konsekvensen for den eller de kommuner der ønsker at stå udenfor er, at de ikke kan anvende pladser på det pågældende botilbud de første 3 år.

- KKR kan beslutte at i særlige tilfælde, hvor region Syddanmark bygger til målgrupper, som der mangler pladser til i Syddanmark, da kan regionen efter konkret vurdering også omfattes af den udvidede underskudsmodel.

- Botilbuddet skal have Socialtilsynets godkendelse ved opstart.

- Alle involverede i udvidelsen af botilbudskapaciteten skal bidrage til at arbejde for både ordentlighed og gennemsigtighed, samt have fokus på Syds generelle forpligtigelser til at sikre den nødvendige kapacitet til borgerne.

- Det er KKRs mål at alle kommuner i syd bakker op om den fælles tilgang til at øge den kommunale botilbudskapacitet i syd, og at alle kommuner i videst mulige omfang bakker op om modellen med en fælles underskudsgaranti.

Underskudsmodellen

Nedenfor beskrives en række modeller til håndtering af underskud. Modellerne kan kombineres således det giver en samlet model.

Model A

Der gives en op til 3-årig underskudsgaranti på 50% af et potentielt underskud. Dette ud fra en antagelse om at de faste omkostninger for botilbuddet vil svare til 50% af de samlede driftsomkostninger.

De øvrige omkostninger kan tilpasses løbende i forhold til belægningen på botilbuddet, og vil dermed ikke medvirke til at skabe underskud.

En underskudsmodel kan virke i 1, 2 eller 3 år. Såfremt der i år 2 efter opstart af tilbuddet, er fuld belægning på botilbuddet, falder underskudsmodellen væk, og tilbuddet omfattes af de almindelige rammeaftale retningslinjer.

Udgangspunktet er, at underskudsgarantien skal være så kort som muligt, men give den nødvendige økonomiske stabilitet ved igangsætningen af det nye botilbud.

Underskudsgarantien gives kun til kommuner der konkret søger KKR via Socialdirektørforum om underskudsgaranti med baggrund i den fælles afdækning af behovet for pladser til målgruppen. Ansøgningen skal ske til Socialdirektørforum og godkendes i KKR, inden byggeriet igangsættes.

Model B – Særlige tilfælde

Underskudsmodellen kan sættes i kraft, hvis der i syd måtte opstå en helt særlig situation, nemlig at Social- og Boligstyrelsen pålægger Syddanmark at opføre et tilbud til en bestemt målgruppe.

Derudover kan der i ganske særlige tilfælde, drøftes en øgning af de 50% i underskudsdækning efter en helt konkret vurdering, med baggrund i en særlig problemstilling. Konkret kunne en sådan situation være, hvis tilbuddet er målrettet en gruppe af borgere, hvor det er nødvendigt med sikkerhedsnormering pga. målgruppens adfærd. I disse tilfælde vil 50% i underskud, ikke nødvendigvis kunne dække de faste omkostninger, idet sikkerhedsnormeringen ikke kan reguleres ned, selvom der er vakante pladser. Socialdirektørforum drøfter i disse særlige tilfælde sagen med kommunen og laver efter konkret vurdering indstilling til KKR.

I begge tilfælde behandler KKR sagen forud for tilsagnet om øget underskudsfinansiering.

Model C

Hvis en kommune ønsker at bygge til egne borgere, idet man lokalt har behov for pladser, kan kommunen vælge at stille 25% af pladserne til rådighed for de øvrige kommuner.

Hvis en sådan udvidelse skal dækkes af den særlige underskudsmodel, skal Socialdirektørforum behandle dette, og forelægge KKR sagen. Reglerne vil som i de øvrige modeller være, at der samlet set på tværs af kommunerne i Syddanmark er behov for yderligere pladser til målgruppen.

Evaluering af model

Modellen evalueres efter 3 år af Socialdirektørforum og tilfredsheden med modellen forelægges KKR. KKR foretager på daværende tidspunkt en vurdering af om den udvidede underskudsmodel skal indarbejdes i rammeaftalen.

Et videre strategisk samarbejde i regi af KKR

KKR ønsker at udvide samarbejdet om det specialiserede socialområde til også at omfatte et mere strategisk samarbejde, der går videre end blot udviklingen af en fælles underskudsmodel.

KKR er optagede af, hvordan det gode samarbejde mellem kommunerne og regionen i syd yderligere strategisk kan styrkes med det formål at holde udgifterne i ave. Hypotesen er, at radikale forandringer på socialområdet, et fortsat pres på kommunerne, forudsætter et tæt fælleskommunalt forpligtigende samarbejde blandt kommunerne i Syd, og mulighederne for et mere vidtgående samarbejde end der hidtil har været i Syd både politisk og administrativt på området, bør afsøges.

Konkret ønsker KKR at igangsætte et udviklingsarbejde, hvor følgende temaer indgår og hvor der i de kommende år kan sættes fokus på og arbejdes med følgende:

- KKR ønsker overordnet at medvirke til at genetablere et konkurrencebaseret marked for køb og salg af specialiserede botilbud på socialområdet. Dette arbejde kan omhandle:
    1. Stærkere forhandlingsfællesskaber mellem kommuner overfor private leverandører
    2. Prøvehandlinger med indførelse af takstlofter blandt kommunale botilbud
    3. Arbejde for at øge kvaliteten, øget borgerinddragelse og god dialog med Handicaporganisationerne på området
    4. Kommuner afsøger altid muligheden for at bruge kommunale tilbud før private tilbud
    5. Vi anvender fælles beregningsmodel og der er åbenhed i beregningsgrundlag
    6. Vi arbejder på at harmonisere vores ydelsesgrupper/moduler i taksterne til borgerne individuelt
    7. Fælles politiske tilkendegivelser overfor staten på udvalgte temaer
    8. osv.

Derudover ønsker KKR at styrke samarbejdet om langtidsplanlægning af kapacitetsudviklingen på botilbud.

Listen ovenfor er ikke udtømmende.

KKR ser for sig, at arbejdet med at styrke og udvikle det strategiske samarbejde i KKR kræver det lange lys, og KKR ser derfor at dette arbejde vil række frem i de kommende 5 år.

En indledende drøftelse af potentialerne i at udvikle et øget strategisk arbejde i regi af KKR drøftes nærmere på kommende møde 2024.

Juni 2024.

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: +45 72 42 37 00
info@sbst.dk
www.sbst.dk

Sagsnr.:
2023 - 7996

Dato:
2. maj 2024

Kære Lise Willer

I forlængelse af vores dialog for et stykke tid siden om den fornyede behandling af den centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom, er her en samlet besvarelse på de spørgsmål vi drøftede, og andre som er dukket op.

Spørgsmål 1: Hvad ligger til grund for vurderingen om, at den kriminalpræventive indsats er mangelfuld?
Social- og Boligstyrelsen vurderer, at arbejdet med den kriminalpræventive rehabiliterende indsats på Kofoedsminde er vanskeliggjort af det forhold, at der på Kofoedsminde ses et højt forbrug af eksterne vikarer og en stor andel af ufaglærte medarbejdere (jf. den fornyede behandling side 13).

Den manglende kontinuitet medfører, at medarbejderne ikke har det kendskab til de enkelte borgere, som sammen med de rette kompetencer er en forudsætning for en kompetent kriminalpræventiv rehabiliterende indsats (jf. Håndbog om sigtede og domfældte borgere med udviklingshæmning – lovregler og kriminalpræventive sociale indsatser).

Vurderingen er suppleret af VISO's erfaringer med rådgivning i konkrete VISO-sager. VISO vurderer, at de faglige rammer på Kofoedsminde kan være en medvirkende årsag til borgernes udadreagerende adfærd, og at disse ikke i tilstrækkeligt omfang forebygger recidiv.

VISO oplever i deres arbejde med VISO-sager, at mange medarbejderrokeringer afdelingerne imellem, stor udskiftning i medarbejdergruppen og det høje vikarforbrug betyder, at der ofte kun er få, der kender den enkelte borgers ressourcer og udfordringer, den begåede kriminalitet samt borgerens plan og mål for indsatsen. Hertil skal borgerne, som typisk er lidt længere om at acceptere nye medarbejdere på grund af deres reducerede intellektuelle formåen, ofte forholde sig til nye relationer i medarbejdergruppen. Alt sammen forhold, som kan vanskeliggøre arbejdet med udadreagerende adfærd og recidiv – et arbejde, der også stiller krav til medarbejdernes specialiserede kompetencer, herunder at de har en bred teoretisk og metodisk indsigt med viden omkring borgernes komplekse, sammensatte og specifikke problemstillinger.

VISO baserer sin vurdering på baggrund af erfaringer fra 24 VISO-sager på Kofoedminde igennem de seneste fem år.

Spørgsmål 2: Hvad er grundlaget for SBST's vurdering af, at det faglige niveau er truet – herunder også set i lyset af, at socialtilsynet fortsat godkender tilbuddet?
Et tilbud kan godt være godkendt af socialtilsynet med udgangspunkt i kvalitetsmodellen, uden at tilbuddet nødvendigvis er i stand til at levere en højt specialiseret indsats. Det skyldes, at specialisering skal ses som en form for overbygning til kvalitet, og at Social- og Boligstyrelsen betragter kvalitet som en grundlæggende forudsætning for specialisering.

Social- og Boligstyrelsen vurderer, at det stigende antal borgere fortsat fører til et pres på Kofoedsmindes fysiske og faglige rammer. Styrelsen vurderer, at dette har betydning for tilbuddets forudsætninger for at kunne imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret indsats og for at kunne imødekomme behovet på landsplan (jf. den fornyede behandling side 2).

Spørgsmål 3: Hvad er data/vidensgrundlaget for styrelsens vurdering af, at Kofoedsminde for nuværende ikke har forudsætningerne til at kunne imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret indsats (side 4) – herunder også set i lyset af at Socialtilsynet fortsat godkender tilbuddet?
Social- og Boligstyrelsen benytter fire objektive kriterier til at vurdere, om et tilbud har de fornødne forudsætninger for at kunne udvikle og opretholde en høj specialisering og ekspertise til en konkret målgruppe. I tillæg hertil foretages en supplerende faglig vurdering, hvor der tages højde for eventuelle målgruppe- eller tilbudsspecifikke forhold.

Det er beskrevet under spørgsmål 1, hvad styrelsen her har lagt vægt på i den supplerende faglige vurdering.

Spørgsmål 4: Der henvises til, at rammeaftalesekretariaterne i forbindelse med afrapporteringen på den centrale udmelding i 2020 afdækkede en række fælles hovedtendenser og udfordringer. Er de nævnte hovedtendenser og udfordringer beskrevet et sted?
Beskrivelsen af en række fælles hovedtendenser og udfordringer fremgår på side 3 af afrapporteringen fra Sekretariat Rammeaftale Sjælland.

Spørgsmål 5: På side 2 henvises der i 2. afsnit til en løbende dialog med aktører på området – hvilken viden er der bragt frem i den dialog?
Beskrivelsen på side 2 henviser til den proces, som gik forud for udsendelsen af den centrale udmelding i 2019.

Det Faglige Råd for National Koordination fik anledning til at kommentere beslutningen om at foretage en central udmelding forud for udsendelsen. I sit høringssvar angav KL, at de delte Socialstyrelsens bekymring for udbuddet af højt specialiserede indsatser til målgruppen. KL ønskede imidlertid en bredere drøftelse af problemstillingerne, herunder at sikrede pladser til borgere, der er dømt efter domstype 2 også burde være omfattet af den centrale udmelding. Danske Regioner var enig i dette perspektiv og påpegede herudover, at anvendelsen af Kofoedsminde burde drøftes i dialog med ministeriet.

Socialstyrelsen drøftede desuden den centrale udmelding med forskellige VISO-specialister. Dialogen med disse drejede sig primært om en nuancering af

målgruppebeskrivelsen, indsatsbehov og indhold i den højt specialiserede indsats på en sikret afdeling.

Spørgsmål 6: Hvad ligger til grund for vurderingen, at det nu er uhensigtsmæssigt med ét tilbud?
Social- og Boligstyrelsen vurderer, at de i forvejen vanskelige rekrutterningsvilkår på området kan forværres af det faktum, at Kofoedminde er det eneste tilbud af sin art i landet. Dette fordi det skaber en meget stor borgervolumen hos én leverandør placeret ét sted i landet, som dermed skal kunne rekruttere et tilsvarende højt antal medarbejdere med relevant uddannelse og erfaring.

Styrelsen har i tillæg hertil konstateret, at en stor andel af målgruppen, der anbringes på Kofoedsminde kommer fra de vestdanske kommuner. Derfor har styrelsen lagt vægt på, at denne del af målgruppen også skal kunne tilbydes en højt specialiseret indsats tættere på deres nærområde (jf. den fornyede behandling side 2 og 13).

Spørgsmål 7: (fra mundtlig dialog): Har styrelsen lagt til grund, at Arbejdstilsynet også har givet påbud?
Social- og Boligstyrelsen har ikke lagt Arbejdstilsynet påbud til grund for vurderingen af behovet for at anmode om en fornyet behandling. Styrelsen er dog bekendt med, at Arbejdstilsynet bl.a. har givet påbud om, at der ikke længere må foregå enearbejde på Kofoedsminde.

Ligeledes har styrelsen aktuelt et samarbejde med Kofoedsminde om det voldsforebyggende arbejde på tilbuddet i regi af *Indsatsteam til forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud og boformer for hjemløse*. Samarbejdet er en udløber af påbud fra Arbejdstilsynet. Dette forløb er heller ikke lagt til grund for styrelsens vurdering ift. anmodningen om den fornyede behandling.

Spørgsmål 8 (fra mundtlig dialog): Har styrelsen særlig adgang til statistikken om domsafsigelser?
Styrelsen har adgang til at trække data om domsafsigelser igennem Danmarks Statistik, som er indsamlet fra Rigspolitiets centrale kriminalitetsregister. Herudover offentliggør Justitsministeriet årligt antallet af nye foranstaltningsdomme. Opgørelsen medtager – modsat Danmarks Statistik – oplysninger om typen af foranstaltningsdom. Hvis I er bekendt med fejl i nogle af opgørelserne heraf, så modtager vi gerne information herom.

Jeg vil afslutningsvis fremhæve, at styrelsen står til rådighed med faglig viden om målgruppen og dens indsatsbehov for den arbejdsgruppe, som er nedsat for kommunernes arbejde med den fornyede behandling. Vi ser frem til at gå i dialog med arbejdsgruppen - ligesom vi ser frem til at følge fremdriften i arbejdsgruppens arbejde frem mod den endelige afrapportering i december 2024.

Venlig hilsen

Niels Arendt Nielsen

Vicedirektør

Afrapportering fra arbejdsgruppen om Kofoedsminde og tilbudsstrukturen til domfældte med udviklingshæmning

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 2

2. Målgruppen af domfældte med udviklingshæmning og den overordnede organisering af området for domfældte med udviklingshæmning 3

2.1 De juridiske rammer for afgrænsning af målgruppen af domfældte med udviklingshæmning 3

2.2 Rammerne for foranstaltningsdomme 3

2.3 Målgruppens psykiske og sociale karakteristika 4

2.4 Organisering af botilbud til domfældte med udviklingshæmning 4

2.5 Regler for grønlandske borgere, som idømmes en foranstaltningsdom i Danmark 5

3. Kortlægning af udfordringerne på Kofoedsminde 5

3.1 Udvikling i antallet af borgere og type af borger på Kofoedsminde 6

3.2 Udviklingen i de ressource- og personalemæssige rammer 7

4. Problemstillinger og anbefalinger 8

4.1 Afdækning af domspraksis og udvikling i målgruppen af domfældte med udviklingshæmning i § 108-tilbud på landsplan 9

4.1.1 Anbefaling 1: Tilvejebringelse af et validt datagrundlag for udviklingen i målgruppen af domfældte med udviklingshæmning 11

4.1.2. Anbefaling 2: Mulighed for understøttelse af visitering til § 108-tilbud med åbne pladser og kriminalpræventive indsatser 12

4.2 Kommunernes mulighed for bistand ifm. anbringelse af borgere med domstype 2 12

4.2.1 Tilbudsportalen 12

4.2.2 Anbefaling 3: Udvidelse af informationsgrundlaget på Tilbudsportalen 13

4.2.3 VISO 13

4.2.4 Anbefaling 4: Tydeliggørelse af kommunens vejledningsmuligheder hos VISO 14

4.2.5 De fælleskommunale samråd 14

4.2.6 Anbefaling 5: Styrkelse af adgangen til viden og rådgivning for kommunale sagsbehandlere og domstolene gennem de fælleskommunale samråd 15

4.3 Kommunernes forpligtigelser ved administrativ overførsel og Lolland Kommunes rolle som vejledende aktør 15

4.3.1 Anbefaling 6: Afklaring om vejledende aktør 16

4.4 Betydningen af den objektive finansieringsmodel for anbringelse i sikret afdeling 16

4.4.1 Anbefaling 7: Afdækning af alternative finansieringsmodel for borgere med domstype 2, der administrativt overføres til Kofoedsmindes sikrede afdeling 17

1. Indledning

Kofoedsminde er et botilbud efter servicelovens § 108 med sikrede afdelinger til domfældte med udviklingshæmning. Tilbuddet, som er det eneste af sin slags i Danmark, havde i 2020 og over en længere periode oplevet en række udfordringer, der vanskeliggjorde driften af tilbuddet, herunder en stigende tilgang af borgere og deraf følgende periodevis høj overbelægning særligt fra 2015-2018. Det resulterede i en bekymring for kvaliteten i indsatsen rejst af bl.a. Socialtilsynet og kommunerne.

En generel bekymring for den højt specialiserede indsats til borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling, udmøntede sig i en central udmelding fra den nationale koordinationsstruktur (NATKO) i Social- og Boligstyrelsen i 2019.

På baggrund af en drøftelse af de daværende udfordringer mellem det daværende Social- og Indenrigsministerium, Kommunernes Landsforening (KL), Region Sjælland[1] og Lolland Kommune[2], blev det i 2020 besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe. Af kommissoriet fremgår det, at arbejdsgruppen skal adressere udfordringer og undersøge løsningsmuligheder inden for følgende problemstillinger:

- Udviklingen i antal og fordeling af domfældte med udviklingshæmning i § 108-tilbud på landsplan.
- Afdækning af domspraksis, herunder udarbejdelsen af et validt datagrundlag for antal domfældte med udviklingshæmning (tilgang, forlængelse og afgang af antallet af borgere med domstype 1, 2 og 3).
- Undersøgelse af forskellig praksis kommuner imellem og samråd imellem ift. placeringen af domfældte med domstype 2[3].
- Effekt og betydning af præciseringer i Vejledning om botilbud m.v. ang. administrativ overførsel.
- Betydning af den nuværende finansieringsmodel for Kofoedsminde.

Arbejdsgruppens undersøgelse af problemstillingerne skal munde ud i en redegørelse af udfordringerne samt konkrete anbefalinger til løsningsforslag til regeringen. Anbefalingerne skal, som udgangspunkt, være udgiftsneutrale.

Arbejdsgruppens anbefalinger skal danne grundlag for beslutninger om bl.a.:

- Hvordan der sikres en mere hensigtsmæssig fordeling af domfældte med domstype 2 på landsplan, der modvirker de periodevise udfordringer med overbelægning på Kofoedsminde[4].
- Hvordan finansieringsmodellen og rammerne for både den faglige og personalemæssige planlægning på Kofoedsminde indrettes bedst muligt mht. at understøtte en fagligt specialiseret indsats og give mulighed for at udsluse borgere med domstype 2.

Arbejdet har været forsinket bl.a. på grund af COVID-19, og i den mellemliggende periode har NATKO modtaget en opdateret status fra Sekretariat Rammeaftale Sjælland og Region Sjælland ift. de faglige problemstillinger, som er adresseret i den centrale udmelding. Den opdaterede status blev modtaget i januar 2023, og Social- og Boligstyrelsen har i november 2023 udsendt en fornyet behandling af den centrale udmelding til kommunerne.

---

[1] Region Sjælland har driftsherreansvaret for Kofoedsminde

[2] Lolland Kommune er beliggenhedskommune for Kofoedsminde

[3] Flere regioner har etableret samråd, som bl.a. afgiver vejledende udtalelser til anklagemyndigheden om sanktionsformer for lovovertrædere med udviklingshæmning og vejleder kommuner om indsatser over for borgergruppen.

[4] Ved overbelægning forstås, at belægningen overstiger den budgetterede pladstal for et givent år.

Arbejdsgruppens anbefalinger og den centrale udmelding kører i separate spor. Arbejdsgruppen vil fokusere på de strukturelle udfordringer i forhold til tilbud til domfældte med udviklingshæmning og de specifikke spørgsmål nævnt ovenfor, og vil således ikke tage stilling til eventuel etablering af et nyt sikret tilbud, som er afrapporteret som en mulig løsning på problemstillingerne adresseret i den centrale udmelding. Det bemærkes imidlertid, at et eventuelt nyt tilbud vil skulle oprettes på samme vilkår, som er gældende for Kofoedsminde, herunder reglerne for modtagepligt. I tilfælde af eventuelle ændringer vil der være en separat høring af bekendtgørelse om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner.

2. Målgruppen af domfældte med udviklingshæmning og den overordnede organisering af området for domfældte med udviklingshæmning

I afsnittet beskrives målgruppen af domfældte med udviklingshæmning samt de juridiske rammer for idømmelse og fuldbyrdelse af foranstaltninger for målgruppen. Derudover redegøres der for organiseringen af botilbud for domfældte med udviklingshæmning, herunder relevante regler i serviceloven og opgavefordelingen mellem kommuner, regioner og socialtilsyn.

2.1 De juridiske rammer for afgrænsning af målgruppen af domfældte med udviklingshæmning

Efter reglerne i straffelovens §§ 16, 68 og 69 kan personer med udviklingshæmning efter omstændighederne idømmes en foranstaltningsdom i stedet for en straf. En foranstaltningsdom effektueres i socialt regi.

En borger med udviklingshæmning, der er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69, kan idømmes en af følgende fem typer af foranstaltningsdomme:

- Domstype 1: Dom til anbringelse i sikret afdeling (§ 108-tilbud med sikrede pladser) for personer med vidtgående psykiske handicap.
- Domstype 2: Dom til anbringelse i en institution for personer med vidtgående psykiske handicap (§ 108-tilbud med åbne pladser), således at domfældte efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling.
- Domstype 3: Dom til anbringelse i en institution for personer med vidtgående psykiske handicap (§ 108-tilbud med åbne pladser).
- Domstype 4: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold og arbejde, og således at tilsynsmyndigheden kan træffe bestemmelse om anbringelse i en institution for personer med vidtgående psykiske handicap (§ 108-tilbud med åbne pladser).
- Domstype 5: Dom om tilsyn af kommunen, således at domfældte efterkommer tilsynsmyndighedernes bestemmelse om ophold og arbejde.

2.2 Rammerne for foranstaltningsdomme

En foranstaltningsdom skal som udgangspunkt tidsbegrænses, jf. straffelovens § 68 a, stk. 1, og § 69 a, stk. 1. Der fastsættes dog i almindelighed ikke en længstetid, når en borger med udviklingshæmning har begået personfarlig kriminalitet, herunder f.eks. drab, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse.

Det påhviler anklagemyndigheden (i praksis de regionale statsadvokater) at påse, at en foranstaltning efter bl.a. straffelovens §§ 68-69 ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt, jf. straffelovens § 72, stk. 1. Bestemmelse om ændring eller ophævelse af en sådan foranstaltning træffes af retten ved kendelse efter anmodning fra den dømte, bistandsværgen, anklagemyndigheden, institutionens ledelse eller kriminalforsorgen, jf. straffelovens § 72, stk. 2.

Ved vurderingen af om en foranstaltningsdom bør ændres eller ophæves, lægges der bl.a. vægt på risikoen for ny kriminalitet (herunder kriminalitetens art og grovhed) og foranstaltningens art og længde. Det har derfor betydning for, hvor længe en dom opretholdes, om der er risiko for, at den dømte begår yderligere kriminalitet. Ligeledes har det betydning, om de fastsatte domsvilkår overholdes. Det kan således have betydning for varigheden af en foranstaltningsdom, at der iværksættes en socialpædagogisk indsats med fokus på at opnå færdigheder, så den dømte kan overholde domsvilkår og undgå at begå ny kriminalitet.

2.3 Målgruppens psykiske og sociale karakteristika
Mennesker med udviklingshæmning inddeles typisk i fire kategorier (jf. WHO, ICD-10[5]):

- Lettere grad (IQ 50-69): Medfører sædvanligvis indlæringsvanskeligheder i skolen. Mange voksne i denne gruppe kan arbejde, klare sig socialt og bidrage til samfundet. Denne gruppe udgør typisk 85 pct. af personer med udviklingshæmning.
- Middelsvær grad (IQ 35-49): De fleste kan i nogen grad klare personlige fornødenheder. Voksne behøver støtte for at klare sig i samfundet. Denne gruppe udgør ca. 10 pct. af personer med udviklingshæmning.
- Sværere grad (IQ 20-34): Medfører almindeligvis et vedvarende behov for støtte og hjælp. Denne gruppe udgør ca. 3-4 pct. af personer med udviklingshæmning.
- Sværeste grad (IQ lavere end 20): Kan ikke klare fornødenheder, kontinens, kommunikation eller mobilitet. Kræver vedvarende pleje. Denne gruppe udgør ca. 1-2 pct. af personer med udviklingshæmning.

Borgere, der modtager en foranstaltningsdom, er som udgangspunkt voksne med udviklingshæmning i let til middelsvær grad, hvilket betyder, at de vurderes at have en IQ på under 70. Der er altså tale om borgere, som har en forsinket kognitiv udvikling, der også kan være kombineret med andre komplekse problemstillinger. Der kan blandt andet være tale om problemstillinger som misbrug af alkohol og stoffer, økonomiske vanskeligheder, uhensigtsmæssige eller manglende sociale relationer. Derudover kan borgerne have ADHD, autismespektrum-diagnoser og psykiske lidelser i kombination med udviklingshæmning i varierende grad. De nævnte forskelle i problemstillinger hos målgruppen medfører forskellige og individuelle behov for pædagogiske tilgange.

Ifølge Region Sjælland har Kofoedsminde over de seneste 10 år oplevet en udvikling i karakteristika for den målgruppe, der anbringes på Kofoedsminde. Den nye gruppe af beboere er karakteriseret ved at have højere kognitivt funktionsniveau, være yngre, have flere diagnoser, sociale og følelsesmæssige problemstillinger samt ved at have en mere udadreagerende adfærd, som betyder, at de oftere er dømt for vold, trusler og voldtægt. Den mere udadreagerende adfærd og kriminalitet har den betydning, at beboerne oftere får nye domme, mens de opholder sig på Kofoedsminde. Derudover stiller udviklingen i målgruppen større krav til de behandlingsindsatser, som Kofoedsminde skal kunne levere foruden de specialiserede socialpædagogiske indsatser. Region Sjælland vurderer, at den nye beboergruppe udgør knap 20 pct. af alle beboere.

2.4 Organisering af botilbud til domfældte med udviklingshæmning
Kofoedsminde er Danmarks eneste § 108-tilbud med sikrede afdelinger til anbringelse af domfældte borgere med udviklingshæmning. Kofoedsminde drives af Region Sjælland og er beliggende i Lolland Kommune. Borgere med dom til foranstaltning i en sikret afdeling (domstype 1) anbringes direkte på den sikrede afdeling på Kofoedsminde. Borgere med domstype 2 og 3 anbringes på § 108-tilbud med åbne pladser, som er godkendt til målgruppen. For borgere med domstype 2, som bor på et § 108-tilbud med åbne pladser, kan borgerens handlekommune træffe afgørelse om administrativt at overføre borgeren til den sikrede afdeling på Kofoedsminde, såfremt kommunen vurderer, at de nødvendige forhold er tilstede for at aktivere dommens ordlyd om mulighed for overflytning til Kofoedsminde.

[5] https://icd.who.int/browse10/2019/en

Af bekendtgørelse nr. 1239 af 22. november 2019 om modtagepligt i boformer efter lov om social service m.v. fremgår det af § 22 stk. 4, at Lolland Kommune har pligt til at etablere en særligt sikret afdeling på Kofoedsminde og til i dette tilbud at modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et sikret tilbud.

Lolland Kommunes (tidligere Storstrøms amtskommune) særlige modtagepligt blev fastsat i bekendtgørelse nr. 567 af 21. december 1979 om pligt til at modtage åndssvage lovovertrædere på bistandslovens døgninstitutioner og blev i forbindelse med kommunalreformen i 2007 indført i lov om social service og bekendtgørelse nr. 1239 af 22. november 2019 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service. Lolland Kommunes modtagepligt betyder, at Kofoedsminde til enhver tid skal tage imod disse borgere, hvilket stiller krav til både den faglige og fysiske kapacitet på Kofoedsminde. Formålet med at organisere anbringelsen af borgere med dom til anbringelse i en sikret afdeling som landsdækkende tilbud er at sikre høj kvalitet og faglig ekspertise i arbejdet med målgruppens komplekse og særlige behov.

Som følge af denne landsdækkende tilbudsstruktur blev der i 2007 indført en særlig objektiv finansieringsform, der betyder, at udgifterne til driften af Kofoedsmindes sikrede pladser fordeles mellem alle landets kommuner efter folketal, jf. bekendtgørelse nr. 1017 af 19. august 2017 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner. Kofoedsmindes åbne pladser er derimod takstfinansierede. Takstfinansiering betyder, at de visiterende kommuner for hver borger eller plads i tilbuddet betaler en på forhånd aftalt pris til leverandøren.

Socialtilsynene fører minimum én gang årligt driftsorienteret tilsyn med § 108-tilbud for at sikre, at tilbuddene har den fornødne kvalitet og opfylder betingelserne for godkendelse. Det personrettede tilsyn føres af den pågældende borgers handlekommune, og gælder alle borgere, som bor på en boform efter serviceloven, jf. servicelovens § 108, stk. 6 og retssikkerhedslovens § 16 a. Kommunerne varetager også et særligt kriminalpræventivt tilsyn fastlagt i § 16 a i retssikkerhedsloven. Pligten til at føre et kriminalpræventivt tilsyn efter retssikkerhedslovens § 16 a indtræder kun, når det er bestemt direkte ved dom eller kendelse mv., at en person skal undergives tilsyn af de sociale myndigheder (domstype 4 og 5). Det kriminalpræventive tilsyn varetages af den kommune, der har forpligtelsen til at yde borgeren hjælp.

2.5 Regler for grønlandske borgere, som idømmes en foranstaltningsdom i Danmark
Der er udstedt en ny bekendtgørelse nr. 1369 af 28. november 2023 om ophold i døgntilbud i Danmark og Grønland (Grønlandsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen indeholder regler om ydelser til grønlandske borgere, der har ophold i et døgntilbud i Danmark på baggrund af en dom afsagt af en grønlandsk ret (domfældte). Bekendtgørelsen regulerer ikke den domfældtes ophold i tilbuddet, men alene supplerende ydelser efter serviceloven såsom hjælpemidler og socialpædagogisk støtte.

Ansvaret for at yde hjælp og støtte til en grønlandsk borger med ophold på et døgntilbud i Danmark og finansieringsansvaret herfor, overgår til borgerens danske handlekommune, såfremt borgeren under opholdet i tilbuddet i Danmark begår kriminalitet og af en dansk ret idømmes en foranstaltningsdom, såfremt retten ophæver den grønlandske foranstaltningsdom. I det tilfælde at borgeren havde ophold på Kofoedsminde ved afsigelse af en foranstaltningsdom af en dansk ret, vil Lolland Kommune efter gældende ret være den pågældendes handlekommune. Lolland Kommune vil i sådanne tilfælde skulle påtage sig alle forpligtigelser, som normalvis påhviler handlekommunen for en domfældt borger, herunder også tilsynsforpligtigelser.

3. Kortlægning af udfordringerne på Kofoedsminde

Afsnittet beskriver udviklingen i antal og type af borgere på Kofoedsminde, udviklingen i ressource- og personalemæssige rammer samt de tiltag, som hidtil har været iværksat for at imødegå det øgede antal borgere på Kofoedsminde.

3.1 Udvikling i antallet af borgere og type af borger på Kofoedsminde
Nedenstående tabel viser udviklingen i belægningen på Kofoedsminde i årene 2014-2022. Det budgetterede pladstal angiver, hvor mange pladser, det er budgetteret med, at Kofoedsminde kan oprette i et givent år. Regnskabstallet angiver, hvor mange pladser, der faktisk har været besat i det gældende år. Regnskabstallet er udtrykt ved belægningsdøgn omregnet til pladstal. Således er én borger ikke lig med én plads.

Tabel 1: Udvikling i belægning fra 2014 til 2022 (juli) – Antal pladser på sikrede afdelinger*

Driftsår	Budgetteret pladstal	Regnskabstal	Overbelægning ift. budgetteret pladstal
2014	34	34,6	2%
2015	34	45,7	34%
2016	44	54,4	24%
2017	47	60,9	30%
2018	47	69,2	47%
2019	68	69,6	2%
2020	68	73,6	8%
2021	67	77,3	15%
2022	81	82,9	2%

*Regnskabstal er udtryk for belægningsdage (én plads = 365 dage). Kilde: Region Sjælland

Tabellen ovenfor viser, at belægningen på Kofoedsminde fra 2015 til 2022 er forøget betragteligt. Kofoedsminde har på 8 år mere end fordoblet det budgetterede pladstal, og antallet af belagte pladser er steget fra 34 til knap 83 pladser i 2022. Tabellen viser også, at der i alle årene har været overbelægning ift. det budgetterede pladstal. Overbelægningen har været særlig høj fra 2015-2018. Region Sjælland oplyser, at Kofoedsmindes modtagepligt gør, at det er vanskeligt at budgettere udgifter til et fremtidigt ukendt antal pladser og dermed tilrettelægge driften, hvilket ligeledes kommer til udtryk ved forskellen i det budgetterede pladstal og antallet af faktiske belagte pladser jf. tabel 4.1.

Regionsrådet i Region Sjælland øgede på den baggrund budgettet, så det kunne tage højde for tilgangen af borgere. Der ses i den forbindelse et fald i overbelægningsprocenten i 2019, hvilket skyldes, at det budgetterede pladstal er udvidet betragteligt på baggrund af det stigende behov for flere pladser. I 2020 og 2021 var der imidlertid igen overbelægning, hvor belægningen overstiger det budgetterede pladstal. I 2022 blev det budgetterede pladstal igen forhøjet, hvilket ligeledes har resulteret i, at overbelægningsprocenten er faldet til 2 pct.

I tabel 2 ses udviklingen i antallet af borgere på Kofoedsmindes sikrede afdelinger fordelt på hhv. personer med en type 1-dom, type 2-dom og personer i varetægtssurrogat (ophold hvor borgeren afventer dom). Foruden borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 1 eller 2, har Kofoedsminde modtagepligt over for borgere, som er i varetægtssurrogat i sikret afdeling, såfremt borgeren formodes at have udviklingshæmning og har begået personfarlig kriminalitet. Borgere i varetægtssurrogat kan også anbringes på et § 108-tilbud med åbne pladser.

Tabellen viser, at der for alle tre typer af anbringelser har været en stigning i antallet af borgere placeret på Kofoedsmindes sikrede afdelinger i perioden fra 2014-2022. Antallet er udtryk for antallet af aktive domme opgjort ved årets udgang.

Tabel 2: Udvikling i belægning fra 2014 til 2022 (juli) – Antal borgere*

Driftsår	Varetægtssurrogat	Type 1	Type 2	Borgere i alt
2014	3 (6 %)	18 (38 %)	27 (56 %)	48 (100 %)
2015	4 (9 %)	15 (34 %)	25 (57 %)	44 (100 %)
2016	4 (6 %)	21 (31 %)	42 (63 %)	67 (100 %)
2017	6 (8 %)	21 (29 %)	46 (63 %)	73 (100 %)
2018	13 (16 %)	22 (26 %)	49 (58 %)	84 (100 %)

2019	9 (11 %)	27 (33 %)	46 (56 %)	82 (100 %)
2020	18 (19 %)	27 (29 %)	49 (52 %)	94 (100 %)
2021	24 (23 %)	29 (28 %)	51 (49 %)	104 (100 %)
2022	27 (19 %)	28 (27 %)	53 (54 %)	108 (100 %)

*Opgørelse er udtryk for antal borgere. Kilde: Region Sjælland

Tabellen viser, at der siden 2014 har været tæt på en fordobling af borgere med en type 2-dom. Disse udgjorde i 2022 over 50 pct. af belægningsdagene. Antallet af borgere med domstype 1 og borgere i varetægtssurrogat på Kofoedsminde stiger imidlertid også. Særligt borgere i varetægtssurrogat steg markant fra 2018 og frem, hvor det absolutte antal af borgere i varetægtssurrogat er syvdoblet fra 2014 til 2022. Borgere i varetægtssurrogat har anderledes vilkår end de øvrige beboere (fx ingen telefon, ingen udgang mm.), og de er typisk på Kofoedsminde i en længere tidsperiode, før de modtager en dom. Region Sjælland oplyser, at det giver udfordringer både i forhold til et øget pres på pladser og i forhold til den pædagogiske praksis på Kofoedsminde.

Kofoedsminde er i løbende dialog med Socialtilsyn Øst omkring pladstal og de fysiske rammer på Kofoedsminde. Regionsrådet i Region Sjælland vedtog i 2019 en ”Indsatsplan for Kofoedsminde”, som fokuserede på forskellige kapacitets- og kvalitetsproblematikker, jf.nedenstående afsnit. Regionsrådet vedtog endvidere en indsatsplan for Kofoedsminde i 2020, hvor et af elementerne var opjustering og tilpasning af eksisterende bygningsmasse, som tilgodeser en omlægning af personaleindsatsen, krav til fysiske rammer og sikkerhed samt modtageforpligtelsen.

I Socialtilsynet Østs tilsynsrapport af Kofoedsminde fra 2022 vurderede socialtilsynet, at Kofoedsminde besidder den fornødne kvalitet, der skal til for at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service. Samlet set vurderede tilsynet desuden, at Kofoedsminde i middel grad arbejder målrettet med borgerne på tværs af tilsynets kvalitetstemaer, herunder bl.a. uddannelse og beskæftigelse, kompetencer og fysiske rammer jf. § 6 i lov om socialtilsyn. Bedømmelsen hænger sammen med, at Kofoedsminde over en årrække har været udfordret af den store tilgang af borgere. I socialtilsynets rapport fra 2023 vurderede tilsynet ligeledes, at Kofoedsminde har den fornødne kvalitet. Herudover vurderede tilsynet samlet set, at Kofoedsminde i middel til høj grad arbejder målrettet med borgerne på tværs af tilsynets kvalitetstemaer.

3.2 Udviklingen i de ressource- og personalemæssige rammer

I nedenstående tabel ses udviklingen i den samlede drift for Kofoedsmindes sikrede pladser i perioden fra 2014 til 2022. Udgifterne er opgjort som et samlet driftsregnskab, en gennemsnitlig pladspris og den objektive opkrævning, som opkræves i alle landets kommuner.

Tabel 3: Udvikling i opkrævning, pladspris og driftsregnskab på Kofoedsminde

Driftsår	Objektiv opkrævning (kr. pr. indbygger i pågældende kommune)	Ekstra opkrævning pr. borger (kr.)	Objektiv opkrævning vedr. driftsåret i alt (kr.)	Gennemsnitlig faktisk pladspris (kr.)	Driftsregnskab (kr.)
2014	14,2	0,3	14,5	2.365.808	81.856.945
2015	14,4	5,5	19,9	2.419.782	110.584.053
2016	18,5	3,3	21,8	2.499.427	135.968.855
2017	20,9	7,0	27,9	2.752.006	167.597.184
2018	23,2	9,1	32,3	2.702.482	187.011.731
2019	34,6	-2,0	32,6	2.712.321	188.777.571
2020	38,4	-1,6	36,8	2.855.359	204.158.193
2021	45,2	-2,2	43,0	3.044.676	229.264.110
2022*	47,3	0,0	47,3	3.100.253	257.010.980

*Data til og med juli 2022. Beløbene oplyst i de pågældende års PL-niveau. Kilde: Region Sjælland

Af kolonnen driftsregnskab i tabellen oven for ses det, at udgifterne til driften af Kofoedsminde er steget i takt med den stigende belægning fra 2014 til 2022. Det betyder,

at den objektive opkrævning fra landets kommuner også er steget i perioden, således at opkrævningen i driftsåret 2022 var over tre gange så stor som i 2014.

Af kolonnen ”gennemsnitlig faktisk pladspris” ses det, at prisen per plads er steget med ca. 750.000 kr. fra 2014 til 2022. Det skal her fremhæves, at der ikke er tale om en stigning i pladsprisen for den pladstype, som Kofoedsminde har flest af. Kofoedsminde har siden 2016 opereret med særlig sikrede pladser samt principper for håndtering af særligt ressourcekrævende borgere eksempelvis grundet farlighed. Den faktiske pladspris er således et gennemsnit, der dækker både over de almindelige sikrede pladser og udgifter til at dække særligt sikrede pladser samt særligt ressourcekrævende borgere.

Region Sjælland oplyser, at udgiftsstigningen i pladsprisen også kan skyldes stigende anlægsudgifter og lønudgifter gennem den seneste årrække. De stigende anlægsudgifter skyldes bl.a., at Regionsrådet i 2020 har vedtaget en indsatsplan for tilpasning af de fysiske rammer på Kofoedesminde, jf. afsnit 3.1. De stigende lønudgifter skyldes bl.a., at Kofoedsminde skal være i stand til at etablere nye pladser straks for at kunne opfylde deres modtagepligt. I denne driftssituation har eksterne vikarer udgjort en del af løsningen med at skaffe personale, hvilket har resulteret i høje lønudgifter.

Derudover har den stigende belægning medført, at antallet af medarbejdere i perioden 2014-2022 er steget fra ca. 200 til ca. 430. I forlængelse heraf har et påbud fra Arbejdstilsynet i 2018 betydet, at der ikke længere forekommer ’alene-arbejde’ på Kofoedsminde, hvilket har nødvendiggjort behovet for en øget normering. Region Sjælland oplyser, at Kofoedsminde er udfordret på at rekruttere medarbejdere i så hastigt et tempo. Kofoedsminde oplever, at udbuddet af uddannet arbejdskraft på Lolland, Falster og Sydsjælland er begrænset inden for en række social- og sundhedsmæssige uddannelsesområder, hvilket vanskeliggør rekrutteringen af faglærte medarbejdere. Herudover er der en forholdsvis stor udskiftning i medarbejdergruppen, grundet målgruppen og arbejdsfeltet, som også skaber rekrutteringsmæssige udfordringer.

Regionsrådet i Region Sjælland vedtog i 2019 en indsatsplan for rammerne på Kofoedsminde, der havde fokus på omlægning af personaleindsatsen på Kofoedsminde i forhold til: 1) et højere uddannelsesniveau blandt personalet med mål om, at 60 pct. af ledige stillinger fremadrettet besættes af faglærte ansøgere samt 2) nedbringelse af forbruget af eksterne vikarer på Kofoedsminde med et mål om at forbruget af eksterne vikarer skulle falde fra 60 pct. i 2018 til 40 pct. ved udgangen af 2019 og 25 pct. ved udgangen af 2020.

I Region Sjællands ”*Opfølgning på drifts- og udviklingsaftale 2021 for Socialområdet*” følges op på målene om at opnå et højere uddannelsesniveau samt at nedbringe sygefravær og vikarforbrug. I forhold til målet om at opnå et højere uddannelsesniveau har Kofoedminde i opfølgningsperioden haft 51 opslåede stillinger, hvoraf 14 er blevet besat med ansøgere med en faglig uddannelse svarende til 27 pct. Det noteres desuden i rapporten, at uddannet personale samlet udgør 52 pct. af Kofoedmindes ansatte. Med hensyn til målet om nedbringelse af forbruget af eksterne vikarer på Kofoedsminde, har Kofoedsminde i opfølgningsperioden, ud over det faste personale, anvendt 66 af Kofoedsmindes egne fleksible medarbejdere og 35 vikarer. Dette svarer til, at forbruget af vikarer målt i forhold til det samlede antal vikarer og interne fleksible medarbejdere er 35 pct. Ifølge rapporten hænger anvendelsen af vikarer sammen med en fortsat voksende efterspørgsel af pladser på Kofoedsminde.

Region Sjælland oplyser, at forbruget af vikarer er faldet 12 pct. fra 2022 til 2023. Dette dækker bl.a. over, at der er sket et fald i anvendelse af interne fleksible medarbejdere (interne vikarer), hvor der anvendes 38 pct. færre interne fleksible medarbejdere i 2023 sammenlignet med 2022. Dette skyldes, at Kofoedsminde i 2023 har fastansat flere faste medarbejdere, hvilket kan være med til at styrke fagligheden.

4. Problemstillinger og anbefalinger

Følgende afsnit belyser de problemstillinger, som er beskrevet i kommissoriet, og som arbejdsgruppen har identificeret som bagvedliggende faktorer i udviklingen med en øget belægning på Kofoedsminde. Skitsering af de enkelte problemstillinger er efterfulgt af konkrete anbefalinger til løsningsforslag.

4.1 Afdækning af domspraksis og udvikling i målgruppen af domfældte med udviklingshæmning i § 108-tilbud på landsplan

Justitsministeriets Forskningskontor opgør årligt antallet af nye foranstaltningsdomme afsagt efter straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt. (psykisk syge), § 16, stk. 1, 2. pkt. (mentalt retarderede i højere grad), § 16, stk. 2 (mentalt retarderede i lettere grad), § 16, stk. 1, 3. pkt. (forbigående, abnorm rus) og § 69 (mangelfuldt udviklede m.v.).

Nedenstående tabel viser opgørelser af antal nye foranstaltningsdomme i årene 2010-2021 for borgere, der har mentalt retardering i lettere og højere grad samt borgere, der har mangelfuld udvikling baseret på Justitsministeriets opgørelser af data fra Det Centrale Kriminalregister.

Tabel 4: Antal nye foranstaltningsdomme*

År	Nye domme i alt**	Heraf anbringelse på sikret afdeling (domstype 1)***	Heraf anbringelse i institution med mulighed for overførsel til sikret afdeling (domstype 2)***	Heraf anbringelse på hospital/i institution (herunder domstype 3)***
2010	308	9 (2,8 %)	14 (4,6 %)	37 (12 %)
2011	352	0 (0,0 %)	3 (0,7 %)	51 (14,5 %)
2012	381	7 (1,7 %)	23 (5,9 %)	39 (10,1 %)
2013	334	6 (1,8 %)	27 (8,1 %)	36 (10,8 %)
2014	345	5 (1,5 %)	13 (3,8 %)	60 (17,4 %)
2015	332	7 (2,1 %)	40 (12,1 %)	29 (8,6 %)
2016	276	0 (0,0 %)	17 (6,2 %)	19 (6,9 %)
2017	258	9 (3,3 %)	23 (9,0 %)	23 (9,0 %)
2018	275	2 (0,7 %)	29 (10,7 %)	22 (7,8 %)
2019	283	7 (2,4 %)	24 (8,6 %)	40 (14,2 %)
2020	217	2 (0,8 %)	20 (9,2 %)	33 (15,2 %)
2021	244	8 (3,2 %)	17 (7,1 %)	39 (15,8 %)

*I opgørelsen af antal nye foranstaltningsdomme indgår afgørelser under anke, hvilket betyder, at det opgjorte antal kan ændre sig en smule, når den endelige dom er afsagt. **Opgørelsen foranstaltningsdomme dækker over domme til: anbringelse på sikret afdeling / institution, anbringelse i institution med mulighed for overførsel til sikret afdeling, anbringelse på hospital / i institution, behandling med mulighed for indlæggelse, tilsyn / ambulant behandling med mulighed for anbringelse / indlæggelse og tilsyn / ambulant behandling uden mulighed for anbringelse / indlæggelse. ***antallet af nye domme er rundet op til nærmeste hele tal pga. af procenttallet fra Justitsministeriets opgørelse over foranstaltningsdomme i 2021

Det fremgår af tabel 4, at antallet af nye domme afsagt i årene 2010 til 2021 ikke har en kontinuerlig stigning over tid. Derimod er antallet af nye afsagte domme per år lavere i perioden fra 2016 til 2021 end i perioden fra 2010 til 2015. Ser man i stedet på, hvor mange af de nye foranstaltningsdomme, som er en domstype 1 eller 2, er udviklingen i antallet af domme mindre entydigt. Antallet af domme, som fører til anbringelse på sikret afdeling og antallet af domme, som fører til anbringelse i en institution med mulighed for overførsel til sikret afdeling, varierer begge betragteligt fra år til år i hele perioden fra 2010 til 2021. Med hensyn til udviklingen i antallet af domme, hvor borgeren anbringes i en institution uden mulighed for administrativ overførsel til sikret afdeling, viser tabellen, at antallet af nye afsagte domme per år samlet set er lavere i perioden fra 2016 til 2021 end i perioden fra 2010 til 2015.

De regionale statsadvokater har oplyst, at der ikke foretages en særskilt registrering af forlængelser af foranstaltninger, hvorfor det ikke er muligt at oplyse antallet af forlængelser og ophævelser i årene 2010-2021. Statsadvokaterne har i den forbindelse bemærket, at en række foranstaltninger kan være forlænget flere gange i den anførte periode. Det manglende kendskab til foranstaltninger, som er blevet forlænget og ophævet ved kendelse, betyder, at ovenstående opgørelse om udviklingen i nye foranstaltningsdomme, ikke giver det samlede billede af udviklingen i antallet af aktive foranstaltningsdomme gennem tiden.

For et billede af, hvor mange borgere med foranstaltningsdomme der er anbragt i eller kan anbringes i institutioner for borgere med udviklingshæmning, viser nedenstående tabel antallet af aktive foranstaltningsdomme for domstype 1 og 2 i årene 2017-2019, som kommunerne har rapporteret delvist pba. manuel optælling. Af tabellen ses det, at antallet af aktive foranstaltningsdomme af domstype 1 og 2 er steget med 26 svarende til godt 20 pct. fra 2017 til 2019.

Tabel 5: Antal aktive foranstaltningsdomme (type 1 og 2) i årene 2017-2019*	
År	**Antal aktive foranstaltningsdomme (type 1 og 2)**
2017	97
2018	110
2019	123

*Det afrapporterede data dækker ikke over unikke antal borgere, da flere af de samme borgere går igen på tværs af årene. Kilde: Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling 2019.

Tabellen nedenfor viser antallet af type 1-domme, dvs. domme til anbringelse i sikret afdeling på Kofoedsminde, som kommunerne har rapporteret at have i årene 2017-2019 fordelt på regioner. Tabellen viser, at antallet af type 1-domme i 2017-2019 er højest i Region Midtjylland. Af tabellen ses det desuden, at antallet af aktive type 1-domme er steget med 6 svarende til 22 pct. fra 2017 til 2019.

Tabel 6: Antal aktive type 1-domme i årene 2017-2019*

Region	2017	2018	2019
Nordjylland	4	4	4
Midtjylland	7	8	10
Syddanmark	5	5	6
Sjælland	1	1	1
Hovedstaden	4	4	6
Landsplan	**21**	**22**	**27**

*Det afrapporterede data dækker ikke over unikke antal borgere, da flere af de samme borgere går igen på tværs af årene. Kilde: Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling 2019.

Kommunerne har ligeledes anført antallet af aktive type 2-domme, hvor borgeren er administrativt overført til Kofoedsminde i årene 2017-2019. Tabellen viser, at antallet af type 2-domme i 2017-2019 er højest i Region Hovedstaden. Af tabellen ses det desuden, at antallet af borgere med en type 2-dom næsten er stabilt i årene 2017, 2018 og 2019. Afrapporteringen for 2017-2019 understøtter således den tendens, der ses i tabel 2. Det betyder, at den overbelægning, som Kofoedsminde har oplevet i denne periode ikke skyldes en stigning i antallet af borgere med type 2-dom, der er overført til sikret afdeling i perioden. Som det fremgår af tabel 2 er antallet af borgere med type 2 domme på Kofoedsminde imidlertid fordoblet i perioden 2014-2022 med en markant stigning fra 2015 til 2016

Tabel 7: Antal aktive type 2-domme, hvor borgeren er administrativt overført til sikret afdeling i årene 2017-2019*

Region	2017	2018	2019
Nordjylland	1	1	0
Midtjylland	8	10	12
Syddanmark	11	10	9
Sjælland	9	11	10
Hovedstaden	15	15	14
Landsplan	**44**	**47**	**45**

*Det afrapporterede data dækker ikke over unikke antal borgere, da flere af de samme borgere går igen på tværs af årene. Kilde: Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling 2019.

Tabellen nedenfor viser antallet af aktive type 2-domme, hvor borgeren er anbragt i et § 108-botilbud med åbne pladser, i årene 2017-2019. Det ses af tabellen, at antallet af borgere med type 2-dom er steget med 19 - dvs. 37 pct. fra 2017 til 2019. Det faktum, at antallet af borgere med type 2-dom er steget i perioden fra 2017 til 2019, mens antallet af borgere med type 2-dom, der er administrativt overført til sikret afdeling på Kofoedsminde, ikke er steget i samme periode, understreger, at den øgede belægning på Kofoedsminde ikke skyldes en øget brug af muligheden for administrativ overførsel til sikret afdeling i landets kommuner i 2017-2019.

Tabel 8: Antal aktive type 2 domme, hvor borgeren er anbragt i et § 108-tilbud i årene 2017-2019*

Regioner	2017	2018	2019
Regioner i Vestdanmark	19	24	25
Regioner i Østdanmark	13	17	26

Landsplan	32	41	51

*Det afrapporterede data dækker ikke over unikke antal borgere, da flere af de samme borgere går igen på tværs af årene. Kilde: kommunernes afrapporteringer til Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding for borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling 2019

Selvom der ikke er sket en kontinuerlig stigning i antallet af nye foranstaltningsdomme til anbringelse på sikret afdeling og i antallet af nye foranstaltningsdomme til anbringelse i institution med mulighed for overførsel til sikret afdeling fra 2010-2021 jf. tabel 4, viser belægningstallene på Kofoedsminde, at antallet af borgere på Kofoedsminde er steget markant siden 2014 jf. tabel 2. Det gælder såvel for borgere med domstype 1 og 2 som for borgere i varetægtssurrogat. Det kan indikeree, at den stigende belægning til dels kan skyldes, at borgerne opholder sig på Kofoedsminde i længere tid.

Det fremgår af tal fra den opdaterede status, som Social- og Boligstyrelsen modtag fra Sekretariat Rammeaftale Sjælland og Region Sjælland i januar 2023, at borgere med type 1 dom gennemsnitligt er på Kofoedsmindes sikrede afdeling i 8,2 år, mens borgere med en type 2-dom er gennemsnitligt er på Kofoedsmindes sikrede afdeling i 6 år. Det har ikke været muligt at opgøre, hvor længe borgere med type 1- og type 2-domme gennemsnitligt har været anbragt på Kofoedsminde tidligere år, og derved følge udviklingen i den gennemsnitlige anbringelsestid på Kofoedsminde over tid. På baggrund af det gennemgåede, begrænsede datagrundlag er det således ikke muligt at identificere årsagen til, at antallet af borgere på Kofoedsminde er steget siden 2015.

4.1.1 Anbefaling 1: Tilvejebringelse af et validt datagrundlag for udviklingen i målgruppen af domfældte med udviklingshæmning

Til trods for, at det eksisterende data kan indikere, at borgere opholder sig længere tid på Kofoedsminde, er det ikke muligt endegyldigt at konkludere på årsagen til den markante stigning i antallet af beboere i perioden 2014-2021, herunder hverken for borgere i varetægtssurrogat eller borgere med domstype 1 og 2. Som ovenstående redegørelse for det eksisterende datagrundlag for målgruppen af domfældte med udviklingshæmning viser, at der tidligere ikke har været en systematisk, kontinuerlig opgørelse af det samlede antal af igangværende foranstaltningsdomme, længden af disse og fordelingen af målgruppen i landet. Justitsministeriet er fra 2021 begyndt at opgøre antallet af igangværende domme, hvilket vil bidrage til at udviklingen på området kan følges over tid. Med opgørelsen skabes der viden om igangværende domme ved udgangen af et givent år, samt hvilken domstype borgeren fik på afgørelsestidspunktet, men ikke om domstypen er blevet ændret. Manglende viden om borgernes aktuelle domstype kan potentielt gøre det udfordrende for kommunerne at sikre, at der er de rette tilbud til målgruppen. Det betyder også, at det fortsat er svært for både kommuner og centrale myndigheder at følge udviklingen i målgruppen.

Særligt for Kofoedsminde betyder det manglende overblik over målgruppen, at det er sværere at estimere det forventede behov for sikrede pladser, hvilket danner grundlag for budgetlægningen på Kofoedsminde og dermed for opkrævningen af den objektive finansiering i kommunerne. Underestimeres det forventede behov for sikrede pladser vil underskuddet, såfremt det overstiger 5 pct. af beregningsgrundlaget, medføre det en efterregning til kommunerne. Overestimeres behovet betyder det, at kommunerne betaler for en uudnyttet kapacitet.

Der er således behov for at tilvejebringe en ny kontinuerlig opgørelse over personer med udviklingshæmning med en igangværende dom inden for domstype 1-5. Opgørelsen kan med fordel også indeholde informationer om, hvorvidt dommene er blevet forlænget, ophævet og ændret.

Det anbefales derfor, at Justitsministeriet og Social-, Bolig- og Ældreministeriet forsat arbejder med at tilvejebringe en kontinuerlig opgørelse over antallet af personer med en igangværende foranstaltningsdom af domstyperne 1-5, der kan anvendes til at tilrettelægge området, herunder tilbudskapaciteten og til at følge udviklingen i målgruppen. Det bør i den forbindelse ligeledes undersøges, om det er muligt at afdække årsagen til stigningen i og længden af varetægtssurrogater.

4.1.2. Anbefaling 2: Mulighed for understøttelse af visitering til § 108-tilbud med åbne pladser og kriminalpræventive indsatser
Som beskrevet i afsnit 4.1 kan det begrænsede datagrundlag indikere, at en af potentielt årsagerne til stigningen i antallet af borgere på Kofoedsmindes sikrede afdeling kan være, at beboerne bliver på Kofoedsminde i længere tid. Arbejdsgruppen kan pege på tre mulige årsager hertil:

1) Den stigende tilgang af borgere kan skyldes, at der er en "tilsandingsproblemtik" på Kofoedsminde, hvor borgere med domstype 2 i begrænset omfang visiteres videre til et § 108-tilbud med åbne pladser efter, at de har fået ophold på Kofoedsminde. Region Sjælland oplyser i forlængelse heraf, at Kofoedsminde vurderer i 2023, at ca. 20 pct. af deres beboere vil kunne overflyttes til § 108-tilbud med åbne pladser tidligere end det sker i dag – forudsat at de får den rette støtte i det pågældende tilbud.

2) En anden mulig forklaring på, at borgerne er længere på Kofoedsminde, kan være, at beboere i højere grad end tidligere får forlænget deres domme. En potentiel årsag hertil kan være, at den nye beboergruppe, jf. afsnit 2.3, i højere grad begår ny kriminalitet og som resultat heraf ligeledes får forlænget deres domme.

3) Herudover kan arbejdsgruppen konstatere, at ombudsmanden i en temarapport fra 2020 på baggrund af gennemgang af konkrete borgersager og praksis på bl.a. botilbud, at den kriminalpræventive indsats med fordel kan styrkes ift. dømte med udviklingshæmning. Dette skyldes bl.a., at den kriminalpræventive indsats kan have betydning for, hvor længe en foranstaltningsdom bør opretholdes, og om der er risiko for, at den dømte begår yderligere kriminalitet. Den kriminalpræventive indsats på såvel myndigheds- som tilbudsniveau har betydning for den årlige vurdering, der skal afgives til Statsadvokaten og som ligger til grund for kendelser om ophævelse, ændring og forlængelse af dommene, men også ift. udgang og øvrige vilkår i dommen.

Arbejdsgruppen vurderer på den baggrund, at der kan være behov for at styrke samarbejdet om udslusning fra Kofoedsminde i forbindelse med visitering til § 108-tilbud med åbne pladser og den kriminalpræventive indsats ved revisitering. Det kan i den anledning overvejes om Region Sjælland og udvalgte kommuner udarbejder en køreplan for den gode udslusning fra Kofoedsminde med henblik på at modvirke tilsanding på Kofoedsminde. Her kan eventuelt hentes inspiration i den køreplan, der er udarbejdet nationalt for den gode løsladelse fra Kriminalforsorgens institutioner.

Det anbefales derfor, at Region Sjælland og kommunerne undersøger de mulige løsninger for at udbygge samarbejdet om udslusning fra Kofoedsminde med udgangspunkt i de overvejelser, som arbejdsgruppen har præsenteret.

4.2 Kommunernes mulighed for bistand ifm. anbringelse af borgere med domstype 2
Som det gennemgåede data kan bekræfte, er målgruppen af domfældte med udviklingshæmning en lille målgruppe. Det betyder, at de kommunale sagsbehandlere ofte ikke har et indgående kendskab til målgruppen og til de tilbud og indsatser, som findes til målgruppen. De har derfor behov for viden og rådgivning, når de skal finde passende tilbud og indsatser til borgere, der skal anbringes i et § 108-tilbud, som tilbyder de forskellige højt specialiserede indsatser, som målgruppen kræver.

4.2.1 Tilbudsportalen
Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ansvaret for at samle og formidle oplysninger om tilbud i en landsdækkende oversigt (Tilbudsportalen) jf. servicelovens § 14. Tilbudsportalen er en digital platform, som indeholder oplysninger om plejefamilier og kommunale, regionale og private sociale tilbud til børn, unge og voksne med funktionsnedsættelse, psykiske vanskeligheder eller sociale udfordringer. Et af formålene med Tilbudsportalen er at gøre det nemt for sagsbehandlerne i kommunerne at finde relevante tilbud, der retter sig direkte mod den enkelte borgers specifikke problemstilling. På Tilbudsportalen er der en række faste kategorier, som tilbuddene kan krydse af i forhold til bl.a. tilbudstype, målgruppe og ydelser. Herudover er der også nogle fritekstfelter, hvor tilbuddene har mulighed for at udfylde en mere uddybende beskrivelse.

Tilbud til domfældte er på Tilbudsportalen afgrænset ved målgruppekategorien ”dømt til strafferetslig foranstaltning”. Herudover kan tilbuddene også være godkendt til personer, der har begået personfarlig kriminalitet og/eller til personer, der har begået ikke-personfarlig kriminalitet, men det gælder ikke alle tilbud til målgruppen.

Tilbudsportalen er det sted, hvor kommunerne søger viden om tilbud og indsatser. Selvom tilbud til domfældte på Tilbudsportalen er afgrænset ved målgruppekategorien ”dømt til strafferetslig foranstaltning”, er der ikke kategorier, hvor tilbuddene kan krydse af, hvilke domstyper tilbuddene modtager, om tilbudet er omfattet af de særlige regler om udgang, eller hvilke afdelinger på tilbuddene, der kan modtage domfældte borgere. Det fremgår derfor heller ikke, hvorvidt alle pladserne på en afdeling kan anvendes til alle de målgrupper, afdelingen henvender sig til, eller om nogle af pladserne er forbeholdt enkelte målgrupper.

Det kan derfor være en udfordring for de kommunale sagsbehandlere at finde mere detaljeret information om, hvilke undermålgrupper, tilbuddene kan rumme, og hvordan det enkelte tilbud lever op til kriterierne for borgerne på tilbudsportalen, når de skal visitere borgeren i målgruppen til et tilbud. Dette kan gøre det mere vanskeligt at visitere borgeren til et tilbud, som tilbyder de indsatser, som er tilsvarende borgerens behov. Hvis borgeren visiteres til et ikke-kvalificeret tilbud, kan der være risiko for at borgeren begår ny kriminalitet og som resultat heraf efterfølgende overføres til Kofoedsminde.

4.2.2 Anbefaling 3: Udvidelse af informationsgrundlaget på Tilbudsportalen
Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det vil kunne hjælpe sagsbehandlerne til at indkredse en relevant tilbudsvifte til en given borger, hvis tilbudsportalen havde faste kategorier, hvor de enkelte botilbud ville kunne markere (1) om de er godkendt til at modtage borgere med hhv. domstype 2, 3 eller 4, (2) hvilke tillægsdiagnoser det pågældende tilbud er godkendt til og (3) om nogle af pladserne på en afdeling er forbeholdt enkelte målgrupper. Det bemærkes, at en sådan løsning vurderes at være den mulighed, som giver sagsbehandlerne det stærkeste informationsgrundlag. En udvidelse af Tilbudsportalen med nye kategorier vil imidlertid være forbundet med omkostninger.

Arbejdsgruppen har derfor drøftet alternative løsningsforslag, som ligger inden for de omkostningsneutrale rammer fastsat i kommissoriet. Som tidligere beskrevet indeholder Tilbudsportalen ud over de faste afkrydsningskategorier også flere forskellige fritekstfelter, hvor tilbuddene har mulighed for at udfylde en mere uddybende beskrivelse af bl.a. målgruppen, indsatsen og øvrige oplysninger. Fritekstfelterne er obligatoriske at udfylde, men der er ikke specifikke krav til indholdet, hvilket betyder, at beskrivelserne er udfyldt med varierende detaljeringsniveau. Derudover er der også et tekstfelt om særlige forhold om pladserne, der er frivilligt at udfylde. En mulighed for at styrke de kommunale sagsbehandleres oplysningsgrundlag om de forskellige tilbud på Tilbudsportalen kan derfor være at opfordre alle botilbud til aktivt at anvende disse fritekstkolonner mere fyldestgørende, når de skal beskrive hvilken målgruppe tilbuddet er godkendt til, herunder eventuelle tillægsdiagnoser, pladsfordeling på afdelingen samt andre særlige forhold som f.eks. håndtering af udgangsbekendtgørelsen. Det bemærkes imidlertid, at denne løsning kan være omkostningstung for kommunerne, idet sagsbehandlerne skal gennemgå alle tilbud for at finde et relevant tilbud. Det vil ligeledes være omkostningstungt for tilbuddene at udarbejde beskrivelser.

Arbejdsgruppen konstaterer, at informationsgrundlaget på Tilbudsportalen kan vanskeliggøre muligheden for at finde et passende tilbud til domfældte borgere.

Det anbefales derfor, at de mulige løsninger for at højne informationsgrundlaget på Tilbudsportalen undersøges nærmere med udgangspunkt i de overvejelser, som arbejdsgruppen har præsenteret.

4.2.3 VISO
Udover at søge viden om tilbud på Tilbudsportalen kan kommunerne også søge rådgivning og sparring om målgruppen og om indsatser til målgruppen hos Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). I nedenstående tabeller ses antallet af henvendelser til VISO fra både kommuner og kommunale institutioner samt antallet

af rådgivningsforløb hos kommuner omkring målgruppen af personer dømt til strafferetlig foranstaltning fra 2016-2022.

Tabel 9: Antal af henvendelser om målgruppen "dømt til strafferetslig foranstaltning" i 2016-2020

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
29	33	17	11	29	18	21

Tabel 10: Antal af rådgivningsforløb om målgruppen "dømt til strafferetslig foranstaltning" i 2016-2020

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
24	28	13	10	23	18	18

Af tabellerne ses det, at der ikke har været en generel øget efterspørgsel på rådgivning fra VISO angående målgruppen af domfældte i perioden 2016-2022. Herudover ses det, at størstedelen af de henvendelser, som VISO får fra kommuner og kommunale institutioner ender med et rådgivningsforløb. Det understreger, at der er et generelt behov for viden og rådgivning i sager om domfældte med udviklingshæmning i kommunerne. Hertil kan de enkelte tilbud på området, herunder Kofoedsminde, også have behov for rådgivning fra VISO ift. f.eks. pædagogisk indsats, udredninger samt vurderinger af fare for recidiv.

Andre tematikker, som kommunerne søger rådgivning om i sammenhæng med personer dømt til "strafferetslig foranstaltning" er "udviklingshæmning", "personfarlig kriminalitet", "udadreagerende adfærd", "stofmisbrug", "forandret virkelighedsopfattelse" og "seksuelt krænkende adfærd". Det understøtter udfordringsbilledet for kommunerne i forhold til, at målgruppen af domfældte med udviklingshæmning er en kompleks målgruppe, som kræver en række forskellige kriminalpræventive og sociale indsatser, der skal iværksættes og sammentænkes.

4.2.4 Anbefaling 4: Tydeliggørelse af kommunens vejledningsmuligheder hos VISO
Arbejdsgruppen bemærker, at sparring og vidensdeling vil give kommunerne mulighed for at styrke kvaliteten i deres sagsbehandling. En styrkelse af den faglige rådgivning til kommunerne kan bl.a. ske i regi af VISO ved at øge kommunernes opmærksomhed om, at VISO tilbyder viden og sparring i sagsbehandlingen af domfældte med udviklingshæmning.

Som resultatet af arbejdsgruppens arbejde er der blevet sat fokus på VISOs rådgivningsfunktion, og VISO er derfor blevet tilføjet som kontaktmulighed på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside vedrørende sigtede og domfældte borgere med udviklingshæmning.

4.2.5 De fælleskommunale samråd
Ud over rådgivning og sparring fra VISO kan kommuner, der er en del af et fælleskommunalt samråd, også søge sparring i konkrete sager ift. hvilke foranstaltninger og indsatser, der er passende for en given borger. Der eksisterer fem fælleskommunale samråd for lovovertrædere med udviklingshæmning – et for kommunerne i Hovedstaden, Nordjylland, Østjylland, Midtjylland og Syddanmark. Samrådene er dog ikke lovfastsatte, og nogle kommuner på Sjælland har ikke et samråd. Samrådene finansieres af de deltagende kommuner ud fra forskellige modeller.

Formålet med samrådene er primært, at anklagemyndigheden inden hovedforhandlingen i retten kan indhente en udtalelse fra de tværfaglige samråd om den praktiske mulighed for fuldbyrdelse af dommen vedrørende psykisk udviklingshæmmede, herunder om anbringelses- og sikkerhedsmæssige spørgsmål. Herudover afviger den hjælp og rådgivning, som samrådene tilbyder. Nogle af samrådene yder udover vejledende udtalelser til retssystemet desuden sparring og rådgivning til de deltagende kommuner i konkrete sager, herunder om kommunernes opgaver i henhold til domfældte med udviklingshæmning f.eks. tilsynsforpligtelsen og kriminalpræventive indsatser.

Fælles for samrådene er, at de er sammensat af fagpersoner på tværs af sektorer, der har relevante kompetencer i forhold til arbejdet med målgruppen af personer med udviklingshæmning, der har begået kriminalitet. Det kan eksempelvis være psykologer, psykiatere, jurister, myndighedspersoner samt repræsentanter fra kriminalforsorgen.

Flere af samrådene bruges aktivt af de deltagende kommuner og vurderes at være vigtige sparringspartnere for kommunerne i deres opgaver med at klarlægge borgernes behov og identificere passende kriminalpræventive, behandlingsmæssige og socialpædagogiske indsatser for borgerne. Sådanne positive erfaringer med at anvende samrådets kompetencer kan udbredes til de resterende samråd for at styrke adgangen til relevant og kompetent viden for de kommunale sagsbehandlere.

4.2.6 Anbefaling 5: Styrkelse af adgangen til viden og rådgivning for kommunale sagsbehandlere og domstolene gennem de fælleskommunale samråd

Samrådene kan bidrage med viden i vurderingen af, hvilke foranstaltninger og indsatser der er passende for den enkelte i målgruppen af borgere med udviklingshæmning, som har begået kriminalitet. Det er arbejdsgruppen opfattelse, at det faktum, at samrådene ikke er lovfastsatte kan resultere i varierende brug afhængigt af, i hvilket omfang kommunerne opfatter dem som relevante sparringspartnere og dermed er villige til at betale for den rådgivning, de kan tilbyde.

Det anbefales derfor, at der udarbejdes et sæt vejledende retningslinjer for samrådene angående organisering og opgaver i relation til såvel udtalelser til domstolene som vejledning af kommunerne. Retningslinjerne ville kunne anvendes til inspiration og vidensdeling samrådene og kommunerne imellem, og vil desuden kunne bidrage til en bedre adgang til viden om målgruppen og passende indsatser til den enkelte borger for de kommunale sagsbehandlere. Retningslinjerne vil med fordel kunne udarbejdes i samarbejde med samråd og kommuner.

Inspiration til organisering af samrådene kan eventuelt findes på sundhedsområdet, hvor det med hjemmel i sundhedslovens kapitel 25 er lovpligtigt for regionsrådene at oprette et samråd bestående af fagpersoner, der bl.a. tager stilling til om en kvinde kan få abort efter 12. graviditetsuge. Der kunne også søges inspiration fra Retslægerådet, som - tilsvarende samrådene - har som opgave at afgive faglige skøn ifm. sager om enkeltpersoners retsforhold.

4.3 Kommunernes forpligtigelser ved administrativ overførsel og Lolland Kommunes rolle som vejledende aktør

På baggrund af den øgede belægning, som Kofoedsminde har oplevet i en årrække, tog man i 2018 skridt for at forsøge at reducere antallet af administrative overførsler af borgere med type 2-dom til Kofoedsminde. I Vejledning om botilbud m.v. til voksne blev det præciseret, at kommunerne i første omgang skal anbringe borgere med en type 2-dom i et § 108-tilbud med åbne pladser og først herefter kan overflytte borgeren til en sikret afdeling på Kofoedsminde, såfremt der foreligger en begrundet mistanke om, at borgere vil begå ny kriminalitet inden for dommens afgørelse. Det blev yderligere præciseret, at handlekommunen skal inddrage ledelsen på det botilbud, hvor borgeren bor i afgørelsen, og at Lolland Kommune kan indbringe sagen for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedslovens § 61, hvis de er uenig i overførslen. Retssikkerhedslovens § 61 tilsiger, at kommuner kan indbringe sager for Ankestyrelsen, hvis der opstår uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser.

Ved præciseringen af kommunernes administrative overførsler i Vejledning om botilbud m.v. til voksne blev det også indskrevet, at kommunerne bør høre Lolland Kommune forinden, der træffes afgørelse om overflytning. Lolland Kommune blev således givet en rolle som vejledende aktør for kommunerne i sager om den administrative overførsel til den sikrede afdeling på Kofoedsminde.

Lolland Kommune har fra 2020 til september 2022 fået 37 henvendelser fra kommuner, der har skulle tage stilling til en evt. administrativ overførsel. I 18 af disse tilfælde er den anbringende kommune og Lolland Kommune nået til enighed om overførsel til Kofoedsmindes sikrede afdelinger. De vurderer, at præciseringen af rollen som vejledende aktør har bevirket, at flere kommuner efter vejledning har valgt ikke at foretage

en administrativ overførsel. Det betyder, at færre borgere er blevet anbragt i sikret afdeling på Kofoedsminde uden grundlag herfor.

Lolland Kommune oplever dog, at rollen som vejledende aktør ikke i alle tilfælde opfattes som en hjælp for de anbringende kommuner, og at rollen er svækket af, at det ikke er tilstrækkelig tydeligt, hvilke forpligtigelser kommunerne har til at forsøge at anbringe en borger med type 2-dom i et § 108-tilbud med åbne pladser inden, der træffes afgørelse om administrativ overførsel til Kofoedsmindes sikrede afdeling. Lolland Kommune oplever i forlængelse heraf, at handlekommunerne er udfordret med at finde botilbud med åbne pladser, hvor der kan modtages borgere med domstype 2, samt hvor botilbuddet har en relevant faglighed i forhold til borgerens handicap.

Lolland Kommune konstaterer desuden, at det yderligere har svækket deres vejledende rolle, at Ankestyrelsen med principmeddelelse 95-19 har taget stilling til, at uenighed om administrativ overførsel til Kofoedsminde ikke er en uenighed om, hvorvidt en kommune er betalings- eller handlingskommune, hvorfor Ankestyrelsen som klageinstans ikke kan træffe afgørelse i sagen. Ankestyrelsens tilsynsmyndighed har dog på baggrund af Lolland Kommunes indbringelse af tre sager om uenighed om administrativ overførsel rejst en tilsynssag imod en anbringende kommune, hvor tilsynet har vurderet, at den pågældende kommune ikke havde opfyldt sin forpligtigelse til at anbringe borgeren i et § 108-tilbud inden administrativ overførsel.

Arbejdsgruppen bemærker i den forbindelse, at der er behov for at opdatere vejledning om botilbud m.v. til voksne i overensstemmelse med Ankestyrelsens principmeddelelse.

Lolland Kommune bemærker i øvrigt, at de ikke kan fortsætte med at varetage den vejledende rolle inden for de gældende rammer, og ønsker derfor ikke længere at varetage rollen som vejledende aktør.

4.3.1 Anbefaling 6: Afklaring om vejledende aktør
Arbejdsgruppen konstaterer, at Lolland Kommune ikke ønsker at bistå rollen som vejledende aktør i forbindelse med administrative overførsler af borgere med domstype 2 til Kofoedsmindes sikrede afdelinger.

Det anbefales derfor, at vejledningen om botilbud m.v. til voksne opdateres med udgangspunkt i Lolland Kommunes ønske om at ophøre med at varetage rollen som vejledende aktør, og at mulighederne for alternativ varetagelse af vejledningsfunktionen undersøges.

4.4 Betydningen af den objektive finansieringsmodel for anbringelse i sikret afdeling
I afsnittet beskrives betydningen af den objektive finansieringsmodel for anbringelse i sikret afdeling i relation til kommunernes mulighed for at administrativt overføre borgere med type 2 dom til sikret afdeling.

Som tidligere beskrevet er de sikrede pladser på Kofoedsminde til borgere med dom til anbringelse i en sikret afdeling objektivt finansieret. Det betyder, at udgifterne til disse pladser fordeles på alle landets kommuner efter befolkningstal. De åbne pladser på Kofoedsminde er derimod takstfinansieret ligesom andre § 108-tilbud med åbne pladser til domfældte med udviklingshæmning.

Den objektive finansieringsform har til formål at sikre, at enkelte kommuner ikke står med langt større udgifter på det specialiserede socialområde end andre, fordi de har borgere med udviklingshæmning og dom, som kræver mange højt specialiserede indsatser og derfor er en stor udgift for den enkelte kommune. Konsekvensen er imidlertid også, at når en kommune administrativt overfører en borger med en domstype 2 til Kofoedsmindes sikrede afdeling deles udgiften ud på alle landets kommuner, mens den anbringende kommune samtidig sparer takstudgiften til en plads på et § 108-tilbud med åbne pladser for den pågældende borger.

Arbejdsgruppen kan på baggrund af drøftelser med vidensaktører tilknyttet referencegruppen samt Social- og Boligstyrelsens centrale udmelding identificere et vist ønske

om at ændre på finansieringsmodellen for borgere med domstype 2, som administrativt overføres til en sikret afdeling på Kofoedsminde. Baggrunden herfor er, at der er et ønske om at sikre, at de økonomiske incitamenter understøtter, at borgeren får det bedst egnede tilbud. Det gælder både ved den initiale visitation samt for at understøtte, at borgere med domstype 2 bliver udsluset fra Kofoedsminde til et § 108-tilbud med åbne pladser, når vedkommende ikke længere har behov for at være på sikret afdeling. dels en bekymring for at administrativ overførsel i nogle tilfælde kan benyttes som et potentielt besparende alternativ til at finde et § 108-tilbud, der er tilsvarende borgerens behov. Det skal således understøtte, at såfremt administrativ overførsel til sikret afdeling kun anvendes i tilfælde, hvor det ikke er absolut nødvendigt, kan det betyde, at borgeren ikke altid anbringes i det bedst passende tilbud, ligesom det kan give udfordringer med udviklingen af kvaliteten og kapaciteten i § 108-tilbud til borgere med domstype 2.

Lolland Kommune vurderer dog på baggrund af henvendelser fra kommuner, der ønsker at foretage administrative overførsler, at ca. 2/3 af overførslerne forekommer berettigede. I ca. 1/3 af tilfældene vurderes ønsket om administrativ overførsel til sikret afdeling på Kofoedsminde imidlertid som værende begrundet i manglende viden om, hvornår en administrativ overførsel er nødvendig og manglende kendskab til alternative tilbud, der matcher borgerens behov. I de fleste tilfælde lykkes det for de anbringende kommuner at finde alternativt botilbud til borgeren med vejledning fra Lolland Kommune. Af den eksisterende viden kan således ikke konkluderes, at den objektive finansieringsform giver kommunerne incitament til at gennemføre en administrativ overførsel som ikke er nødvendig.

4.4.1 Anbefaling 7: Afdækning af alternative finansieringsmodel for borgere med domstype 2, der administrativt overføres til Kofoedsmindes sikrede afdeling
Arbejdsgruppen bemærker, at såfremt finansieringsmodellen skal ændres, så kan en mulig ændring være at overgå til takstfinansiering eller delvis takstfinansiering for borgere med domstype 2, der administrativt overføres til Kofoedsmindes sikrede pladser. Region Sjælland bemærker i den forbindelse, at det vil være væsentligt at se på, hvad takstfinansiering vil betyde for Kofoedsmindes modtagepligt.

Takstfinansieringen vil betyde, at de visiterende kommuner for hver borger eller plads i tilbuddet betaler en på forhånd aftalt pris til leverandøren som for øvrige botilbud. Prisen aftales på baggrund af en vejledende takst, som driftsherreren fastsætter og som offentliggøres på Tilbudsportalen. At prisen aftales og dermed kan afvige fra den fastsatte takst indebærer, at det er muligt at indgå en aftale om at reducere eller øge i både pris og indholdet af indsatsen til at være tilpasset den konkrete borgers behov. Takstfastsættelsen og forhandlingen om pris vil skulle tage hensyn til de særlige forhold på Kofoedsminde, herunder hensynet til den samlede sikkerhed på afdelingerne, herunder krav om at der ikke foregår alene-arbejde.

Delvis takstfinansiering anvendes for sikrede døgninstitutioner for børn og unge. Disse finansieres dels via en grundtakst efter forbrug og dels via objektiv finansiering, når de sikrede pladser f.eks. bruges i forbindelse med varetægt og dom. Ordningen kan således betragtes som en forsikringsordning med selvrisiko. Benyttes de sikrede pladser til anbringelse i pædagogisk observation eller efter faglighedskriteriet sker finansieringen via takstbetaling jf. gældende rammeaftale.

Da målgruppen af domfældte med udviklingshæmning er relativt lille, vil der være forskel i, hvor mange pladser på Kofoedsmindes sikrede afdeling, som de enkelte kommuner har behov for. Takstfinansiering for borgere med domstype 2, der administrativt overføres til sikret afdeling vil derfor betyde, at kommunerne vil have varierende udgifter til målgruppen afhængigt af, hvor mange borgere med domstype 2 med behov for administrativ anbringelse i en sikret afdeling, som kommunen er handlekommune for.

Såfremt der indføres takstfinansiering vil kommunens udgifter være omfattede af ordningen om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager.

Lolland Kommune bemærker, at kommunen som beliggenhedskommune for Kofoedsminde, ligeledes vil blive handlekommune for de, der placeres direkte på Kofoedsminde fra Grønland og/ eller Færøerne, hvis vedkommende under opholdet på Kofoedsminde får en dom til anbringelse og anbringes på Kofoedsminde. Hvis der overgås til takstbetaling for Kofoedsminde, vil Lolland Kommune skulle betale taksten.
Lolland Kommune udtrykker i forlængelse heraf bekymring for, at skulle blive handlekommune for disse borgere og i den forbindelse blive pålagt store udgifter ved eventuel ændring af finansieringsformen til takstfinansiering.

Det anbefales derfor, at muligheder for og konsekvenser af alternative finansieringsmodeller, herunder muligheden for at overgå fra objektiv finansiering til helt eller delvist takstfinansiering for borgere med domstype 2, der administrativt overføres til Kofoedsmindes sikrede afdeling, skal drøftes nærmere mellem KL, Region Sjælland og Social-, Bolig og Ældreministeriet.

Fælleskommunalt Socialsekretariat Syddanmark

Til Social – og Boligstyrelsen

Att.: Kontorchef Henrik Frostholm

14. juni 2024

Status fra arbejdsgruppen vedrørende den Centrale Udmelding om borgere med udviklingshæmning og dom

Kære Henrik Frostholm

Som aftalt følger her en kort status på arbejdet med den centrale udmelding vedrørende borgere med udviklingshæmning og dom.

Vores status her er et kort overblik over de spor vores arbejde foregår i:

Indledning

Her beskrives arbejdsgrundlaget for den centrale udmelding. Baggrund og forståelse af Socialstyrelsens begrundelser for den centrale udmelding.

Organiseringen og tilrettelæggelsen af opgaven og nedsættelse af den tværgående arbejdsgruppe.

Spor 1: Data

Vi indsamler tilgængeligt data, der på en eller flere måder kan bibringe os viden om følgende:

- Udviklingen i målgruppen på Kofoedsminde
- Udviklingen i relaterede målgrupper, som potentielt kan sige noget om, hvorvidt vi kan forvente en stigning eller et fald i antal borgere til domstype 1 og 2
- Straffe og domstyper
- Rekrutteringsmuligheder, både lokalt på Lolland men også i de dele af Jylland hvor vi overvejer et fremtidigt tilbud til målgruppen.

Spor 2: Byggeri til målgruppen

Byggeri, en model i Vestdanmark og afsøgning af scenarier for flere pladser på Kofoedsminde.

I dette spor arbejder vi med flere scenarier, således som vi aftalte på vores møde i februar med jer, var muligt.

Vi koncentrerer os om at vurdere behovet for pladser generelt. Vi undersøger mulighederne, der ligger i Kofoedsmindes eksisterende udbygningsplaner, og vi arbejder med hvordan en model for udbygning i Vestdanmark kan se ud.

Spor 3: Det faglige grundlag på Kofoedsminde

Vi arbejder med at afdække det faglige arbejde på Kofoedsminde. Det gør vi dels for at få indsigt i deres praksis, og dels for at være forberedt på, hvad der skal være opmærksomhed på ved et nyt botilbud. Den viden Kofoedsminde har om målgruppens behov er stor, og vi skal naturligvis gøre brug af deres viden og erfaring fremadrettet.

Spor 4: Perspektiver og anbefalinger

Her beskrives de anbefalinger som arbejdsgruppe når frem til:

- En fremtidig sikring af pladserne til målgruppen, hvor, hvordan, hvornår
- Hvad kræves af regulering, økonomi, politiske beslutninger forud for realisering af et nyt tilbud?
- Hvilke anbefalinger giver arbejdsgruppen til videre initiativer for at sikre fremtidige gode rammer omkring arbejdet med målgruppen.

Processen omkring arbejdet er i god gænge. Vi har, som det fremgår ovenfor, valgt at gå grundigt til værks. Vi har valgt at brede opgaven mere ud, end til alene at omhandle den centrale udmeldings temaer.

Vi afleverer som meddelt til nytår 2024 afrapporteringen til Social – og Boligstyrelsen.

Venlig hilsen

Lise P. Willer

Formand for arbejdsgruppen

Kommissorium for udsatterådet i Region Syddanmark

Navn

Udsatterådet i Region Syddanmark.

Indledning

Regionsrådet besluttede i maj 2020 at nedsætte et udsatteråd i Region Syddanmark. Formålet med rådet var at sikre, at viden om socialt udsatte borgeres særlige behov på sundheds- og socialområdet inddrages i politiske beslutninger og dermed bidrager til bedre og mere fleksible tilbud og medvirker til større lighed i sundhed. Udsatterådet skal være et forum, som kan være rådgivende over for regionsrådet og stående udvalg i spørgsmål, som i bred forstand berører udsatte borgeres forhold. Udsatterådet kan dermed medvirke til, at de mest udsatte borgere får nemmere adgang til regionens ydelser og dermed større lighed i sundhed.

Borgere i udsatte positioner forstås i denne sammenhæng som mennesker, der har et eller flere tunge sociale problemer fx sindslidelse, alkoholmisbrug, stofmisbrug, hjemløshed, prostitution, vold i nære relationer eller senfølger af seksuelle overgreb (Socialstyrelsens definition).

Udsatterådet supplerer de tre øvrige brugerråd i Region Syddanmark (psykiatrisk dialogforum, kontaktforum for handicap, sundhedsbrugerrådet inkl patientinddragelsesudvalget) på særlige områder. Det kan f.eks. være i forhold til hjemløse og misbrugere, der kommer i behandling i sundhedsvæsenet eller mennesker, der opholder sig illegalt i landet, herunder handlede kvinder.

Indstilling og udpegning af medlemmer

Udsatterådet består af op til 17 medlemmer, fordelt på følgende måde:

Fem regionsrådsmedlemmer.

Ni medlemmer som repræsenterer frivillige organisationer, kommunale og regionale aktører, der arbejder med borgere i udsatte positioner, og hvis virke er forankret i Region Syddanmark. Det er en forudsætning, at rådets medlemmer har indgående kendskab til målgruppen.

Følgende organisationer udpeger en repræsentant hver:
1. SAND - De hjemløses landsorganisation
2. KFUM’s Sociale arbejde
3. KFUK’s Sociale arbejde
4. Røde Kors
5. Kirkens Korshær
6. Mødrehjælpen
7. Headspace (Det Sociale Netværk)
8. Kommunernes gadesygeplejersker
9. Center for Seksuelt Misbrugte

Tre fagpersoner fra Region Syddanmark indgår i udsatterådet for at bidrage med faglig sparring. Fagperson-gruppen består af en repræsentant fra:

1. Socialsygeplejerskerne OUH/Svendborg
2. Psykiatrisygehuset
3. Frivilligkoordinatorerne

Organisationsrepræsentanterne repræsenterer en afdeling inden for Region Syddanmarks geografi.

Der bør tilstræbes bred geografisk repræsentation i Region Syddanmark og ligelig kønsfordeling. Der udpeges ikke suppleanter for medlemmerne.

Regionsrådet varetager udpegning af medlemmer gennem hele valgperioden, også eventuelle nye medlemmer senere i valgperioden (ved udmeldelse, flytning, dødsfald mv.). Dette efter indstilling fra de indstillingsberettigede organisationer

Funktion og opgave

- Udsatterådet bidrager til at sikre, at viden om socialt udsatte borgeres særlige situation og behov inddrages i politiske og administrative processer og beslutninger.

- Udsatterådet er rådgivende over for regionsrådet og stående udvalg i spørgsmål, som i bred forstand berører udsattes borgeres forhold.

- Udsatterådet kan således udtale sig om overordnede spørgsmål, som regionsrådet forelægger for rådet – det gælder både på sundhedsområdet og på andre områder, fx tilgængelighed og offentlig transport.

- Udsatterådet kan på eget initiativ udtale sig om sagsområder vedrørende socialt udsatte borgeres forhold.

- Udsatterådet medvirker til at formidle kontakt mellem borgerne og de politiske organer. Udsatterådet skal ikke behandle enkeltsager, men borgere skal kunne henvende sig direkte til rådet med mulige problemstillinger.

Formandskab, mødehyppighed og sekretariatsbetjening

Udsatterådet udpeger selv formand og næstformand, hvor den ene er organisationsrepræsentant og den anden er regionsrådsmedlem.

Udsatterådet afholder årligt fire ordinære møder. Mødeplanen udarbejdes for et år ad gangen. Møderne afholdes i regionshuset i Vejle eller på en af regionens institutioner.

Udsatterådet kan efter behov afholde fællesmøde med f.eks. de andre brugerfora.

Der udarbejdes beslutningsreferat fra møderne, som offentliggøres på Region Syddanmarks hjemmeside. Sundhedsbrugerrådet sekretariatsbetjenes af Region Syddanmarks administration.

Sundhedsbrugerrådet fastlægger i øvrigt selv sin forretningsorden.

Økonomi

Medlemmer af sundhedsbrugerrådet kan få befordringsgodtgørelse m.v. i forbindelse med forummets møder, jf. ”Regler for vederlag, økonomiske ydelser m.v. for medlemmer af regionsrådet i Region Syddanmark m.fl.

Juni 2024

Indstilling af medlem til udsatterådet i Region Syddanmark

Præmisserne for de indstillede er:

- Organisationsrepræsentanterne repræsenterer en afdeling inden for Region Syddanmarks geografi
- Der tilstræbes ligelig kønsfordeling i udsatterådet
- Der tilstræbes bred geografisk repræsentation i udsatterådet
- Der udpeges ikke suppleanter for medlemmerne

Angiv hvilken kommune der indmelder	**Navn på den indmeldte repræsentant**	**Den indmeldtes e-mailadresse**	**Den indmeldtes stillingsbetegnelse**	**Hvilke relevante kompetencer har den indmeldte til at kunne indgå i gruppen?**

Skabelon til brug ved orientering om ændringer i kapacitet i Rammeaftaleperioden og mellem Rammeaftaleperioder

Kommune/ region: Region Syddanmark

Tilbuddets navn: Børne- og Ungehusene Udby, Intern skole, Socialcenter Lillebælt

Ydelsens navn: Børne- og Ungehusene Udby, Intern skole

Målgruppe: Den interne skole ligger i tilknytning til døgntilbuddet børne- og Ungehusene Udby, som er botilbud for børn og unge mellem 6 og 18 år, og op til 20 år i efterværn. Målgruppen er børn og unge med behov for pædagogisk støtte til at håndtere sociale, emotionelle, kognitive og psykiatrinære problemstillinger.

Lovgrundlag: Folkeskoleloven §20, stk. 5.

Ændring: (sæt x)

Ændring i takst [ ] Ændring i antal pladser [ ] Lukning af tilbud [X]

Tidspunkt for ændringens ikrafttrædelse:

1. august 2024

Beskrivelse af ændringen:

Region Syddanmark driver en intern skole i forbindelse med tilbuddet Børne- og Ungehusene Udby. Ny lovgivning har skærpet kravene til kontinuerligt at have 10 børn indskrevet i skolen. Det er ikke muligt, da en væsentlig del af børnene på tilbuddet får skoletilbud i regi af Middelfart Kommunes specialskoler. Derfor ansøges der ikke om nygodkendelse af skolen til næste skoleår og skoletilbuddet lukkes pr. 1. august 2024.

Begrundelse for ændringen:

Børne- og Ungehusene Udby er normeret til i alt 20 børn og unge. Udover et døgntilbud drives en intern skole på matriklen.

Pr. 1. januar 2024 trådte der ny lovgivning i kraft i forhold til interne skoler. Den præciserer at for at kunne godkendes til at drive intern skole, så skal der kontinuerligt være 10 elever indskrevet.

Det seneste halve år har der været maks. 7 børn indskrevet på skolen – aktuelt er der 6 børn. Baggrunden for det lave antal på den interne skole i forhold til indskrevne børn på døgntilbuddet er, at en væsentlig del af børnene i stedet modtager skoletilbud i regi af Middelfart Kommunes specialtilbud på skoleområdet.

I forbindelse med den nye lovgivning skal der ansøges om tilladelse til at drive en intern ansøgning. Ansøgningen skal være indsendt og godkendt senest 1. juli 2024. I denne ansøgningsproces har der været dialogmøder mellem Region Syddanmarks Socialcenter Lillebælt og Middelfart kommune, som er beliggenhedskommune og dermed også godkendende kommune. Det er blevet klart, at udsigten til at kunne drive en skole med elever indskrevet på 10 pladser ikke er sandsynlig. Middelfart kommune forventer at kunne drive skoletilbud for de fleste indskrevet i Børne- og Ungehusene i Udby. Der vil derfor ikke være et tilstrækkeligt grundlag for fortsat at drive en intern skole.

Ændringens konsekvenser:

(Hvilke økonomiske konsekvenser får det for betalingskommunerne, hvordan påvirkes taksten, hvordan påvirkes serviceniveauet).

Rammeaftalens principper bliver fulgt i forhold til lukning af skolen.

Børne- og Ungehusene Udby, Intern skole indgår i en økonomisk enhed under Socialcenter Lillebælt sammen med Syrenparken, Pomonahuset, Kingstrup og Egely Skole. De endelige beregninger og disponeringer i forbindelse med lukningen er endnu ikke afklaret. Et evt. underskud bliver finansieret inden for den økonomiske enhed. Et evt. underskud indgår i den økonomiske enhed. Der forventes aktuelt ikke et underskud over 5% for den økonomiske enhed i 2024.

I øvrigt:

Der henvises til mødet den 28. juni 2024 i socialdirektørforum under det syddanske socialdirektørforum.

Modtagere af orienteringen om ændringer ift. kapacitet og takst

Der henvises til bilag 4 og bilag 7 i Rammeaftalen 2023-2024. Rammeaftalen findes på www.socialsekretariatet.dk

Kontaktpersonsliste findes ligeledes www.socialsekretariatet.dk under siden ”Rammeaftalen 2023-2024”.